

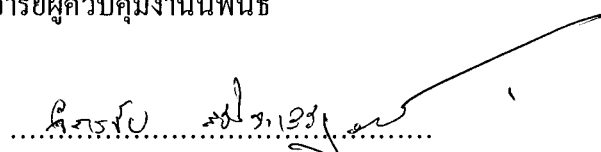
การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ณัฐกานต์ ต่อ โชาติ

งานนิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต
กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป
วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
มิถุนายน 2559
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยบูรพา

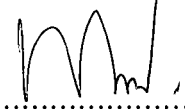
อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์ และคณะกรรมการสอบงานนิพนธ์ ได้พิจารณางานนิพนธ์
ของ นางสาวณิชฐกัณฑ์ ต่อโชติ ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพาได้

อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์

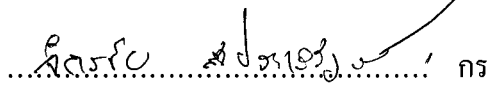

.....

(ดร.จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์)

คณะกรรมการควบคุมมาตรฐานงานนิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร.พงษ์เสรีयर เหลืองอลงกต)

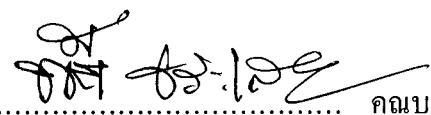

..... กรรมการ

(ดร.จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์)

..... กรรมการและเลขานุการ

(ดร.ชิตพล ชัยมะคัณ)

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ อนุมัติให้รับงานนิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป ของมหาวิทยาลัยบูรพา

..... คณบดีวิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พนัญย์ ธารเสนา)

วันที่.....เดือน..... พ.ศ.....

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว” สำเร็จลงได้ด้วย ความกรุณาจากหลาย ๆ ท่านที่ได้อนุเคราะห์ให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะอาจารย์ ดร.จักรชัย สือประเสริฐสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษา ที่คอยให้ความรู้ ความเข้าใจ ตลอดจนคอยช่วยให้คำแนะนำ ในการแก้ไขปัญหาข้อบกพร่องต่าง ๆ ในงานนิพนธ์นี้ด้วยความทุ่มเทและคอยเอาใจใส่เป็นอย่างดี ยิ่ง ส่งผลให้การศึกษาสำเร็จลุล่วงด้วยดี ผู้ศึกษาจึงขอ กราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ ที่นี้

การศึกษาครั้งนี้จะสำเร็จไม่ได้ หากขาดความร่วมมือของสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล ในเขตอำเภอวังน้ำเย็น ทั้ง 3 แห่ง ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คลองหินปูน ทุกท่าน ที่เป็นแรงบันดาลใจในการศึกษาจนประสบความสำเร็จได้ และที่สำคัญ ต้องขอกล่าวถึงครอบครัวของข้าพเจ้าพร้อมทั้งกัลยาณมิตรทุกท่าน ที่คอยให้กำลังใจเสมอมา อย่างต่อเนื่อง จึงขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้ด้วย

คุณค่าและประโยชน์ของงานนิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอมอบเป็นกตัญญูกตเวทีแก่ บุพการี บुरพจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านทั้งในอดีตและปัจจุบัน ที่ทำให้ข้าพเจ้าเป็นผู้มีการศึกษา และประสบความสำเร็จมาจนตราบเท่าทุกวันนี้

ณิษฐกัณฑ์ ต่อโชติ

58930106: กลุ่มวิชาการบริหารทั่วไป; รป.ม. (การบริหารทั่วไป)

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม/ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

นิชฐกัณฑ์ ต่อโชติ: การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ในการดำเนินงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

(MEMBER PARTICIPATION IN THE ADMINISTRATION OF COUNCILS OF

SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN AMPHOE WANG NAM YEN,

SA-KAEO PROVINCE) อาจารย์ผู้ควบคุมงานนิพนธ์: จักรชัย สื่อประเสริฐสิทธิ์, ร.ด. 248 หน้า.

ปี พ.ศ. 2559

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว และเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชากรที่ใช้คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 129 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถาม และสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมากและจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามลำดับ

ผลการศึกษการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว พบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นเพศชาย ที่มีอายุระหว่าง 45-49 ปี มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช./ ปวส./ อนุปริญญา มีประสบการณ์การดำรงตำแหน่งไม่เกิน 4 ปี มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารท้องถิ่นอยู่ในระดับควรปรับปรุง และมีการรับรู้ข่าวสาร

ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่านช่องทางรายงานผลการปฏิบัติงาน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มากที่สุดเมื่อเทียบกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มอื่น ๆ ในทางตรงข้าม สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นเพศหญิง ที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษาปริญญาตรี มีประสบการณ์การดำรงตำแหน่งมากกว่า 4 ปี ที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานท้องถิ่นอยู่ในระดับดี และมีการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่านช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มอื่น ๆ

58930106: MAJOR: GENERAL ADMINISTRATION; M.P.A.
(GENERAL ADMINISTRATION)

KEYWORDS: PARTICIPATION/ COUNCIL MEMBERS OF SUB-DISTRICT
ADMINISTRATIVE ORGANIZATION

NITTAKAN TOCHOT: MEMBER PARTICIPATION IN THE ADMINISTRATION
OF COUNCILS OF SUB-DISTRICT ADMINISTRATIVE ORGANIZATION IN AMPHOE
WANG NAM YEN, SA-KAEO PROVINCE. ADVISOR: CHAKCHAI SUEPRASERTSITTHI,
Ph.D., 248 P. 2016.

The purposes of this study were to examine a level of member participation in the administration of councils of Sub-District Administrative Organization in Amphoe Wang Nam Yen, Sa-Kaeo Province and to compare their level of participation as classified by gender, age, educational level, work experience, knowledge and understanding of local administration, and amount of received news and information about the administration of sub-district administrative organization. The population participating in this study was 129 member councils of Sub-District Administrative Organization in Amphoe Wang Nam Yen, Sa Kaeo Province. The instrument used to collect the data was a questionnaire. The statistical tests used to analyze the collected data included frequency, percentage, means, and standard deviation.

The results revealed that the level of member participation in the administration of councils of Sub-District Administrative Organization in Amphoe Wang Nam Yen, Sa-Kaeo Province was found at a high level for all four aspects. Specifically, the aspect of participation in relation to decision-making was rated the highest, followed by the aspects of monitoring and problem-solving, benefit receiving, and collaborating, respectively.

Based on the results from the comparisons, it was shown that male council members, aged 45-49, holding a higher secondary school certificate/ lower vocational certificate/ higher vocational certificate/diploma, having fewer than 4 years of work experience and a level of knowledge and understanding of local administration at “need to improve” level, and receiving news and information about the administration of sub-district administrative organization via a performance report, demonstrated the highest level of participation in the administration of councils of Sub-District Administrative Organization when compared with other groups

of council members. Also, it was shown that female council members, aged more than 60, holding a bachelor's degree, having work experience more than 4 years and a good level of knowledge and understanding of local administration, and receiving news and information about the administration of sub-district administrative organization via advertising media, demonstrated the lowest level of participation in the administration of councils of Sub-District Administrative Organization when compared with other groups of Council members.

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง	ญ
สารบัญภาพ	ฐ
บทที่	
1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	6
ขอบเขตการวิจัย.....	6
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	7
2 แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	10
แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	10
แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ.....	21
แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง	29
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น.....	34
องค์การบริหารส่วนตำบล.....	49
สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล.....	67
ข้อมูลพื้นฐานอำเภอวังน้ำเย็น	84
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	100
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	110
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	110
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	111
การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ.....	112
การเก็บรวบรวมข้อมูล	115

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
การวิเคราะห์ข้อมูล	115
เกณฑ์การแปลผล	116
4 ผลการศึกษา	117
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	118
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	121
ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	124
ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว	136
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	149
สรุปผลการวิจัย.....	149
อภิปรายผล	156
ข้อเสนอแนะ.....	169
บรรณานุกรม	174
ภาคผนวก	186
ภาคผนวก ก.....	187
ภาคผนวก ข.....	208
ภาคผนวก ค	223
ภาคผนวก ง	232
ภาคผนวก จ	235
ภาคผนวก ฉ.....	238
ประวัติย่อของผู้วิจัย	248

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนครัวเรือนและประชาชนในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลตาหลังใน พ.ศ. 2557.....	86
2	ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบลตาหลังใน ประจำปี พ.ศ. 2558 จำแนกตามยุทธศาสตร์.....	89
3	ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์กรบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน ประจำปี พ.ศ. 2558 จำแนกตามยุทธศาสตร์.....	93
4	จำนวนครัวเรือนและประชากรในเขตพื้นที่องค์กรบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ พ.ศ. 2558.....	96
5	เปรียบเทียบจำนวนแผนงาน/ โครงการและงบประมาณในแผนพัฒนาประจำปี กับจำนวนแผนงาน/ โครงการและงบประมาณที่ดำเนินการจ้าง ขององค์กรบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ ประจำปี พ.ศ.2558	99
6	จำนวนประชากรสมาชิกสภาขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว.....	110
7	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ.....	118
8	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอายุ.....	118
9	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา.....	119
10	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง.....	119
11	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงาน ขององค์กรบริหารส่วนตำบล	120
12	จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามช่องทางการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบล.....	120

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
13 จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น	122
14 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การบริหารงานท้องถิ่น	123
15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในด้านการตัดสินใจ	125
16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในด้านการดำเนินงาน	128
17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	132
18 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ในด้านการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา	134
19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกรายด้าน	136
20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การ บริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามเพศ	137
21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามอายุ	139

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
22	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามระดับการศึกษา..... 141
23	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง 143
24	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานท้องถิ่น..... 145
25	ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามช่องทางการรับรู้ข่าวสาร 147
26	กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) และพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 198
27	งานวิจัย/ ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการกำหนดตัวแปรอิสระในการวิจัย..... 204

สารบัญภาพ

ภาพที่	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	5
2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546.....	60
3 รูปแบบสภาท้องถิ่นและฝ่ายบริหารเข้มแข็ง.....	75
4 บทบาทของสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งสามด้าน.....	76
5 กลไกควบคุมการบริหารของสภาท้องถิ่น	81
6 บทบาทของสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งสามด้าน.....	189
7 คำอำนาจจำแนก 17 ข้อ	236

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การกระจายอำนาจเป็นรากฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตย (กรมการปกครอง, 2542, หน้า 5) การปกครองในระบอบประชาธิปไตย ประกอบด้วย โครงสร้างระดับชาติ และโครงสร้างพื้นฐาน ระดับท้องถิ่น การปกครองระดับท้องถิ่นเป็นรากฐานสำคัญยิ่งของการพัฒนาการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ช่วยพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมชนบทในรูปแบบต่าง ๆ ให้สัมฤทธิ์ผลโดยเปิดโอกาสให้ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ การกระจายอำนาจจึงไม่เพียงเป็นการปูพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเท่านั้น แต่ยังเป็นสำคัญสำหรับการพัฒนาท้องถิ่นในด้านเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม

นอกจากนี้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 มาตรา 284 กำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบายงบประมาณงานบุคคลรวมทั้งยังกำหนดอำนาจหน้าที่ของรัฐกับท้องถิ่นภายใต้การกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นไม่ว่าจะเป็นการจัดทำบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับท้องถิ่นรวมทั้งระหว่างท้องถิ่นด้วยกันเองการจัดสรรภาษีเพื่อให้สอดคล้องกับการดำเนินงานของท้องถิ่นและการแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมระหว่างรัฐกับท้องถิ่นและระหว่างท้องถิ่นด้วยกันเองสำหรับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 มาตรา 281 ยังระบุว่ารัฐต้องให้ความเป็นอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นและส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นหน่วยงานหลักในการจัดทำบริการสาธารณะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในพื้นที่ในมาตรา 282 ระบุว่าในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำเท่าที่จำเป็นทั้งนี้ เพื่อการคุ้มครองประโยชน์ของท้องถิ่นและของประเทศ และมาตรา 283 ระบุว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายการบริหารงานบุคคลการเงินการคลังและการจัดบริการสาธารณะทั้งนี้ เพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนเพื่อให้เกิดความคุ้มค่าและเป็นไปอย่างทั่วถึง การกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นปกครองตนเอง จึงส่งผลให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการคิดวิเคราะห์ปัญหาเพื่อร่วมกันหาทางแก้ไข รวมทั้งการมีส่วนร่วมทางการเมือง (Political participation) มีประสบการณ์ในการปกครองตนเอง (Local self government) และสามารถพัฒนาให้ท้องถิ่นของตนเจริญก้าวหน้า โดยกระบวนการสร้างการมีส่วนร่วมที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัย เช่น นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นความรู้ความเข้าใจ

ในการปกครองของประชาชนในท้องถิ่นหรือแม้แต่ข้อมูลข่าวสารที่ประชาชนในท้องถิ่นแต่ละแห่งได้รับกับ ผลการดำเนินงานของท้องถิ่นที่ออกมาในรูปของ โครงสร้างพื้นฐานหรือการให้บริการ สาธารณะในด้านต่าง ๆ ซึ่งประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการตรวจสอบติดตามและประเมินผล การมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นถือว่าการเปิด โอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วม ในกิจกรรมของการปกครองตนเองในท้องถิ่นทั้งทางตรงและทางอ้อมนอกจากจะได้ผลดี ในด้านที่ต้องการให้องค์กรปกครองท้องถิ่นบริหารงานโดยบุคคลที่ประชาชนในท้องถิ่น เห็นชอบด้วย แล้วยังเป็นผลดีข้อที่ว่าเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นจะได้บริหารงาน ในหน้าที่ให้สอดคล้องกับเจตนารมณ์และภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่นอย่างใกล้ชิด มิใช่ โดยการสั่งการหรือการบังคับบัญชาจากรัฐบาลกลาง (ประหยัด หงษ์ทองคำ, 2520, หน้า 19)

การบริหารและการกระจายอำนาจปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นการกระจายอำนาจ การบริหารจากส่วนกลางมาสู่ท้องถิ่นให้ได้มีโอกาสปกครองตนเอง โดยที่รัฐจะทำหน้าที่ส่งเสริม ชักนำ สนับสนุน และสร้างโอกาสให้กับประชาชนและชุมชน ทั้งในรูปแบบส่วนบุคคล กลุ่มคน ชุมชน สมาคม และองค์กรอาสาในรูปแบบต่าง ๆ ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานเรื่องใด เรื่องหนึ่งหรือหลายเรื่องเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์อันจะส่งผลให้เกิดประโยชน์ต่อประชาชน ส่วนรวมในรูปแบบขององค์การบริหารส่วนตำบล

กลไกการมีส่วนร่วมและการตรวจสอบโดยภาคประชาชนเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่รัฐบาล ให้ความสำคัญเพราะนอกจากหน่วยตรวจสอบของรัฐไม่ว่าจะเป็นสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติและหน่วยงานต่าง ๆ ที่มีหน้าที่คอยตรวจสอบ ผลการดำเนินงานในหน่วยงานของรัฐให้มีความโปร่งใสปฏิบัติงานเป็น ไปตามระเบียบแบบแผนที่กำหนดไว้แล้ว การให้ภาคประชาชนมีโอกาสเสนอหรือรายงานพบเห็นการทุจริต ทั้งตัวพนักงาน ของรัฐเองหรือช่องทางการทุจริตที่หน่วยงานหรือองค์กรภาครัฐกระทำซึ่งขัดต่อระเบียบกฎหมาย ก็มีสิทธิที่จะให้มีการตรวจสอบได้ (ทศพล อะทาโส, 2552, หน้า 3)

สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (2558) ได้รวบรวม สถิติการร้องเรียนทุจริตต่อองค์การบริหารส่วนท้องถิ่น (ข้อมูล ณ วันที่ 1 กันยายน พ.ศ. 2557) พบว่า การร้องเรียนทุจริต อันดับที่ 1 องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน 3,376 เรื่อง อันดับที่ 2 เทศบาล ตำบล จำนวน 1,809 เรื่อง อันดับที่ 3 องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน 430 เรื่อง อันดับที่ 4 เทศบาลเมือง จำนวน 387 เรื่อง อันดับที่ 5 กรุงเทพมหานคร จำนวน 207 เรื่อง อันดับที่ 6 เทศบาลนคร จำนวน 164 เรื่อง อันดับที่ 7 เมืองพัทยา จำนวน 10 เรื่อง ยังไม่ระบุกรมอีก 25 เรื่อง ปี พ.ศ. 2557 มีเรื่องร้องเรียนที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช) รับมาใหม่ ตั้งแต่เดือน มกราคมพ.ศ. 2557 ถึง สิงหาคม พ.ศ. 2557 จำนวน 1,191 เรื่อง โดยเป็นเรื่องร้องเรียน

เก่าที่ผ่านมา 5,069 เรื่อง

องค์การบริหารส่วนตำบลเป็นองค์กรที่มีความสำคัญยิ่งในการบริหารงานพัฒนาในระดับตำบล เป็นองค์กรที่ได้รับการคาดหวังว่าจะเป็นหลักหรือเป็นแกนนำที่สำคัญในการพัฒนาที่จะแก้ไขปัญหาทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองในระดับตำบล ตลอดจนกระตุ้นให้ประชาชนในพื้นที่ได้ตื่นตัวและร่วมกิจกรรมพัฒนาในด้านต่าง ๆ แต่ข้อเท็จจริงความสามารถในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามนโยบายรัฐบาลที่มุ่งหวังให้องค์การบริหารส่วนตำบล เป็นองค์กรดำเนินงานพัฒนาในท้องถิ่นนั้นประสบผลสำเร็จแตกต่างกัน ความสำเร็จในการพัฒนาส่วนหนึ่งขึ้นอยู่กับ ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบล และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นควรตระหนักถึง การดูแลบำบัดทุกข์บำรุงสุขแก่ประชาชนในท้องถิ่น ปกปักรักษาเป็นที่พึ่งในยามทุกข์ยาก สร้างความเป็นสุขให้แก่ประชาชนอย่างทั่วถึงรอบด้าน มุ่งปฏิบัติงานเพื่อเป้าหมาย คือ การพัฒนาท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้า สร้างชุมชนให้เข้มแข็ง มุ่งเน้นการกระจายอำนาจ ปราศจากการทุจริตคอร์รัปชัน เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นมีคุณภาพชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น (กัญญารัตน์ อุปสิทธิ, 2553, หน้า 3)

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คือบุคคลที่มาจากการเลือกตั้ง โดยราษฎรมีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จำนวนหมู่บ้านละ 2 คน เพื่อเข้ามาเป็นตัวแทนของประชาชนในหมู่บ้านทำหน้าที่ในสภาท้องถิ่นและการปฏิบัติหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านต่าง ๆ บทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คือมีหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล มีหน้าที่ในการปฏิบัติงานในสภาท้องถิ่น เป็นฝ่ายนิติบัญญัติการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม คือมองจากปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในหมู่บ้านและพิจารณากลับกรองแล้วไม่กระทบต่อหมู่บ้านและประชาชน ตลอดไม่ขัดต่อระเบียบข้อบังคับท้องถิ่นและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องและข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลที่เสนอให้พิจารณาและให้ความเห็นชอบนั้นต้องผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนหรือประชาคมหมู่บ้านมาก่อน และมีหน้าที่ในการควบคุมการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามนโยบายที่แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ข้อบัญญัติ กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับของทางราชการ และนอกจากนี้ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลยังมีหน้าที่ในการเป็นตัวแทนหรือบทบาทของผู้นำชุมชน

ในการพัฒนาท้องถิ่น แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเรื่องของด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านการศึกษา ด้านการกีฬา ด้านสาธารณสุข ด้านคุณภาพชีวิตและความปลอดภัยของประชาชน ในหมู่บ้านในท้องถิ่นนั้น ๆ

ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มี 3 ตำบล ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน และองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ยังมีปัญหาอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ ปัญหาด้านความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลและการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ปัญหาการประสานความร่วมมือระหว่างคณะผู้บริหารท้องถิ่นกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาความขัดแย้ง และการแข่งขันอำนาจในกลุ่มคณะผู้บริหารท้องถิ่นกับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ปัญหาการขัดแย้ง คณะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลกับข้าราชการประจำ และปัญหา ความขัดแย้งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยกันเอง ปัญหาด้านประสิทธิภาพ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ผู้วิจัยจึงประสงค์ที่จะศึกษาว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วม ในการดำเนินงานการบริหารงานพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอ วังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มากน้อยเพียงใดและปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็นจังหวัดสระแก้วอันจะนำไปสู่แนวทางการแก้ไข ปรับปรุงและกระตุ้นให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่เห็น ความสำคัญของการแก้ไขปัญหาและเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง เสริมสร้างความเข้มแข็ง และพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เขตพื้นที่อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วให้ มีประสิทธิภาพต่อไป

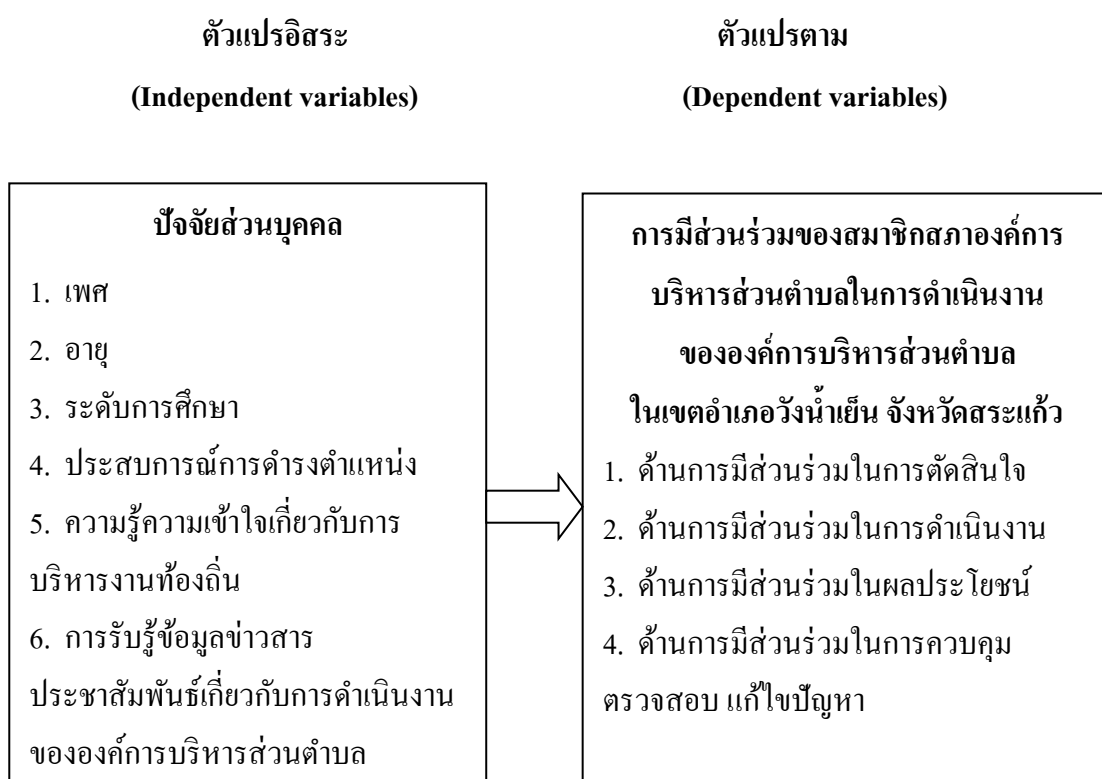
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่ง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ

การบริหารงานท้องถิ่น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลตามอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งคู่มือสมาชิกสภาท้องถิ่น (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, 2551) ได้อธิบายรายละเอียดของพระราชบัญญัติข้างต้น โดยเฉพาะการกำหนดบทบาทและการดำเนินการของสมาชิกสภาท้องถิ่นอันรวมถึงสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนอกจากนี้ ผู้วิจัยได้นำกรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมตามแนวคิดของ Cohen and Uphoff (1977, p. 6) 4 ประการประยุกต์เป็นกรอบแนวคิด ได้ดังนี้ (ดูรายละเอียดกรอบแนวคิดในภาคผนวก ก)

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทราบถึงระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
2. ทราบถึงความแตกต่างของระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
3. ผลการศึกษาที่ได้มากำหนดเป็นแนวทางในการปรับปรุงและส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ เพื่อให้การดำเนินงานมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อไป

ขอบเขตการวิจัย

1. ขอบเขตเนื้อหา

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยกำหนดตัวแปรในการศึกษาดังนี้

1.1 ตัวแปรอิสระ (Independent variable) เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ การดำรงตำแหน่ง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบริหารงานท้องถิ่นการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 ตัวแปรตาม (Dependent variable) ได้แก่ การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว 4 ด้าน

- 1.2.1 ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
- 1.2.2 ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน
- 1.2.3 ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์
- 1.2.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา

2. ขอบเขตด้านประชากรและพื้นที่ที่ศึกษา

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็นจังหวัดสระแก้ว จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน และองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ จาก 65 หมู่บ้าน จำนวนทั้งสิ้น 129 คน

(งานบุคลากร สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาหลั่งใน, 2559; งานบุคลากร สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน, 2559; งานบุคลากร สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ, 2559)

3. ขอบเขตด้านระยะเวลา

เริ่มดำเนินการวิจัยตั้งแต่เดือนกุมภาพันธ์ พ.ศ. 2559 ถึงเดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2559 รวมเป็นระยะเวลา 5 เดือน โดยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล ระหว่างวันที่ 1-31 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 เป็นระยะเวลา 1 เดือน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบและแก้ไขปัญหา

1.1 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หมายถึง การสะท้อนปัญหาความต้องการ และความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่ในการเสนอสภาพปัญหาของชุมชน การนำเสนอความต้องการของชุมชนและการนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชน การให้ความเห็นชอบ และพิจารณาโครงการ/ กิจกรรมของแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลผ่านการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาและจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/ กิจกรรมในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนบทบาทหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านการเสนอร่างข้อบัญญัติและ การพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติ/ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี/ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบล

1.2 การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ หมายถึง การดำเนินงานด้านนิติบัญญัติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลผ่านการจัดให้รับฟังความคิดเห็นของประชาชนร่วมกับการขอคำแนะนำจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่และการจัดให้มีหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาจัดทำร่างข้อบัญญัติ การแต่งตั้งคณะกรรมการภาคประชาชนเป็นอนุกรรมการพิจารณาร่างข้อบัญญัติ การพิจารณาร่างข้อบัญญัติด้วยความรอบคอบ ตลอดจนตรวจสอบความสอดคล้องกับนโยบาย แผนงาน/ โครงการ เหมาะสมกับสภาพปัญหาของท้องถิ่น การแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญและวิสามัญเพื่อกระทำกิจการต่าง ๆ ของงานสภาท้องถิ่น การสนับสนุนการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร ให้คำปรึกษา เสนอความคิดเห็น เสนอทางเลือก ทางออก สนับสนุนกับฝ่ายบริหารในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

การประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร ผู้สาธารณะ ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร แผน และผลการดำเนินงาน กำหนดช่องทางการสื่อสารการทำงานของสภาท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ

1.3 การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ หมายถึง การได้รับความเคารพนับถือ ศรัทธา เชื่อมั่น จากประชาชนในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลและการสร้างศักยภาพของประชาชนเสริมสร้างการเป็นพลเมือง จิตสาธารณะ สามารถปรับทัศนคติให้ประชาชนร่วมทำงานกับชุมชน

1.4 การมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา หมายถึง การควบคุม การบริหารงาน ผ่านการมีส่วนร่วมในการรับแจ้งข้อมูล ข้อร้องเรียน ร้องทุกข์ เสนอเรียกร้อง เกี่ยวกับการบกพร่องในการดำเนินงานตาม โครงการหรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบล ได้ดำเนินการไปแล้วการรับทราบนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นก่อนเข้ารับตำแหน่งการรับทราบ รายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ผู้บริหารท้องถิ่น ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี การตั้งกระทู้ถามผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริง หรือนโยบาย เกี่ยวกับงานในหน้าที่และการขอเปิดอภิปรายทั่วไป เกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น

2. องค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับตำบล ในการศึกษาครั้งนี้คือ องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังในขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ และองค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หมายถึง สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสองคนซึ่งเลือกตั้งขึ้น โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้าน ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ศึกษาจากสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลในอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 3 แห่ง จาก 65 หมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน รวม 129 คน

4. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นตามบทบาทอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 และคู่มือสมาชิกสภาท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า โดยการศึกษาครั้งนี้แบ่งความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลออกเป็น 3 ด้าน ได้แก่

4.1 ความรู้ความเข้าใจทางด้านนิติบัญญัติ หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 1/3 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิ์เข้าชื่อร้องขอ ต่อประธานสภาท้องถิ่นให้สภาพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

4.2 ความรู้ความเข้าใจด้านการควบคุมการบริหาร การตรวจสอบและถ่วงดุล การบริหารของฝ่ายบริหาร หมายถึง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้บริหารท้องถิ่นต้องรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบเป็นประจำทุกสี่ปี ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของทางราชการ กฎหมายกำหนดว่าการเปิดอภิปรายทั่วไป เกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารต้องมีการลงมติจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และการแถลงนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกระทำได้ โดยอาจไม่ต้องจำทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร

4.3 ความรู้ความเข้าใจด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน หมายถึง ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการกรณีกองการบริหารส่วนตำบลจะกู้เงินจากระทรง ทบวง กรม องค์การ นิติบุคคลต่าง ๆ จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บริหารท้องถิ่นก่อน และสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลต้องทำหน้าที่กระจายข้อมูลข่าวสารแผนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชน

5. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบล หมายถึง การได้รับทราบและรับรู้ข้อมูลข่าวสารการประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แก่ การประกาศประชาสัมพันธ์ เว็บไซต์ องค์การบริหารส่วนตำบล แผ่นพับ รายงานผลการปฏิบัติงาน เสียงตามสาย Facebook/ Line

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว” ผู้ศึกษา ได้ค้นคว้า แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
2. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง
4. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น
5. องค์การบริหารส่วนตำบล
6. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
7. ข้อมูลพื้นฐานอำเภอวังน้ำเย็น
8. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1. ความหมายของการมีส่วนร่วม

การมีส่วนร่วม ได้มีผู้ให้ความหมายเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมไว้หลายท่าน ซึ่งผู้ศึกษาได้ค้นคว้า และรวบรวมไว้ ดังนี้

Kasperson and Breitbank (1974 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546, หน้า 19) ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ การที่ประชาชนทำตนเป็นผู้สร้างสรรค์กิจกรรม ในกระบวนการพัฒนาซึ่งจะบังเกิดผล คือ สามารถแสดงบทบาทที่สร้างสรรค์ได้ และผลของกิจกรรมจะต้องย้อนกลับมาสู่พวกเขาเอง United nations research

Institute of social development (United Nations, 1981) ระบุความหมายว่าเป็นกิจกรรม ที่เกี่ยวข้องกับประชาชนในเรื่อง (1) การตัดสินใจ (2) การเข้าร่วมกิจกรรม (3) การร่วมรับ ผลประโยชน์อย่างเป็นธรรมที่เกิดจากกิจกรรมนั้น ๆ

สหประชาชาติ (United Nations, 1981, p. 11) ให้ความหมายการมีส่วนร่วม (Participation) ไว้ว่า

1. การมีส่วนร่วมได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนา
2. การเข้ามามีส่วนร่วมให้เกิดการพัฒนา

3. การเข้ามีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในเรื่องพัฒนา

Lisk (1985 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎารางกุล, 2550, หน้า 24) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนจะต้องมีความสัมพันธ์กับแนวคิดของการเชื่อใจและการยอมรับตนเองเพื่อที่จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างยั่งยืน ซึ่งสามารถสังเกตได้จากระดับความพึงพอใจระดับความไว้วางใจและต้องครอบคลุมทัศนคติ ความคาดหวังและกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติร่วมกัน

Fairchild, et al., (1964 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546, หน้า 19) ได้ให้ความหมายของคำว่ามีส่วนร่วมไว้ว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้ามีส่วนร่วมในกิจกรรม ร่วมกันหรือการเข้ามามีส่วนติดต่อสัมพันธ์กันและอาจหมายถึง สถานการณ์ทางสังคมด้วยก็ได้

Erwin (1976 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎารางกุล, 2550, หน้า 24) ได้ให้ความหมายไว้ว่าการมีส่วนร่วมเป็นกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิด ร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเองเน้นการมีส่วนเกี่ยวข้องอย่างแข็งขันกับประชาชนใช้ความคิด สร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนแก้ไขร่วมกับการใช้วิทยาการที่เหมาะสมและสนับสนุน ติดตามการปฏิบัติงานขององค์กรและเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

William (1980 อ้างถึงใน ธนวัฒน์ คำภีลานนท์, 2550, หน้า 9) กล่าวว่าการมีส่วนร่วม หมายถึง การเกี่ยวข้องทางสังคมด้านจิตใจและอารมณ์ (Mental and emotional involvement) ของบุคคลหนึ่งในสถานการณ์ (Group situation) ซึ่งผลของการเกี่ยวข้องดังกล่าวเป็นเหตุเร้าใจ ให้กระทำการให้ (Contribution) บรรลุจุดมุ่งหมายของกลุ่มนั้น ทำให้เกิดความรู้สึกร่วม

ประสิทธิ์ สินธุคุทัย (2550, หน้า 15) การมีส่วนร่วมของประชาชน หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปมีบทบาทในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานและการควบคุม การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้การดำเนินงานขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น โดยประชาชนสามารถ เข้าไปมีส่วนร่วมในลักษณะของการร่วมคิด พิจารณาตัดสินใจและร่วมกันปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีผลต่อการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและร่วมรับประโยชน์ที่เกิดจากการร่วมกันทำกิจกรรมนั้น

สมศักดิ์ พรหมเดื่อ (2551, หน้า 63-64) การมีส่วนร่วมได้มุ่งเน้นการพัฒนาที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างเท่าเทียมกันในด้านการตัดสินใจของการกำหนดนโยบาย การวางแผนการปฏิบัติตามแผน การสนับสนุนกิจกรรมต่าง ๆ และการแบ่งสรรผลประโยชน์ อย่างเป็นธรรม ดังนั้น การมีส่วนร่วมในความหมายนี้ จึงเป็นการกำหนดเป้าหมายที่ให้ประชาชน ได้มีบทบาทมากขึ้นถึงขั้นสามารถเป็นตัวแบบการพัฒนา โดยเริ่มตั้งแต่กระบวนการตัดสินใจ

การจัดลำดับความสำคัญของปัญหา การวางแผนและการปฏิบัติตามแผน เพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาสังคม อาจกล่าวได้ว่าเป็นการนำพาประชาชนให้หลุดพ้นจากการที่ได้เป็นเพียงแค่ผู้รับผลจากการพัฒนา แต่เปลี่ยนตัวเองมาเป็นผู้ได้กระทำร่วมกระบวนการเปลี่ยนแปลงเข้าสู่ภาวะทันสมัย เพราะการมีส่วนร่วมเป็นการแสดงออกซึ่งเสรีภาพในการปฏิบัติตามนโยบายของตน

กิตติศักดิ์ รัตนโนชา (2550, หน้า 10-11) กล่าวว่า การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเข้าไปเกี่ยวข้องในขั้นตอนต่าง ๆ ของกิจกรรมของส่วนรวม โดยร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมพิจารณากำหนดปัญหา ความต้องการและร่วมตัดสินใจแก้ไขปัญหาโดยใช้ความคิดสร้างสรรค์ และความชำนาญในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ สุกท้ายร่วมลงมือปฏิบัติในสิ่งที่เห็นพ้องต้องกัน

วินัย แซ่มซ้อย (2550, หน้า 12) การมีส่วนร่วม หมายถึง การเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการกระทำอย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดนโยบายหรือการจัดสรรทรัพยากรเพื่อสังคม โดยการร่วมคิด ร่วมทำ ร่วมตัดสินใจ และร่วมรับผิดชอบ ซึ่งการมีส่วนร่วมของประชาชนนี้เป็นขั้นตอนที่สำคัญสำหรับการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนโดยส่วนรวม

เกศินี พรหมตัน (2550, หน้า 17) การมีส่วนร่วม หมายถึง การที่ประชาชนเกิดความรู้สึกและความต้องการว่าเป็นเจ้าของร่วมกัน มีความเป็นอิสระ มีอำนาจในการตัดสินใจ มีกิจกรรมร่วมกันสามารถจัดการแก้ไขปัญหาและการพัฒนาได้ด้วยตนเอง รวมถึงสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนและสามารถขยายเครือข่ายภายในพื้นที่ต่าง ๆ เป็นต้น

Cohen and Uphoff (1977, p. 6) ให้ความหมายของการมีส่วนร่วมในทัศนะของการพัฒนาชนบท ว่า การมีส่วนร่วมจะต้องประกอบด้วยการมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องของประชาชน 4 ประการ ได้แก่

ประการแรก การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision-making) ซึ่งเป็นขั้นตอนของการเริ่มต้นการมีส่วนร่วม ซึ่งจะต้องมีการกำหนดระดับของการมีส่วนร่วม กำหนดวิธีการเข้ามีส่วนร่วมและตัวบุคคลที่จะเข้ามีส่วนร่วมในขั้นตอนของการตัดสินใจนี้ ถือได้ว่าเป็นการร่วมตัดสินใจหรือการกำหนดรายละเอียดของสิ่งที่จะดำเนินการ

ประการที่สอง การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ (Implementation) หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ โดยการร่วมแรง ร่วมสมทบค่าใช้จ่าย ร่วมสมทบวัสดุอุปกรณ์และร่วมให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น รวมถึงจนถึงการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ หรือร่วมในการบริหารงานหรือการประสานงาน เป็นต้น

ประการที่สาม การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ (Participation in benefit) หมายถึง ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการเข้ามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนา เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้นหรือมีการกระจายโอกาสทางการศึกษามากขึ้น เป็นต้น

ประการที่สี่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ (Participation in evaluation) เป็นการที่ประชาชนเข้าร่วมเพื่อการประเมินผลการดำเนินโครงการโดยอาจดำเนินการผ่านกระบวนการทางการเมืองหรือสื่อสารมวลชนต่าง ๆ

William (1976, p. 201 อ้างถึงใน ดวงอุมา โภธิวัฒน์, 2551, หน้า 12) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมของประชาชนคือกระบวนการให้ประชาชนเข้ามามีส่วนในการดำเนินงานพัฒนาร่วมคิดร่วมตัดสินใจแก้ปัญหาของตนเองใช้ความคิดสร้างสรรค์และความชำนาญของประชาชนร่วมกับใช้วิทยาการที่เหมาะสมในการแก้ไขปัญหา

Reeder (1974, p. 305 อ้างถึงใน ดวงอุมา โภธิวัฒน์, 2551, หน้า 12) ได้ให้ความหมายว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนคือการมีส่วนร่วมในการพบปะสังสรรค์ทางสังคมซึ่งรวมทั้งการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

White (1982, pp. 207-208 อ้างถึงใน สุธีศร สวรรค์, 2538, หน้า 32) ได้ให้ความหมายการมีส่วนร่วมคือ “การมีส่วนร่วมประกอบไปด้วย 3 มิติด้วยกัน คือ มิติที่หนึ่งคือการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจว่าจะไรควรทำและทำอย่างไรมิติที่สองมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนาการลงมือปฏิบัติการตามที่ได้ตัดสินใจและมิติที่สามมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการดำเนินงานนอกจากนั้น White ยังเพิ่มเติมว่าสาระสำคัญของการมีส่วนร่วมประเภทที่ 4 ที่นำมาพิจารณาคือการมีส่วนร่วมในการประเมินผล

ดังนั้น การมีส่วนร่วม หมายถึง การเข้าร่วม การร่วมมือ การทำงานร่วมกัน ของบุคคล กลุ่มบุคคล โดยมีสิทธิเสรีภาพและโอกาสเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการพัฒนาการบริหารที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมให้บรรลุถึงการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ต้องการสอดคล้องกับชีวิตและวัฒนธรรมของชุมชน

ความสำคัญของการมีส่วนร่วม

ความสำคัญของการมีส่วนร่วมนี้ได้มีนักวิชาการต่าง ๆ ได้กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนาท้องถิ่น ดังต่อไปนี้

Ramos and Fleteher (1982, p. 13) กล่าวถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน

1. เป็นเครื่องชี้วัดการตัดสินใจของรัฐบาลมาจากความต้องการของประชาชน
2. เพิ่มความรับผิดชอบและเพิ่มความสามารถในการตรวจสอบได้ของรัฐที่มีต่อ

ประชาชน

3. ช่วยในการสร้างแผนต่าง ๆ ที่ดีกว่าเดิม
4. เพิ่มความสำเร็จในการปฏิบัติงาน
5. สร้างการสนับสนุนให้แก่หน่วยงานวางแผน

กรมการปกครอง (2543 อ้างถึงใน กมลศักดิ์ ธรรมมาวุธ, 2545, หน้า 9-10) กล่าวว่า ความสำคัญของการมีส่วนร่วมของประชาชน เมื่อมองในแง่ของการบริหารงานพัฒนาจะพบว่า

1. จะช่วยให้ประชาชนยอมรับโครงการมากขึ้น เนื่องจากเป็น โครงการที่ตรงกับปัญหา และความต้องการของประชาชน

2. ประชาชนจะมีความรู้สึกรักผูกพันและรู้สึกเป็นเจ้าของโครงการมากขึ้น
3. การดำเนินโครงการจะราบรื่น ได้รับความร่วมมือจากประชาชนมากขึ้น
3. โครงการจะให้ประโยชน์แก่ประชาชนมากขึ้นและมีการระดมทรัพยากร

เพื่อการพัฒนา

4. จะช่วยพัฒนาขีดความสามารถของประชาชนมากขึ้น

สรุปได้ว่า การให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาหรือดำเนินกิจกรรมได้ร่วมคิด ร่วมดำเนินการ ร่วมแก้ไขปัญหา ร่วมรับผิดชอบและร่วมรับผลประโยชน์จากการพัฒนา ประชาชน จะเกิดความรู้สึกรักภาคภูมิใจ และเกิดความรักและศรัทธา กระตุ้นให้อยากเข้ามามีส่วนร่วม ในการพัฒนาต่อไปยิ่งขึ้น

ลักษณะและกระบวนการของการมีส่วนร่วม

นักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงลักษณะของการมีส่วนร่วมแตกต่างกันไป ดังนี้

Hungtington and Nelson (1975, pp. 12-15 อ้างถึงใน พิรพล ไชยพงศ์, 2539, หน้า 10)

ได้กล่าวถึงลักษณะการมีส่วนร่วมไว้ 3 ลักษณะ คือ

ลักษณะที่ 1 การมีส่วนร่วมโดยดูที่กิจกรรม เช่น การมีส่วนร่วมในการเลือกตั้ง

ลักษณะที่ 2 การมีส่วนร่วมโดยพิจารณาจากระยะการบริหาร 3 ระดับ คือ ระดับแนวราบ ซึ่งเป็นกรมีส่วนร่วมโดยไม่จริงจัง ระดับแนวตั้ง เป็นการมีส่วนร่วมกับผู้ที่มีอำนาจมากกว่า ผลประโยชน์ และการมีส่วนร่วมในการบริหารงานที่เกี่ยวข้องทั้งแนวตั้งและแนวนอน

ลักษณะที่ 3 การมีส่วนร่วมที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการเข้าไปมีอำนาจและควบคุม

Andrew and Stiefel (1980 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546, หน้า 19) ได้กล่าวถึง ลักษณะของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการคือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ
2. การมีส่วนร่วมในขั้นปฏิบัติการ
3. การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

4.การมีส่วนร่วมในการประเมินผล

Chapin (1997 อ้างถึงใน ยุพิน ระพีพันธุ์, 2544, หน้า 21) ได้ทำการศึกษาแบบของการมีส่วนร่วมและแบ่งการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 แบบดังนี้

1. การมีส่วนร่วมร่วมประชุม
2. การมีส่วนร่วมออกเงิน
3. การมีส่วนร่วมเป็นกรรมการ
4. การมีส่วนร่วมเป็นผู้นำ

Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน ธนวัฒน์ คำภีลานนท์, 2550, หน้า 21-22) ได้อธิบายและวิเคราะห์รูปแบบการมีส่วนร่วมโดยสามารถแบ่งออกเป็น 4 รูปแบบคือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision making) ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน คือ ริเริ่มตัดสินใจดำเนินการตัดสินใจและตัดสินใจลงมือปฏิบัติการ
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบไปด้วยการสนับสนุนทางด้านทรัพยากรการเข้าร่วมในการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ทางด้านต่าง ๆ ประกอบไปด้วยผลประโยชน์ทางด้านวัสดุผลประโยชน์ทางสังคมและผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation) เกี่ยวกับการควบคุมและการตรวจสอบการดำเนินกิจกรรมทั้งหมดและเป็นการแสดงถึงการปรับตัวในการมีส่วนร่วมต่อไป

Jonh and Uphoff (1980 อ้างถึงใน ทานตะวัน อินทร์จันทร์, 2546, หน้า 21) ได้แบ่งชนิดของการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ชนิดคือ

1. การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (ว่าควรทำอะไร)
2. การมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ (Implementation) ประกอบด้วยการสนับสนุนด้านทรัพยากรการบริหารและการประสานขอความร่วมมือ
3. การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ (Benefits) ไม่ว่าจะเป็นผลประโยชน์ทางด้านวัสดุผลประโยชน์ทางสังคมหรือผลประโยชน์ส่วนบุคคล
4. การมีส่วนร่วมในการประเมินผล (Evaluation)

อิระวัชร จันทรประเสริฐ (2541 อ้างถึงใน ณรงค์ วารีชล, 2550, หน้า 6) กล่าวไว้คือ

1. การมีส่วนร่วมในลักษณะตัวบุคคลให้ความสำคัญกับปัจเจกบุคคลที่เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ
2. การมีส่วนร่วมในลักษณะของกลุ่มขบวนการที่มุ่งสร้างพื้นฐานอำนาจจากการสร้างกลุ่มและโครงสร้างภายในหน่วยงาน

3. การมีส่วนร่วมในลักษณะโครงการให้ความสำคัญที่การจัดโครงการอันก่อให้เกิดการมีส่วนร่วมที่ดีเน้นกลุ่มเป้าหมายการถ่ายทอดระบบเทคนิคความรู้การกระจายอำนาจสู่ประชาชน

4. การมีส่วนร่วมในลักษณะสถาบันให้ความสำคัญในแง่ของการก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสถาบันมีการถ่ายทอดหรือขยายโครงการสร้างอำนาจของกลุ่มผลประโยชน์และชนชั้นทางสังคม

5. การมีส่วนร่วมในลักษณะนโยบายเน้นเรื่องหลักการยอมรับการมีส่วนร่วมของประชาชนและผู้เสียเปรียบในสังคมและนามากำหนดนโยบายและแผนงานระดับชาติ

เครื่องชี้วัดระดับของการมีส่วนร่วม

เครื่องชี้วัดระดับของการมีส่วนร่วมของประชาชน เป็นแนวคิดที่ใช้ให้เห็นถึงมาตรวัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนว่ามีลักษณะอย่างไรซึ่งสามารถพิจารณาได้จาก ทรรศนะของนักวิชาการ ดังต่อไปนี้

Kasperson and Breitbank (1974, pp. 3-4) ได้เสนอมาตรวัดระดับการมีส่วนร่วม ดังนี้

1. พิจารณาจากความถี่ของการกระทำ ซึ่งแสดงออกโดยการร่วมกระทำที่บ่อยครั้ง และมีระยะเวลาของการกระทำที่ยาวนาน
 2. พิจารณาจากคุณภาพของการเข้าร่วม โดยพิจารณาจากผลกระทบของการกระทำ เช่น ความรับผิดชอบ การตัดสินใจ การเปิดกว้างยอมรับความสามารถและความคิดเห็นของผู้อื่น
- Chapin (1997, p. 317) ได้เสนอเครื่องชี้วัดระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยได้กำหนดระดับความสำคัญของการมีส่วนร่วมกิจกรรมของสมาชิกในองค์กรของชุมชนไว้ดังนี้

1. มีความสนใจและเข้าร่วมประชุม ได้แก่ การให้ความสนใจ ติดตามข่าวสารต่าง ๆ และการเข้าประชุม เสนอแนะต่าง ๆ ในที่ประชุมกิจกรรมของส่วนรวม
2. ให้ความสนับสนุนและช่วยเหลือ เช่น การอุทิศเงิน เวลาให้แก่ส่วนรวม
3. เข้าเป็นสมาชิกหรือกรรมการ ได้แก่ การอุทิศแรงงานในการทำกิจกรรมของส่วนรวม โดยการสมัครเป็นสมาชิก หรือกรรมการกองทุน
4. เป็นเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงาน ได้แก่ การยอมรับใช้ในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากผู้มีอำนาจสั่งการ

ซึ่งทั้งหมดนี้ สามารถดูจากลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงออก คือการเป็นสมาชิกกลุ่มการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ การบริจาคทรัพย์ วัสดุอุปกรณ์ การเสียสละเวลา แรงกาย การเป็นสมาชิกของคณะกรรมการ หรือ เป็นผู้ดำเนินการในกิจกรรมนั้น ๆ โดยตรง

ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วม

จากการมีส่วนร่วมของประชาชนในการดำเนินงานที่กล่าวมาแล้วมีสภาพปัญหาเกิดขึ้นหลายประเด็น จึงมีผู้เสนอปัญหาต่าง ๆ ไว้ดังนี้

Newstorm (1993 อ้างถึงใน ณรงค์ วารีชล, 2550, หน้า 10) พบว่าปัญหาและอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วม คือ

1. ลักษณะขององค์กร โครงสร้างขององค์กรวัฒนธรรมขององค์กรหากองค์กรมีโครงสร้างใหญ่ขึ้นขั้นตอนการปฏิบัติมากเช่นระบบราชการจะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้
2. นโยบายขององค์กรที่ขาดความชัดเจนจะทำให้บุคลากรไม่แน่ใจเป้าหมายแนวทางการปฏิบัติจึงเกิดความลังเลที่จะเข้าไปมีส่วนร่วม
3. ภาวะผู้นำซึ่งถ้าหากว่าผู้นำเชื่อว่าผู้ใต้บังคับบัญชาเป็นผู้ไม่มีศักยภาพไม่มีความก้าวหน้าขาดความกระตือรือร้นในการทำงานงานจะสำเร็จได้ต้องควบคุมภาวะผู้นำประเภทนี้จะเป็นอุปสรรคต่อการมีส่วนร่วมได้
4. ลักษณะงานซึ่งหากว่างานที่สามารถทำสำเร็จได้ด้วยตัวเองเช่นงานในห้องทดลองลักษณะงานเช่นนี้จะทำให้บุคลากรไม่เห็นถึงความสำคัญของการมีส่วนร่วม
5. ความแตกต่างระหว่างบุคคลเช่นระดับการศึกษาวิชาชีพโดยถ้าหากบุคลากรที่มีระดับการศึกษาที่สูงอยู่ในตำแหน่งหน้าที่ความรับผิดชอบมากก็จะแสวงหาการมีส่วนร่วมมากกว่าบุคลากรที่มีระดับการศึกษาค่ำกว่าและหน้าที่ความรับผิดชอบที่น้อยกว่าด้วย

ดังนั้น สรุปได้ว่า ปัญหาและอุปสรรคการมีส่วนร่วม เกิดจากปัญหาลักษณะขององค์กร นโยบายขององค์กรที่ขาดความชัดเจน ภาวะผู้นำ ลักษณะงาน และความแตกต่างระหว่างบุคคล ซึ่งปัญหาต่าง ๆ จะมีความเชื่อมโยงเกี่ยวเนื่องกันเป็นระบบ ก่อให้เกิดอุปสรรคในการเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในภาพรวม

ปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วม

Reeder (1963 อ้างถึงใน ปรีดา เจษฎาวรวงศ์, 2550, หน้า 26) ได้สรุปปัจจัยต่าง ๆ ที่มีผลต่อการรักษาการมีส่วนร่วมของประชาชนไว้ 11 ประการ ดังนี้

1. การปฏิบัติตนให้สอดคล้องตามความเชื่อถือพื้นฐานกล่าวคือบุคคลและกลุ่มบุคคลเหมือนจะเลือกแบบวิธีการปฏิบัติซึ่งสอดคล้องและคล้ายคลึงกับความเชื่อพื้นฐานของตนเอง
2. มาตรฐานคุณค่าบุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะปฏิบัติในลักษณะที่สอดคล้องกับมาตรฐานคุณค่าของตนเอง
3. เป้าหมายบุคคลและกลุ่มบุคคลดูเหมือนจะส่งเสริมป้องกันและรักษาเป้าหมายตน
4. ประสบการณ์ที่ผิดปกติหรือความผิดปกติของบุคคลหรือกลุ่มบุคคลบางครั้ง

มีรากฐานมาจากประสบการณ์ที่ผิดปกติธรรมดา

5. ความคาดหวังบุคคลและกลุ่มบุคคลจะประพฤติตามแบบที่ตนคาดหวังว่าจะต้องประพฤติในสถานการณ์เช่นนั้น ทั้งยังชอบปฏิบัติต่อผู้อื่นในลักษณะที่ตนคาดหวังจากผู้อื่นด้วยเช่นกัน

6. การมองแต่ตนเองบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งคิดว่าตนเองสมควรกระทำเช่นนั้น

7. การบีบบังคับบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ด้วยความรู้สึกว่าตนถูกบังคับให้ทำ

8. นิสัยและประเพณีบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะทำสิ่งต่าง ๆ ซึ่งเรานิสัยชอบกระทำอยู่ในสถานการณ์นั้น ๆ

9. โอกาสบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมในรูปแบบการปฏิบัติของสังคม โดยเฉพาะในทางที่เกี่ยวข้องกับจำนวนและชนิดของโอกาสซึ่งโครงการของสังคมเอื้ออำนวยเข้ามามีส่วนร่วมกันในการกระทำเช่นนั้นเท่าที่พวกเขาได้รับรู้

10. ความสามารถบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเข้ามามีส่วนร่วมกันในกิจกรรมบางอย่างที่ตนเห็นว่าสามารถทำในสิ่งที่ต้องการให้เขาทำในสถานการณ์ เช่นนั้น

11. การสนับสนุนบุคคลและกลุ่มบุคคลมักจะเริ่มปฏิบัติเมื่อเขารู้สึกว่าเขาได้รับการสนับสนุนที่ดีพอให้ทำการเช่นนั้น

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization, 2013 อ้างถึงใน ยุพิน ระพีพันธุ์, 2544, หน้า 21-22) เสนอปัจจัยพื้นฐานในการระดมการมีส่วนร่วมของประชาชน คือ

1. ปัจจัยของสิ่งจูงใจจากสภาพความเป็นจริงชาวบ้านที่จะเข้าร่วมกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งทั้งในแง่การร่วมแรงร่วมทรัพยากรหรืออื่น ๆ นั้นมีเหตุผลอยู่ 2 ประการ คือ

1.1 การมองเห็นว่าตนจะได้ประโยชน์ตอบแทนในสิ่งที่ตนทำไปซึ่งถือเป็นเรื่องการกระตุ้นให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

1.2 การได้รับคำบอกกล่าวหรือชักชวนจากเพื่อนบ้านให้เข้าร่วมโดยมีสิ่งจูงใจเป็นตัวนำซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของการก่อให้เกิดมีสิ่งจูงใจ

2. ปัจจัยโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามามีส่วนร่วมแม้ว่าชาวชนบทเป็นจำนวนมากจะเห็นประโยชน์ของการเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการพัฒนาแต่ก็ไม่อาจเข้าร่วมกิจกรรมได้เนื่องจากไม่เห็นช่องทางของการมีส่วนร่วมหรือเข้าร่วมแล้วก็ไม่ได้รับสิ่งที่คาดคิดเอาไว้เนื่องจากการเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มิได้จัดรูปแบบความสัมพันธ์ที่เหมาะสม เช่น ภาวะผู้นำลักษณะการทำงานถูกระเบียบแบบแผนเป็นต้นดังนั้นปัจจัยพื้นฐานทางด้านโครงสร้างของช่องทางในการเข้ามา

มีส่วนร่วมจึงควรมีลักษณะ

2.1 เปิดโอกาสให้ทุกคนและทุกกลุ่มในชุมชนมีโอกาสเข้าร่วมในการพัฒนารูปแบบใดรูปแบบหนึ่งโดยการเข้าร่วมอาจอยู่ในรูปของการมีส่วนร่วมโดยตรงหรือโดยมีตัวแทนก็ได้

2.2 ควรมีกำหนดเวลาที่แน่ชัดเพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถกำหนดเงื่อนไขของตนเองได้

2.3 กำหนดลักษณะกิจกรรมที่แน่นอน

3. ปัจจัยอำนาจในการส่งเสริมกิจกรรมของการมีส่วนร่วมโดยปกติที่ผ่านมากิจกรรมหนึ่งๆแม้ว่าประชาชนจะเห็นด้วยและมีโอกาสเข้าร่วมแต่ไม่อาจกำหนดเป้าหมายวิธีการหรือผลประโยชน์ของกิจกรรมเพราะสิ่งเหล่านี้เจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นผู้กระทำ

Cohen and Uphoff (1980 อ้างถึงใน ณรงค์ วาริชล, 2550, หน้า 9) กล่าวว่าปัจจัยหลายอย่างที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมได้แก่

1. เพศ
2. อายุ
3. สถานภาพสมรส
4. ระดับการศึกษา
5. อาชีพ
6. รายได้
7. ระยะเวลาที่อยู่ในท้องถิ่น
8. สถานภาพการทำงาน

Cohen and Uphoff (1977 อ้างถึงใน มนตรี เทอดธีระกุล 2543, หน้า 39-40) ได้จำแนกปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลไว้ 8 ประการ ดังนี้

1. อายุและเพศ ปัจจัยนี้ เป็นตัวแปรที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคล ซึ่งอาจมีปัญหอยู่ง้างในการกำหนดอายุของคนกลุ่มต่าง ๆ กล่าวคือ จะกำหนดอายุตามปีปฏิทินหรือตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านนี้หลายชิ้นพบว่า โครงการปรับปรุงพื้นที่เลี้ยงสัตว์ต้องใช้คนทำงานระดับอายุปานกลาง ส่วนในเรื่องเพศพบว่า เพศหญิงมีแนวโน้มเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น

2. ฐานะครอบครัว เป็นปัจจัยในเชิงโครงสร้างทางสังคม เหตุที่ฐานะของครอบครัวนับเป็นปัจจัยสำคัญที่กำหนดการมีส่วนร่วมนั้นเป็นเพราะว่า การเข้ามีส่วนร่วมมิได้เป็นกิจกรรมที่เกิดขึ้นโดยมีต้องแลกกับสิ่งใด อย่างน้อยที่สุดก็เป็นการเสียโอกาสในการกระทำสิ่งอื่น เมื่อพิจารณาในทางเศรษฐศาสตร์ ดังนั้น โดยทั่วไปแล้ว ครอบครัวที่มีฐานะในเชิงรายได้และในทางสังคมสูงก็มักจะมีส่วนร่วมในเรื่องใดเรื่องหนึ่งมากกว่าครอบครัวที่มีฐานะต่ำกว่า

และหัวหน้าครอบครัวจะมีอำนาจในการกำหนดหรือการตัดสินใจมากกว่าสมาชิกคนอื่น ๆ ของครอบครัว การศึกษาหลายชิ้นจึงมุ่งทำการศึกษาที่หัวหน้าครอบครัวเป็นหลัก

3. การศึกษา เป็นปัจจัยที่เกี่ยวกับวัตถุประสงค์ทางด้านเทคนิคหรือบางที่เกี่ยวกับกับความเสมอภาคของคนในการเข้าถึงกิจกรรมการพัฒนาต่าง ๆ เช่น การอ่านออกเขียนได้ของคน ในชุมชนนั้นจะวัดจากจำนวนปีที่เข้าศึกษาต่อในระบบ โรงเรียน และโดยทั่วไปการพิจารณาตัวแปร ด้านการศึกษานี้ มักจะประกอบไปกับปัจจัยหรือตัวแปรด้านเพศและอายุ เนื่องจากในความเป็นจริง นั้น คนไม่รู้หนังสือที่มีอายุน้อย ย่อมได้รับความช่วยเหลือมากกว่าคนไม่รู้หนังสือในวัยเกษียณ การทำงาน เป็นต้นซับซ้อนมากในการวิเคราะห์การมีส่วนร่วมของบุคคลในทางปฏิบัติ นัก พฤติกรรมศาสตร์จึงมักจะศึกษาเฉพาะบริเวณที่ประชากรซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างของการศึกษา มีความแบ่งแยกในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าวที่เห็นได้ชัด อย่างไรก็ตาม ปัจจัยบางตัวเช่นความแตกต่าง ทางสังคม และความแตกต่างทางวัฒนธรรมก็ยากที่จะจำแนกได้อย่างชัดเจนว่าสิ่งใดที่มีความสำคัญ มากกว่ากัน นอกจากนี้แล้วปัจจัยทางด้านนี้ พบว่า จะมีความสัมพันธ์ต่อความแตกต่างของระดับ การศึกษาและรายได้ของบุคคลด้วย

4. อาชีพ การกำหนดลักษณะของอาชีพนี้ จะช่วยให้เกิดความสะดวกต่อการระบุ กลุ่มประชากรเป้าหมายที่จะได้รับประโยชน์จากโครงการพัฒนา โดยทั่วไปแล้วเรามักจะแบ่งอาชีพ ออกเป็นอาชีพในภาคเกษตรกรรม

5. ระดับและแหล่งรายได้ นักวิชาการกล่าวกันว่า การพิจารณาศึกษาการมีส่วนร่วม ของกลุ่มผู้ยากจนในชนบทนั้น โดยทั่วไปมักจะวิเคราะห์ระดับของรายได้และแหล่งที่มาของรายได้ ของผู้เข้ามีส่วนร่วม ข้อมูลเรื่องรายได้ในแหล่งที่มาในบางครั้งจะไม่มีคำตอบเนื่องและอาจจะมี การปกปิดเนื่องจากเกรงจะต้องเสียภาษีมากขึ้น

6. ระยะเวลาการตั้งถิ่นฐานในท้องถิ่น

7. การถือครองที่ดินและสภาพการได้รับการว่าจ้าง

จากวรรณกรรมที่กล่าวมาข้างต้นการมีส่วนร่วมพอสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมมักจะ คาบเกี่ยวกับการพัฒนานั้นก็คือการให้โอกาสประชาชนเป็นฝ่ายตัดสินใจกำหนดปัญหา ความต้องการของตนเองอย่างแท้จริงเป็นการเสริมพลังอำนาจให้แก่ประชาชน/ กลุ่ม/ องค์กรชุมชน ให้สามารถระดมขีดความสามารถในการจัดทรัพยากรตัดสินใจและควบคุมดูแลทรัพยากรต่าง ๆ ในชุมชนมากกว่าที่จะเป็นฝ่ายตั้งรับ โดยสามารถกำหนดการดำรงชีวิตได้ด้วยตัวเองให้มีชีวิต มีความเป็นอยู่ที่ดีตามความจำเป็นอย่างมีศักดิ์ศรีและสามารถพัฒนาศักยภาพของประชาชน/ ชุมชน ในด้านภูมิปัญญาทักษะความรู้ความสามารถและการจัดการและรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงของโลก ได้และประชาชนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการอย่างมีอิสระการทำงานต้องเน้นในรูป

กลุ่มหรือองค์กรชุมชนที่มีวัตถุประสงค์ในการเข้าร่วมอย่างชัดเจนเนื่องจากพลังกลุ่มจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้งานพัฒนาต่าง ๆ บรรลุผลสำเร็จตามความมุ่งหมายได้ทั้งนี้ การจะเกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนตามความหมายที่กล่าวถึงข้างต้นจะต้องเกิดสภาพการหรือเงื่อนไขคือ การมีความตระหนักและความเห็นพ้องต้องกันของประชาชนที่มีจำนวนมากพอต่อการริเริ่มโครงการ/ กิจกรรมหนึ่งกิจกรรมใดเพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เป็นความต้องการของส่วนรวมทั้งนี้ความร่วมมือของประชาชนไม่ว่าของปัจเจกชนบุคคลหรือกลุ่มคนที่เห็นพ้องต้องกัน และเข้ามารับผิดชอบเป็นการกระทำฝ่ากลุ่มหรือองค์กรเพื่อให้บรรลุถึงความเปลี่ยนแปลงที่พึงประสงค์

แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจ

การศึกษาแนวคิดหรือทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจผู้วิจัยได้รวบรวมความหมายและสาระสำคัญที่เกี่ยวข้องมาอธิบายไว้ ดังนี้

1. ทฤษฎีความรู้ความเข้าใจ

ทฤษฎีความรู้ของ Kant (1949 อ้างถึงใน ชัยวัฒน์ พันธุ์ศรี, 2545) ได้แบ่งออกเป็น 2 หัวข้อหลัก คือ

1. ความรู้ “เริ่ม” จากประสบการณ์แต่ไม่ได้ “เกิด” จากประสบการณ์ความรู้เกิดจากความรู้อันเป็นรูปแบบ เช่นเดียวกับปลา คือ ปลาโผล่ขึ้นมาจากน้ำแต่ปลาไม่ได้เกิดจากน้ำ และปลาเกิดจากอะไรปลาก็เกิดจากปลาซึ่งเป็นแม่ปลาความรู้อาศัยประสบการณ์แล้วเจริญงอกงามขึ้น เช่นเดียวกับ ปลาอาศัยน้ำแล้วยังมีชีวิตอยู่ได้รวมความว่าความรู้มิใช่เกิดจากประสบการณ์แต่อาศัยประสบการณ์เช่นเดียวกับปลาก็มิใช่เกิดจากน้ำแต่อาศัยน้ำจึงมีชีวิตอยู่

2. ตัวคนเรามีส่วนประกอบ 3 ส่วน คือ หัว-ตัว-เท้าหรือส่วนบน-กลาง-ล่าง เช่นเดียวกับความรู้มีองค์ประกอบ 3 ส่วน คือ ความรู้สึกหรือประสาทสัมผัส ความเข้าใจและเหตุผลรวมองค์ประกอบทั้ง 3 เข้าด้วยกัน จึงเป็นความรู้โดยความรู้สึกส่งผลถึงความเข้าใจความเข้าใจส่งผลถึงเหตุผลและเหตุผลส่งผลถึงความรู้

2. ความหมายของความรู้ความเข้าใจ

มีผู้ให้ความหมายของความรู้ความเข้าใจสรุปได้ดังนี้

ความรู้ความเข้าใจ คือ สิ่งที่สั่งสมมาจากการศึกษาเล่าเรียนการค้นคว้าหรือประสบการณ์รวมทั้งความสามารถเชิงปฏิบัติและทักษะความเข้าใจหรือสารสนเทศที่ได้รับมา จากประสบการณ์สิ่งที่ได้รับมาจากการได้ยินได้ฟังการคิดหรือการปฏิบัติองค์วิชาในแต่ละสาขา ตามที่ ราชบัณฑิตยสถาน (2542) ได้ให้ความหมายไว้ และ Bloom (1980 อ้างถึงใน ศิพล รื่นใจชน,

2549, หน้า 10) ได้จำแนกความหมายระหว่างความรู้ความเข้าใจประโยชน์ในการสื่อความหมายไว้ดังนี้

ความรู้ หมายถึง พฤติกรรมและสถานการณ์ต่าง ๆ ซึ่งเน้นการจำไม่ว่าจะเป็นการระลึกถึงหรือระลึกได้ก็ตามเป็นสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากการเรียนรู้โดยเริ่มต้นจากการรวบรวมสาระต่าง ๆ จนกระทั่งพัฒนาไปสู่ขั้นที่มีความสลับซับซ้อนยิ่งขึ้นโดยความรู้นี้อาจแยกออกเป็นความรู้เฉพาะสิ่งและความรู้เรื่องสากลเป็นต้น

ความเข้าใจเป็นขั้นตอนที่สำคัญของการสื่อความหมายโดยอาศัยความสามารถทางสมองและทักษะซึ่งอาจจะกระทำได้โดยการใช้ปากเปล่าข้อเขียนภาษาหรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ โดยการทำความเข้าใจนั้นอาจไม่มีผลสมบูรณ์เสมอไปสำหรับพฤติกรรมความเข้าใจแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบคือการแปลความการตีความและการสรุปอ้างอิงซึ่งมีความสอดคล้องกับที่ ศิวล รื่นใจชน (2549)

ได้ให้ความหมายของคำว่าความรู้ตามพจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of education) Good (1973) ว่าเป็นข้อเท็จจริงกฎเกณฑ์และรายละเอียดต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับและเก็บรวบรวมสะสมไว้ซึ่งคล้ายกับความหมายตามพจนานุกรม (The lexicon webster dictionary (1997) ที่ได้ให้คำจำกัดความของความรู้ว่าเป็นความรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงกฎเกณฑ์โครงสร้างที่เกิดจากการศึกษาหรือค้นหาหรือเป็นความรู้เกี่ยวกับสถานที่สิ่งของหรือบุคคลที่ได้จากการสังเกตประสบการณ์หรือจากรายงานการรับรู้ข้อเท็จจริงต้องชัดเจนและต้องอาศัยเวลาและใกล้เคียงกับความหมายที่ Bloom (1968 อ้างถึงใน แสงจันทร์ โสภากาล, 2550, หน้า 15-16) ได้ให้ความหมายว่าความรู้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการระลึกถึงเฉพาะเรื่องระลึกถึงวิธีการกระบวนการหรือสภาพการณ์ต่าง ๆ โดยเน้นความจำ และสมศักดิ์ ศรีสันติสุข (2538 อ้างถึงใน แสงจันทร์ โสภากาล, 2550, หน้า 14-15) ได้ให้ความหมายของความรู้ หมายถึง การรับรู้เกี่ยวกับข้อเท็จจริงเหตุการณ์รายละเอียดต่าง ๆ ที่เกิดจากการสังเกตการศึกษาประสบการณ์ทั้งในด้านสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคมความรู้พื้นฐานหรือภูมิหลังของแต่ละบุคคลที่บุคคลได้จดจำหรือเก็บรวบรวมไว้และสามารถแสดงออกมาในเชิงพฤติกรรมที่สังเกตหรือวัดได้

ราชบัณฑิตยสถาน (2542) ให้ความหมายของ “รู้” หมายถึง แจ้งเข้าใจทราบส่วน “เข้าใจ” หมายถึง รู้เรื่องรู้ความหมาย

พจนานุกรมทางการศึกษา (Dictionary of education) ของ Good (1973 อ้างถึงใน เขียวริดา เหมพิพัฒน์, 2546) ให้ความหมายของความรู้ หมายถึง ข้อเท็จจริงความจริงกฎเกณฑ์และข้อมูลต่าง ๆ ที่มนุษย์ได้รับและรวบรวมสะสมไว้จากมวลประสบการณ์ต่าง ๆ

Bloom (1968) กล่าวว่าความรู้ (Knowledge) คือ ความสามารถในการจำเรื่องราวทฤษฎีและประสบการณ์ต่าง ๆ ได้โดยความรู้นี้อาจแยกออกเป็นความรู้เฉพาะสิ่งความรู้ในเรื่องระเบียบ

การและความรู้เรื่องสากลเป็นต้นความเข้าใจ (Comprehension) คือ ความสามารถและทักษะในการจับใจความสำคัญของเรื่องราวต่าง ๆ ได้สามารถที่จะเปรียบเทียบและย่อแต่เฉพาะจุดสำคัญได้และสามารถที่จะคาดคะเนถึงสิ่งที่เกิดขึ้นได้จากการกระทำหรือการประเมินค่าได้

Davenport and Prusak (2002) กล่าวว่าความรู้คือส่วนผสมที่เลื่อนไหลของประสบการณ์ที่ได้รับการวางโครงสร้างเป็นคุณค่าต่าง ๆ ข้อมูลในเชิงบริบทและความเข้าใจอย่างถ่องแท้ที่ชำนาญการซึ่งได้เสนอกรอบหรือโครงสร้างอันหนึ่งขึ้นมาเพื่อการประเมินและรวบรวมประสบการณ์ข้อมูลใหม่ ๆ ก่อให้เกิดและถูกประยุกต์ใช้ในใจของบรรดาผู้รู้ทั้งหลายในองค์กรต่าง ๆ บ่อยครั้งได้รับการฝังตรึงไม่เพียงอยู่ในเอกสารต่าง ๆ หรือในคลังความรู้เท่านั้นแต่ยังอยู่ในงานประจำ กระบวนการปฏิบัติและบรรทัดฐานขององค์กรอีกด้วย

จากแนวคิดต่าง ๆ ผู้วิจัยสามารถสรุปความหมายดังนี้ความรู้และความเข้าใจเป็นกระบวนการรับรู้เรื่องราวหรือข้อมูลต่าง ๆ อย่างเป็นระบบและสามารถรวบรวมหรือแยกแยะในประเด็นต่าง ๆ

3. ประเภทของความรู้

จากหนังสือทฤษฎีความรู้กล่าวว่าความรู้คือเรื่องส่วนตัว โดยผูกพันกับข้อเท็จจริงที่เป็นจริงต่าง ๆ เกี่ยวกับโลกความรู้เป็นความจริงของปัจเจกเป็นความเชื่อที่มีเหตุผลมากกว่าความเชื่อในข้อเท็จจริงและต้องมีหลักฐานหรือเหตุผลที่ดีในการเชื่อมั่นเป็นความจริงความรู้เกิดขึ้นได้จาก

3.1 เหตุผลนิยม (Rationalism) คือ ประสบการณ์เป็นตัวให้ข้อมูลแต่เหตุผลนั้นจะเป็นตัวตัดสินใจให้เห็นความจริงเกิดความรู้

3.2 ประสบการณ์นิยม หรือประจักษ์นิยม (Empiricism) คือ ความรู้จะได้มาต้องได้มาจากการเรียนจากประสบการณ์แม้จะอ้างว่ามีความรู้บางอย่างติดตัวมาแต่เกิด (ปัญญา) แทนจะไม่มีคามหมายอะไรเลยถ้าไม่มีประสาทสัมผัสประสบการณ์เป็นตัวให้ข้อเท็จจริงเป็นวัตถุดิบของความรู้ถ้าไม่มีประสาทสัมผัสรับข้อมูลให้กับจิตเราจะรู้อะไรไม่ได้เลยประสบการณ์แม้จะเปลี่ยนแปลงไม่ตายตัวแต่ก็ให้ความจริงที่มีสาระแก่เราทำให้เรามีความรู้และเข้าใจโลกได้เราเรียกความรู้แบบนี้ว่าความรู้อุปนัย (Induction)

3.3 อนุমানนิยม (A priorism) คือ ความรู้ของมนุษย์ถูกจำกัดให้รู้เพียงปรากฏการณ์เท่านั้นสิ่งที่อยู่เบื้องหลังปรากฏการณ์หรือสิ่งที่คงอยู่ด้วยตัวเองเราไม่สามารถรู้ได้หากต้องการรู้จะต้องปฏิบัติตามหลักเหตุผลทางจริยธรรมเพียงอย่างเดียว

Bloom (1971 อ้างถึงใน วันชัย คำสาลี, 2545) ได้จำแนกความรู้ออกเป็น 3 ขั้นตอน โดยเรียงจากที่ซับซ้อนน้อยที่สุดไปหาที่ซับซ้อนมากที่สุด ดังนี้

1. ความรู้เฉพาะสิ่ง (Knowledge of specifics) คือ ความระลึกถึงสิ่งเฉพาะและชิ้นส่วนของ การที่อยู่โดดเด่นยิวการเน้นที่สัญลักษณ์ที่มีความหมายเชิงรูปธรรมเรื่องนี้จัดอยู่ในระดับต่ำสุดของความเป็นธรรมซึ่งอาจได้รับการคิดว่าเป็นหน่วยงานสิ่งที่ซับซ้อนและเป็นนามธรรมของเรื่อง ความรู้ที่สร้างขึ้นได้แก่

1.1 ความรู้เกี่ยวกับคำเฉพาะ (Knowledge of terminology) เป็นความรู้ในเรื่อง สัญลักษณ์จำเพาะบางอย่าง (ทั้งภาษาและมิใช่ภาษา) รวมทั้งความรู้ทางสัญลักษณ์ที่ยอมรับกันอยู่ แล้วความรู้เกี่ยวกับสัญลักษณ์ประเภทต่าง ๆ ซึ่งอาจเคยใช้เพียงครั้งเดียวหรือความรู้ในเรื่องที่ เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ของสัญลักษณ์นั้น

1.2 ความรู้ในเรื่องข้อเท็จจริงเฉพาะ (Knowledge of specifics facts) เป็นความรู้ ในเรื่องวันที่เหตุการณ์บุคคลสถานที่เป็นต้นซึ่งอาจเคยใช้เพียงครั้งเดียวหรือความรู้ในเรื่อง ที่เหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ของสัญลักษณ์นั้น

2. ความรู้เรื่องวิถีและวิธีการจัดการกระทำกับสิ่งเฉพาะ (Knowledge of way and means of dealing with specifics) คือ ความรู้ในเรื่องวิถีทางการจัดการระเบียบในการศึกษาในการตัดสินใจ และการวิพากษ์วิจารณ์รวมทั้งวิธีการค้นคว้าลำดับผลที่ตามเวลาในปฏิทินและมาตรฐานของ การตัดสินใจในแต่ละสาขาและรูปแบบของการจัดระเบียบตามที่สาขากำหนดและดำเนินการ ความรู้นี้จัดอยู่ในระดับกลางของความเป็นธรรมอยู่ระหว่างความรู้เฉพาะสิ่งกับความรู้ทั่ว ๆ ไป ได้แก่

2.1 ความรู้แบบแผนนิยม (Knowledge of conventions) เป็นความรู้ในเรื่องลักษณะ ของวิถีทางการจัดทำและการนำเสนอความคิดและปรากฏการณ์เพื่อการสื่อความหมาย และความสอดคล้องผู้ทำงานในสาขาใช้ประโยชน์แบบฉบับการปฏิบัติและรูปแบบที่ เหมาะสมที่สุดกับวัตถุประสงค์และมองดูเหมาะสมที่สุดกับปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องควรสังเกตว่า แม้รูปแบบและประเพณีจะเป็นสิ่งที่สมมติขึ้นหรือเกิดขึ้นอย่างไม่ตั้งใจหรือมีฐานมาจากอำนาจ ทั้งหลายตามรูปแบบและประเพณีนิยมก็ยังคงมีอยู่เพราะเป็นผลงานของการตกลงของคนกลุ่มใหญ่ หรือเกิดจากการที่แต่ละคนเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องราวปรากฏการณ์หรือปัญหาของคนกลุ่มใหญ่ หรือเกิดจากการที่แต่ละคนเข้าไปเกี่ยวข้องกับเรื่องราวปรากฏการณ์หรือปัญหา

2.2 ความรู้เรื่องแนวโน้มและลำดับเหตุการณ์ (Knowledge of trend and sequence) เป็นความรู้เรื่องกระบวนการทิศทางและการเคลื่อนที่ของปรากฏการณ์ที่เกี่ยวข้องกับเวลา

2.3 ความรู้เรื่องการจัดจำพวกและประเภท (Knowledge of classification and categories) เป็นความรู้เรื่องชั้นต่าง ๆ ชุดส่วนและการจัดเรียบเรียงซึ่งถือว่าเป็นพื้นฐาน ของสาขาวิชาที่กำหนดจุดมุ่งหมายของการโต้แย้งหรือของปัญหาที่นำมา

2.4 ความรู้เรื่องเกณฑ์ (Knowledge of criteria) เป็นความรู้เรื่องเกณฑ์ตามข้อเท็จจริง หลักการความคิดเห็นและพฤติกรรมที่ได้รับการทดสอบหรือได้รับการตัดสินใจ

3. ความรู้เรื่องสากลและเรื่องนามธรรมในสาขาต่าง ๆ (Knowledge of the universals and abstractions on a field) คือ ความรู้เรื่องแผนและรูปแบบที่สำคัญๆ ที่ปรากฏการณ์ และความคิดได้รับการจัดรวบรวมไว้ โครงสร้างทฤษฎีและข้อสรุปจำนวนมากซึ่งมีอิทธิพล ต่อสาขาวิชาหรือซึ่งนำมาใช้ศึกษาปรากฏการณ์หรือแก้ปัญหาในระดับนี้จัดเป็นระดับที่สูงสุด ของความเป็นนามธรรมและความซับซ้อน ได้แก่

3.1 ความรู้เรื่องหลักและข้อสรุปทั่วไป (Knowledge of principle and generalizations) เป็นความรู้เรื่องความเป็นนามธรรมบางอย่างซึ่งสรุปข้อสังเกตปรากฏการณ์ ที่เป็นนามธรรมซึ่งมีคุณค่าในการอธิบายบรรยายทำนายหรือกำหนดการกระทำหรือทิศทาง ที่เหมาะสมและสอดคล้องที่สุด

3.2 ความรู้เรื่องทฤษฎีและโครงสร้าง (Knowledge of theories and structures) เป็นความรู้เรื่องตัวหลักการและข้อสรุปทั่วไปรวมทั้งความสัมพันธ์ของมันซึ่งแสดงให้เห็น ภาพจน์ของเหตุการณ์ปัญหาหรือสาขาที่ซับซ้อน ได้อย่างชัดเจนครอบคลุมและเป็นระบบ ซึ่งเป็นเรื่องที่เป็นนามธรรมมากที่สุดและได้รับการนำมาใช้แสดงความสัมพันธ์และการจัดระเบียบ ของสิ่งจำเพาะต่าง ๆ จำนวนมาก

4. ระดับความรู้ความเข้าใจ

ระดับความรู้ความเข้าใจของแต่ละบุคคลจะมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง และแนวทางในการลำดับความสำคัญซึ่ง Bloom (1968 อ้างถึงใน แสงจันทร์ โสภากาล, 2550, หน้า 15-16) ได้แบ่งระดับความรู้ความสามารถทางด้านสติปัญญา (Cognitive domain) ออกเป็น 6 ระดับ ดังนี้

1. ความรู้ (Knowledge) เป็นขั้นแรกของพฤติกรรมที่เกี่ยวกับความสามารถในการจดจำ อาจจะได้การนึกได้มองเห็นได้ยินหรือได้ฟังความรู้ในขั้นนี้ ประกอบด้วย ความจำกักตัก ความหมายข้อเท็จจริงทฤษฎีกฎ โครงสร้างวิธีการแก้ปัญหามาตรฐานเป็นต้น อาจกล่าวได้ว่าความรู้นี้เป็นเรื่องราวของการจดจำได้หรือระลึกได้โดยไม่จำเป็นต้องใช้ความคิดที่ซับซ้อน และไม่จำเป็นต้องใช้สมองมากนัก ดังนั้น การจำได้หรือระลึกได้จึงเป็นกระบวนการที่สำคัญทางจิตวิทยา และเป็นขั้นตอนที่จะนำไปสู่พฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความเข้าใจการนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์ การสังเคราะห์และการประเมินผลซึ่งเป็นขั้นตอนที่ได้ความคิดและความสามารถ ด้านสมองเพิ่มมากขึ้น

2. ความเข้าใจ (Comprehensive) เป็นพฤติกรรมขั้นต่อมาจากความรู้ขั้นตอนนี้จะต้องใช้ความสามารถทางสมองและทักษะในขั้นสูงจนถึงระดับของ “การสื่อความหมาย” ซึ่งอาจทำได้ทั้งที่เป็นการใช้ปากเปล่าหรือเขียนภาษาหรือการใช้สัญลักษณ์มักเกิดขึ้นหลังจากที่บุคคลได้รับทราบข่าวสารต่าง ๆ แล้วโดยการฟังเห็นอ่านหรือเขียนความเข้าใจนี้อาจแสดงออกในรูปของการใช้ทักษะหรือการแปลความหมายต่าง ๆ เช่น การบรรยายข่าวสารโดยใช้คำพูดของตนเอง หรือการแปลความหมายจากภาษาหนึ่งไปยังอีกภาษาหนึ่ง โดยคงความหมายเดิมไว้ หรืออาจเป็นการแสดงความคิดหรือใช้ข้อสรุปหรือการคาดคะเนได้เช่นกัน

3. การนำความรู้ไปใช้ (Application) ความสามารถในการนำความรู้ไปใช้นี้เป็นพฤติกรรมขั้นที่สามซึ่งจะต้องอาศัยความสามารถหรือทักษะทางด้านความเข้าใจดังกล่าวมาแล้ว การนำความรู้ไปใช้นี้กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ การแก้ปัญหาที่ตนเองซึ่งมีอยู่ 6 ขั้นตอน และเมื่อนำมาพิจารณาจะเห็นว่าความเข้าใจในหลักทฤษฎีวิธีการต่าง ๆ จะถูกนำมาใช้ในการแก้ปัญหา

4. การวิเคราะห์ (Analysis) เป็นความสามารถในการช่วยแยกภาพรวมออกเป็นส่วน ๆ เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้นอาจจะแบ่งเป็นขั้นย่อย ๆ ได้ 3 ขั้นด้วยกัน (1) ความสามารถในการแยกแยะองค์ประกอบของปัญหาออกเป็นส่วน ๆ (2) ความสามารถในการเห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างส่วนประกอบและ (3) ความสามารถในการมองเห็นหลักของการผสมผสานปัญหาที่มีองค์ประกอบย่อยมากมาย

5. การสังเคราะห์ (Synthesis) คือ ความสามารถในการนำเอาส่วนประกอบย่อยหลาย ๆ ส่วนมารวมกันเข้าเป็นกรอบโครงสร้างที่แน่ชัดโดยทั่วไปแล้วการนำเอาประสบการณ์ในอดีตมารวมกันกับประสบการณ์ในปัจจุบันและนำมาสร้างเป็นกรอบที่มีระเบียบแบบแผนเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมที่ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์หรือความคิดริเริ่มจึงต้องมีความเข้าใจในการนำความรู้ไปใช้ในการวิเคราะห์มาประกอบ

6. การประเมินผล (Evaluation) เป็นความสามารถในการประเมินผลที่เกี่ยวข้องกับการให้ค่าต่อความรู้หรือข้อเท็จจริงต่าง ๆ ซึ่งต้องใช้เกณฑ์หรือมาตรฐานเป็นส่วนประกอบในการประเมินผลมาตรฐานนี้อาจจะอยู่ในทุกขั้นตอนของความสามารถหรือทักษะต่าง ๆ

ดังนั้น ความหมายของความรู้และความเข้าใจในข้างต้นได้กล่าวถึงกระบวนการเกิดความรู้ นำไปสู่ความเข้าใจและนำไปใช้โดยผ่านการวิเคราะห์และสังเคราะห์เป็นไปตามลำดับขั้นตอนอย่างชัดเจน โดยชี้ให้เห็นว่าความรู้เป็นขั้นตอนแรกในการที่สมองรับเอาข้อมูลเข้ามาเก็บไว้ในระบบความจำจากนั้น ขั้นตอนที่สองจึงเป็นเรื่องราวของความเข้าใจในความหมายของข้อมูลจากความรู้ นั้น ๆ จนถึงขั้นถ่ายทอดหรือสื่อความหมายออกมาให้ผู้อื่นรับรู้ต่อไปได้แล้วจึงมาถึงขั้นนำความรู้

5. การวัดความรู้

เครื่องมือที่ใช้วัดความรู้มีหลายชนิดแต่ละชนิดก็เหมาะสมกับการวัดความรู้ตามคุณลักษณะซึ่งแตกต่างกันออกไปในที่นี้กล่าวถึงเครื่องมือที่ใช้วัดความรู้ที่นิยมใช้กันมากคือแบบทดสอบ (สุมลมาลย์ เดียว โป้, 2545) แบบทดสอบมีลักษณะแตกต่างกันมากทั้งในด้านรูปแบบการนำไปใช้และจุดมุ่งหมายในการสร้างประเภทของแบบทดสอบจึงแบ่งได้แตกต่างกันตามเกณฑ์ที่ใช้ถ้าแบ่งตามลักษณะทางจิตวิทยาที่ใช้วัดจะแบ่งได้เป็น 4 ประเภท ได้แก่

5.1 แบบทดสอบผลสัมฤทธิ์ (Achievement test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความรู้ความเข้าใจตามพุทธิพิสัย (Cognitive domain) ซึ่งเกิดขึ้นจากการเรียนรู้แบบทดสอบประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิดคือ

5.1.1 แบบทดสอบที่ครูสร้างเอง (Teacher-made test) เป็นแบบทดสอบที่สร้างขึ้นโดยทั่วไปเมื่อต้องการใช้ก็สร้างขึ้นใช้แล้วก็เลิกกันถ้าจะนำไปใช้อีกก็ต้องดัดแปลงปรับปรุงแก้ไข เพราะเป็นแบบทดสอบที่ยังขาดคุณภาพ

5.1.2 แบบทดสอบมาตรฐาน (Standardized test) เป็นแบบทดสอบที่ต้องการมีการพัฒนาด้วยการวิเคราะห์ทางสถิติมาแล้วหลายครั้งหลายหนจนมีคุณภาพสมบูรณ์ทั้งด้านความตรงความเที่ยงความยากง่ายอำนาจจำแนกความเป็นปรนัยและมีเกณฑ์ปกติ (Norm) ให้เปรียบเทียบด้วยรวมความแล้วต้องมีมาตรฐานทั้งด้านการดำเนินการสอบและการแปลผลคะแนนที่ได้

5.2 แบบทดสอบความถนัด (Aptitude test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดสมรรถภาพทางสมองของคนที่มีความรู้ความสามารถน้อยเพียงใดและมีความสามารถทางด้านใดเป็นพิเศษแบบทดสอบประเภทนี้แบ่งออกเป็น 2 ชนิด คือ

5.2.1 แบบทดสอบความถนัดทางการเรียน (Scholastic aptitude test) เป็นแบบทดสอบความถนัดที่วัดความสามารถทางวิชาการว่ามีความถนัดในวิชาอะไรซึ่งจะแสดงถึงความสามารถในการเรียนต่อทางแขนงวิชานั้นและจะสามารถเรียนไปมากน้อยเพียงใด

5.2.2 แบบทดสอบความถนัดพิเศษ (Specific aptitude test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้วัดความสามารถพิเศษของบุคคลเช่นความถนัดทางดนตรีทางการแพทย์ทางวิศวะทางศิลปะ เป็นต้น ใช้สำหรับการแนะแนวการเลือกอาชีพ

5.3 แบบทดสอบบุคคล-สังคม (Personal-social test) เป็นแบบทดสอบใช้วัดบุคลิกภาพและการปรับตัวเข้ากับสังคมของบุคคล

5.3.1 แบบทดสอบความเรียง (Essay test) แบบนี้จะกำหนดคำถามให้ผู้ตอบจะต้องเรียงเรียงคำตอบเอง

5.3.2 แบบทดสอบตอบสั้นและเลือกตอบ (Short answer and multiple choice test) แบบนี้จะกำหนดคำถามให้และกำหนดให้ตอบสั้น ๆ หรือกำหนดคำตอบมาให้เลือกผู้ตอบต้องเลือกตอบตามนั้นแบบทดสอบประเภทนี้แบ่งเป็น 4 ชนิด คือ แบบให้ตอบสั้น (Short answer item) แบบถูก-ผิด (True-false item) แบบจับคู่ (Matching item) แบบเลือกตอบ (Multiple choice item)

5.4 ถ้าแบ่งตามลักษณะการตอบจะแบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่

5.4.1 แบบทดสอบปฏิบัติ (Performance test) เป็นการทดสอบด้วยการให้ปฏิบัติลงมือทำจริงเช่นการแสดงละครการช่างฝีมือการพิมพ์ดีด เป็นต้น

5.4.2 แบบทดสอบเขียนตอบ (Paper-pencil test) เป็นแบบทดสอบที่ใช้กันทั่วไปซึ่งให้กระดาษและดินสอหรือปากกาเป็นอุปกรณ์ช่วยตอบผู้ตอบจะต้องเขียนตอบทั้งหมด

5.4.3 แบบทดสอบปากเปล่า (Oral test) เป็นการทดสอบที่ให้ผู้ตอบพูดแทนการเขียนมักจะเป็นการพูดคุยกันระหว่างผู้ถามกับผู้ตอบเช่นการสอบสัมภาษณ์

6. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความรู้

ในแต่ละบุคคลต่างมีความรู้ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ มากน้อยไม่เท่ากันขึ้นอยู่กับสภาพความพร้อมในแต่ละสถานการณ์ซึ่งปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจที่สำคัญซึ่ง Worthington and Grant (n.d. อ้างถึงใน แสงจันทร์ โสภากาล, 2550, หน้า 15-16) ได้อธิบายเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ในการเรียนหรือระดับการเรียนรู้ของนักเรียนที่มีความสอดคล้องกันกล่าวคือ พบว่ามีความสัมพันธ์กับองค์ประกอบ 2 ประการ คือ องค์ประกอบทางด้านสติปัญญาและองค์ประกอบด้านที่ไม่ใช่สติปัญญาองค์ประกอบที่ไม่ใช่สติปัญญาได้แก่องค์ประกอบทางด้านเศรษฐกิจสังคมครอบครัวและการสนใจและ สรรพวุฒิ พืพัฒนธ์ (2538, หน้า 13 อ้างถึงใน แสงจันทร์ โสภากาล, 2550, หน้า 15-16) ได้สรุปปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความคิดเห็นซึ่งมีความสัมพันธ์กับความรู้ไว้ 2 ปัจจัยที่มีลักษณะคล้ายกัน ดังนี้

1. ปัจจัยส่วนบุคคลซึ่งประกอบด้วย

1.1 ระดับการศึกษาการศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการแสดงออกเพราะจะทำให้บุคคลมีความรู้และมีความคิดเห็นในเรื่องต่าง ๆ อย่างมีเหตุและมีผล

1.2 ความเชื่อ หมายถึง ความรู้สึกนึกคิดของบุคคลในการยอมรับต่อสิ่งต่าง ๆ ซึ่งอาจแตกต่างกันออกไป

1.3 สถานภาพทางสังคม หมายถึง สิทธิและหน้าที่ที่มีต่อผู้อื่นและสังคม

1.4 ประสบการณ์เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจและส่งผลต่อความคิดเห็น

2. ปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อม ซึ่งประกอบด้วย

2.1 ครอบครัว หมายถึง การสะสมความรู้โดยทางตรงหรือทางอ้อมจากระเบียบวิธี

ปฏิบัติกฎเกณฑ์และค่านิยมต่าง ๆ ที่กลุ่มได้กำหนดไว้เป็นระเบียบของความประพฤติ และความสัมพันธ์ของสมาชิกในสังคมนั้น

2.2 กลุ่มและสังคมที่เกี่ยวข้องมีอิทธิพลต่อบุคคลอย่างมากเพราะเมื่อบุคคล อยู่ในกลุ่มหรือสังคมใดต้องยอมรับและปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของกลุ่มและสังคมนั้น

2.3 สื่อมวลชนได้แก่นั่งสื่อพิมพ์วิทยุโทรทัศน์ซึ่งมีอิทธิพลอย่างมาก ต่อการเรียนรู้และการเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นของบุคคล

สำหรับปัจจัยและแนวคิดดังกล่าวสามารถสรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจแต่ละบุคคล จะมากหรือน้อยอยู่ที่ปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ปัจจัยส่วนบุคคลและปัจจัยด้านเศรษฐกิจสังคม ครอบครัวและการจงใจ

แนวคิดเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการปกครอง

1. ความหมายของการกระจายอำนาจ

การปกครองท้องถิ่นในรูปแบบการปกครองตนเอง เป็นเรื่องที่มีความสัมพันธ์กับทฤษฎี และแนวคิดเกี่ยวกับเรื่องการกระจายอำนาจ ได้มีนักคิดและนักวิชาการและผู้รู้ได้ให้ความหมาย ดังนี้

สถาบันพระปกเกล้า (2545, หน้า 525) “การกระจายอำนาจ คือ การที่รัฐมอบอำนาจ ให้ปกครองบางส่วนให้แก่องค์กรที่ไม่ใช่หน่วยงานของราชการบริหารส่วนกลางหรือราชการ ส่วนภูมิภาคเพื่อให้องค์กรนั้นสามารถจัดบริการสาธารณะอย่างได้โดยมีอิสระตามสมควร และรัฐบาลโดยราชการส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคจะทำหน้าที่ควบคุมดูแลแต่ไม่มีอำนาจบังคับบัญชาสั่งการ”

ปรัชญา เวสารัชช์ (2548, หน้า 129) ได้แยกการกระจายอำนาจเป็นการกระจายอำนาจ ทางการเมืองกับการกระจายอำนาจทางการบริหารคือการกระจายอำนาจทางการเมือง หมายถึง การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบและอำนาจดำเนินการในเชิงระบบซึ่งกระทบโครงสร้าง และอำนาจสัมพันธ์ของหน่วยการเมืองการปกครองที่เป็นอยู่การกระจายอำนาจทางการบริหาร หมายถึง การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบและอำนาจดำเนินการให้แก่หน่วยงานระดับรอง ๆ ลงไป ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้หน่วยงานแต่ละระดับมีขีดความสามารถตัดสินใจ และดำเนินการที่จำเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด

สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจ เป็นหลักการอย่างหนึ่งของการจัดระเบียบการปกครอง ประเทศ โดยมีหลักการสำคัญ คือ เป็นการโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชน ในท้องถิ่นดำเนินการเอง โดยมีอิสระในการปกครองตนเองภายใต้บัญญัติแห่งกฎหมาย การกระจาย

อำนาจเป็นรากฐานของการปกครองแบบประชาธิปไตย เป็นการปกครองตนเองในรูปแบบ การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญทั้งในด้านเศรษฐกิจและสังคม ในด้านการพัฒนาชนบท โดยเฉพาะการมีส่วนร่วมของประชาชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนในท้องถิ่น

2. ลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจการปกครอง

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2550 มีหลักการอันเป็นกรอบแนวคิดที่สำคัญ 3 ประการ คือ

ประการแรก หลักความเป็นอิสระขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกล่าวคือ ในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องคำนึงถึงการเปิดโอกาสให้้องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นมีอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริการสาธารณะตลอดจนการบริหาร ภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างแท้จริงภายใต้ความเป็นรัฐเดี่ยวและความมีเอกภาพ ของประเทศเคยมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นประมุขแห่งรัฐ

ประการที่สอง หลักความสัมพันธ์ของการบริหารราชการแผ่นดินกล่าวคือ ในการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการกำหนดบทบาทอำนาจและหน้าที่ ระหว่างราชการบริหารส่วนกลางส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่นใหม่ซึ่งราชการบริหารส่วนท้องถิ่น จะทำหน้าที่เป็นผู้ปฏิบัติการหลักในการดำเนินกิจการของรัฐ ในขณะที่ราชการบริหารส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคจะเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบภารกิจระดับมหภาคและทำหน้าที่ส่งเสริมสนับสนุน และกำกับดูแลการดำเนินงานของราชการบริหารส่วนท้องถิ่น (เท่าที่จำเป็น)

ประการที่สาม หลักประสิทธิภาพของการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กล่าวคือในการกระจายอำนาจต้องคำนึงถึงการเพิ่มขีดความสามารถและประสิทธิภาพ ในการบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อเป็นหลักประกันว่าประชาชนในท้องถิ่น จะได้รับการบริการสาธารณะที่มีคุณภาพและได้มาตรฐานดังนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นจะต้องเร่งพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารจัดการตลอดจนการเร่งส่งเสริมให้ ประชาชนในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารท้องถิ่นสนับสนุนและตรวจสอบการดำเนินงาน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างจริงจังและต่อเนื่อง

ดังนั้น การกระจายอำนาจจึงเสมือนเป็นการมอบความรับผิดชอบในการจัดบริการ สาธารณะให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่จะต้องรับผิดชอบและตอบสนองความต้องการ ของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างอิสระมิใช่การมอบภารกิจที่รัฐเคยดำเนินการให้แก่องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการเท่านั้น

โกวิท พวงงาม (2545, หน้า 4) กล่าวถึงการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นได้ยึดหลักการและสาระสำคัญ 3 ด้าน

1. ด้านความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารจัดการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นย่อมมีอิสระในการกำหนดนโยบายการปกครองการบริหารจัดการ การบริหารงานบุคคล และการเงินการคลังของตนเอง โดยยังคงรักษาความเป็นรัฐเดี่ยวและควมมีเอกภาพของประเทศ การมีสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นประมุข และความมั่นคงของชาติเอาไว้ ตลอดจนการส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองท้องถิ่นภายใต้ระบอบประชาธิปไตย

2. ด้านการบริหารราชการแผ่นดินและการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นรัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการของตนเองได้มากขึ้น โดยปรับบทบาทและภารกิจของราชการส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาคและเพิ่มบทบาทให้ส่วนท้องถิ่นเข้าดำเนินการแทนเพื่อให้ราชการบริหารส่วนกลางและราชการบริหารส่วนภูมิภาครับผิดชอบในภารกิจมหภาคและภารกิจที่เกินกว่าขีดความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะดำเนินการได้ โดยกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนโยบายและด้านกฎหมายเท่าที่จำเป็น ให้การสนับสนุนส่งเสริมด้านเทคนิควิชาการและตรวจสอบติดตามประเมินผล

3. ด้านประสิทธิภาพการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรัฐต้องกระจายอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนได้รับสารณะที่ดีขึ้นหรือไม่ต่ำกว่าเดิม มีคุณภาพมาตรฐาน การบริหารจัดการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความโปร่งใส มีประสิทธิภาพ และรับผิดชอบต่อผู้ใช้บริการให้มากขึ้น รวมทั้งส่งเสริมให้ประชาชนภาคประชาสังคมและชุมชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมดำเนินงานและติดตามตรวจสอบ

สิทธิพล ปะวะ โข (2554, หน้า 17) ได้กล่าวถึงการกระจายอำนาจการปกครองมีลักษณะสำคัญ ดังนี้

1. มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เป็นนิติบุคคลแยกออกมาจากรัฐบาลกลาง
2. มีการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารทั้งหมดหรือบางส่วน
3. มีอำนาจอิสระจากส่วนกลางภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย
4. มีเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนเอง ไม่ขึ้นกับการบังคับบัญชาของส่วนกลาง

การบังคับบัญชาของส่วนกลาง

จากลักษณะสำคัญของการกระจายอำนาจข้างต้น จะเห็นว่าการกระจายอำนาจการปกครองช่วยให้ประชาชนในท้องถิ่นมีอำนาจอิสระจากส่วนกลางภายใต้ขอบเขตของกฎหมาย ทั้งทางด้านการเมืองและการบริหาร ในการกำหนดนโยบายและการบริหารงานให้เป็นไปตามนโยบายหรือความต้องการของตนเอง โดยมีองค์กรประชาชนในท้องถิ่นซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคล เป็นผู้ดำเนินงาน มีงบประมาณ รายได้ ทรัพย์สินและบุคลากรเป็นของตนเอง และคณะผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งในท้องถิ่น การกระจายอำนาจดังกล่าวก่อให้เกิดรูปแบบการปกครองที่เรียกว่า

การปกครองส่วนท้องถิ่น

3. หลักการกระจายอำนาจ

หลักการกระจายอำนาจ หมายถึง การที่รัฐบาลกลางยอมมอบอำนาจให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดำเนินการใด ๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการบริหารงบประมาณหรือกิจกรรม แต่ละท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ โดยประชาชนจะเลือกตัวแทนของตนเข้าไปทำหน้าที่บริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น ท้องถิ่นจะมีอำนาจในการบริหารอย่างเต็มที่ ยกเว้นด้านการบริหารและนโยบายต่างประเทศ ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้การดูแลของส่วนภูมิภาคตามที่กฎหมายกำหนด รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 (2540, หน้า 73-76) ได้กำหนดการกระจายอำนาจไว้โดยเฉพาะในหมวดที่ 9 ของส่วนการปกครองส่วนท้องถิ่นตามมาตรา 282-290 ซึ่งจะสรุปได้ 5 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างและรูปแบบ ด้านบริหารงานบุคคล ด้านอำนาจหน้าที่และรายได้ ด้านการกำกับดูแล ด้านการมีส่วนร่วมของประชาชน

หลักการกระจายอำนาจ เป็นหลักการหนึ่งในการจัดระเบียบการปกครองของประเทศ มีหลักการสำคัญ คือ การโอนอำนาจการปกครองจากส่วนกลางไปให้ประชาชนในท้องถิ่นดำเนินการเองภายใต้ระเบียบกฎหมายที่กำหนด โดยเฉพาะขณะนี้รัฐบาลได้ออกพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนแผนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพุทธศักราช 2542 กำหนดให้มีการถ่ายโอนอำนาจการบริหารงานบุคคล งานการเงินและงบประมาณต่าง ๆ โดยถ่ายโอนจากกระทรวง ทบวง กรม ที่เกี่ยวข้อง เมื่อวันที่ 7 สิงหาคม พุทธศักราช 2543 คณะรัฐมนตรีได้มีมติให้ถ่ายโอนกำลังข้าราชการส่วนราชการสู่หน่วยการปกครองท้องถิ่น

โกวิท พวงงาม (2545, หน้า 3-4) ได้ให้ความหมายหลักการกระจายอำนาจเป็นหลักการเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นดูแลจัดการปัญหาของตนเองในระดับท้องถิ่นให้สามารถตอบสนองความต้องการแต่ละท้องถิ่นได้ และหลักการกระจายอำนาจตั้งอยู่บนพื้นฐานประโยชน์สำคัญอย่างน้อย 5 ประการ ดังนี้

1. เป็นการแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางหรือหน่วยงานบริหารงานราชการส่วนกลาง
2. เป็นการทำให้ปัญหาในท้องถิ่นได้รับการแก้ไขปรับปรุงได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามความต้องการของคนในท้องถิ่นนั้น
3. เป็นการส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นแต่ละท้องถิ่นได้แสดงความสามารถและพัฒนาบทบาทตนเองในการดูแลรับผิดชอบของท้องถิ่นของตนเอง
4. เป็นการส่งเสริมและพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นอันเป็นมาตรฐานของระบอบประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานให้แก่คนในท้องถิ่นได้ก้าวขึ้นไปดูแลระดับชาติต่อไป
5. เป็นการเสริมสร้างความมั่นคงและความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนที่จะทำให้ประชาชน

มีคุณภาพและมีบทบาทในการดูแลชุมชนท้องถิ่นของตนเอง

4. ข้อดีข้อเสียของการกระจายอำนาจ

ข้อดีข้อเสียของการกระจายอำนาจ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

4.1 ข้อดีของการกระจายอำนาจ คือ

4.1.1 สามารถตรวจสอบความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว เพราะคนในท้องถิ่นย่อมรู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เป็นอย่างดี และเป็นการสร้างให้เกิดการช่วยคิดแก้ปัญหา ซึ่งจะนำไปสู่การปกครองประชาธิปไตย คือการปกครองของประชาชนโดยประชาชน และเพื่อประชาชน

4.1.2 สามารถสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ดีขึ้นเพราะผู้บริหารท้องถิ่นซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นย่อมรู้ปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นตนเองได้เป็นอย่างดี

4.1.3 เป็นการแบ่งเบาภาระของหน่วยการบริหารราชการส่วนกลาง

4.1.4 เป็นการส่งเสริมพัฒนาการเมืองในระดับท้องถิ่นตามระบอบประชาธิปไตย เพราะการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นทำให้ประชาชนมีความสนใจรู้จักรับผิดชอบในการปกครองท้องถิ่นของตนเอง

4.2 ข้อเสียของการกระจายอำนาจ คือ

4.2.1 ทำให้อำนาจรัฐหรือองค์กรส่วนกลางลดลงอาจเป็นอันตรายต่อความมั่นคงของรัฐได้ในยามเกิดศึกสงคราม หรือมีภาวะฉุกเฉิน นอกจากนี้ยังทำให้เกิดความสับสนเปลือง เพราะเจ้าหน้าที่และทรัพย์สินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือองค์การมหาชนใดก็ใช้เพื่อจัดทำบริการสาธารณะอันอยู่ในกรอบของอำนาจการปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่สามารถหมุนเวียนปฏิบัติงานได้ทั่วประเทศเหมือนเจ้าหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนกลาง และทำให้บริการสาธารณะภาพรวมทั้งหมดขาดเอกภาพ เพราะองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งต่างแข่งขันจนทำให้เกิดการเหลื่อมล้ำในด้านบริการ

4.2.2 ผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งอาจใช้อำนาจหน้าที่โดยไม่เหมาะสมมีการถือพรรคถือพวก หรืออคติข่มเหงฝ่ายตรงข้าม หรือประชาชนที่ไม่ใช่พรรคพวกของตนเอง

4.2.3 ไม่เป็นการประหยัดเพราะมีการแย่งงบประมาณของท้องถิ่นออกต่างหากจากบริหารราชการส่วนกลางทั้งจะต้องมีเจ้าหน้าที่และอุปกรณ์เครื่องใช้ของตนไม่อาจโยกย้ายเปลี่ยนหมุนเวียนไปใช้ในที่ต่าง ๆ ได้

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการกระจายอำนาจ คือ เมื่อมีการกระจายอำนาจให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

ได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว เพราะคนในท้องถิ่นเองย่อมรู้ถึงปัญหาและความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้เป็นอย่างดีและเป็นการสร้างให้เกิดการช่วยกันคิดแก้ปัญหา ซึ่งจะนำไปสู่การปกครองของประชาชนเพื่อประชาชน โดยประชาชน ซึ่งจะมีความสำคัญยิ่งทั้งในทางเศรษฐกิจ สังคมและการเมือง

แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

1. ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

Wit (1976, pp. 101-103 อ้างถึงใน ดวงอุมา โปธิวัฒน์, 2551, หน้า 41) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางให้อำนาจหรือกระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีอำนาจในการปกครองร่วมกันทั้งหมดหรือเพียงบางส่วนในการบริหารท้องถิ่นตามหลักการที่ว่าถ้าอำนาจปกครองมาจากประชาชนในท้องถิ่นแล้วรัฐบาลของท้องถิ่นย่อมเป็นรัฐบาลของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน ดังนั้นการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีองค์กรของตนเองอันเกิดจากการกระจายอำนาจของรัฐบาลกลางโดยให้องค์กรที่ไม่เป็นส่วนหนึ่งของรัฐบาลกลางบริหารงานเอง

Robson (1953, p. 574 อ้างถึงใน ดวงอุมา โปธิวัฒน์, 2551, หน้า 41) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้อำนาจปกครองตนเอง มีสิทธิตามกฎหมายและต้องมียกย่องที่จำเป็นในการปกครองเพื่อการปฏิบัติหน้าที่ให้สมความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น

Sady (1964, pp. 189-190 อ้างถึงใน รังสิมันต์ บุญประมานนท์, 2537, หน้า 33) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่อยู่ระดับต่ำกว่ารัฐซึ่งก่อตั้งโดยกฎหมาย และมีอำนาจที่จะทำภารกิจในท้องถิ่นตนเองได้รวมทั้งอำนาจเก็บภาษีเงินได้ที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวอาจได้รับการเลือกตั้งจากท้องถิ่นเองก็ได้

Montagu (1967, pp. 199-200 อ้างถึงใน รังสิมันต์ บุญประมานนท์, 2537, หน้า 38) นิยามว่า “การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองโดยวิธีการซึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นได้จัดให้มีการเลือกตั้งผู้ทำหน้าที่ปกครองโดยอิสระและได้รับอำนาจและความรับผิดชอบซึ่งตนสามารถที่จะใช้โดยปราศจากการควบคุมของหน่วยการปกครองส่วนภูมิภาคและส่วนกลางแต่ทั้งนี้การปกครองท้องถิ่นยังอยู่ใต้การบังคับว่าด้วยอำนาจสูงสุดของประเทศผู้มีไว้ว่าได้กลายเป็นรัฐอธิปไตยไป”

Robson (1953, p. 574) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองซึ่งรัฐได้จัดตั้งขึ้นและให้อำนาจปกครองตนเอง (Autonomy) มีสิทธิตามกฎหมาย (Legal rights)

และต้องมีองค์กรที่จำเป็นในการปกครอง (Necessary organization) เพื่อปฏิบัติหน้าที่ให้มีความมุ่งหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

Clark (1957, pp. 87-89) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง หน่วยการปกครองที่มีหน้าที่รับผิดชอบเกี่ยวข้องกับการให้บริการประชาชนในเขตพื้นที่หนึ่งพื้นที่ใดโดยเฉพาะ และหน่วยการปกครองดังกล่าวนี้จัดตั้งและจะอยู่ในความดูแลของรัฐบาลกลาง

Holloway (1959, pp. 101-103) นิยามว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง องค์กรที่มีอาณาเขตแน่นอนมีประชากรตามหลักที่กำหนดไว้มีอำนาจการปกครองตนเองมีการบริหารการคลังของตนเองและมีสภาท้องถิ่นที่สมาชิกได้รับการเลือกตั้งจากประชาชน

ประธาน คงฤทธิศึกษาการ (2526 อ้างถึงใน โกวิทช์ พวงงาม, 2549, หน้า 2) การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐ และโดยนัยนี้ จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์กรนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาลแต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายตนเอง

ประชา แสนกลาง (2545, หน้า 8) การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์กรทางการเมืองที่มีอำนาจในการตัดสินใจในการบริหารงาน โดยมีผู้บริหารมาจากการเลือกตั้งจากประชาชนในพื้นที่เพื่อตอบสนองความต้องการแก้ไขปัญหา และสร้างประโยชน์แก่ประชาชนในพื้นที่ องค์กรรับผิดชอบ ภายใต้กรอบนโยบายที่รัฐบาลวางไว้อย่างเหมาะสม กล่าวโดยสรุปความหมายของการปกครองส่วนท้องถิ่น คือ องค์กรที่เป็นศูนย์รวมในการบริหารในระดับพื้นที่สำหรับดำเนินกิจกรรมเพื่อแก้ไขปัญหาและพัฒนาท้องถิ่น โดยการเลือกตัวแทนมาบริหารการพัฒนา ภายใต้ขอบเขตและอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายที่รัฐบาลวางไว้

โกวิทช์ พวงงาม (2549, หน้า 1-5) การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองกันเองกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีพื้นฐานจากหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) ที่หมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจการปกครองให้องค์กรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่องค์กรส่วนกลางจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ

จากนิยามข้างต้นสามารถประมวลหลักการปกครองท้องถิ่นในสาระสำคัญ ดังนี้

1. การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญงานวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่เช่นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจัดเป็นกรุงเทพมหานครเทศบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัดองค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยาตามเหตุผลดังกล่าว

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ ตามความเหมาะสมกล่าวคืออำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขตหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ก็จะกลายเป็นสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาลอำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไป ตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญรวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นในระดับใด จึงจะเหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal rights) ที่จะดำเนินการปกครองตนเองสิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ ประเภทที่หนึ่งหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบต่าง ๆ ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ ข้อบังคับสุขาภิบาล เป็นต้นและประเภทที่สองสิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารส่วนท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

4. มืองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเององค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่น จัดแบ่งเป็นสองฝ่ายคือองค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาล จะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหาร และสภาพเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติหรือในแบบมหานคร คือ กรุงเทพมหานคร จะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นจากแนวคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิสัยทัศน์ของตนเองอย่างแท้จริงหน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้สมเจตนาธรรมและความต้องการของชุมชน และอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่นนอกจากนั้น ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

โกวิท พวงงาม (2550, หน้า 13) กล่าวว่า การปกครองท้องถิ่น หมายถึง การที่องค์กรหนึ่งมีพื้นที่อาณาเขตของตนเองมีประชากรและมีรายได้ตามที่หลักเกณฑ์กำหนดโดยมีอำนาจและมีอิสระในการปกครองตนเองมีการบริหารการคลังของตนเองรวมทั้งมีอำนาจหน้าที่ให้บริการในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนซึ่งประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวจะมีส่วนร่วมในการบริหารและปกครองตนเองอาทิการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาในชุมชนหรือการมีส่วนร่วมในการบริหารและการปกครองตนเองโดยผ่านตัวแทนที่มาจากการเลือกตั้ง เช่น การมีสภาท้องถิ่น เป็นต้น

วุฒิสาร ตันไชย (2540, หน้า 1) ให้ความหมายว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองที่รัฐบาลกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมายมีพื้นที่และประชากรเป็นของตนเองประการสำคัญขององค์กรดังกล่าว จะต้องมียานาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสมการมอบอำนาจจากส่วนกลางมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาตัดสินใจการตรวจสอบการทำงานและรวมรับบริการสาธารณะต่าง ๆ อย่างไรก็ตามแม้ว่าการปกครองท้องถิ่นจะมีอิสระในการดำเนินงานแต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง

นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ (2547, หน้า 22) ให้ความหมายว่าการปกครองท้องถิ่น หมายถึง การปกครองซึ่งราชการส่วนกลางได้มอบอำนาจในการปกครองและบริหารกิจการงานให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในขอบเขตอำนาจหน้าที่และพื้นที่ของตนที่กำหนดไว้ตามกฎหมายโดยมีความเป็นอิสระตามสมควรไม่ต้องอยู่ในบังคับบัญชาของส่วนราชการส่วนกลางราชการส่วนกลางเป็นเพียงหน่วยคอยกำกับดูแลให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินกิจการไปด้วยความเรียบร้อยหรืออีกนัยหนึ่งการปกครองส่วนท้องถิ่นคือการกระจายอำนาจของราชการส่วนกลางเพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ได้ปกครองตนเองตามระบอบประชาธิปไตยซึ่งเป็นอิสระต่างหากจากการปกครองของส่วนกลางที่ให้อำนาจแก่ประชาชนในท้องถิ่นได้ปกครองตนเอง

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2547, หน้า 4-5) อธิบายว่าการปกครอง หมายถึง การให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองกันเองกล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่นซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีพื้นฐานจากหลักการกระจายอำนาจปกครอง (Decentralization) ที่หมายถึง การที่รัฐมอบอำนาจปกครองให้องค์กรปกครองอื่น ๆ ที่ไม่ใช่องค์กรปกครองส่วนกลางจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างภายใต้กำกับดูแลของรัฐ

บุญยิ่ง ประทุม (2551, หน้า 12) การปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง รากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีแนวความคิดที่จะให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเองรวมทั้ง ต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญ คือ พื้นฐานที่ชัดเจนถูกต้องตามหลักกฎหมายมีการเลือกตั้งจากประชาชนในท้องถิ่นและมีความเป็นอิสระในการบริหารทั้งงานคนและงบประมาณแต่ยังอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ

กล่าวโดยสรุปการปกครองส่วนท้องถิ่น หมายถึง การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นการปกครองที่รัฐบาลกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นซึ่งประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินงานและปกครองตนเองตามเจตนารมณ์การปกครองระบอบ

ประชาธิปไตยโดยการปกครองดังกล่าวมีจุดมุ่งหมายที่จะให้ประชาชนสร้างความเจริญให้กับท้องถิ่นของตนเองรวมถึงการแก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในท้องถิ่นการปกครองท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคลอาจประกอบด้วยเจ้าหน้าที่ที่ราษฎรเลือกตั้งเข้ามาเพื่อปฏิบัติงานตามระยะเวลาที่กำหนด โดยมีงบประมาณเป็นของตนเอง

2. หลักการปกครองส่วนท้องถิ่น

โกวิท พงงาม (2548, หน้า 29) ได้ประมวลหลักการปกครองท้องถิ่นไว้ ดังนี้

1. การปกครองของชุมชนหนึ่งซึ่งชุมชนเหล่านี้ อาจมีความแตกต่างกัน

ในด้านความเจริญจำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่เช่นหน่วยการปกครองท้องถิ่นของไทยจัดเป็นกรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลเมืองพัทยา

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการปฏิบัติหน้าที่

ตามความเหมาะสมกล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอสมควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริงหากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขตหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น จะกลายเป็นรัฐอธิปไตยเองเป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาลอำนาจของท้องถิ่นนี้ มีขอบเขตที่แตกต่างออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นเป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใดจึงจะเหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมายที่จะดำเนินการปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น ข้อเทศบัญญัติ เป็นต้น

3.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่นคืออำนาจในการกำหนดงบประมาณเพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

4. มีองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเององค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่นจัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหารและสภาเทศบาลเป็นฝ่ายนิติบัญญัติหรือในแบบมหานครคือกรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหารสภากรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นจากแนวความคิดที่ว่า

ประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้น ที่จะรู้ปัญหาและวิธีการแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง
หน่วยการปกครองท้องถิ่น จึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้สมเจตนารมณ์
และความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้
ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า ลักษณะการปกครองท้องถิ่นประกอบด้วยความเป็นองค์กรในชุมชนที่จัดตั้งขึ้น
โดยกฎหมายส่วนกลางมีขอบเขตพื้นที่ปกครองที่กำหนดไว้แน่นอนมีสถานภาพเป็นนิติบุคคล
จัดตั้งขึ้น โดยกฎหมายมีอิสระในการดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ

3. ความสำคัญของการปกครองท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างยิ่งทั้งในแง่การพัฒนาชุมชน
และการปกครองระบบประชาธิปไตยนอกจากความสำคัญแล้วการปกครองส่วนท้องถิ่น
ยังเป็นเรื่องจำเป็นเพราะสังคมที่กว้างใหญ่มีอาณาเขตใหญ่โตย่อมเป็นเรื่องยากที่จะให้รัฐบาลกลาง
ดูแลได้ทั่วถึง จึงมีความจำเป็นที่จะต้องมีการกระจายอำนาจเพื่อให้ท้องถิ่นได้ช่วยเหลือตนเอง
ความสำคัญและความจำเป็นของการปกครองส่วนท้องถิ่นจึงสรุปได้ ดังนี้

ปธาน สุวรรณมงคล (2547) ได้กล่าวถึงระบบการปกครองท้องถิ่นจะต้องประกอบด้วย
องค์ประกอบสำคัญ 8 ประการ คือ

1. สถานะตามกฎหมาย การจัดตั้งหน่วยการปกครองท้องถิ่น จัดตั้งขึ้นโดยกฎหมาย
หากประเทศใดกำหนดเรื่องการปกครองท้องถิ่นไว้ในรัฐธรรมนูญการปกครองท้องถิ่นในประเทศ
นั้นจะมีความเข้มแข็งกว่าการปกครองท้องถิ่นที่จัดตั้งโดยกฎหมายอื่น เพราะข้อความที่กำหนดไว้ใน
รัฐธรรมนูญเป็นการแสดงให้เห็นว่ามีนโยบายที่จะกระจายอำนาจอย่างแท้จริง

2. พื้นที่และระดับ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีพื้นที่การปกครองที่แน่นอน
และชัดเจน และควรมีการแบ่งระดับ เช่น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ ปัจจัยที่มีความสำคัญ
ต่อการกำหนดพื้นที่และระดับของหน่วยการปกครองท้องถิ่นมีหลายประการ เช่น ปัจจัยทาง
ภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์เชื้อชาติและความสำนึกในการปกครองตนเองของประชาชน

3. การกระจายอำนาจและหน้าที่ การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีการกระจายอำนาจ
การปกครองไปให้ท้องถิ่น การที่จะกำหนดให้ท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ที่มากน้อยเพียงใดขึ้นอยู่กับ
นโยบายทางการเมืองและการปกครองของรัฐบาลเป็นสำคัญ

4. องค์การนิติบุคคล หน่วยการปกครองท้องถิ่นต้องมีสภาพเป็นนิติบุคคล จัดตั้ง
โดยผลแห่งกฎหมายแยกจากรัฐบาลกลาง มีขอบเขตการปกครองที่แน่นอน มีอำนาจในการกำหนด
นโยบาย ออกกฎ ข้อบังคับ ควบคุมให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

5. การเลือกตั้ง การปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสมาชิกองค์การหรือคณะผู้บริหารที่มาจาก

การเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ ทั้งหมดหรือบางส่วน เพื่อแสดงถึงการเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองการปกครองของประชาชน

6. อำนาจอิสระ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระในการกำหนดนโยบายและการบริหารงาน กล่าวคือ สามารถใช้ดุลยพินิจของตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตของกฎหมาย โดยไม่ต้องขออนุมัติจากรัฐบาลกลาง

7. งบประมาณของตนเอง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้ การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายให้อำนาจในการจัดเก็บ เพื่อให้มีรายได้เพียงพอที่จะทำนุบำรุงท้องถิ่นให้เจริญก้าวหน้าต่อไป

8. การกำกับดูแลของรัฐ หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีฐานะเป็นหน่วยการปกครองระดับรองของรัฐและอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ ทั้งนี้ เพื่อประโยชน์ของประชาชนส่วนรวมและความมั่นคงแห่งรัฐ

ลิจิต ซีรเวคิน (2548, หน้า 335) กล่าวว่าไว้ว่าการปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางในแง่ที่ว่าผู้ที่อยู่ในท้องถิ่นและผู้นำส่วนท้องถิ่นย่อมจะเข้าใจถึงปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นดีกว่าคนต่างถิ่นดังนั้นการปกครองส่วนท้องถิ่น จึงมีผลสำคัญคือทำให้ท้องถิ่นรู้จักการแก้ปัญหาด้วยตนเองโดยรัฐบาลกลางเป็นแต่เพียงหน่วยส่งเสริมด้วยงบประมาณบางส่วนและด้วยความรู้ทางเทคนิคโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านการพัฒนาชนบท ซึ่งเป็นนโยบายสำคัญของรัฐบาลนั้น จำเป็นจะต้องกระทำควบคู่ไปกับการปกครองส่วนท้องถิ่น

ธีรวุฒิ โศภิชญิกุล (2550, หน้า 21) กล่าวว่าไว้ว่าการปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญต่อการปกครองประเทศหลายประการกล่าวคือ

1. การปกครองท้องถิ่นจะมีส่วนช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลกลางหรือรัฐบาลส่วนกลางเพราะการปกครองส่วนท้องถิ่นมีองค์กรกระจายไปทั่วพื้นที่ของประเทศ มีความใกล้ชิดกับประชาชนในท้องถิ่นจึงสามารถทำหน้าที่แทนรัฐบาลกลางได้ดี

2. การปกครองท้องถิ่นช่วยตอบสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นได้ดีกว่ารัฐบาลกลาง

3. การปกครองท้องถิ่นช่วยให้การเรียนรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนทำให้ประชาชนได้ฝึกฝนเรียนรู้สร้างจิตสำนึกรวมทั้งวัฒนธรรมการมีส่วนร่วมในระบอบการปกครองการปกครองท้องถิ่นจึงเป็นรากฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

4. การปกครองท้องถิ่นช่วยเป็นแหล่งฝึกและสร้างผู้นำทางการเมืองการปกครองท้องถิ่น เปิดโอกาสให้นักการเมืองได้ฝึกทักษะในการบริหารและการดำเนินกิจกรรมของท้องถิ่นก่อนจะไปทำหน้าที่ในระดับชาติดังจะเห็นได้จากกรณีที่นักการเมืองท้องถิ่นจำนวนมากพัฒนาตนเองไปเป็น

นักการเมืองระดับชาติ

5. การปกครองท้องถิ่นมีความสอดคล้องกับแนวคิดในการพัฒนาท้องถิ่นชนบท เพื่อการพึ่งพาตนเองแทนที่จะคอยพึ่งพิงการช่วยเหลือจากส่วนกลาง

4. วัตถุประสงค์ของการปกครองส่วนท้องถิ่น

โกวิทช์ พวงงาม (2546, หน้า 24-25) ได้เสนอความคิดเห็นที่สอดคล้องกันเกี่ยวกับ วัตถุประสงค์ของการปกครองท้องถิ่นไว้ดังนี้

4.1 ช่วยแบ่งเบาภาระของรัฐบาลเป็นสิ่งที่เห็นได้ชัดเจนว่าในการบริหารประเทศ จะต้องอาศัยเงินงบประมาณเป็นหลัก หากเงินงบประมาณจำกัดภารกิจที่จะต้องบริการให้กับชุมชนต่าง ๆ อาจไม่เพียงพอ ดังนั้น หากจัดให้มีการปกครองท้องถิ่นหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ สามารถมีรายได้มีเงินงบประมาณของตนเองเพียงพอที่จะดำเนินการสร้างสรรค์ความเจริญให้กับท้องถิ่นได้

4.2 เพื่อสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นนั้นอย่างแท้จริง เนื่องจากประเทศมีขนาดกว้างใหญ่ความต้องการของประชาชนในแต่ละท้องถิ่นย่อมมีความแตกต่างกันการรรับบริการจากรัฐบาลแต่อย่างใดอาจไม่ตรงตามความต้องการที่แท้จริง และล่าช้าหน่วยการปกครองท้องถิ่น ที่มีประชาชนในท้องถิ่นเป็นผู้บริหารเท่านั้นจึงจะสามารถตอบสนองความต้องการนั้นได้

4.3 เพื่อความประหยัด โดยที่ท้องถิ่นในแต่ละแห่งนั้นมีความแตกต่างกันตามสภาพความเป็นอยู่ของประชาชนต่างไปด้วยการจัดตั้งหน่วยปกครองท้องถิ่นขึ้น จึงมีความจำเป็น โดยให้อำนาจหน่วยปกครองท้องถิ่นจัดเก็บภาษีอากรซึ่งเป็นวิธีการหารายได้ให้กับท้องถิ่น เพื่อนำไปใช้ในการบริหารกิจการของท้องถิ่นทำให้ประหยัดเงินงบประมาณของรัฐบาลที่จะต้องจ่ายให้กับท้องถิ่นทั่วประเทศเป็นอันมาก

4.4 เพื่อให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นเป็นสถาบันที่ให้การศึกษาการปกครองระบอบประชาธิปไตยแก่ประชาชน

5. องค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่น

องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นทุกรูปแบบ ประกอบด้วย กลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ตามภารกิจภายในขอบเขตอำนาจของตน 3 กลุ่มหลัก (บุญอริ ยีหมะ, 2550) ดังนี้

1. ฝ่ายนิติบัญญัติ คือ กลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่เกี่ยวข้องกับกรบัญญัติและแก้ไขกฎหมายของท้องถิ่น และยังทำหน้าที่ในการพิจารณาให้ความเห็นชอบหรืออนุมัติงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเสนอ โดยฝ่ายบริหารตลอดจนควบคุมการปฏิบัติหน้าที่ของฝ่ายบริหาร

2. ฝ่ายบริหาร คือ บุคคลหรือกลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ในการบริหารงานของท้องถิ่นในรูปแบบของการกำหนดนโยบาย กำหนดแผนงาน คิดค้นโครงการ จัดทำงบประมาณ ตลอดจนควบคุมดูแลฝ่ายปฏิบัติงาน ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่ประจำหรือข้าราชการท้องถิ่นให้ปฏิบัติงานเป็นไปตามนโยบาย แผนงานหรือโครงการของฝ่ายบริหาร

3. ฝ่ายปฏิบัติงาน คือ กลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่ปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านต่าง ๆ ในลักษณะที่เป็นงานประจำแต่ละวัน มีหน้าที่ปฏิบัติงานตามนโยบาย แผนงานโครงการต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมายจากฝ่ายบริหารในฐานะที่เป็นผู้บังคับบัญชา

Moreau (1967, p. 201 อ้างถึงใน โกวิทย์ พวงงาม, 2546, หน้า 17) กล่าวว่าองค์กรปกครองท้องถิ่นจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 5 ประการ ได้แก่

1. มีพื้นที่รับผิดชอบชัดเจน
2. มีสถานะเป็นนิติบุคคล
3. มีองค์กรเป็นของตนเอง
4. มีภารกิจหน้าที่เกี่ยวกับผลประโยชน์ของตนเอง
5. มีการกำกับดูแลจากรัฐ

คณะกรรมการปรับปรุงระบบบริหารการปกครองท้องถิ่นตามคำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรีที่ 262/ 2535 ลงวันที่ 11 ธันวาคม 2535 (สำนักนายกรัฐมนตรี, 2535, หน้า 22) ได้ให้นิยามองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นไว้ 8 ประการ กล่าวคือ

1. เป็นองค์กรมีฐานะเป็นนิติบุคคลและทบวงการเมือง
2. มีสภาและผู้บริหารระดับท้องถิ่นที่มาจากการเลือกตั้งตามหลักการที่บัญญัติ

ไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ

3. มีอิสระในการปกครองตนเอง
4. มีขอบเขตการปกครองที่ชัดเจนและเหมาะสม
5. มีงบประมาณและรายได้เป็นของตนเองอย่างเพียงพอ
6. มีบุคลากรปฏิบัติงานของตนเอง
7. มีอำนาจหน้าที่ที่เหมาะสมต่อการให้บริการ
8. มีอำนาจออกข้อบังคับเป็นกฎหมายท้องถิ่นภายใต้ขอบเขตกฎหมายแม่บท

จึงเห็นได้ว่าองค์ประกอบของหน่วยการปกครองท้องถิ่นคือแบบจำลองของการปกครองประเทศแต่นำมาใช้ปกครองภายในอาณาเขตที่รัฐเป็นผู้กำหนดให้ซึ่งการปกครองท้องถิ่นเป็นส่วนหนึ่งในหลักการกระจายอำนาจการปกครองโดยประชาชนได้รับผลจากการกระจายอำนาจให้ท้องถิ่น ดังนี้

1. การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นรากฐานการปกครองระบอบประชาธิปไตย เพราะการปกครองท้องถิ่นจะสอนให้ประชาชนรู้สึกว่าคุณเองมีส่วนเกี่ยวข้องกับการปกครอง ก่อให้เกิดความรับผิดชอบและหวงแหนต่อประโยชน์อันพึงมีต่อท้องถิ่นที่ตนอาศัยอยู่ อันจะนำมาซึ่งความศรัทธาในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในที่สุดและส่งผลถึงการมีส่วนร่วมในระดับชาติ

2. ทำให้ประชาชนรู้จักปกครองตนเอง หลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตย คือ การให้ประชาชนรู้จักปกครองตนเองมิใช่การปกครองอันเกิดจากคำสั่งเบี่ยงเบนการปกครองตนเอง คือการที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองกล่าวคือ นอกจากการจะให้ประชาชนมีโอกาสเลือกผู้บริหารที่จำเป็นต้องฟังเสียงจากประชาชนตามวิถีทางในการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่น การฟังมติของประชาชนและเปิดโอกาสให้ประชาชนมีอำนาจในการถอดถอนคณะผู้บริหารได้ ซึ่งจะทำให้ประชาชนเกิดความสำนึกในความสำคัญของตนเอง

3. การทราบปัญหาและแก้ไขปัญหาด้วยตัวเองเป็นหลักการของการกระจายอำนาจ เนื่องจากภารกิจของรัฐบาลมีมากมายและกว้างขวางซึ่งรัฐบาลเองไม่สามารถที่จะสนองตอบความต้องการของประชาชนได้อย่างทั่วถึงเพราะแต่ละท้องถิ่นมีปัญหาและความต้องการไม่เหมือนกันดังนั้นประชาชนในท้องถิ่นจึงย่อมรู้ปัญหาได้ดีกว่ารัฐบาลกลาง

4. เพื่อให้การบริการประชาชนเป็นไปอย่างรวดเร็วเนื่องจากรัฐบาลกลางมีขนาดใหญ่ ถ้าให้รัฐบาลกลางจัดบริการต่าง ๆ แต่ผู้เดียวย่อมทำให้เกิดความล่าช้า ดังนั้น การให้ประชาชนในท้องถิ่นได้ตัดสินใจใช้ทรัพยากรของตนเองโดยไม่ต้องขออนุมัติจากส่วนกลางย่อมเป็นไปอย่างรวดเร็ว

5. การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีทางการเมืองของประชาชนด้วยเหตุที่การเมืองท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองระดับชาติซึ่งในท้องถิ่นก็มีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นเสมอ ๆ ทั้งในระดับเทศบาลองค์การบริหารส่วนจังหวัด

จากองค์ประกอบของการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวข้างต้น ในความคิดเห็นของผู้ศึกษา เห็นว่าการปกครองท้องถิ่นมีฐานะเป็นนิติบุคคลมีพื้นที่รับผิดชอบชัดเจนมีงบประมาณของตนเองและมีอิสระในการกำหนดนโยบายด้านการบริหารและการจัดการภารกิจของตนเอง โดยมีองค์ประกอบ คือ

1. เป็นองค์กรที่เป็นนิติบุคคลโดยจัดตั้งขึ้น โดยผลของกฎหมายและแยกจากรัฐบาลแห่งชาติมีอาณาเขตที่แน่นอนมีอำนาจในการกำหนดนโยบายออกกฎหมายข้อบังคับเพื่อให้มีการปฏิบัติตามนโยบายนั้น ๆ

2. มีการเลือกตั้งสมาชิกองค์การบริหารหรือคณะผู้บริหารจะต้องได้รับการเลือกตั้ง

จากประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ ทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน

3. มีอิสระในการปกครองตนเองในการปฏิบัติกิจการภายในขอบเขตที่กฎหมายกำหนด โดยไม่ต้องขออนุมัติจากส่วนกลาง

4. มีงบประมาณเป็นของตนเองมีอำนาจในการจัดเก็บรายได้การจัดเก็บภาษีตามขอบเขตที่กฎหมายกำหนดไว้เพื่อนำไปพัฒนาและบริหารงานภายในท้องถิ่นอยู่ในความควบคุมและดูแลจากรัฐบาลกลาง

6. รูปแบบการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นในปัจจุบันมี 5 รูปแบบกล่าวคือ รูปแบบรัฐสภา รูปแบบของระบบประธานาธิบดี รูปแบบคณะกรรมการรูปแบบ ผู้ว่าราชการ และรูปแบบผสมซึ่งสามารถแยกรายละเอียดได้ ดังนี้ (ยศ พรหมรัตน์, 2554, หน้า 40-42)

1. รูปแบบของระบบรัฐสภา (Parliamentary system) การปกครองท้องถิ่นรูปแบบนี้เป็นการจำลองรูปการปกครองแห่งรัฐมาใช้กับท้องถิ่นซึ่งประกอบด้วยสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นสมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน โดยสภาท้องถิ่นมีหน้าที่สำคัญ 2 ประการ คือ การกำหนดนโยบายและออกกฎหมายท้องถิ่นและเลือกคณะผู้บริหารและควบคุมการบริหารงานของคณะผู้บริหารท้องถิ่นเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งได้รับการเลือกตั้งจากสมาชิกสภาท้องถิ่นฝ่ายเสียงข้างมากให้ทำหน้าที่ของผู้บริหารงานของท้องถิ่นแต่ทั้งนี้คณะผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องบริหารภายใต้ความไว้วางใจของสภาท้องถิ่นหากสภาท้องถิ่นไม่ให้ความไว้วางใจหรือมีคะแนนเสียงข้างน้อยสนับสนุนหรือแพ้คะแนนเสียงในเรื่องของการออกกฎหมายงบประมาณของท้องถิ่นแล้วคณะผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องออกจากตำแหน่งและเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาท้องถิ่นที่ได้รับคะแนนเสียงสนับสนุนข้างมากเป็นคณะผู้บริหารแทน การปกครองท้องถิ่นรูปแบบนี้ฝ่ายบริหารอ่อนแอ (Weak executive) เพราะต้องการบริหารงานภายใต้ความไว้วางใจของสภาท้องถิ่นคณะผู้บริหารต้องคอยระวังให้มีเสียงสนับสนุนข้างมากในสภาท้องถิ่นตลอดเวลา

2. รูปแบบสภาและผู้บริหารที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรง (Presidential system) การปกครองท้องถิ่นรูปแบบนี้มุ่งหมายที่จะให้ฝ่ายบริหารเข้มแข็งในการบริหารงานไม่ต้องพะวงต่อเรื่องเสียงสนับสนุนของสมาชิกในสภาท้องถิ่นมากนักโดยให้ประชาชนเป็นผู้เลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น โดยตรงฝ่ายบริหารเข้ามาบริหารงานได้โดยไม่ต้องผ่านการคัดเลือกจากสภาท้องถิ่นและสภาท้องถิ่น ก็ไม่สามารถลงมติให้ฝ่ายบริหารพ้นจากตำแหน่งได้โดยง่ายหรือไม่สามารถลงมติให้ฝ่ายบริหารพ้นจากตำแหน่งได้เลย เพราะทั้งสองฝ่ายล้วนมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่น โดยตรงสภาท้องถิ่นจะทำหน้าที่นิติบัญญัติ คือ ออกกฎหมาย

ข้อบังคับของท้องถิ่นและอนุมัติงบประมาณส่วนฝ่ายบริหารก็จะทำหน้าที่บริหารงานท้องถิ่นตามโครงการและงบประมาณที่ได้รับอนุมัติจากสภาท้องถิ่นการปกครองท้องถิ่นรูปแบบนี้เป็นกรจําลองรูปแบบการปกครองในระบบประธานาธิบดีของสหรัฐอเมริกาใช้

3. รูปแบบคณะกรรมการ (Commission form) การปกครองท้องถิ่นรูปแบบนี้เป็นกรรวมอำนาจในการตรากฎหมายกับอำนาจในการบริหารให้แก่คณะกรรมการซึ่งมีจำนวนประมาณ 5-10 คน โดยคณะกรรมการจะมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในคณะกรรมการบริหารจำนวนดังกล่าวนี้จะมีหนึ่งคนทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมของคณะกรรมการหรือนายกเทศมนตรีของเทศบาลแต่ไม่มีฐานะเป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารคงเพียงแต่ทำหน้าที่เป็นประธานในที่ประชุมของคณะกรรมการมีอำนาจออกเสียงแต่ไม่มีอำนาจยับยั้งหรือแต่งตั้งเจ้าหน้าที่อย่างใดซึ่งคณะกรรมการอื่นจะทำหน้าที่ที่ออกกฎหมายท้องถิ่นและบริหารงานควบคุมหน่วยงานรับผิดชอบแบ่งแยกกันไปคณะกรรมการบริหารในรูปแบบนี้ จะทำหน้าที่ที่ออกกฎหมายท้องถิ่นกำหนดนโยบายท้องถิ่นและทำหน้าที่บริหารงานไปในขณะเดียวกันการปกครองท้องถิ่นรูปแบบคณะกรรมการเป็นการรวมเอาความรับผิดชอบทั้งทางด้านนิติบัญญัติและด้านการบริหารมารวมเข้าด้วยกันทำให้ไม่เกิดปัญหาเรื่องใครรับผิดชอบในงานบริหารของท้องถิ่นเป็นการประหยัดไปในตัวการปกครองรูปแบบนี้ เป็นการแก้ข้อเสียรูปแบบที่ฝ่ายบริหารและสภาแยกออกจากกัน ในแง่ของการยกเลิกการแบ่งอำนาจเสียทั้งหมดไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายมากและมีความรวดเร็วในการบริหารแต่มีข้อเสีย คือ ขาดฝ่ายคํานคองถ่วงดุลการบริหารงานและใช้ได้เฉพาะท้องถิ่นที่มีขนาดเล็กประชากรในเขตการปกครองไม่มากนักและหน่วยงานของท้องถิ่นไม่สลับซับซ้อน

4. รูปแบบผู้อํานวยการ (City manager) การปกครองท้องถิ่น รูปแบบผู้อํานวยการหรือผู้จัดการเป็นวิวัฒนาการอีกขั้นหนึ่ง ของรูปแบบคณะกรรมการ โดยจัดให้มีหัวหน้าผู้รับผิดชอบคนหนึ่งของท้องถิ่นและแบ่งงานของฝ่ายบริหารโดยไม่มีกรแบ่งอำนาจลักษณะทั่วไปของการปกครองท้องถิ่นรูปแบบนี้ผู้มีสิทธิ์ออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นสภาท้องถิ่นมีอำนาจในการกำหนดนโยบายออกข้อบัญญัติท้องถิ่นและควบคุมการเงินท้องถิ่น โดยสภาจะไปจ้างบุคคลภายนอกผู้มีความรู้ความสามารถเข้ามาบริหารงานภายใต้กำหนดเวลาของสัญญาจ้างกับสภาท้องถิ่นเมื่อสภาท้องถิ่นลงมติเห็นชอบในการจ้างผู้อํานวยการหรือผู้จัดการท้องถิ่นแล้วผู้อํานวยการหรือผู้จัดการท้องถิ่นจะมีฐานะเป็นพนักงานของท้องถิ่นบริหารงานตามนโยบายและเป้าหมายของสภาท้องถิ่นมีอำนาจถอดถอนและควบคุมการดำเนินงานของหัวหน้างานต่าง ๆ นายกเทศมนตรีของท้องถิ่นในรูปแบบนี้ จะรับผิดชอบต่อประชาชนเหมือนกัน แต่มีอำนาจในการบริหารงานน้อยหรือเกือบไม่มีเลยนายกเทศมนตรีจะทำหน้าที่เป็นประธานสภาท้องถิ่น

เท่านั้นส่วนอำนาจสูงสุดในการบริหารงาน คือ ผู้อำนวยการหรือผู้จัดการที่จ้างมาทำงาน การปกครองท้องถิ่น ในรูปแบบนี้ เปรียบเสมือนบริษัทซึ่งบรรดาผู้ถือหุ้น คือ ประชาชนผู้เลือก กรรมการผู้จัดการบริษัทซึ่งก็คือ ผู้อำนวยการ

5. รูปแบบผสมการปกครองท้องถิ่นรูปแบบผสมเป็นการผสมผสานระหว่างการเลือกตั้ง และการแต่งตั้งสภาท้องถิ่นซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชนทำหน้าที่กำหนดนโยบาย และมีหน้าที่นิติบัญญัติ หรือออกกฎหมายท้องถิ่นส่วนฝ่ายบริหารนั้น มาจากการแต่งตั้งโดยรัฐบาล กลางการปกครองท้องถิ่นรูปแบบนี้ เหมือนกับการปกครองในประเทศฝรั่งเศส โดยสภาจังหวัด (Council of general) ประกอบด้วย สมาชิกสภาจังหวัด ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากประชาชน โดยตรงกับฝ่ายบริหารงานท้องถิ่น คือ ผู้ว่าราชการจังหวัดซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลกลาง นอกจากนี้จะทำหน้าที่ในฐานะตัวแทนของรัฐบาลกลางแล้วยังทำหน้าที่ฝ่ายบริหารท้องถิ่นอีกด้วย

7. ทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่น

การปกครองท้องถิ่นมีความสำคัญอย่างยิ่งกับระบอบประชาธิปไตยซึ่ง โกวิท พวงงาม (2546, หน้า 16-22) ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนา ประชาธิปไตยบทบาทของการปกครองท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยทั้งระดับชุมชน และระดับประเทศ ดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองท้องถิ่นกับการพัฒนาประชาธิปไตยซึ่งในประเด็น นี้ในประวัติศาสตร์ของโลกตะวันตกมีแนวคิดที่แตกต่างกันถึง 3 สำนัก ดังนี้

สำนักแรก เป็นแนวความคิดของฝ่ายค้านการปกครองท้องถิ่นโดยเห็นว่าการปกครอง ท้องถิ่นนั้นเป็นหลักการที่ขัดขวางระบอบประชาธิปไตยที่มีการเลือกตั้งระบอบการบริหารประเทศ บนพื้นฐานของแนวคิดนี้จึงเป็นระบบการรวมศูนย์อำนาจที่ส่วนกลางไม่มีการปกครองตนเอง ในท้องถิ่นต่าง

สำนักที่สอง เห็นว่าหลักการประชาธิปไตยได้แก่การปกครองโดยเสียงข้างมาก (Majority rule) และความเสมอภาค (Equality) นั้น ไม่อาจตอบสนองต่อข้อเรียกร้องของการปกครองท้องถิ่น ได้เพราะการปกครองท้องถิ่นมีลักษณะคับแคบเห็นแก่ท้องถิ่นตนเองเป็นหลัก (Parochial) มีความหลากหลาย (Diverse) มีแนวโน้มจะเป็นคณาธิปไตย (Potentially oligarchic) และมีลักษณะ นี้อลอำนาจ (Corrupt) แต่หากจำเป็นต้องมีการปกครองท้องถิ่นก็ต้องมีการควบคุมจากรัฐบาล กลางอย่างมากเพราะหัวใจของการบริหารประเทศอยู่ที่ส่วนกลางต้องฟังความเห็น ของคนส่วนใหญ่ในประเทศจึงกำหนดให้การปกครองท้องถิ่นทุกระดับมีฐานะและ โครงสร้าง การบริหารเหมือนกันและ โครงสร้างอำนาจหน้าที่เหมือนกัน

สำนักที่สาม เห็นว่าระบอบประชาธิปไตยกับการปกครองท้องถิ่นนั้นเกี่ยวพันกันอย่างยิ่ง ประชาชนต้องมีเสรีภาพประชาชนซึ่งเสรีภาพต้องมีสิทธิมีเสียงในการบริหารบ้านเมืองต้องรู้ว่าผู้บริหารจะทำอะไรผู้บริหารควรปรึกษาหารือกับประชาชนในกิจการสาธารณะต่าง ๆ และไม่ว่าประชาชนอยู่ในเมืองหรือหมู่บ้านล้วนต้องมีเสรีภาพในการบริหารท้องถิ่นเพื่อผลประโยชน์ของท้องถิ่นเองการปกครองท้องถิ่นมีความจำเป็นในระบอบประชาธิปไตยเพราะให้คนในท้องถิ่นต่าง ๆ ได้เสนอปัญหาและแนวทางแก้ไขซึ่งรัฐบาลกลางทำไม่ได้จอห์น สจิวท มิลล์ (John Stuart Mill) ให้ความเห็นว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นการศึกษาทางการเมืองและเป็นแหล่งสร้างความสามัคคีในท้องถิ่นจึงเป็นปัจจัยต้น ๆ ของประชาธิปไตยและทัศนะของแพนเทอร์-บรีก (Panther brick) การปกครองท้องถิ่นเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับประชาธิปไตยระดับชาติเพราะเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดการชุมชนของตนเอง นอกจากนี้ การปกครองท้องถิ่นยังสร้างค่านิยมแบบประชาธิปไตยที่สำคัญ 2 อย่าง คือ ความชอบธรรมและเหตุผลของแต่ละคน และมีความจำเป็นจะต้องคัดเลือกเหตุผลเหล่านั้นว่าอันไหนมีความเหมาะสมมากที่สุดความคิดเห็นเหล่านี้ เป็นพื้นฐานสำคัญของระบบการปกครองท้องถิ่นในอังกฤษซึ่งได้ทำให้เกิดประเพณีการปกครองท้องถิ่นแบบประชาธิปไตยที่มั่นคงในประเทศดังกล่าว

2. บทบาทการปกครองท้องถิ่นที่ก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยทั้งระดับชุมชนและระดับประเทศแนวคิดนี้จะมีความเห็นต่อการปกครองท้องถิ่นที่แตกต่างกันอยู่บ้างนั้น คือ การมองการปกครองท้องถิ่นไม่มีลักษณะเป็นประชาธิปไตยเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาการปกครองในระดับชาติซึ่งผู้ที่มีความคิดเห็นนี้เป็นฝ่ายที่นิยมระบบรวมศูนย์หรือฝ่ายนิยมรัฐบาลกลางซึ่งในปัจจุบันจะไม่ค่อยเป็นที่นิยมกันแล้วเพราะฝ่ายที่เห็นว่าการปกครองท้องถิ่นเป็นแบบประชาธิปไตย

โดยพื้นฐานผู้นำท้องถิ่น ควรมาจากการเลือกตั้งและการปกครองท้องถิ่นเช่นนี้จะเป็นการส่งเสริมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยระดับชาติเป็นความคิดเชิงบวกที่ได้รับคามนิยมโดยทั่วไปและเป็นไปอย่างต่อเนื่องโดยหลักการแล้วบทบาทการปกครองท้องถิ่นก่อให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยในระดับชุมชนและระดับประเทศดังนี้

1. ก่อให้เกิดและกระตุ้นการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน (Greater political participation by the people) การปกครองท้องถิ่นซึ่งมีผู้นำมาจากการเลือกตั้งมีประโยชน์เป็นอย่างมากเริ่มตั้งแต่การกระตุ้นความสนใจของประชาชนและการที่ผู้นำมาจากการเลือกตั้งก็ต้องเสนอนโยบายให้ประชาชนทราบได้ติดถกเถียงและตัดสินใจเลือกก็ย่อมส่งผลให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่นมากขึ้น

2. ก่อให้เกิดความรับผิดชอบของผู้นำต่อประชาชน (Accountability) ที่ผ่านมากำว่า “Accountability” เป็นคำที่ไม่ค่อยปรากฏในสังคมไทยแต่คำที่รู้จักกันอย่างกว้างขวางในสังคมประชาธิปไตยของตะวันตกเพราะคำนี้ หมายถึง พันธะสัญญาหรือความรับผิดชอบในแง่ที่ว่า ตัวเขาเข้าไปทำงานอะไรผลของงานเป็นประโยชน์ต่อส่วนรวมหรือต่อส่วนตัวต้องอธิบายว่าทำไมต้องทำเช่นนั้น

3. การปกครองท้องถิ่นที่เข้มแข็งจะขจัดระบบเผด็จการ โดยรัฐบาลกล่าวคือเมื่อมีการกระจายอำนาจมากขึ้นท้องถิ่นเข้มแข็งสถาบันการเมืองต่าง ๆ โดยเฉพาะหากพรรคการเมืองที่มั่นคงยึดอำนาจและใช้อำนาจเผด็จการจากส่วนกลางเป็นได้ยากการปฏิวัติรัฐประหารจึงไม่มีโอกาสเกิดขึ้นโดยง่าย

4. การปกครองท้องถิ่นเป็นเวทีสร้างนักการเมืองระดับชาติในแง่นี้ นับว่าการเมืองปกครองท้องถิ่นประสบความสำเร็จในการที่จะพัฒนาประชาธิปไตยในแง่ของผู้นำทางการเมืองได้รับการอบรมการเรียนรู้ทางการเมืองในท้องถิ่นทำให้คุณภาพของนักการเมืองในระดับชาติสูงขึ้น ด้วยเหตุที่ได้รับความนิยมศรัทธาจากประชาชนจึงทำให้ได้รับการคัดเลือกในระดับที่สูงขึ้น

5. การสร้างประชาธิปไตยหรือการพัฒนาที่มั่นคงจะต้องเริ่มจากการสร้างประชาธิปไตยในระดับท้องถิ่นก่อนจากนั้นจึงขยายไปถึงระดับประเทศดังนั้นการปกครองท้องถิ่นจึงมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาการเมืองในวงกว้างซึ่งจะนำไปสู่ความเข้าใจการเมืองระดับชาติได้โดยง่าย

6. การปกครองท้องถิ่นทำให้เกิดการเข้าสู่วิถีทางการเมืองของประชาชน (Politicization) ด้วยเหตุที่การเมืองในท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องกับการเมืองระดับชาติและย่อมมีความเป็นไปได้ทางการเมืองของท้องถิ่นเองกล่าวคือมีกิจกรรมทางการเมืองเกิดขึ้นอยู่เสมอ ๆ ในท้องถิ่นรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งหากมีมากพอจะส่งให้เกิดความคึกคักและทำให้ประชาชนในท้องถิ่นมีความเกี่ยวข้องและเข้าสู่ระบบการเมืองตลอดเวลา

จากทฤษฎีเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นดังกล่าวในความคิดเห็นของผู้ศึกษาเองเห็นว่า มีทั้งหลักการที่ชัดเจนต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตยและมีทั้งแนวคิดที่ส่งเสริมหลักการปกครองในระบอบประชาธิปไตยซึ่งแนวคิดดังกล่าวจะสะท้อนออกมาในรูปแบบของการจัดระเบียบบริหารราชการแผ่นดินอย่างไรก็ตามปัจจุบันแนวคิดเห็นที่ว่า การปกครองท้องถิ่นมีบทบาทในการส่งเสริมและเกี่ยวข้องกับการปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นแนวคิดที่ได้รับ

8. ประเภทของการปกครองส่วนท้องถิ่นในปัจจุบัน

ในประเทศไทยมีการแบ่งประเภทการปกครองท้องถิ่นออกเป็น 2 รูปแบบ คือ รูปแบบทั่วไปที่ใช้แก่ท้องถิ่นทั่วประเทศและรูปแบบพิเศษใช้เฉพาะท้องถิ่นบางแห่งซึ่งทั้ง 2 รูปแบบถูกบัญญัติไว้ในมาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้วใจ

เพิ่มเติม ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2545 ว่าด้วยการจัดระเบียบบริหารราชการส่วนท้องถิ่น

1. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบทั่วไปคือองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่สามารถจัดตั้งขึ้นได้ทั่วไปในทุกพื้นที่ของประเทศไทยโดยในปัจจุบันมีอยู่ 3 รูปแบบ คือ องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล โดยแต่ละรูปแบบจะมีอำนาจครอบคลุมพื้นที่ที่แคไหน และมีอำนาจหน้าที่เพียงใดย่อมขึ้นอยู่กับกฎหมายจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น

2. องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษ คือ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นตามกฎหมายเฉพาะถือได้ว่าเป็นราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในปัจจุบันมีอยู่ 2 รูปแบบ คือ

2.1 กรุงเทพมหานคร จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528 เนื่องจากกรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงของประเทศเป็นพื้นที่ที่มีประชากรอาศัยอยู่หนาแน่นจึงมีสภาพเป็นเมืองที่มีความเจริญสูงกฎหมายกำหนดให้แบ่งพื้นที่ของกรุงเทพมหานครออกเป็น “เขต” เพื่อความสะดวกในการบริหารงาน “เขต” ไม่มีฐานะเป็นราชการส่วนท้องถิ่นและไม่เป็นนิติบุคคล

2.2 เมืองพัทยาจัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542 แต่เดิมผู้บริหารเรียกระบบผู้จัดการเมือง (City manager) ซึ่งระบบนี้ผู้บริหารมาจากการจ้างของสภาให้มาทำหน้าที่บริหารงานแต่ในปัจจุบันภายหลังประกาศใช้รัฐธรรมนูญ 2550 การบริหารงานของเมืองพัทยาดำเนินการมาจากการเลือกตั้งโดยตรงไม่ได้บริหารงานแบบผู้จัดการเมืองเหมือนเดิม

ดังนั้น การปกครองท้องถิ่นทุกรูปแบบตามที่ได้นำเสนอมาข้างต้นในความคิดเห็นของผู้ศึกษาเห็นว่าทุกรูปแบบล้วนมีเป้าหมายและวัตถุประสงค์ในการกระจายอำนาจด้านการปกครองและการจัดบริการสาธารณะไปให้คนในท้องถิ่นดำเนินการเองเพราะจะทำให้บริการตรงกับความต้องการของคนท้องถิ่นมากที่สุด และยังมีความสะดวกรวดเร็วเพราะดำเนินการภายในท้องถิ่นและนอกจากนั้นยังเป็นเวทีสร้างการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในระดับรากหญ้าให้มีความเข้มแข็ง

องค์การบริหารส่วนตำบล

1. ความเป็นมาขององค์การบริหารส่วนตำบล

วิวัฒนาการทางกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลสมคิดเลิศไพฑูรย์ (2547, หน้า 555-560) ได้กล่าวถึงวิวัฒนาการทางกฎหมายขององค์การบริหารส่วนตำบลดังนี้

1. สภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/ 2499
2. องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล

พ.ศ. 2499

3. สภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 275/ 2509
4. สภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 326/ 2515
5. องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล

พ.ศ. 2537

6. องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

สภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/ 249 สภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/ 2499 ลงวันที่ 8 มีนาคม พ.ศ. 2499 ในสมัยรัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงคราม ในคำสั่งกำหนดเรื่องระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้านซึ่งมีหลักการสำคัญคือให้ปรับปรุงโครงสร้างคณะกรรมการตำบลตามพระราชบัญญัติลักษณะการปกครองท้องที่ โดยให้ประกอบด้วยกำนันเป็นประธานผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านครูใหญ่ทุกคนครูประจำตำบลหนึ่งคน แพทย์ประจำตำบลผู้ทรงคุณวุฒิในตำบลอย่างน้อย 2 คน และหัวหน้าส่วนราชการอื่นที่ตั้งสำนักงานในตำบลคณะกรรมการตำบลทำหน้าที่ช่วยเหลือราชการในการดำเนินบริหารงานระดับตำบล ส่วนสภาตำบลประกอบด้วยนายอำเภอเป็นประธาน โดยตำแหน่ง และสมาชิกสภาตำบลเป็นราษฎรในเขตเลือกตั้งหมู่บ้านละ 2 คน ทั้งนี้สภาตำบลทำหน้าที่ควบคุมการดำเนินงานของคณะกรรมการตำบล โดยการสอบถามข้อเท็จจริงเสนอความเห็น ต่อคณะกรรมการตำบลตลอดจนอำนาจเสนอและลงมติ ตั้งข้อรังเกียจแก่ข้าราชการที่ปฏิบัติงานในตำบลแล้วนำเสนอต่อ ผู้ว่าราชการจังหวัด แต่เนื่องจากคณะกรรมการตำบล ประกอบด้วยกรรมการ ซึ่งเป็นข้าราชการประจำที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนการดำเนินงานของคณะกรรมการตำบล จึงมิได้มุ่งที่จะสนองความต้องการของคนในท้องถิ่นอย่างแท้จริง ประกอบกับกรรมการที่เป็นข้าราชการได้รับความเคารพนับถือ ยำเกรง ความคิดเห็นของข้าราชการ จึงมักได้รับการสนับสนุนคล้อยตามอยู่เสมอ นอกจากนี้ คณะกรรมการตำบลยังประกอบด้วยกรรมการตำบลที่มาจากหน่วยงานหลายฝ่าย และมีจำนวนมาก การดำเนินงาน โดยอาศัยมติที่ประชุม จึงล่าช้าส่วนสภาตำบลที่มีนายอำเภอเป็นประธานสภา โดยตำแหน่งก็มีแนวโน้มที่สมาชิกสภาตำบลที่มาจาก การเลือกตั้ง จะคล้อยตามแนวความคิดเห็นของนายอำเภออีกเช่นเดียวกันฝ่ายประชาชนเอง ก็มิได้ให้ความสนใจการมีส่วนร่วมพัฒนาท้องถิ่นตนเองแต่ยังคงมีแนวคิด ในแนวทางเดิมว่าเป็นอำนาจหน้าที่ของทางราชการที่จะต้องสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ท้องถิ่น ทั้งนี้สาเหตุประการหนึ่งมาจากสภาตำบลขาดรายได้ที่เพียงพอ และงบประมาณที่มีอยู่ได้รับการอุดหนุนจากส่วนราชการกลางเป็นหลักด้วยปัญหาดังกล่าว ในสมัยจอมพลถนอม กิตติขจร จึงได้มีการปรับปรุงโครงสร้างสภาตำบลโดยคำสั่งกระทรวงมหาดไทย

ที่ 275/ 2509

องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 ประกาศใช้ในรัฐบาล จอมพล ป. พิบูลสงคราม มีจุดมุ่งหมายที่จะให้พื้นที่ซึ่งมีความเจริญ ไม่เพียงพอที่จะตั้งเป็นสุขาภิบาลหรือเทศบาลสามารถตั้งเป็นหน่วยงานราชการส่วนท้องถิ่นได้ โดยพื้นที่ตำบลใดตั้งเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีประกาศกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งเป็นคราว ๆ ไปการตั้งองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัตินี้ สามารถกระทำได้ สองทางคือ

1. กระทรวงมหาดไทยเห็นควรจัดตั้ง
2. ราษฎรในท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมดร้อง

ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอสภาจังหวัด พิจารณาเห็นชอบเสนอกระทรวงมหาดไทยจัดตั้ง

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วย สภาตำบล และคณะกรรมการตำบล สภาตำบลทำหน้าที่ฝ่ายสภาท้องถิ่น และควบคุมการบริหารงานของคณะกรรมการตำบล มีสมาชิก 2 ประเภท คือ

1. สมาชิกสภาตำบลโดยตำแหน่งได้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล
2. สมาชิกสภาตำบลที่มาจากการเลือกตั้งของราษฎรในหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 1 คนสมาชิกตำบลมีวาระการดำรงตำแหน่ง 5 ปี

ส่วนคณะกรรมการตำบลทำหน้าที่เป็นฝ่ายดำเนินกิจการส่วนตำบลประกอบด้วยกำนัน เป็นประธานแพทย์ประจำตำบล ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการอื่น จำนวนไม่เกิน 5 คน ที่นายอำเภอ แต่งตั้งจากครูใหญ่ของโรงเรียนในตำบล หรือผู้ทรงคุณวุฒิโดยองค์การบริหารส่วนตำบล จะดำเนินงานภายใต้การควบคุมของนายอำเภอ และผู้ว่าราชการจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ กระทรวงมหาดไทยได้ประกาศจัดตั้งครั้งแรก จำนวน 59 แห่ง ผลปรากฏว่าการดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จ สืบเนื่องจากในทางปฏิบัติราชการส่วนกลาง และส่วนภูมิภาคยังควบคุมองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างเข้มข้นมีปัญหาครอบงำทางความคิด จากสมาชิกที่เป็นข้าราชการทั้งนี้เพราะข้าราชการเป็นผู้ที่มีความสามารถในขณะที่สมาชิกสภาตำบล ที่มาจากการเลือกตั้ง ไม่สันทัดและขาดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานตามหลักการปกครอง ระบอบประชาธิปไตยรวมทั้งรายได้ที่องค์การบริหารส่วนตำบลจัดหาได้นั้นไม่เพียงพอที่นำมา จัดทำโครงการต่าง ๆ เพื่อสนองความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นทำให้ฝ่ายประชาชน เองก็หมดศรัทธาและไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครองตนเองทำให้ ในปี พ.ศ. 2515 องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล

พ.ศ. 2499 ถูกยกเลิกไปตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 326/ 2515

สภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 275/ 2509 ประกาศใช้ในสมัยรัฐบาลจอมพลถนอมกิตติขจรมีการปรับปรุงโครงสร้างสภาตำบลโดยคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/ 2499 เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและเพื่อให้สอดคล้องกับโครงการพัฒนาพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่มีจุดมุ่งหมายให้ประชาชนทั่วไปและผู้บริหารท้องถิ่นมีความเข้าใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยจึงได้มีคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 275/ 2509 ยกเลิกสภาตำบลที่ประกอบด้วยคณะกรรมการตำบลและสภาตำบลแล้งยุบรวมกันให้เหลือเพียงองค์เดียว คือ คณะกรรมการสภาตำบลทำหน้าที่เป็นทั้งฝ่ายบริหารตำบลและฝ่ายสภาท้องถิ่นออกข้อบัญญัติ โดยมีพัฒนาการเป็นที่ปรึกษาของคณะกรรมการสภาตำบลมีกำหนดเป็นประธานคณะกรรมการ โดยตำแหน่งมีกรรมการสภาตำบล 3 ประเภท คือ

1. กรรมการสภาตำบลโดยตำแหน่งได้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านทุกหมู่บ้านและแพทย์ประจำตำบล

2. กรรมการโดยการคัดเลือกได้แก่ครูประชาบาล 1 คน

3. กรรมการสภาตำบลที่มาจากคัดเลือกตั้งของราษฎรในเขตตำบลหมู่บ้านละ 1 คน อย่างไรก็ตามเนื่องด้วยรัฐบาลประสงค์จะให้สภาตำบลดำเนินงานให้สอดคล้องโครงการพัฒนาพลเมืองระบอบประชาธิปไตยดังนั้นตำบลใดที่ไม่เข้าร่วมในโครงการพัฒนาพลเมืองระบอบประชาธิปไตยจึงไม่สามารถจัดตั้ง

สภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 275/ 2509 ดำเนินงานภายใต้คำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/ 2499 ทำให้ช่วงเวลานั้นในประเทศไทยมีรูปแบบการบริหารงานในระดับท้องที่ตำบลอยู่ถึง 3 รูปแบบ ได้แก่ สภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/ 2499 สภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 275/ 2509 และองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 อันก่อให้เกิดความสับสนในอำนาจหน้าที่ระหว่างสภาตำบลองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างมากประกอบกับสภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 275/ 2509 ซึ่งมีครูประชาบาลเป็นกรรมการสภาตำบลและเลขานุการสภาตำบลมีอิทธิพลครอบคลุมความคิดเห็นและมติที่ประชุมของคณะกรรมการสภาตำบลเนื่องจากครูประชาบาลเป็นผู้มีความรู้ความสามารถมากกว่ากรรมการผู้อื่นอีกทั้งองค์การบริหารส่วนตำบลที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลพ.ศ. 2499 ทั้ง 59 แห่ง ก็ไม่สามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพทำให้ในปี พ.ศ. 2515 ได้มีประกาศคณะกรรมการปฏิวัติฉบับที่ 326 ให้ยกเลิกองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499 สภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 222/ 2499

และสภาตำบลตามคำสั่งกระทรวงมหาดไทยที่ 275/ 2509 และปรับปรุงโครงสร้างสภาตำบลใหม่ให้มีรูปแบบเดียว คือ สภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 326

สภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 326/ 2515 ในสมัยรัฐบาลจอมพลถนอม กิตติขจร ได้มีประกาศปฏิวัติที่ 326 ลงวันที่ 13 ธันวาคม พ.ศ. 2515 เพื่อจัดระเบียบและปรับปรุงการบริหารดำเนินงานท้องถิ่นระดับตำบลใหม่ให้มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับสภาวะ โดยมีเหตุผลว่า “หากการปกครองชั้นพื้นฐานในตำบลไม่มั่นคงและเหมาะสมแล้วจะมีผลกระทบกระเทือนต่อการปกครองส่วนภูมิภาคระดับอื่น และจะเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาท้องถิ่น ให้เจริญก้าวหน้าและอำนวยความสะดวกให้แก่ราษฎร” สภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับนี้ไม่มีฐานะเป็นนิติบุคคลและไม่เป็นหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นแต่อย่างใดมีโครงสร้างองค์กรเพียงองค์กรเดียวคือคณะกรรมการสภาตำบลทำหน้าที่เป็นทั้งฝ่ายสภาท้องถิ่นและฝ่ายบริหารท้องถิ่นประกอบด้วยกรรมการสภาตำบล 2 ประเภท คือ

1. กรรมการสภาตำบลโดยตำแหน่งได้แก่กำนันเป็นประธานผู้ใหญ่บ้าน ทุกหมู่บ้าน ในเขตตำบลและแพทย์ประจำตำบล

2. กรรมการสภาตำบลโดยการเลือกตั้งคือกรรมการสภาตำบลซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้รับการเลือกตั้งจากราษฎรในเขตตำบลหมู่บ้านละ 1 คน คณะกรรมการสภาตำบลที่ปรึกษาสภาตำบล 1 คน ซึ่งนายอำเภอคัดเลือกจากปลัดอำเภอ หรือพัฒนากรแล้วเสนอชื่อให้ผู้ว่าราชการจังหวัด แต่งตั้งและมีเลขานุการสภาตำบล 1 คน โดยนายอำเภอคัดเลือกจากครูประจำตำบล มาทำหน้าที่ที่ปรึกษาเลขานุการของคณะกรรมการสภาตำบล

อย่างไรก็ตามสภาตำบลตามประกาศคณะปฏิวัติฉบับนี้ ยังคงประสบปัญหาในการดำเนินงานหลายประการเนื่องจากคณะกรรมการตำบลก็จะเพิ่มจำนวนขึ้นไปด้วย ทำให้การดำเนินงานของสภาตำบลยังคงเป็นไปอย่างล่าช้า และไม่คล่องตัวและขาดผู้รับผิดชอบในการปฏิบัติงานที่ชัดเจนประกอบกับกรรมการตำบลขาดประสิทธิภาพในการทำหน้าที่ เพราะโดยทั่วไปกรรมการที่มีพื้นฐานการศึกษาต่ำขาดความรู้ความเข้าใจในกฎหมายและระเบียบราชการตลอดจนฝ่ายประชาชนเองไม่สนใจมีส่วนร่วมในการปกครองบริหารท้องถิ่นตนเองเฝ้ารอแต่การปฏิบัติงานของราชการส่วนกลางตามแนวความคิดแบบเดิมการจัดระเบียบบริหารระดับตำบลในรูปแบบสภาตำบลตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 326 ได้ดำเนินการเรื่อยมาจนกระทั่งในสมัยนายกรัฐมนตรีชวนหลีกภัยรัฐบาลมีนโยบายที่จะส่งเสริมให้มีการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นโดยได้แถลงต่อรัฐสภา เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม พ.ศ. 2535 ในนโยบายการเมืองและการบริหารราชการข้อ 1.10 ไว้ว่า “จะกระจายอำนาจการปกครองสู่ท้องถิ่นโดยจัดให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นทุกระดับตลอดจนเพิ่มบทบาทและอำนาจในการตัดสินใจขององค์กร

ปกครองท้องถิ่นให้อำนาจในการกำหนดนโยบายการพัฒนาการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อมและการวางแผนผังเมืองเพื่อให้สอดคล้องกับหลักการปกครองตนเองในระบบอบ ประชาธิปไตยและจะส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในระดับตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคล เพื่อมีความคล่องตัวและร่วมแก้ไขปัญหาของประชาชนในตำบลได้อย่างมีประสิทธิภาพ” ในเวลา ต่อมาจึงได้มีประกาศใช้พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้กำหนดให้สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและปรับปรุงและบริหาร การดำเนินงานของสภาตำบลให้สอดคล้องและรับรองการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่นเพื่อให้เป็น นโยบายที่รัฐบาลได้ตั้งไว้รวมทั้งยกฐานะตำบลที่รายได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดขึ้นเป็น “องค์การ บริหารส่วนตำบล” และวางหลักการบริหารส่วนท้องถิ่นในระดับตำบลให้เป็นไปตามหลักการ ปกครองส่วนท้องถิ่นที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญมากขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2537 สาระสำคัญของพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลใน พ.ศ.2537 คือกำหนดให้สภาตำบลมีฐานะเป็นนิติบุคคลและกำหนดให้เมื่อสภาตำบลใดที่มีรายได้ไม่รวมเงิน อุดหนุนในปีงบประมาณที่ล่วงมาติดต่อกันสามปีเฉลี่ยปีละไม่ต่ำกว่าปีละหนึ่งแสนห้าหมื่นบาทหรือ ตามเกณฑ์รายได้ ตามประกาศของกระทรวงมหาดไทยสามารถจัดตั้งเป็นองค์การบริหาร ส่วนตำบลได้ ทั้งนี้ให้งบประมาณทรัพย์สินสิทธิสิทธิเรียกร้องหนี้และหน้าที่ของสภาตำบลที่ได้รับ การยกฐานะโอนไปเป็นขององค์การบริหารส่วนตำบลและจากการยกฐานะของสภาตำบลดังกล่าว ส่งผลให้สภาตำบลในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะลดจำนวนลงติดต่อกันอย่างต่อเนื่องทุกปี กฎหมายฉบับดังกล่าวได้กำหนดโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประกอบด้วยสภา องค์การบริหารส่วนตำบลและคณะกรรมการบริหารส่วนตำบลโดยสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยสมาชิก 2 ประเภท คือ (1) สมาชิกโดยตำแหน่งได้แก่กำนันผู้ใหญ่บ้านของทุกหมู่บ้าน ในตำบลและแพทย์ประจำตำบล (2) สมาชิกโดยการเลือกตั้งได้แก่สมาชิกสภาที่ได้รับการเลือกตั้ง จากรายการในตำบลนั้นหมู่บ้านละสองคนส่วนคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยกำนันสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งเป็นผู้ใหญ่บ้านไม่เกินสองคน และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้รับการเลือกตั้งไม่เกินสี่คนในเวลาต่อมาได้มีการแก้ไข เพิ่มเติมพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 โดยพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538 เนื่องจากบทบัญญัติเกี่ยวกับ คุณสมบัติในเรื่องอายุของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลและของผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็น สมาชิกสภาตำบลไม่สอดคล้องกับบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญที่มีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทยแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2538 พระราชบัญญัติฉบับใหม่นี้ได้กำหนด

เปลี่ยนแปลงคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบล โดยผู้มีสิทธิเลือกตั้งจะต้องมีสัญชาติไทยและอายุไม่ต่ำกว่าสิบแปดปีบริบูรณ์ในวันที่ 1 มกราคม ของปีที่มีการเลือกตั้งส่วนผู้มีสิทธิสมัครเลือกตั้งหากเป็นผู้มีสัญชาติไทยซึ่งบิดาเป็นคนต่างด้าว ต้องมีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้ดำเนินการเรื่อยมาจนกระทั่ง ปี พ.ศ. 2540 รัฐบาลประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับ ปี พ.ศ. 2540 ซึ่งบัญญัติหลักการปกครองส่วนท้องถิ่นแตกต่างจากเดิมเป็นอันมากโดยกำหนดให้ ผู้บริหารท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งของประชาชนในท้องถิ่นหรือมาจากความเห็นชอบของสภา ท้องถิ่นตั้งนั้นเพื่อให้มีความสอดคล้องกับบทบัญญัติรัฐธรรมนูญจึงได้มีการแก้ไขพระราชบัญญัติ สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไข (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 ซึ่งประกาศใช้เมื่อ 10 พฤษภาคม พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลแก้ไข (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2542 กำหนดให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้ง โดยราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละ 2 คน โดยมีวาระการดำรงตำแหน่งคราวละ 4 ปี และให้มีคณะกรรมการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ประกอบด้วยประธานกรรมการบริหารคนหนึ่งและกรรมการบริหารจำนวนสองคนซึ่งสภาองค์การ บริหารส่วนตำบลเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแล้วเสนอให้นายอำเภอแต่งตั้ง องค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

2. โครงสร้างขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีฐานะเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง มีโครงสร้างเป็นไปตามบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญโดยองค์การบริหารส่วนตำบล ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ประกอบด้วย สภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายกองค์การบริหารส่วนตำบล

สภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 45 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลทำหน้าที่เป็นฝ่ายสภาท้องถิ่น ประกอบด้วย สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหมู่บ้านละสองคน ซึ่งเลือกตั้งขึ้น โดยราษฎร ผู้มีสิทธิเลือกตั้งในแต่ละหมู่บ้านในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น

ในกรณีที่เขตองค์การบริหารส่วนตำบลใดมีเพียงหนึ่งหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำนวนหกคนและในกรณีที่เขตองค์การบริหาร ส่วนตำบลใดมีเพียงสองหมู่บ้านให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลนั้นประกอบด้วยสมาชิก

สภาองค์การบริหารส่วนตำบลหมู่บ้านละสามคนอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีกำหนด คราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง

มาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล

2. พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

3. ควบคุมการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลข้อบัญญัติระเบียบและข้อบังคับของทางราชการ

4. เลือกประธานสภา รองประธานสภา และเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

5. รับทราบนโยบายของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลก่อนนายกองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ารับหน้าที่ และรับทราบรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี

6. ในที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีสิทธิตั้งกระทู้ถามต่อนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ได้

7. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการเสนอข้อบัญญัติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อให้ นายกองค์การบริหารส่วนตำบล แสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร องค์การส่วนตำบล โดยไม่มีการลงมติได้

8. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจในการเลือกปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคนใดคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

การเข้าสู่ตำแหน่งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) มีกำหนดไว้ในมาตรา 47 ทวิมีรายละเอียด ดังนี้

1. มีชื่อในทะเบียนบ้านตามกฎหมายว่าด้วยการทะเบียนราษฎรในหมู่บ้านของตำบล ที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปีจนถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

2. ไม่เป็นผู้มีพฤติกรรมในทางทุจริตหรือพ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบลสมาชิกสภาท้องถิ่นคณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นรองผู้บริหารท้องถิ่นหรือที่ปรึกษา หรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่นเพราะเหตุมีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อม ในสัญญาหรือว่าด้วยกิจการที่ทำกับสภาตำบลหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึงห้าปี นับถึงวันรับสมัคร

3. มีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามประการอื่นตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกภาพของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (ส.อบต.) มีระบุไว้ในมาตรา 47 ตรี มีรายละเอียดดังนี้

1. ถึงคราวออกตามอายุของสภาการบริหารงานส่วนตำบลหรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
2. ตาย
3. ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อนายอำเภอ
4. ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลติดต่อกัน 3 ครั้ง โดยไม่มีเหตุอันสมควร
5. มิได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ได้รับเลือกตั้งเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกิน 6 เดือน
6. เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทั้งทางตรงและทางอ้อมในสัญญาที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นหรือที่องค์การบริหารส่วนตำบลนั้นจะกระทำ

7. ขาดคุณสมบัติหรือลักษณะต้องห้ามตามมาตราแม่ 47 ทวิ

8. สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่งโดยเห็นว่ามีคุณสมบัติขในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์การบริหารส่วนตำบลหรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

9. ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าชื่อยื่นถอดถอนตามหลักเกณฑ์กฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น

มาตรา 48 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งซึ่งเลือกจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้นายอำเภอแต่งตั้งประธานและรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตามมติของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้สภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 57 เลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเลือกจากปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลหรือสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลคนหนึ่งเป็นเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบล โดยเลขานุการสภาองค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งเมื่อครบอายุของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือเมื่อมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนตำบล หรือสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีมติให้พ้นจากตำแหน่ง

นายกองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 58 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นตำแหน่งของฝ่ายบริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

มาตรา 58/ 2 มีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละสี่ปีนับแต่วันเลือกตั้ง (ปัจจุบันกฎหมายให้นายกองค์การบริหารส่วนตำบลดำรงตำแหน่งไม่จำกัดวาระ)

มาตรา 58/ 3 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลอาจแต่งตั้งรองนายกองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อช่วยเหลือในการบริหารราชการขององค์กรได้ไม่เกินสองคนและอาจแต่งตั้งเลขานุการซึ่งแต่งตั้งจากผู้ซึ่งมิใช่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐได้หนึ่งคน

มาตรา 59 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 นายกองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายนโยบายแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลข้อบัญญัติระเบียบและข้อบังคับทางราชการ
2. สั่งอนุญาตและอนุมัติเกี่ยวกับราชการองค์การบริหารส่วนตำบล
3. แต่งตั้งและถอดถอนรองนายกและเลขานุการนายกองค์การบริหารส่วนตำบล
4. วางระเบียบเพื่อให้งานองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นไปด้วยความเรียบร้อย
5. รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล
6. ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายอื่น

พนักงานส่วนตำบล

1. พนักงานส่วนตำบล หมายถึง ข้าราชการซึ่งได้รับการบรรจุและแต่งตั้งให้ปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลโดยได้รับเงินเดือนจากงบประมาณหมวดเงินเดือนขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือจากงบประมาณหมวดเงินอุดหนุนของรัฐบาลที่ให้แก่องค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลนำมาจัดเป็นเงินเดือนของพนักงานส่วนตำบล

2. ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างขององค์การบริหารส่วนตำบลและรับผิดชอบควบคุมดูแลราชการประจำขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามนโยบาย และมีอำนาจหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนด หรือตามที่นายกองค์การบริหารส่วนตำบล มอบหมาย

3. การบริหารงานบุคคลขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542

4. องค์การบริหารส่วนตำบลจะวิเคราะห์บทบาทภารกิจอำนาจหน้าที่ และรายได้ของตนเองเพื่อกำหนดตำแหน่งต่าง ๆ และอัตรากำลังตามความจำเป็นและเหมาะสม โดยปกติทุกองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีตำแหน่งต่าง ๆ ดังนี้

4.1 ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

4.2 หัวหน้าส่วนการคลัง

4.3 หัวหน้าส่วนโยธา

4.4 ส่วนอื่น ๆ ที่ อบต. ตั้งขึ้นตามแผนอัตรากำลัง 3 ปี เช่น สำนักงานปลัด

ส่วนการศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ส่วนสาธารณสุข ส่วนการเกษตร เป็นต้น

โครงสร้างการแบ่งส่วนราชการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล

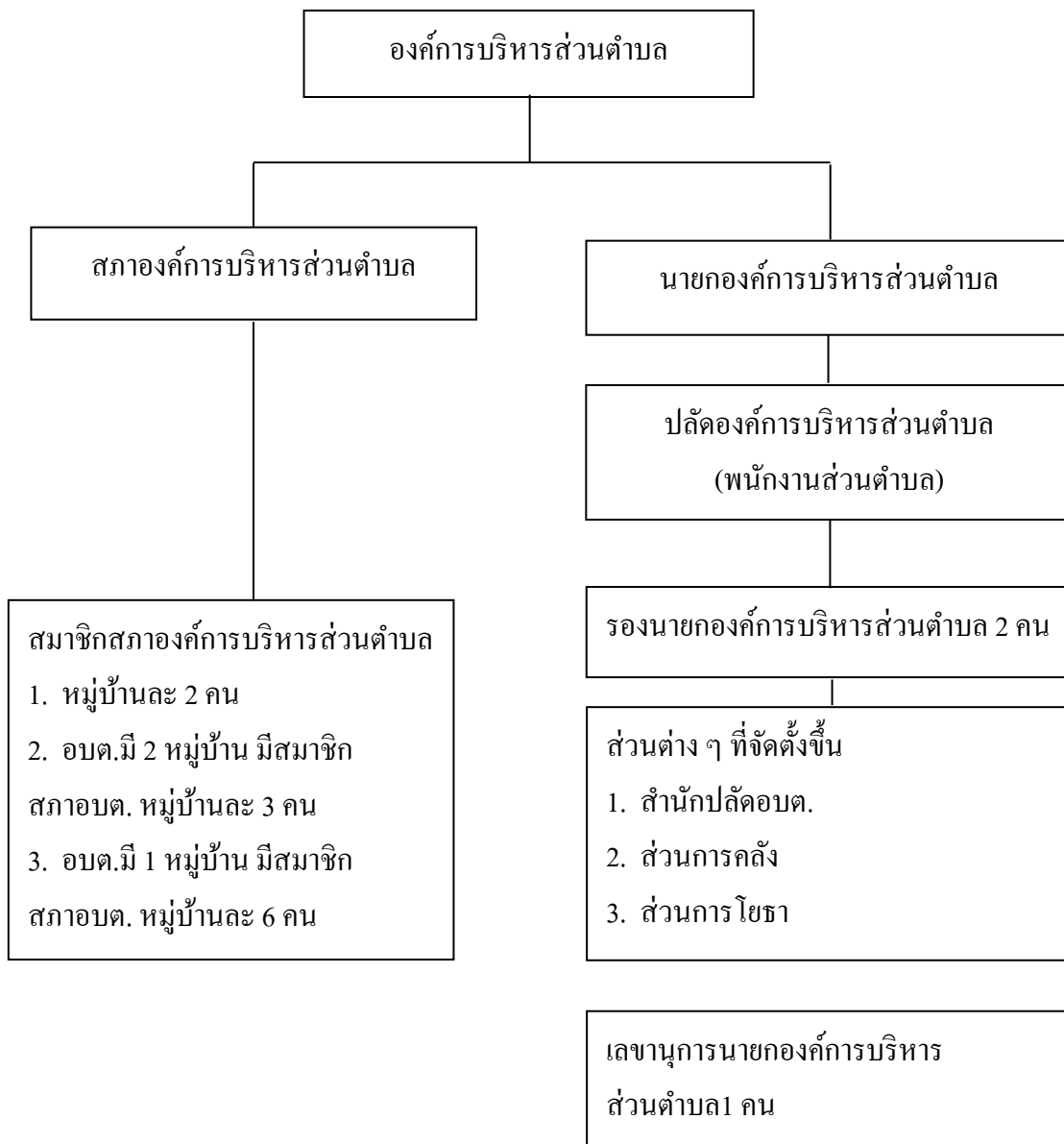
การแบ่งส่วนการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบล ขึ้นอยู่กับลำดับชั้นขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งกรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย ได้กำหนดขึ้นเพื่อความเหมาะสมกับภารกิจ โดยได้แบ่งส่วนการบริหารในองค์การบริหารส่วนตำบลอย่างน้อยออกเป็น 3 ส่วน คือ (โกวิทย์ พวงงาม, 2548, หน้า 251)

1. สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งจะต้องมีตำแหน่งปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าสำนักงานองค์การบริหารส่วนตำบล

2. ส่วนการคลัง ซึ่งจะต้องมีหัวหน้าส่วนการคลัง หรือเจ้าหน้าที่การเงินและบัญชี

3. ส่วนโยธา ซึ่งจะต้องมีหัวหน้าส่วนโยธา หรือนายช่างโยธา เป็นต้น

โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบล

ภาพที่ 2 โครงสร้างองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 (โกวิท พวงงาม, 2548, หน้า 234)

3. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลพ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

มาตรา 66 กิจกรรมสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่จัดทำสามารถจำแนกได้เป็น 2 ประเภท

1. กิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ต้องจัดทำเองมี ดังนี้

- 1.1 จัดให้มีและบำรุงรักษาทางน้ำทางบก
- 1.2 รักษาความสะอาดของถนนทางน้ำทางเดินและที่สาธารณะรวมทั้งกำจัด

ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล

- 1.3 ป้องกันโรคและระงับโรคติดต่อ
- 1.4 ป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- 1.5 ส่งเสริมการศึกษาศาสนาและวัฒนธรรม
- 1.6 ส่งเสริมการพัฒนาสตรีเด็กเยาวชนผู้สูงอายุและผู้พิการ
- 1.7 ค้ำจุนดูแลและบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 1.8 บำรุงรักษาศิลปจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดี

ของท้องถิ่น

- 1.9 ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่ทางราชการมอบหมายโดยจัดสรรงบประมาณหรือ

บุคลากรให้ตามความจำเป็นและสมควร

2. กิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลอาจจัดทำในเขตพื้นที่ได้มีดังต่อไปนี้

- 2.1 ให้มีน้ำเพื่ออุปโภคบริโภคและการเกษตร
- 2.2 ให้มีและบำรุงการไฟฟ้าหรือแสงสว่างโดยวิธีอื่น
- 2.3 ให้มีและบำรุงรักษาทางระบายน้ำ
- 2.4 ให้มีและบำรุงรักษาสถานที่ประชุมการกีฬาการพักผ่อนหย่อนใจ

และสวนสาธารณะ

- 2.5 ให้มีและส่งเสริมกลุ่มเกษตรกรและกิจการสหกรณ์
- 2.6 ส่งเสริมให้มีอุตสาหกรรมในครอบครัว
- 2.7 บำรุงและส่งเสริมการประกอบอาชีพของราษฎร
- 2.8 การคุ้มครองดูแลรักษาทรัพย์สินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
- 2.9 หาผลประโยชน์จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 2.10 ให้มีตลาดท่าเทียบเรือและท่าข้าม

2.11 กิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์

2.12 การท่องเที่ยว

2.13 การผังเมือง

อำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2549 กำหนดให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นดังนี้ (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550, หน้า 159-160)

1. การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง
2. การจัดให้มีและบำรุงรักษาทางบกทางน้ำและทางระบายน้ำ
3. การจัดให้มีและควบคุมตลาดท่าเรือท่าข้ามและที่จอดรถ
4. การสาธารณสุขโรคและการก่อสร้างอื่น ๆ
5. การสาธารณสุขการ
6. การส่งเสริมการฝึกและการประกอบอาชีพ
7. การพาณิชย์และการส่งเสริมการลงทุน
8. การส่งเสริมการท่องเที่ยว
9. การจัดการศึกษา
10. การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กสตรีคนชราและผู้ด้อยโอกาส
11. การบำรุงรักษาศิลปะจารีตประเพณีภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
12. การปรับปรุงแหล่งชุมชนแออัดและการจัดการเกี่ยวกับที่อยู่อาศัย
13. การจัดให้มีและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
14. การส่งเสริมกีฬา
15. การส่งเสริมประชาธิปไตยความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพของประชาชน
16. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น
17. การรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเมือง
18. การกำจัดมูลฝอยสิ่งปฏิกูลและน้ำเสีย
19. การสาธารณสุขการอนามัยครอบครัวและการรักษาพยาบาล
20. การจัดให้มีและควบคุมสุสานและฌาปนสถาน
21. การควบคุมการเลี้ยงสัตว์
22. การจัดให้มีและควบคุมการฆ่าสัตว์

23. การรักษาความปลอดภัยความเป็นระเบียบเรียบร้อยและการอนามัยโรงพยาบาลและสาธารณสุขสถานอื่น ๆ

24. การจัดการบำรุงรักษาและให้ใช้ประโยชน์จากป่าไม้ที่คืนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

25. การผังเมือง

26. การขนส่งและการวิศวกรรมจราจร

27. การดูแลรักษาที่สาธารณะ

28. การควบคุมอาคาร

29. การป้องกันและบรรเทาสาธารณะภัย

30. การรักษาความสงบเรียบร้อยการส่งเสริมและสนับสนุนการป้องกันและรักษาความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

31. กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลดังที่ได้กล่าวข้างต้นนั้น ไม่เป็นการตัดอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐในอันที่จะดำเนินกิจการใด ๆ เพื่อประโยชน์ของประชาชนในตำบล แต่ต้องแจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลทราบล่วงหน้า ตามสมควร หากองค์การบริหารส่วนตำบลมีความเห็นเกี่ยวกับการดำเนินการดังกล่าวให้กระทรวง ทบวง กรม หรือองค์การหรือหน่วยงานของรัฐ นำความเห็นขององค์การบริหารส่วนตำบล ไปประกอบพิจารณาดำเนินกิจการนั้นด้วย

การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบลต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงาน และการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และหลักเกณฑ์วิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติหน้าที่ให้องค์การบริหารส่วนตำบลมีสิทธิได้รับทราบข้อมูลและข่าวสารจากทางราชการในเรื่องที่เกี่ยวกับการดำเนินงานกิจการของทางราชการในตำบล เว้นแต่ข้อมูลหรือข่าวสารที่ทางราชการถือว่าเป็นความลับเกี่ยวกับการรักษาความมั่นคงแห่งชาติ

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจทำกิจการนอกเขตองค์การบริหารส่วนตำบล หรือร่วมกับสภาตำบล องค์การบริหารส่วนตำบล องค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหน่วยการบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่น เพื่อกระทำกิจการร่วมกันได้ ทั้งนี้ เมื่อได้รับความยินยอม และกิจการนั้น

เป็นกิจการที่จำเป็นต้องทำและเป็นการเกี่ยวเนื่องกับกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของตน
(กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2550, หน้า 84-85)

4. รายได้และรายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

4.1 รายได้ขององค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้ตามมาตรา 82 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบล
และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มีดังนี้

- 4.1.1 รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.1.2 รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.1.3 รายได้จากกิจการเกี่ยวกับการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนตำบล
- 4.1.4 ค่าธรรมเนียมค่าใบอนุญาตและค่าปรับตามที่กฎหมายกำหนดไว้
- 4.1.5 เงินและทรัพย์สินอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- 4.1.6 รายได้อื่นที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- 4.1.7 เงินอุดหนุนจากรัฐบาล
- 4.1.8 รายได้อื่นตามที่จะมีกฎหมายกำหนด

4.2 รายจ่ายขององค์การบริหารส่วนตำบล

อาจมีรายจ่ายตามมาตรา 85 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหาร
ส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 มีดังนี้

- 4.2.1 เงินเดือน
- 4.2.2 ค่าจ้าง
- 4.2.3 เงินค่าตอบแทนอื่น ๆ
- 4.2.4 ค่าใช้สอย
- 4.2.5 ค่าวัสดุ
- 4.2.6 ค่าครุภัณฑ์
- 4.2.7 ค่าที่ดินสิ่งก่อสร้างและทรัพย์สินอื่น ๆ
- 4.2.8 ค่าสาธารณูปโภค
- 4.2.9 เงินอุดหนุนหน่วยงานอื่น
- 4.2.10 รายจ่ายใดตามข้อผูกพันหรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบ

กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

5. การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนตำบล

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2547, หน้า 573) ได้กล่าวถึงวิธีการที่ส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคในการกำกับดูแลและควบคุมองค์การบริหารส่วนตำบล

5.1 การกำกับดูแลตัวบุคคลโดยแยกพิจารณาเป็น 2 ส่วน คือ

5.1.1 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นผู้ที่ได้รับการเลือกตั้งโดยตรงจากราษฎรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งตามหลักการในระบอบประชาธิปไตยถือว่าเป็นตัวแทนของประชาชนมิใช่ข้าราชการจากส่วนกลางหรือส่วนภูมิภาคซึ่งจะต้องอาศัยอยู่ได้ การควบคุมบังคับบัญชา อย่างไรก็ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ได้ให้อำนาจแก่ส่วนกลางและส่วนภูมิภาคในการกำกับดูแลสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คือ นายอำเภอ เป็นผู้มีอำนาจสอบสวนและวินิจฉัย หากยังเป็นกรณีสงสัยว่าสมาชิกภาพของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลนี้ จะสิ้นสุดลงด้วยเหตุทางกฎหมาย

5.1.2 นายกององค์การบริหารส่วนตำบลสถานการณ์ทางกฎหมาย ของนายกององค์การบริหารส่วนตำบล จึงเชื่อมโยงกับความเห็นชอบ ของประชาชนในเขตโดยตรง เพราะฉะนั้น ส่วนกลางและส่วนภูมิภาค จึงไม่มีอำนาจสั่งให้ความเป็นนายกององค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งได้ตามเสนอแนะของนายอำเภอหากปรากฏว่าผู้บริหารกระทำการที่มีลักษณะ ดังต่อไปนี้

5.1.2.1 การทำการฝ่าฝืนต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชน

5.1.2.2 ละเลยไม่ปฏิบัติตามหรือปฏิบัติที่ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือในกรณีขัดแย้งในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณและได้มีการพิจารณาแล้วเสร็จ โดยคณะกรรมการพิจารณาเอาข้อดังกล่าว และนายกององค์การบริหารส่วนตำบลไม่เสนอร่างที่ผ่านการพิจารณาต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการจังหวัด สามารถสั่งให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งได้ อำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดในการสั่งให้นายกององค์การบริหารส่วนตำบล หรือรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลพ้นจากตำแหน่งนั้นมีลักษณะเป็นการกำกับดูแลอย่างหนึ่งเนื่องจากการควบคุมให้บุคคลดังกล่าวต้องปฏิบัติหน้าที่ภายในกรอบของกฎหมาย กล่าวคือ ควบคุมมิให้การปฏิบัติหน้าที่เป็นไปโดยฝ่าฝืน ต่อความสงบเรียบร้อยหรือสวัสดิภาพของประชาชนและต้องปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ที่กฎหมายกำหนดไว้แต่ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่มีอำนาจก้าวล่วงเข้าไปควบคุมการบริหารงานในลักษณะบังคับบัญชาหรือควบคุมดุลพินิจแต่อย่างใดลักษณะเช่นนี้เองที่เรียกว่าการกำกับดูแล

5.2 การกำกับดูแลองค์กรอำนาจกับดูแลที่ส่วนกลางมีเหนือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นก็คืออำนาจสั่งยุบสภาท้องถิ่นซึ่งโดยปกตินั้นสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีวาระ 4 ปี นับแต่วันเลือกตั้งแต่อาจถูกสั่งยุบลงได้ด้วยกระบวนการที่นายอำเภอเป็นผู้เสนอ

ความเห็นต่อผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งยุบสภาโดยอาศัยเหตุผลว่าเพื่อคุ้มครองประโยชน์ของประชาชนในแต่ละเขตองค์การบริหารส่วนตำบลหรือประโยชน์ของประเทศเป็นส่วนรวม โดยคำสั่งของผู้ว่าราชการจังหวัดในการยุบนั้นต้องแสดงเหตุผลประกอบไว้ด้วย และให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลขึ้นใหม่ภายใน 45 วัน

5.3 การกำกับดูแลการกระทำองค์การบริหารส่วนตำบลมีสถานะเป็นนิติบุคคล ซึ่งมีหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดขึ้นเพื่อการพัฒนาทั้งในด้านเศรษฐกิจสังคมและวัฒนธรรม ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการไปด้วยความสะดวกและรวดเร็ว องค์การบริหารส่วนตำบลจึงมีอำนาจในการออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลและมีอำนาจปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายกำหนดแม้ว่าส่วนกลางในอำนาจแก่องค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานด้วยตนเองแต่ส่วนกลางก็ยังคงสงวนอำนาจในการกำกับดูแลการกระทำขององค์การบริหารส่วนตำบลไว้ 2 ลักษณะ คือ

5.3.1 อำนาจในการให้ความเห็นชอบคือในกระบวนการออกข้อบัญญัติร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลที่เสนอมาต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและนายอำเภอเสียก่อนจึงประกาศใช้บังคับได้การที่กฎหมายกำหนดให้นายอำเภอมีอำนาจให้ความเห็นชอบต่อร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ก็เพื่อให้นายอำเภอได้รับทราบรายละเอียดในข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งจะใช้บังคับภายในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น แต่อย่างไรก็ตามหากนายอำเภอไม่ให้ความเห็นชอบด้วยสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะที่มาจากการเลือกตั้งของราษฎรในเขต โดยตรงสามารถยืนยันข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลดังกล่าวได้โดยอาศัยคะแนนเสียง 2 ใน 3 เพื่อประกาศใช้ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลได้เมื่อนายอำเภอจะไม่เห็นชอบด้วยเท่ากับนายอำเภอมีอำนาจกลับกรองได้ในระดับหนึ่งแต่สุดท้ายแล้วสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มาจากการเลือกตั้งก็ยังมีอำนาจออกข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนตำบลของตนเองได้โดยไม่ต้องอาศัยความเห็นชอบจากนายอำเภอ หากมีเสียงสนับสนุนมากเพียงพอ

5.3.2 อำนาจสั่งเพิกถอนหรือระงับการกระทำตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และแก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 ไม่ปรากฏว่ามีการให้อำนาจส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่นในอันที่จะเพิกถอนหรือระงับการปฏิบัติราชการขององค์การบริหารส่วนตำบลแต่อย่างไร

5.4 การควบคุมทางการคลังอำนาจของส่วนกลางในการควบคุมการคลังขององค์การบริหารส่วนตำบลมี 2 ลักษณะ คือ

อำนาจออกกฎระเบียบให้องค์การบริหารส่วนตำบลปฏิบัติคือกระทรวงมหาดไทย เช่น ด้านการเงิน (มาตรา 83) องค์การบริหารส่วนตำบลอาจกู้เงินจากกระทรวงทบวงกรมองค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ ได้เมื่อได้รับอนุญาตจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล (มาตรา 86) เงินค่าตอบแทนประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบลรองประธานสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นายกององค์การบริหารส่วนตำบลรองนายกององค์การบริหารส่วนตำบลเลขานุการสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลเลขานุการนายกององค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้ เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดด้านการคลัง (มาตรา 88) ระเบียบว่าด้วยการคลัง การงบประมาณการโอนการจัดการทรัพย์สินการซื้อการจ้างค่าตอบแทนและค่าจ้างให้เป็นไป ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยเป็นต้นอำนาจตรวจสอบความถูกต้องกระทรวงมหาดไทยจะเข้ามา ตรวจสอบความถูกต้องในเรื่องการคลังการตรวจสอบบัญชีและการตรวจสอบการเงินอื่น ๆ

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนตำบลในทัศนะของผู้ศึกษาสรุปได้ว่าองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นหน่วยงานที่เป็นหน่วยการปกครองพื้นฐานของทางราชการ หรือเป็นราชการส่วนท้องถิ่นที่เป็น กลไกของระบบราชการในระดับตำบลที่รัฐบาลให้ความสำคัญ เนื่องจากเป็นหน่วยงาน ที่มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดหน่วยงานหนึ่ง สามารถรับรู้ปัญหาและความต้องการจากคน ในท้องถิ่น และให้คนในท้องถิ่นได้ร่วมกันแก้ไขปัญหาภายในท้องถิ่นตนเอง ภายใต้การส่งเสริม ของรัฐบาลหรือหน่วยงานราชการที่คอยกำกับดูแล โดยคาดหวังว่าองค์การบริหารส่วนตำบล จะเป็นแกนนำที่สำคัญในการบริหารพัฒนาท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของการปกครอง ท้องถิ่นและหลักการกระจายอำนาจจากส่วนกลางและส่วนภูมิภาค

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. ที่มาของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

องค์การบริหารส่วนตำบลมีโครงสร้างการบริหารแยกเป็น 2 ส่วน คือ ฝ่ายบริหาร ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลซึ่งทำหน้าที่ด้านการบริหารงาน และอีกฝ่าย ที่มีความสำคัญ คือ ฝ่ายนิติบัญญัติ ซึ่งได้แก่ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งทำหน้าที่ ด้านนิติบัญญัติ ซึ่งทั้งสองฝ่ายล้วนมีที่มาจากกาเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนทั้งสิ้น รายละเอียด เกี่ยวกับที่มาเฉพาะในส่วนของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีที่มาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้อง 3 ฉบับ ดังต่อไปนี้

1. พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545
2. พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542

3. พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

คุณสมบัติและลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. คุณสมบัติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 44 ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติคุณสมบัติของผู้มีสิทธิลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น จะต้องมีความคุณสมบัติ ดังต่อไปนี้

1. มีสัญชาติไทยโดยกำเนิด
2. มีอายุไม่ต่ำกว่ายี่สิบห้าปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
3. มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่าหนึ่งปีนับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดินหรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ที่ให้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาติดต่อกันสามปีนับถึงปีที่สมัครรับเลือกตั้ง

4. คุณสมบัติอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

2. ลักษณะต้องห้ามของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

มาตรา 45 ตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ได้บัญญัติลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นว่า หากผู้ใดมีลักษณะดังต่อไปนี้ ถือว่าบุคคลผู้นั้นย่อมไม่มีสิทธิในการลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นได้

1. เป็นผู้ติดยาเสพติดให้โทษ
2. เป็นบุคคลล้มละลาย
3. เป็นบุคคลผู้มีลักษณะต้องห้ามมิให้ใช้สิทธิเลือกตั้งตามมาตรา 34(1) (2) หรือ (4) ตามพระราชบัญญัติ ฯ นี้
4. ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและคุมขังอยู่โดยหมายศาล
5. ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่สองปีขึ้นไป และได้พ้นโทษมาแล้วยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ในความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
6. ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยได้พ้นโทษหรือต้องคำพิพากษามาแล้วไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี
7. เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะทุจริตต่อหน้าที่ถือว่าการกระทำทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
8. เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะร่ำรวย

ผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

9. เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นแล้ว แต่กรณีมายังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันเลือกตั้ง

10. อยู่ในระหว่างเสียสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามมาตรา 37 หรือตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา

11. เคยถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมายังไม่ถึงหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งคำสั่งอันเนื่องมาจากการกระทำการโดยไม่สุจริต ตามพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับเลือกตั้ง หรือได้รับเลือกตั้งมาโดยไม่สุจริต

12. เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

13. เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรหรือสมาชิกวุฒิสภาหรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกันหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

14. เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินเดือนประจำ

15. เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นหรือเป็นเจ้าของที่ดินของรัฐ

16. เป็นกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

17. ลักษณะอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด นอกจากนี้ ยังมีการบัญญัติลักษณะต้องห้ามของผู้สมัครรับเลือกตั้งตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีความสรุปว่า ดังนี้

1. พุทธิกรรมในทางทุจริต

2. พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาตำบล สมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น หรือที่ปรึกษาหรือเลขานุการของผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุที่มีส่วนได้ส่วนเสียไม่ว่าทางตรงทางอ้อมในสัญญาหรือกิจกรรมที่กระทำหรือองค์กรปกครอง

ส่วนท้องถิ่นยังไม่ถึงห้าปีนับถึงวันรับสมัครเลือกตั้ง

การเข้าสู่ตำแหน่งและการพ้นจากตำแหน่งของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

1. การเข้าสู่ตำแหน่ง

การเข้าสู่ตำแหน่งของสมาชิกสภาท้องถิ่นหากพิจารณาตามหลักกฎหมาย มีที่มาจากกฎหมาย 2 ส่วน คือ กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่น และกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

1.1 กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งท้องถิ่น

1.1.1 พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

พ.ศ.2545

1.1.2 ระเบียบมหาดไทยว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2538

1.2 กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.2.1 พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

2. การสิ้นสุดสมาชิกภาพ หรือการพ้นจากตำแหน่ง

การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้มีการบัญญัติไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

2.1 ถึงคราวออกตามวาระ หรือมีการยุบสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นนั้น

2.2 ตาย

2.3 ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้กำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (นายอำเภอ หรือผู้ว่าราชการจังหวัด)

2.4 ขาดประชุมสภาองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นสามครั้งติดต่อกัน โดยไม่มีเหตุอันสมควร

2.5 มิได้อยู่ประจำในหมู่บ้านที่ได้รับเลือกตั้งเป็นระยะเวลาติดต่อกันเกินหกเดือน

2.6 เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นคู่สัญญา หรือในกิจการที่กระทำให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นจะกระทำ

2.7 ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

นั้น

2.8 สภาก่อตั้งพรรคการเมืองที่มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง เนื่องจาก

2.8.1 มีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสีย

2.8.2 ก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.8.3 กระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์

โดยสมาชิกสภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่าหนึ่งในสามของจำนวนสมาชิก สภาก่อตั้งพรรคการเมือง ทิ้งหมดเท่าที่มีอยู่เข้าชื่อเสนอให้สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาและออกด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่าสามในสี่

2.9 ออกตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

บทบาทและการดำเนินงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

บทบาทและการดำเนินงานของสมาชิกสภาท้องถิ่นจะมีลักษณะอย่างไรนั้น เกี่ยวข้องโดยตรงกับรูปแบบโครงสร้างภายในขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น 2 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 รูปแบบโครงสร้างและความสัมพันธ์ของฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาท้องถิ่น

ส่วนที่ 2 บทบาทของสมาชิกสภาท้องถิ่นภายใต้ระบบสภาและฝ่ายบริหาร ประกอบด้วย

(1) บทบาทด้านนิติบัญญัติ (2) บทบาทด้านควบคุมการบริหารงาน (3) บทบาทด้านความสัมพันธ์กับประชาชน

1. รูปแบบโครงสร้างและความสัมพันธ์ของฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาท้องถิ่น

โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความสำคัญต่อความสำเร็จในการปฏิบัติการกิจขององค์กรฯ เพราะช่วยทำให้เกิดความชัดเจนในบทบาทและหน้าที่การแบ่งงานภาระรับผิดชอบ รวมทั้งก่อให้เกิดการประสานงานและสร้างความสัมพันธ์ที่เหมาะสม สำหรับการจัดรูปแบบโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นสามารถจัดแบ่งได้ 4 รูปแบบหลัก ๆ ได้แก่

1.1 รูปแบบสภา-ฝ่ายบริหาร (Council-executive form)

รูปแบบสภา-ฝ่ายบริหาร เป็นรูปแบบที่ยึดหลักการปกครองแบบรัฐสภา (Parliamentary system) ซึ่งหมายถึง การแยกโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายสภาท้องถิ่นและฝ่ายบริหาร โดยมีฝ่ายสภาท้องถิ่นทำหน้าที่ด้านนิติบัญญัติ คือ การตรวจสอบควบคุมการทำงาน ของฝ่ายบริหารทำหน้าที่ออกกฎหมายข้อบังคับต่าง ๆ เช่น ข้อบัญญัติและมีฝ่ายบริหารทำหน้าที่ ในการบริหารงานภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในระบบสภา-ฝ่ายบริหารยังสามารถ แบ่งออกได้เป็น 2 รูปแบบย่อย ได้แก่

1.1.1 รูปแบบฝ่ายบริหารอ่อนแอ (Weak executive) รูปแบบนี้ จะไม่มีการแยกอำนาจกันอย่างเด็ดขาดระหว่างฝ่ายสภาท้องถิ่นและฝ่ายบริหาร โดยฝ่ายสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนในขณะที่ฝ่ายบริหารมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น ในเชิงอำนาจหน้าที่พบว่าฝ่ายสภาท้องถิ่นมีอำนาจครอบคลุมในทุกเรื่องทุกประเด็นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องรับผิดชอบต่อประชาชนในขณะที่ฝ่ายบริหารต้องบริหารงานภายใต้ความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นเกือบทุกเรื่อง

1.1.2 รูปแบบฝ่ายบริหารเข้มแข็ง (Strong executive) เป็นรูปแบบความสัมพันธ์ที่มีการแยกอำนาจกันชัดเจนระหว่างฝ่ายบริหารและฝ่ายสภาท้องถิ่นรูปแบบนี้ เป็นการเพิ่มอำนาจในทางการบริหารและอำนาจในการออกข้อบัญญัติให้แก่ฝ่ายบริหารทำให้ฝ่ายบริหารสามารถตัดสินใจดำเนินงานในการบริหารงานได้อย่างเต็มที่ นอกจากนี้ ฝ่ายบริหารยังมีอำนาจในการยับยั้ง “มติสภา” สามารถกำหนดและปรับปรุงงบประมาณได้มีอำนาจในการบริหารงานบุคคลและด้วยการเพิ่มอำนาจให้แก่ฝ่ายบริหารดังกล่าวทำให้ฝ่ายสภาท้องถิ่นไม่สามารถที่จะแทรกแซงหรือควบคุมฝ่ายบริหารได้สำหรับประเทศไทยเริ่มประยุกต์ใช้รูปแบบฝ่ายบริหารเข้มแข็งในการบริหารกรุงเทพมหานครและต่อมามีการปรับปรุงให้องค์กรปกครองส่วนทุกประเภทเป็นไปตามรูปแบบนี้

1.2 รูปแบบคณะกรรมการ (Commission form)

รูปแบบคณะกรรมการนี้ ในเชิงโครงสร้างแล้วจะไม่มีการแบ่งแยกอำนาจ เพราะคณะกรรมการจะใช้ทั้งอำนาจนิติบัญญัติและอำนาจบริหารในเวลาเดียวกันซึ่งหมายความว่าคณะกรรมการจะทำหน้าที่เป็นหัวหน้าฝ่ายบริหารขณะเดียวกันก็จะทำหน้าที่เป็นผู้ออกข้อบัญญัติต่าง ๆ โดยในการปฏิบัติงานจะมีการแบ่งคณะกรรมการออกเป็นด้าน ๆ และกรรมการแต่ละคนก็จะทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากองหรือฝ่ายในงานแต่ละด้านข้อดีของการจัดรูปแบบโครงสร้างในรูปแบบนี้ ได้แก่ ความรวดเร็วในการทำงานและการตัดสินใจเนื่องจากสามารถใช้อำนาจบริหารและอำนาจในการออกกฎหมายสามารถจบได้ในองค์กรเดียว

แต่อย่างไรก็ตามรูปแบบคณะกรรมการก็ยังมีข้อเสียในหลายประการอาทิคณะกรรมการแต่ละคนมักจะให้ความสำคัญและสนใจในปัญหาและงบประมาณในภารกิจที่ตนรับผิดชอบเท่านั้นขาดการมองภาพรวมของท้องถิ่นประกอบกับเมื่อชุมชนหรือท้องถิ่นมีขนาดใหญ่ขึ้นประชากรเพิ่มมากขึ้นปัญหาและข้อเรียกร้องต่าง ๆ ก็ซับซ้อนและเพิ่มมากขึ้นดังนั้นรูปแบบคณะกรรมการจึงไม่สามารถตอบสนองต่อความเปลี่ยนแปลงและแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในลักษณะนี้ได้

1.3 รูปแบบสภา-ผู้จัดการเมือง (Council-manager form)

รูปแบบสภา-ผู้จัดการเมืองได้รับอิทธิพลของแนวคิดในเชิงการบริหารธุรกิจซึ่งมีการแยกการจัดทำนโยบายออกจากการบริหารและมีความเชื่อโดยพื้นฐานว่าการที่จะให้เมืองหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถจัดบริการสาธารณะให้แก่ประชาชนได้ดีนั้นต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงานเรียกว่า “ผู้จัดการเมือง” (Citymanager) ซึ่งได้รับการแต่งตั้งจากสภาท้องถิ่นผ่านการระบบสัญญาจ้างผู้จัดการเมืองนี้รับผิดชอบการนำนโยบายของนายกเทศมนตรีและฝ่ายสภาท้องถิ่นไปสู่การปฏิบัติและรับผิดชอบในผลงานส่วนการกำหนดนโยบายเป็นความรับผิดชอบของ “สภาท้องถิ่น”

1.4 รูปแบบที่ประชุมเมือง (Town meeting)

รูปแบบที่ประชุมเมืองถือเป็นรูปแบบที่เก่าแก่ที่สุดและนับเป็นรูปแบบของระบอบประชาธิปไตยทางตรง (Direct democracy) เพราะประชาชนในท้องถิ่นทุกคนต้องมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยการร่วมลงมติร่วมแสดงความคิดเห็นร่วมกำหนดทิศทางพัฒนาในเวทีการประชุมประจำปีของเมืองอย่างไรก็ตามรูปแบบที่ประชุมเมืองนี้เหมาะสมกับพื้นที่หรือเมืองที่มีขนาดเล็กและมีจำนวนประชากรไม่มากเท่านั้น

อย่างไรก็ตามจากประวัติศาสตร์และพัฒนาการของการปกครองท้องถิ่นไทยพบว่าการจัดรูปแบบโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทยนั้นประเทศไทยได้ทดลองใช้ทุกรูปแบบแล้วยกเว้นรูปแบบ “ที่ประชุมเมือง” โดยรูปแบบคณะกรรมการ (Commission form) ถูกนำมาใช้ในการจัดโครงสร้างของสุขาภิบาลโดยคณะกรรมการสุขาภิบาลมี 2 สถานะ ได้แก่ เป็นทั้งฝ่ายนิติบัญญัติและฝ่ายบริหารในเวลาเดียวกันดังนั้นในการบริหารงานของสุขาภิบาลจึงไม่มีการเสนอญัตติไม่มีการตั้งกระทู้ถามและไม่มีการเปิดอภิปรายเพราะไม่มีการแบ่งแยกเป็นฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติ

รูปแบบสภา-ผู้จัดการเมืองนั้นถูกนำมาทดลองใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษอย่างเมืองพัทยาทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับลักษณะเฉพาะของเมืองพัทยาซึ่งมุ่งเรื่องการพัฒนาเศรษฐกิจโดยเน้นการท่องเที่ยวเป็นสำคัญและเป็นการทดลองรูปแบบสภา-ผู้จัดการเมืองโดยเมืองพัทยาแบ่งโครงสร้างการบริหารงานภายในออกเป็น 2 ส่วน ได้แก่ (1) สภาเมืองพัทยาซึ่งประกอบด้วยสมาชิกที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนและมาจากการแต่งตั้ง และ (2) ปลัดเมืองพัทยาซึ่งมาจากการว่าจ้างของสภาเมืองพัทยามีอายุการจ้างคราวละ 4 ปี หากแต่การบริหารงานเมืองพัทยามีปัญหาหลากหลายประการ อาทิเช่น การสรรหาผู้จัดการเมืองที่มีความสามารถการแทรกแซงการทำงานของผู้จัดการเมือง เป็นต้น ประกอบกับรัฐธรรมนูญกำหนดให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งจากประชาชน

โดยตรงจนมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงการบริหารเมืองพัทยาเป็นรูปแบบการเลือกตั้งนายกเมืองพัทยาโดยตรงดังปรากฏในปัจจุบัน

รูปแบบสภา-ฝ่ายบริหาร ในแบบผู้บริหารอ่อนแอ โดยถูกนำมาทดลองใช้ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายรูปแบบในหลายช่วงเวลา อาทิ กรณีขององค์การบริหารส่วนจังหวัดเดิม พ.ศ. 2498 แบ่งโครงสร้างการบริหารออกเป็น 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายสภาจังหวัด ซึ่งมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน และฝ่ายบริหาร ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัดจากนั้น จนมาถึง พ.ศ. 2542 ได้มีการกำหนดให้เรียกฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนจังหวัดว่า “นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด” และมาจากความเห็นชอบของสภาจังหวัดนอกจากนี้กรณีขององค์การบริหารส่วนตำบลเองเดิมเมื่อแรกจัดตั้งในปี พ.ศ. 2537 ก็กำหนดให้กำนันทำหน้าที่เป็นประธานกรรมการบริหารและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลบางส่วนมาจากตำแหน่งผู้ใหญ่บ้าน และบางส่วนมาจากการเลือกตั้งของประชาชนจากนั้นในปี พ.ศ. 2542 ก็ได้กำหนดให้ต้องมีเปลี่ยนแปลงให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมาจากการเลือกตั้งของประชาชนหมู่บ้านละ 2 คน และให้มีคณะกรรมการบริหารมาจากความเห็นชอบของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

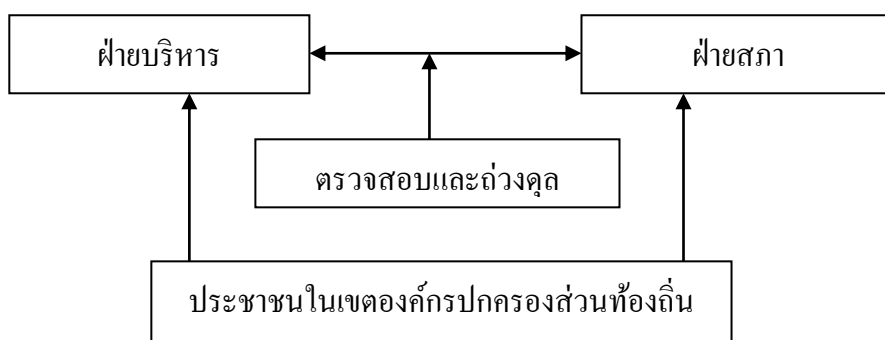
รูปแบบและ โครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถูกเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ หลังจากมีการประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยในมาตรา 285 ได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องประกอบด้วย 2 ฝ่าย ได้แก่ ฝ่ายสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้งส่วนคณะผู้บริหารหรือผู้บริหารท้องถิ่นนั้น สามารถมาจากการเลือกตั้งโดยตรงหรือความเห็นชอบของสภาท้องถิ่นก็ได้ และด้วยความในบทบัญญัติดังกล่าวจึงก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ ในแวดวงการปกครองท้องถิ่นโดยสุขาภิบาลได้หายไปจากรูปแบบของการปกครองท้องถิ่นเนื่องจากโครงสร้างของสุขาภิบาลบริหารในรูปคณะกรรมการไม่มีการแบ่งฝ่ายนิติบัญญัติ และฝ่ายสภาท้องถิ่นออกจากกัน จึงได้มีการประกาศยกฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาลตำบลเมืองพัทยา ก็เช่นกัน ด้วยความในบทบัญญัติดังกล่าว จึงต้องเปลี่ยนจากรูปแบบสภาท้องถิ่น-ผู้จัดการเมือง มาสู่รูปแบบสภาท้องถิ่น-ฝ่ายบริหาร โดยสภาเมืองพัทยาและนายกเมืองพัทยาถูกกำหนดให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนอย่างไรก็ตาม แม้ว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของประเทศไทย จะมีการจัดแบ่งโครงสร้างแบบสภาท้องถิ่น-ผู้บริหารท้องถิ่น แต่ยังคงเป็นแบบผู้บริหารอ่อนแอ เนื่องจากสภาท้องถิ่นมีอำนาจในการควบคุมฝ่ายผู้บริหารเกิดการต่อรองกันทางการเมืองเพื่อ ตำแหน่ง “ผู้บริหาร” เกิดปัญหาเรื่องเสถียรภาพในการดำรงตำแหน่งของผู้บริหารท้องถิ่นเกิดการก่อกวนแก่งแย่งทางการเมืองในการบริหารเรียกได้ว่าเป็นช่วง

ที่ผู้บริหารท้องถิ่นเกิดความอ่อนแอและไร้เสถียรภาพอย่างมาก ดังนั้น จึงเกิดการทบทวนหลักการของการจัดแบ่งโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยมุ่งเน้นผลประโยชน์ของประชาชนเป็นสำคัญ จึงเปลี่ยนจากแบบที่เรียกว่า “ผู้บริหารอ่อนแอ” มาสู่ยุค “ผู้บริหารเข้มแข็ง” พร้อมทั้งมีการกำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน

มาตรา 285 วรรค 1 บัญญัติว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีสภาท้องถิ่นและคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น”

มาตรา 285 วรรค 3 บัญญัติว่า “คณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น”

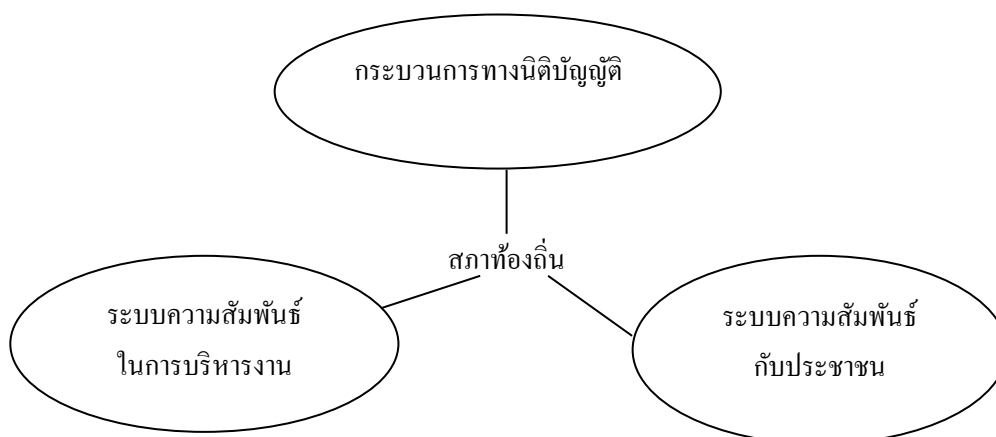
หลักการภายใต้รูปแบบ “ผู้บริหารเข้มแข็ง” เน้นการแบ่งแยกอำนาจทางการบริหารและอำนาจนิติบัญญัติออกจากกันอย่างชัดเจน โดยให้ผู้บริหารท้องถิ่นทำหน้าที่ฝ่ายบริหารและสภาท้องถิ่นทำหน้าที่เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ และระหว่างสองฝ่ายจะมีการตรวจสอบและถ่วงดุลกัน

ภาพที่ 3 รูปแบบสภาท้องถิ่นและฝ่ายบริหารเข้มแข็ง (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, 2551)

2. บทบาทและการดำเนินการของสมาชิกสภาท้องถิ่น

รูปแบบสภาท้องถิ่น-ฝ่ายบริหารเข้มแข็งนั้น ฝ่ายบริหารจะมีอำนาจมากทั้งในฐานะที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน และยังถือว่าเป็นผู้บริหารสูงสุดขององค์กร (Chief executive offices) หัวใจที่สำคัญของรูปแบบนี้ คือ การมีกลไกตรวจสอบและถ่วงดุลที่เข้มแข็ง ซึ่งก็คือ สภาท้องถิ่น มิเช่นนั้น อาจเกิดความเสี่ยงของการใช้อำนาจเกินขอบเขตขาดการถ่วงดุลหรือการงาน โดยไม่คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมสภาท้องถิ่นควรดำเนินงานใน 3 บทบาท ดังนี้ คือ

ภาพที่ 4 บทบาทของสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งสามด้าน(วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, 2551)

2.1 บทบาทด้านนิติบัญญัติ

บทบาทแรกของสมาชิกสภาท้องถิ่น คือ บทบาทด้านนิติบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งคล้ายคลึงกับสภาผู้แทนราษฎรที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติในระดับประเทศ จุดเด่นประการสำคัญของการกระจายอำนาจ คือ การกระจายอำนาจทางนิติบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกกฎหมายบังคับใช้เองในท้องถิ่นคนหรือใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา หากแต่กฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการตราขึ้นหรือเรียกโดยทั่วไปว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” ซึ่งมีลำดับศักดิ์ในทางกฎหมายระดับล่างและมักจะออกตามอำนาจของกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูงกว่า 4 ดังนั้น สารของข้อบัญญัติท้องถิ่นจะขัดกับกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูงกว่าไม่ได้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละประเภทจะเรียกข้อบัญญัติท้องถิ่นนี้แตกต่างกัน ได้แก่ ข้อบังคับตำบลเทศบัญญัติข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้อบัญญัติกรุงเทพมหานครและข้อบัญญัติเมืองพัทยาสภาท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการเสนอพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นดังรายละเอียดดังนี้คือ

2.1.1 สมาชิกสภาท้องถิ่นสามารถเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นสู่การพิจารณาของสภาท้องถิ่นในกรณีเห็นว่าเรื่องนั้น จำเป็นต้องมีการออกกฎหมายออกมาบังคับอย่างไรก็ตาม ก่อนการเสนอสมาชิกสภาต้องมีการศึกษาว่าประเด็นดังกล่าวอยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือไม่มีตัวบทกฎหมายที่มีลำดับสูงกว่าให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตราข้อบัญญัติหรือไม่และเนื้อหาสาระขัดกับกฎหมายแม่บทหรือไม่ จากประสบการณ์ที่ผ่านมาไม่พบว่ามีการร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอ โดยสมาชิกสภาท้องถิ่น

2.1.1.1 สมาชิกสภาท้องถิ่นมีบทบาทในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอโดยฝ่ายบริหารและประชาชน ปัจจุบันช่องทางในการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นสู่การพิจารณาทำได้ 3 ทางคือ (1) เสนอโดยสมาชิกสภาท้องถิ่น (2) เสนอโดยฝ่ายบริหาร และ (3) เสนอโดยประชาชนตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้สิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินกว่ากึ่งหนึ่งสามารถเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นสู่การพิจารณาของสภาท้องถิ่นได้

โดยทั่วไปฝ่ายบริหารเป็นผู้เสนอร่างข้อบัญญัติสู่การพิจารณาของสภาท้องถิ่นที่สำคัญคือร่างข้อบัญญัติงบประมาณซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารงานและนอกจากนั้นร่างข้อบัญญัติที่ฝ่ายบริหารเสนอมักเป็นข้อบัญญัติที่ออกตามกฎหมายหลักเช่นข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ข้อบัญญัติท้องถิ่นส่วนใหญ่มักเหมือนกันหมดทุกแห่ง จนนักวิชาการบางท่านเรียกข้อบัญญัติเหล่านี้ว่า “ข้อบัญญัติสามัญประจำบ้าน” ซึ่งหมายความว่าทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีข้อบัญญัติเหล่านี้

การดำเนินบทบาทด้านนิติบัญญัติของสมาชิกสภาท้องถิ่น มีดังนี้

1. เนื่องจากไม่ค่อยพบว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นยกร่างและนำเสนอร่างข้อบัญญัติ จึงเสนอให้สมาชิกสภาท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการยกร่างและเสนอร่างข้อบัญญัติที่สำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นเข้าสู่การพิจารณาโดยการดำเนินการนั้นสมาชิกสภาท้องถิ่น

ควรให้ความสำคัญกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการยกร่างข้อบัญญัติด้วยเช่นการจัดรับฟังความคิดเห็นประชาชนในระหว่างการยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนอกจากนั้นสภาท้องถิ่นอาจขอคำแนะนำในการยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น จากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่

2. ในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอโดยฝ่ายบริหารสภาท้องถิ่นควรพิจารณาและกลั่นกรองร่างข้อบัญญัติโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนเช่นสภาท้องถิ่นอาจแต่งตั้งภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องเข้าเป็นอนุกรรมการพิจารณาด้วยหรืออาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนเพื่อให้มั่นใจว่าข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นเป็นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมรวมทั้งเป็นการสร้างการเรียนรู้แก่ประชาชนมิเช่นนั้นประชาชนจะทราบข้อมูลข่าวสารที่มีผลกระทบต่อตนเองเมื่อผ่านออกมาเป็นข้อบัญญัติซึ่งมีผลบังคับใช้แล้ว

3. ด้วยกฎหมายเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นสู่การพิจารณาของสภาท้องถิ่นได้สภาท้องถิ่นควรจัดให้มีหน่วยงานงานหรือบุคคลที่ให้คำปรึกษาหารือหรือคำแนะนำให้การจัดทำร่างข้อบัญญัติหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาแก่ประชาชนเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

4. การพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีนั้น สมาชิกสภาท้องถิ่นควรพิจารณาด้วยความรอบคอบและตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างนโยบายแผนงานและโครงการรวมทั้งควรให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าและเหมาะสมกับสภาพปัญหาของท้องถิ่น หากเป็นโครงการต่อเนื่องควรดูแลดำเนินการที่ผ่านมานอกจากนั้นควรมีช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลและมีส่วนร่วมในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี

กระบวนการตราข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับกระบวนการตราข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะมีคล้ายคลึงกับการตราพระราชบัญญัติเหมือนกัน คือ ประชาชนสามารถเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ทั้งนี้สามารถพิจารณากระบวนการตราข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งกรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบลตลอดจนกระบวนการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ตามลำดับ

ขั้นตอนในการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นตามกฎหมายอาจแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนการเสนอร่าง

การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีคณะกรรมการบริหารเป็น ส่วนที่บริหารจัดการให้ภารกิจของราชการส่วนท้องถิ่นบรรลุผลต่อประชาชนในท้องถิ่นกฎหมาย จึงกำหนดให้คณะกรรมการบริหารท้องถิ่นมีอำนาจในการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ ในขณะที่เดียวกันสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ซึ่งมีบทบาทในการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนกฎหมายจึงกำหนดให้มีอำนาจในการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นได้

นอกจากนี้ ด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญยังได้บัญญัติให้ประชาชนมีสิทธิที่จะเสนอ “ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น” ได้ด้วยตามบทบัญญัติมาตรา 287 “ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นด้วย” ซึ่งรายละเอียดในการปฏิบัติเป็นไปตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542

2. ขั้นตอนการพิจารณา

ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นกฎหมายได้กำหนดให้เป็นอำนาจของฝ่ายสภาท้องถิ่นที่จะพิจารณาเพราะโดยหลักการแล้ว “ประชาชนเท่านั้น” ที่มีอำนาจในการตรากฎหมายเพื่อมาใช้บังคับประชาชนเอง” ทั้งนี้เพราะสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้แทนที่มา

จากการเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่นั้นสภาท้องถิ่น จึงเป็นองค์กรที่ชอบธรรมที่จะมีอำนาจในการพิจารณาราชบัญญัติท้องถิ่นในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ

3. ขั้นตอนการลงนามตราข้อมัญญัติท้องถิ่น

ในการตรากฎหมายทุกระดับชั้น ต้องมีผู้ที่มีอำนาจในการตรา เช่น พระราชบัญญัติ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยพระมหากษัตริย์ ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ เป็นต้นกฎหมายระดับท้องถิ่นก็เช่นกันกฎหมายที่กำหนดให้หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้ตราโดยจะมีผู้ที่มีอำนาจในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้อนุมัติหรือนายอำเภอแล้วแต่กรณี

4. ขั้นตอนการประกาศใช้

เมื่อร่างข้อมัญญัติท้องถิ่นผ่านกระบวนการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดแล้ว ในการประกาศใช้เพื่อให้มีผลใช้บังคับในเขตท้องถิ่นนั้นกฎหมายก็ได้กำหนดวิธีการไว้เพื่อให้มีหลักประกันว่าได้ประกาศให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปเรียบร้อยแล้ว เช่น การกำหนดให้ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือกำหนดให้ต้องติดประกาศโดยเปิดเผยณสำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น เป็นเวลาไม่น้อยกว่า 7 วัน หรือ 15 วัน หรือ 30 วันแล้วแต่กรณี ซึ่งข้อมัญญัติท้องถิ่นมีหลาย ๆ รูปแบบตามลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และมีขั้นตอนการบัญญัติหรือออกประกาศให้แตกต่างกัน

การตราข้อมัญญัติท้องถิ่นใด จึงจำเป็นต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กล่าวไว้ในตารางข้างต้นหากไม่เป็นไปตามขั้นตอนดังกล่าวข้อมัญญัติท้องถิ่นนั้นก็จะป็นอันเสียไปไม่มีผลบังคับใช้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจึงต้องให้ความสำคัญต่อเรื่องนี้ด้วย

2.2 บทบาทด้านการควบคุมการบริหาร

บทบาทลำดับต่อมาของสมาชิกสภาท้องถิ่น คือ บทบาทในตรวจสอบและถ่วงดุลการบริหารของฝ่ายบริหารหัวใจสำคัญของบทบาทนี้ คือ ต้องชัดเจนว่าสภาท้องถิ่นไม่ใช่ฝ่ายค้านเหมือนในการเมืองระดับชาติ ซึ่งหากฝ่ายค้านทำให้ฝ่ายบริหารล้มเหลวอาจนำมาสู่การเปลี่ยนขั้วฝ่ายค้านอาจมาตั้งรัฐบาลได้หากแต่ภายใต้ระบบสภาท้องถิ่นและฝ่ายบริหารเข้มแข็งบทบาทของสภาท้องถิ่น คือ การตรวจสอบถ่วงดุลให้การบริหารงานเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวม รักษาสัญญาประชาคมที่ฝ่ายบริหารให้ไว้กับประชาชนในการรณรงค์หาเสียงและแถลงนโยบาย สมาชิกสภาท้องถิ่นไม่สามารถเปลี่ยนขั้วไปดำรงตำแหน่งของฝ่ายบริหารได้หากนายกขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลาออกก็จะนำไปสู่การเลือกตั้งใหม่ ดังนั้น อย่านั่นทำบทบาทฝ่ายค้านหรือค้านทุกเรื่องเรื่องใดที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ควรดำเนินการ

สมาชิกสภาควรสนับสนุนสมาชิกสภาท้องถิ่นสามารถดำเนินบทบาทในการตรวจสอบและถ่วงดุลฝ่ายบริหาร รวมทั้งให้การสนับสนุนได้ในลักษณะ ดังนี้ คือ

2.2.1 การควบคุมการบริหารงาน

กฎหมายกำหนดให้สภาท้องถิ่นมีอำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหาร

2.1.1.1 การรับทราบคำแถลงนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น

กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดว่าก่อนที่ผู้บริหารท้องถิ่นจะเข้ารับตำแหน่งประธานสภา ต้องเรียกประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงนโยบายต่อสภาท้องถิ่นโดยต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อแจกให้แก่สมาชิกสภาท้องถิ่นที่เข้าร่วมประชุมในการแถลงนโยบาย ดังกล่าว จะไม่มีการลงมตินอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดว่าผู้บริหารท้องถิ่นต้องจัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี

การที่กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้เช่นนี้ ก็เพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นได้มีแนวทางในการติดตามตรวจสอบและควบคุมการบริหารงานและดำเนินงานของฝ่ายบริหาร

2.1.1.2 การตั้งกระทู้ถาม

การตั้งกระทู้ถามเป็นการถามคำถามที่สมาชิกสภาท้องถิ่นตั้งขึ้นเพื่อถามผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นแต่ทั้งนี้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้หากเห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

2.1.1.3 การขอให้เปิดอภิปรายทั่วไป

การขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปเป็นการดำเนินการปรึกษาพิจารณาแสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกสภาท้องถิ่นในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นและเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ทั้งนี้กฎหมายกำหนดว่าในการเปิดอภิปรายทั่วไปนั้นจะต้องไม่มีการลงมติ

การขอให้เปิดอภิปรายทั่วไป ถือเป็นถ่วงดุลหรือป้องปรามไม่ให้ฝ่ายบริหารใช้อำนาจเกินขอบเขตหรือไม่เหมาะสมจนทำให้ประชาชนต้องได้รับความเดือดร้อน

2.1.1.4 การตั้งคณะกรรมการสามัญ-คณะกรรมการวิสามัญ

เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระงานของสภาท้องถิ่นในการพิจารณาข้อบัญญัติ

ท้องถิ่นการวินิจฉัยปัญหา หรือ การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ สภาท้องถิ่นสามารถแต่งตั้ง คณะกรรมการสามัญ คือ กลุ่มสมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นตั้งขึ้นมาเพื่อกระทำการ หรือ พิจารณาสอบสวน หรือ ศึกษาเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในวงงานของสภาท้องถิ่นและสามารถแต่งตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่น และบุคคลอื่น ๆ เป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อทำหน้าที่เช่นเดียวกับ คณะกรรมการสามัญ ทั้งนี้ต้องรายงานต่อสภาท้องถิ่นทราบ

ระบบคณะกรรมการสามัญ และ คณะกรรมการวิสามัญ จะเป็นกลไกของสภา ท้องถิ่นในการติดตามผลการบริหารงานของฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นเครื่องมือ ของสภาท้องถิ่นที่จะทำให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาในเชิงนโยบายของฝ่ายบริหาร ที่ได้แถลงไว้ต่อสภาท้องถิ่นในวันที่ประชุมสภาครั้งแรก

ภาพที่ 5 กลไกควบคุมการบริหารของสภาท้องถิ่น (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, 2551)

2.2.2 การให้ความเห็นในเรื่องสำคัญ

แม้ว่าการจัดโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน และแต่ละส่วนก็มีบทบาทอำนาจหน้าที่แยกออกจากกันอย่างชัดเจนแต่เพื่อเป็นการพัฒนา ประสิทธิภาพในการบริหารและพัฒนาท้องถิ่นกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จึงได้เปิดโอกาสให้สภาท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นสามารถให้คำปรึกษาหารือ แก่ฝ่ายบริหารได้

ดังนั้น ในบางเรื่องหรือบางประเด็นหากสภาท้องถิ่นเห็นว่าเป็นสิ่งที่ฝ่ายบริหาร ควรจะให้ความสำคัญหรือให้ความสนใจก็สามารถที่จะเสนอข้อมูลเสนอความคิดเห็นเสนอ ทางเลือกหรือเสนอทางออกเพื่อประกอบการตัดสินใจในทางนโยบายให้แก่ฝ่ายบริหารได้

2.2.3 การสนับสนุนหรือให้ความเห็นกับข้อฝ่ายบริหารในเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสมและจำเป็น

สภาท้องถิ่นมีอำนาจในการพิจารณาให้ความเห็นชอบในกิจการหรือการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาทิกรณีที่ต้องครปกครองส่วนท้องถิ่นจะกู้เงินจากกระทรวงทบวงกรมองค์การหรือนิติบุคคลต่าง ๆ จะต้องได้รับอนุญาตจากสภาท้องถิ่นก่อนหรือในเรื่องของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นก่อน

ดังนั้นหากสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือสภาท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกิจกรรมหรือกิจการที่มีประโยชน์แก่ชุมชนก็ควรให้การสนับสนุนและให้ความเห็นชอบหรืออนุญาตให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการอย่างไรก็ตามหากเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่กระทบกับชุมชนจำเป็นอย่างยิ่งที่สภาท้องถิ่นจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นประกอบการตัดสินใจซึ่งการจัดรับฟังความคิดเห็นนี้เป็นข้อกำหนดทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน

2.2.4 สมาชิกสภาท้องถิ่นในการดำเนินบทบาทควบคุมการบริหาร

สมาชิกสภาท้องถิ่นในการตั้งกระทู้ถามการอภิปรายหรือการทำงานของคณะกรรมการฯของสภาท้องถิ่นที่ผ่านมาเน้นการตั้งรับ คือ มักดำเนินการเมื่อเกิดปัญหาแล้วหรือเกิดความผิดพลาดแล้วซึ่งนำมาซึ่งความเสียหายต่อท้องถิ่นดังนั้นการบริหารหรือการติดตามตรวจสอบหรือควบคุมการบริหารงานสมัยใหม่จึงหันมาให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความเสี่ยงหรือในภาษาง่าย ๆ “โอกาสพลาด” เพื่อจะได้เตรียมการป้องกันแก้ไขล่วงหน้านอกจากนั้นการดำเนินการในการควบคุมฝ่ายบริหารควรดำเนินการอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของข้อมูลและการวิเคราะห์อย่างรอบด้านซึ่งจะทำให้สภาท้องถิ่นได้รับความเชื่อถือรวมทั้งเปลี่ยนความคิดของฝ่ายบริหารจากเห็นฝ่ายสภาท้องถิ่นเป็นพวกจับผิดมาสู่การเป็นกัลยาณมิตรช่วยกันทำงานเพื่อท้องถิ่นในบทบาทที่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในที่นี้เพื่อให้สอดคล้องกับภาครัฐจึงได้ประยุกต์แนวคิดการวิเคราะห์ความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์และธรรมาภิบาลมาใช้สมาชิกสภาท้องถิ่นสามารถใช้ประเด็นความเสี่ยงเหล่านี้ ในการวิเคราะห์ประเด็นเพื่อการตั้งกระทู้การอภิปรายและการทำงานของคณะกรรมการสภาฯ ในการติดตามงานของฝ่ายบริหารรวมทั้งให้ข้อเสนอแนะแก่ฝ่ายบริหาร (ศึกษาแนวคิดการวิเคราะห์ความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์และธรรมาภิบาล (อรรณู โสทธิพันธุ์, 2554)

ความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์และธรรมาภิบาล คือ เหตุการณ์หรือการกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้ความไม่แน่นอนของสถานการณ์ และจะส่งผลกระทบต่อประเด็นนโยบายโครงการและการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิเคราะห์ความเสี่ยงจะช่วยลดมูลเหตุ

ที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือลดโอกาสที่จะทำให้ประเด็นนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่บรรลุเป้าหมายเป้าประสงค์ตามหลักธรรมาภิบาล

2.3 บทบาทด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน

บทบาทสุดท้ายของสมาชิกสภาท้องถิ่นคือด้านการเป็นตัวแทนของประชาชนสมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนดังนั้นจึงจำเป็นต้องดำเนินบทบาทในฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนโดย

2.3.1 การสะท้อนปัญหาความต้องการและความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับปัญหาและความต้องการของประชาชนที่สุดเนื่องจากผู้แทนของประชาชนในท้องถิ่นจะเข้ามาทำหน้าที่ทั้งในฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติอย่างไรก็ตามในฐานะที่สภาท้องถิ่นเป็นองค์กรศูนย์รวมของสมาชิกสภาท้องถิ่นดังนั้นบทบาทหนึ่งของสภาท้องถิ่นคือการสะท้อนสภาพปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและความคิดเห็นของตนเองในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชนท้องถิ่นไปยังฝ่ายบริหารเพื่อให้ฝ่ายบริหารได้ริเริ่มดำเนินโครงการอันเป็นการแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

ฉะนั้น การรวบรวมศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนจึงควรเป็นหน้าที่ของสภาท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นเนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นได้มอบอำนาจอธิปไตยของตนให้แก่สมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อทำหน้าที่เป็น “ผู้แทน” ของตนเองในการบริหารงานและการพัฒนาท้องถิ่นข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการควบคุมตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารด้วยเทคนิคและวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

2.3.2 จุดเชื่อมทางการสื่อสารการกระจายข้อมูลข่าวสารระหว่างประชาชนชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจที่สำคัญในการบริหารงานท้องถิ่น ดังนั้น ในเบื้องต้นเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรต้องให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์สื่อสารสภาท้องถิ่นในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นจึงต้องทำหน้าที่เป็นหมุดเชื่อมกลางระหว่างประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทำหน้าที่กระจายข้อมูลข่าวสารแผนการดำเนินงานและผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนทราบในฐานะที่ประชาชนเป็น “เจ้าขององค์กร” และการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานจะทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเคารพศรัทธาเชื่อมั่นอันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

ในกรณีเดียวกันสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือสภาท้องถิ่นก็จะเป็นช่องทางในการแจ้งข้อมูลข่าวสารร้องเรียนหรือร้องทุกข์ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาระบบการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

ในการดำเนินบทบาทด้านเป็นตัวแทนของสมาชิกสภาท้องถิ่นคือ

1. สมาชิกสภาท้องถิ่นควรผลักดันให้ฝ่ายบริหารเปิดให้ประชาชน

มีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยตรงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะประชาชนในวันนี้มีความคิดเห็นแตกต่างหลากหลายและได้รับผลกระทบจากประเด็นการพัฒนาแตกต่างกันเสียงของประชาชนจึงมีความสำคัญสมาชิกสภาท้องถิ่นถึงแม้มาจากการเลือกตั้งก็ไม่สามารถผูกขาดความคิดเห็นหรือ “คิดแทน” ประชาชนได้

2. สมาชิกสภาท้องถิ่นควรมีช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยตรง เพื่อจะได้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของประชาชน นอกจากนี้สมาชิกสภาและสภาท้องถิ่นควรริเริ่มให้มีกิจกรรมที่ทำร่วมกับประชาชน รวมทั้งการมีช่องทางการสื่อสารการทำงานของสภาท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ เช่น มีข้อมูลการทำงานของสภาท้องถิ่นในวารสารขององค์การบริหารส่วนตำบล เผยแพร่ผลการประชุมสภาท้องถิ่นให้สาธารณชนทราบทางสื่อที่เหมาะสมและมีในท้องถิ่น อาทิเช่น เสียงตามสาย วิทยุชุมชน เป็นต้น

3. สมาชิกสภาท้องถิ่นควรกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงศักยภาพของประชาชนและเสริมสร้างความเป็นพลเมืองรวมทั้งจิตสาธารณะร่วมทำงานกับชุมชนเพราะความสำเร็จของการปกครองท้องถิ่นคือการให้ประชาชนดูแลท้องถิ่นด้วยตนเองไม่ใช่รอรับความช่วยเหลือเท่านั้น

ข้อมูลพื้นฐานอำเภอวังน้ำเย็น

อำเภอวังน้ำเย็น (ที่ทำการปกครองอำเภอวังน้ำเย็น, 2558) ได้รับการจัดตั้งเป็นอำเภอวังน้ำเย็นเมื่อวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2526 ตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของจังหวัดสระแก้ว ห่างจากจังหวัด 42 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 325.05 ตารางกิโลเมตร ทิศเหนือ ติดต่อกับอำเภอเขาฉกรรจ์ทิศตะวันออก ติดต่อกับอำเภอคลองหาด ทิศใต้ ติดต่อกับอำเภอวังสมบูรณ์ ทิศตะวันตก ติดต่อกับอำเภอท่าตะเียบ (จังหวัดฉะเชิงเทรา)

ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพพื้นที่และลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสลับเนินเขา สภาพที่ดินทั่วไปเป็นดินเหนียวปนทรายเก็บน้ำได้ดี มีภูเขาได้แก่ เขาตะกรับ

ประชากร

มีประชากรทั้งสิ้น 63,368 คน เป็นชาย 31,737 คน หญิง 31,631 คน

ความหนาแน่นของประชากร 194.94/ ตารางกิโลเมตร

การปกครอง

แบ่งการปกครองตาม พ.ร.บ.ลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. 2457 ออกเป็น 4 ตำบล 84 หมู่บ้าน คือ ตำบลวังน้ำเย็น จำนวน 19 หมู่บ้าน ตำบลตาหลังใน จำนวน 21 หมู่บ้าน ตำบลคลองหินปูน จำนวน 16 หมู่บ้าน ตำบลทุ่งมหาเจริญ จำนวน 28 หมู่บ้าน

เศรษฐกิจ

อาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม มันสำปะหลัง ข้าว โปด ข้าว อ้อยปศุสัตว์ เลี้ยงโคนม โคนม
องค์การบริหารส่วนตำบล

มีจำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน และองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน

ประวัติและความเป็นมา

องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน เดิมมีสถานะเป็นสภาตำบลและได้มีประกาศกระทรวงมหาดไทย ยกฐานะเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังในในราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไปเล่ม 112 ตอนพิเศษ ลงวันที่ 3 มีนาคม พ.ศ. 2538

ที่ตั้งอาณาเขตและเขตการปกครอง

อยู่ห่างจากอำเภอวังน้ำเย็น 12 กิโลเมตร ตามถนนลาดยาง สายวังน้ำเย็น-คลองใหญ่

ทิศเหนือจรดตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ทิศใต้จรดตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว

ทิศตะวันออกจรดตำบลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ทิศตะวันตกจรดตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน มีพื้นที่ 120 ตารางกิโลเมตร หรือ 75,000 ไร่ สภาพภูมิประเทศทั่วไป เป็นที่ราบลุ่มสลับลาดเทพื้นดินมีความอุดมสมบูรณ์เป็นดินร่วนปนลูกรัง

เขตการปกครอง มีทั้งหมด 21 หมู่บ้าน

หมู่ที่ 1 บ้านตาหลังใน

หมู่ที่ 2 บ้านหนองปรือ

หมู่ที่ 3 บ้านท่าตาสี

หมู่ที่ 4 บ้านหนองผักหนาม

หมู่ที่ 5 บ้านเพชรพนานิคม

หมู่ที่ 6 บ้านวังไทร

- หมู่ที่ 7 บ้านทัพหลวง
หมู่ที่ 8 บ้านหนองแก
หมู่ที่ 9 บ้านโนนทอง
หมู่ที่ 10 บ้านประดู่โงง
หมู่ที่ 11 บ้านเพชรเจริญ
หมู่ที่ 12 บ้านตาหลังพัฒนา
หมู่ที่ 13 บ้านตาหลังใหม่ชัยมงคล
หมู่ที่ 14 บ้านวังเพชร
หมู่ที่ 15 บ้านหนองเจริญ
หมู่ที่ 16 บ้านตาหลังใหม่ชัยเจริญ
หมู่ที่ 17 บ้านเพชรสำราญ
หมู่ที่ 18 บ้านโนนทองพัฒนา
หมู่ที่ 19 บ้านวังหลวง
หมู่ที่ 20 บ้านศรีบูรพา
หมู่ที่ 21 บ้านสลักไคพัฒนา

ประชากร

มีประชากร ทั้งหมด 14,330 คน เป็นชาย 7,242 คน หญิง 7,088 คน

จำนวนหลังคาเรือน ทั้งหมดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 4,192 ครัวเรือน

ตารางที่ 1 จำนวนครัวเรือนและประชาชนในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน
พ.ศ. 2557 (งานทะเบียนราษฎร์อำเภอวังน้ำเย็น, 2558) (ข้อมูล ณ เดือนกรกฎาคม 2558)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน (หลังคาเรือน)	จำนวนประชากร(คน)		
			ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านตาหลังใน	515	406	403	809
2	บ้านหนองปรือ	281	458	401	859
3	บ้านท่าตาสี	311	391	382	773
4	บ้านหนองผักหนา	285	411	383	794

ตารางที่ 1 (ต่อ)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน (หลังคาเรือน)	จำนวนประชากร(คน)		
			ชาย	หญิง	รวม
5	บ้านเพชรพนานิคม	154	212	225	437
6	บ้านวังไทร	295	475	478	953
7	บ้านทัพหลวง	253	394	431	825
8	บ้านหนองแก	287	467	483	950
9	บ้านโนนทอง	157	198	198	387
10	บ้านประจักษ์	221	329	297	626
11	บ้านเพชรเจริญ	172	249	263	512
12	บ้านตาหลังพัฒนา	230	390	408	798
13	บ้านตาหลังใหม่ชัยมงคล	176	345	354	699
14	บ้านวังเพชร	98	199	190	389
15	บ้านหนองเจริญ	97	198	196	394
16	บ้านตาหลังใหม่ชัยเจริญ	116	239	268	507
17	บ้านเพชรสำราญ	97	157	165	322
18	บ้านโนนทองพัฒนา	130	199	163	362
19	บ้านวังหลวง	132	189	194	383
20	บ้านศรีบูรพา	103	201	192	393
21	บ้านสลักไผ่พัฒนา	82	147	147	294
		4,192	7,242	7,088	14,330

สภาพเศรษฐกิจ

ประชากรส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรมการเพาะปลูก ข้าวโพด มันสำปะหลัง
อ้อย ทำนา และการเลี้ยงโคนม

วิสัยทัศน์

ตำบลนำอยู่ เชิดชูวัฒนธรรม นำการเกษตร เขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศ บริหารจัดการดี

พันธกิจ

1. เพื่อให้ประชาชน มีสภาพแวดล้อมและคุณภาพชีวิตที่ดี
2. เพื่อส่งเสริม พี่นฟู อนุรักษ์ประเพณีอันดีงาม รวมทั้งส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น
3. เป็นผู้นำการเกษตรปลอดสารพิษ และวิสาหกิจการเกษตร
4. พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงนิเวศ สิ่งอำนวยความสะดวก และส่งเสริมกิจกรรมการท่องเที่ยวให้มีความหลากหลาย

5. มีการบริหารจัดการ โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ที่ทั่วถึงและเพียงพอแก่ประชาชน

ยุทธศาสตร์ของตำบล

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ตำบลน่าอยู่

1. การพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานโดยปรับภูมิทัศน์สถานที่ราชการ หมู่บ้าน ไหล่ทางสองข้างถนนให้เป็นระเบียบเรียบร้อย สะอาด สวยงามและมีบริการพื้นฐานที่สะดวกและเพียงพอ
2. การพัฒนาด้านความปลอดภัยและคุณภาพชีวิต โดยการพัฒนาด้านการศึกษา สาธารณสุข การประกอบอาชีพ การจัดให้มีความมั่นคงปลอดภัย ปลอดภัยเพื่อให้คุณภาพชีวิตที่ดี
3. การพัฒนาด้านการแก้ไขปัญหาความยากจนและกระจายรายได้ โดยการเพิ่มรายได้ ลดรายจ่าย พัฒนาทักษะฝีมือ พร้อมทั้งส่งเสริมอาชีพที่ยั่งยืนและมีรายได้ที่มั่นคง

ยุทธศาสตร์ที่ 2 เชิดชูวัฒนธรรม

เพื่อส่งเสริม พี่นฟู อนุรักษ์ประเพณีอันดีงาม รวมทั้งส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 นำการเกษตร

การพัฒนาศักยภาพการผลิต การแปรรูปผลผลิตทางการเกษตร พัฒนาคุณภาพ พัฒนาแหล่งน้ำ พัฒนาคุณภาพดิน ส่งเสริมเกษตรปลอดสารพิษ สร้างวิสาหกิจชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 4 เขตท่องเที่ยวเชิงนิเวศ

พัฒนาด้านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ โดยการพัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยว และสถานที่ท่องเที่ยวเป็นระบบครบวงจร

ยุทธศาสตร์ที่ 5 บริหารจัดการที่ดี

1. การพัฒนาด้านบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถ เพียงพอต่อการบริการประชาชน และตอบสนองภารกิจที่เพิ่มขึ้นขององค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน
2. การพัฒนาด้านสถานที่ทำงาน ครุภัณฑ์ วัสดุ อุปกรณ์ให้มีความพร้อมและทันสมัย ให้ครบถ้วนเพียงพอต่อการบริการประชาชน

ตารางที่ 2 ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน
ประจำปี พ.ศ. 2558 จำแนกตามยุทธศาสตร์ (งานวิเคราะห์นโยบายและแผน
สำนักปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน, 2559)

แผนงาน/โครงการ	จำนวนโครงการ (ในแผนพัฒนา ประจำปี)	จำนวน โครงการ ที่ดำเนินการ	ร้อยละ	จำนวนงบประมาณ (แผนพัฒนา ประจำปี)	จำนวน งบประมาณ ที่ดำเนินการ	ร้อยละ
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ตำบลน่าอยู่	162	18	11	57,400,000	15,300,000	26.65
ยุทธศาสตร์ที่ 2 เชิดชูวัฒนธรรม	8	6	75	1,200,000	800,000	66.66
ยุทธศาสตร์ที่ 3 นำการเกษตร	28	2	7.1	9,500,000	1,000,000	10.52
ยุทธศาสตร์ที่ 4 เขตท่องเที่ยว	8	1	12.5	2,400,000	200,000	8.33
เชิงนิเวศ						
ยุทธศาสตร์ที่ 5 บริหารจัดการที่ดี	9	5	55.5	3,400,000	600,000	17.64
รวมทั้งสิ้น	215	32	161	73,900,000	17,900,000	24.22

2. องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน

ประวัติและความเป็นมา

องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตั้งอยู่เลขที่ 223 หมู่ที่ 1 ตำบลคลองหินปูน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว อยู่ทางทิศเหนือของอำเภอวังน้ำเย็น อยู่ห่างจากอำเภอวังน้ำเย็นประมาณ 15 กิโลเมตร มีเนื้อที่รวม 51.74 ตารางกิโลเมตรหรือ 32,340 ไร่

อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับตำบลเขาฉกรรจ์อำเภอเขาฉกรรจ์
ทิศใต้	ติดต่อกับตำบลวังน้ำเย็น อำเภอวังน้ำเย็น
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับตำบลไพร่เดียว อำเภอคลองหาด และตำบลเขาสามสิบอำเภอเขาฉกรรจ์
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับตำบลพระเพลิง อำเภอเขาฉกรรจ์ และตำบลตาหลังในอำเภอวังน้ำเย็น

ภูมิประเทศ

สภาพโดยทั่วไปพื้นที่เป็นที่ราบลุ่ม มีคลองสายหลัก คือ คลองหินปูน และคลองตาสูตรไหลผ่านตำบล

เขตการปกครอง

แบ่งพื้นที่การปกครองออกเป็น 16 หมู่บ้าน ดังนี้

หมู่ที่ 1 ชื่อบ้านค่ายเจริญ

หมู่ที่ 2 ชื่อบ้านคลองหินปูน

หมู่ที่ 3 ชื่อบ้านวังยาว

หมู่ที่ 4 ชื่อบ้านโนนสมบัติ

หมู่ที่ 5 ชื่อบ้านคอนดินแดง

หมู่ที่ 6 ชื่อบ้านบ่อลูกรัง

หมู่ที่ 7 ชื่อบ้านหนองสมบูรณ์

หมู่ที่ 8 ชื่อบ้านคลองฝักมิด

หมู่ที่ 9 ชื่อบ้านคลองแก

หมู่ที่ 10 ชื่อบ้านคลองตาสูตร

หมู่ที่ 11 ชื่อบ้านทรัพย์เจริญ

หมู่ที่ 12 ชื่อบ้านนำเจริญ

หมู่ที่ 13 ชื่อบ้านมิตรไมตรี

หมู่ที่ 14 ชื่อบ้านเนินสะอาด

หมู่ที่ 15 ชื่อบ้านคลองตาสูตรพัฒนา

หมู่ที่ 16 ชื่อบ้านคลองตะเคียนพัฒนา

ประชากร

มีประชากรทั้งสิ้น 9,162 คน แยกเป็นชาย 4,598 คน เป็นหญิง 4,564 คน มีจำนวนครัวเรือน 3,022 ครัวเรือน มีความหนาแน่นของประชากร โดยเฉลี่ย 177 คน/ ตารางกิโลเมตร

ด้านเศรษฐกิจ

ประชากรในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูนประกอบอาชีพเลี้ยงโคนม, เลี้ยงโคเนื้อ, เลี้ยงปลา, เลี้ยงไก่, เลี้ยงหมู, ทำสวนมะม่วง, ทำสวนมะพร้าว, ทำสวนลำไย, ทำสวนส้มโอ, ทำสวนละมุด, ปลูกไม้ยูคา, ปลูกอ้อยและทำนา

วิสัยทัศน์

การเกษตรก้าวหน้า การศึกษายั่งยืน พื้นฟูประเพณี อยู่ดีมีสุข

พันธกิจ

1. จัดบริการขั้นพื้นฐานด้านสาธารณสุขปโภคนาสาธารณสุขปการอย่างเพียงพอ และทั่วถึง โดยควบคุมให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนและมีความพร้อมในการรองรับการขยายตัว

ของชุมชน

2. พัฒนาคุณภาพชีวิต ส่งเสริมอาชีพ สร้างรายได้ มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน โดยยึดหลักแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง

3. ส่งเสริมและสนับสนุนระบบสาธารณสุขให้มีประสิทธิภาพและมีความเข้มแข็ง

4. ส่งเสริมสนับสนุนระบบการศึกษาทั้งในและนอกระบบอย่างต่อเนื่อง

5. ส่งเสริมจริยธรรม วัฒนธรรมท้องถิ่น และรักษาประเพณีท้องถิ่นให้ยั่งยืน

6. พัฒนาดำบลคลองหินปูนให้เป็นเมืองน่าอยู่ พร้อมทั้งบริหารจัดการ

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในตำบล

7. พัฒนาระบบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล

ยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบล

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับบริการสาธารณะอย่างทั่วถึง

แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย

1. สร้างและบำรุงรักษาถนนทุกสาย

2. สร้างและปรับปรุงระบบน้ำประปาหมู่บ้านให้ครอบคลุมทั้งตำบล

3. สร้างและบำรุงรักษาแหล่งน้ำและระบบชลประทาน เพื่อใช้ในการอุปโภค บริโภค

หรือเพื่อการเกษตร

4. จัดการบริการไฟฟ้าส่องสว่าง พร้อมทั้งขยายเขตระบบจำหน่ายไฟฟ้า ตามสภาพพื้นที่ ให้ครอบคลุมและทั่วถึง

5. สร้างและปรับปรุงอาคารต่าง ๆ

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ

เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลคลองหินปูน

แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย

1. สนับสนุนส่งเสริมการลงทุนและพาณิชย์กรรม ส่งเสริมการค้า จัดให้มีศูนย์กลางจำหน่ายสินค้าผลิตภัณฑ์พื้นบ้าน การลงทุนอุตสาหกรรมในครัวเรือนหรือชุมชนแบบพึ่งตนเอง

2. ส่งเสริมระบบเศรษฐกิจชุมชน และการสร้างความเข้มแข็งของชุมชนแบบพอเพียง และชุมชนแบบพึ่งตนเอง

3. ส่งเสริมอาชีพ เพิ่มรายได้ให้กับประชาชน โดยยึดหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

4. ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาสังคม

เพื่อให้ประชาชนในตำบลมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ ยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในตำบลคลองหินปูน

แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย

1. ปลุกจิตสำนึก สร้างชุมชนน่ายุ่ สร้างความเข้มแข็งและความสามัคคีของชุมชน
2. สร้างระบบความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนในตำบล
3. ให้การสงเคราะห์ผู้สูงอายุ ผู้พิการ ผู้ป่วยเอดส์ ผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

และเด็กนักเรียนที่ขาดแคลน

4. สนับสนุนนโยบายของรัฐบาล ในการป้องกันปราบปรามผู้เกี่ยวข้องกับยาเสพติด
5. พัฒนาระบบฐานข้อมูลด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและด้านสังคม

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการพัฒนาสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

เพื่อให้ประชาชนในตำบลมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกายและจิตใจ

แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย

1. ให้ความรู้ พร้อมทั้งป้องกันและควบคุมโรคติดต่อและไม่ติดต่อ
2. พัฒนาระบบการให้บริการด้านสาธารณสุขที่มีคุณภาพอย่างเพียงพอและทั่วถึง
3. ปรับปรุงภูมิทัศน์ สถานที่สำคัญและบำรุงรักษาสถานที่พักผ่อนหย่อนใจ
4. พัฒนาจัดการกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลในตำบล
5. สร้างจิตสำนึกและการมีส่วนร่วมของประชาชนตำบล ในการอนุรักษ์

ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านพัฒนาการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม

เพื่อให้ประชาชนได้รับการศึกษาพื้นฐานอย่างทั่วถึง เพื่ออนุรักษ์ภูมิปัญญาท้องถิ่น และรักษาขนบธรรมเนียมประเพณีอันดีงาม

แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย

1. ส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาทั้งในและนอกระบบอย่างต่อเนื่อง
2. พัฒนาศูนย์พัฒนาเด็กเล็กให้หน้าอยู่และมีประสิทธิภาพ
3. ส่งเสริมเครือข่ายการเรียนรู้ในชุมชน
4. พัฒนาลานกีฬา สถานที่ออกกำลังกายและส่งเสริมกิจกรรมการกีฬาให้หลากหลาย

และทั่วถึง

5. ส่งเสริมและสนับสนุนการศาสนา ศิลปวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการพัฒนาการเมือง การบริหาร

เพื่อให้ตำบลคลองหินปูนเป็นชุมชนเข้มแข็ง

แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย

1. เผยแพร่ข้อมูลข่าวสาร ส่งเสริมสนับสนุนให้ความรู้ด้านการปกครองระบบประชาธิปไตย มุ่งเน้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมทุก ๆ ด้าน
2. บริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลตามหลักการบริหารจัดการภาครัฐแนวใหม่
3. พัฒนาผู้บริหาร สมาชิกสภา อบต. บุคลากรขององค์การบริหารส่วนตำบลและผู้นำหมู่บ้าน เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ ประสิทธิภาพและสร้างแรงจูงใจในการทำงาน
4. พัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานให้พร้อมปฏิบัติหน้าที่ให้บริการประชาชน

ตารางที่ 3 ผลการดำเนินงานตามแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน

ประจำปี พ.ศ. 2558 จำแนกตามยุทธศาสตร์ (งานวิเคราะห์นโยบายและแผน
สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน, 2559)

แผนงาน/ โครงการ	จำนวน โครงการ (ในแผนพัฒนา ประจำปี)	จำนวนโครง การที่ ดำเนินการ	ร้อยละ	จำนวน งบประมาณ (ที่ได้รับ อนุมัติ)	จำนวน งบประมาณ ที่ดำเนินการ	ร้อยละ
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการพัฒนา โครงสร้างพื้นฐาน	13	7	69.23	4,563,000	3,756,450	26.65
ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการพัฒนา เศรษฐกิจ	4	1	25.00	30,000	30,000	66.66
ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาสังคม	22	15	81.82	12,258,388	11,901,280	10.52
ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการพัฒนา สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม	14	4	42.86	937,450	504,000	8.33
ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการพัฒนา การศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม	33	23	81.82	5,225,820	4,596,903.34	17.64
ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการพัฒนา การเมือง การบริหาร	17	10	64.71	2,178,746	2,160,766	
รวมทั้งสิ้น	103	60	69.90	25,193,404	17,900,000	24.22

3. องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ

ประวัติความเป็นมา

ดินแดนแห่งนี้ก่อนที่จะได้รับชื่อว่า “ทุ่งมหาเจริญ” เต็มไปด้วยป่าไม้ที่อุดมสมบูรณ์ไปด้วยพืชพรรณธรรมชาติหลากหลายชนิดเช่น ต้นตะแบก ต้นมะค่า ต้นช่อ ต้นหวาย ต้นโมก ฯลฯ ซึ่งเป็นป่าดงดิบมีชื่อว่า “ป่าสัมปทาน ปจ. 8 ลำพระสะทึง”

จนกระทั่งพื้นป่ามีการบุกรุกเพื่อนำไม้ไปใช้ประโยชน์ด้านอุตสาหกรรมเป็นการเริ่มต้นของการเปลี่ยนแปลงสิ่งต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2518 จากพื้นที่เริ่มมีคนอพยพเข้ามาอาศัย จับจองที่ดินเพื่อทำกินจนกลายเป็นที่อยู่ของชาวบ้านที่เรียกว่า “บ้านทุ่งมหาวิบาก” ที่มาของชื่อหมู่บ้านเนื่องมาจากเส้นทางที่คนมาคนที่ใช้ในการติดต่อเข้าออกระหว่างหมู่บ้านนั้นมีความยากลำบากถนนหนทางเป็นเส้นทางถนนรถซุง (รถบรรทุกไม้) ซึ่งมีเพียงแต่เกวียนและการเดินเท้าเท่านั้นจึงสามารถสัญจรได้

เวลาผ่านไปความเจริญก็เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว ทั้งที่มาจากจำนวนของผู้คนที่อพยพเข้ามาอยู่อาศัยก็เพิ่มขึ้นและการเข้ามาดูแลหน่วยงานภาครัฐมีการสร้างวัด และมีการปรับปรุงถนนหนทางจากเดิมที่ยากลำบากมาเป็นถนนลูกรังและในปี พ.ศ. 2523 ได้มีการสร้างโรงเรียนแห่งแรกชื่อว่าโรงเรียนบ้านมหาเจริญคณะกรรมการหมู่บ้านจึงเห็นว่าสมควรเปลี่ยนชื่อหมู่บ้านเพื่อความเป็นสิริมงคลจึงให้ใช้คำว่า “เจริญ” แทนคำว่า “วิบาก” และเป็นชื่อของคนที่เข้ามาบุกเบิกตั้งถิ่นฐานในช่วงแรก 1 ปี ต่อมา ใน พ.ศ. 2524 ได้มีการแยกหมู่บ้านจาก หมู่ 6 ตำบลเขาฉกรรจ์ อำเภอสระแก้ว จังหวัดปราจีนบุรี มาเป็น หมู่ที่ 11 ตำบลตาหลังในกิ่งอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดปราจีนบุรี และในปีนี้ได้มีการคัดเลือกผู้ใหญ่บ้านขึ้นมาปกครองเป็นครั้งแรกด้วยจนกระทั่ง พ.ศ. 2535 บ้านทุ่งมหาเจริญได้แยกออกจากตำบลตาหลังใน มาเป็นตำบลทุ่งมหาเจริญอำเภอวังน้ำเย็นจังหวัดปราจีนบุรี และในปีต่อมาเมื่อมีการแยกจังหวัดสระแก้วออกจากจังหวัดปราจีนบุรีตำบลทุ่งมหาเจริญ จึงขึ้นกับอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

ปีพุทธศักราช 2538 สถาปนาตำบลทุ่งมหาเจริญ ได้ยกฐานะขึ้นเป็นองค์การบริหารส่วนตำบลตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 เมื่อวันที่ 2 มีนาคม พ.ศ. 2538

ที่ตั้งอาณาเขตและเขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ ตั้งอยู่ตำบลทุ่งมหาเจริญ อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว อยู่ห่างจากอำเภอวังน้ำเย็น ประมาณ 22 กิโลเมตร โดยมีอาณาเขต ดังนี้

ทิสเหนือ	ติดต่อกับ	ตำบลพระเพลิง อำเภอเขาฉกรรจ์ จังหวัดสระแก้ว
ทิสตะวันออก	ติดต่อกับ	ตำบลตาหลังใน อำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว
ทิสใต้	ติดต่อกับ	ตำบลวังใหม่ อำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้ว
ทิสตะวันตก	ติดต่อกับ	เขตอรัญญ์พันธัสต์ว์ป่ารอยต่อ 5 จังหวัด ภาคตะวันออก (หรือเขต อำเภอท่าตะเกียบ และอำเภอสนามชัยเขต)

ภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศทั่วไปเป็นพื้นที่ราบสูง แห้งแล้ง และร้อนชื้นพื้นดิน
ขาดความอุดมสมบูรณ์ มีทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 3434 ผ่านทางทิสตะวันออก และทิสตะวันตก
ประชากรส่วนใหญ่มีการตั้งถิ่นฐานกระจายตัวกันบริเวณสองฝั่งทาง

เขตการปกครอง

องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ แบ่งการปกครอง ออกเป็น 28 หมู่บ้าน

- หมู่ที่ 1 บ้านทุ่งมหาเจริญ
- หมู่ที่ 2 บ้านคลองจรเข้
- หมู่ที่ 3 บ้านพรสวรรค์
- หมู่ที่ 4 บ้านแก่งสะเดา
- หมู่ที่ 5 บ้านคลองตะเคียนชัย
- หมู่ที่ 6 บ้านคลองใหญ่
- หมู่ที่ 7 บ้านน้ำซับเจริญ
- หมู่ที่ 8 บ้านด่านชัยพัฒนา
- หมู่ที่ 9 บ้านวังสุเทพ
- หมู่ที่ 10 บ้านเขาตระกรูพัฒนา
- หมู่ที่ 11 บ้านคลองขี้เหล็ก
- หมู่ที่ 12 บ้านคลองพัฒนา
- หมู่ที่ 13 บ้านชัยพัฒนา
- หมู่ที่ 14 บ้านคลองตะขบหวาน
- หมู่ที่ 15 บ้านหนองเรือ
- หมู่ที่ 16 บ้านสันตะวา

หมู่ที่ 17 บ้านชัยมงคลเจริญลาภ

หมู่ที่ 18 บ้านแสนสุข

หมู่ที่ 19 บ้านแสงตะวัน

หมู่ที่ 20 บ้านไร่เหนือพัฒนา

หมู่ที่ 21 บ้านไพรวัลย์

หมู่ที่ 22 บ้านชัยอุดม

หมู่ที่ 23 บ้านคลองเจริญ

หมู่ที่ 24 บ้านแผ่นดินทอง

หมู่ที่ 25 บ้านเนินสามัคคี

หมู่ที่ 26 บ้านศิริเขตพัฒนา

หมู่ที่ 27 บ้านพรนิมิต

หมู่ที่ 28 บ้านสระหลวง

ประชากร

มีประชากรทั้งสิ้น 17,969 คน แยกเป็นชาย 9,112 คน เป็นหญิง 8,857 คน มีจำนวน
ครัวเรือน 5,808 ครัวเรือน

ตารางที่ 4 จำนวนครัวเรือนและประชากรในเขตพื้นที่องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ
พ.ศ. 2558 (งานทะเบียนราษฎรอำเภอวังน้ำเย็น, 2558) (ข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม 2558)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน (หลังคาเรือน)	จำนวนประชากร (คน)		
			ชาย	หญิง	รวม
1	บ้านทุ่งมหาเจริญ	520	501	500	1,001
2	บ้านคลองจระเข้	286	303	309	612
3	บ้านพรสวรรค์	123	153	146	299
4	บ้านแก่งสะเดา	255	399	388	787
5	บ้านคลองตะเคียนชัย	375	347	333	680
6	บ้านคลองใหญ่	257	197	218	415
7	บ้านน้ำซับเจริญ	356	615	590	1,205
8	บ้านด่านชัยพัฒนา	275	407	363	770
9	บ้านวังสุเทพ	149	248	244	492
10	บ้านเขาตะกรับพัฒนา	245	431	398	829

ตารางที่ 4 (ต่อ)

หมู่ที่	ชื่อหมู่บ้าน	จำนวน ครัวเรือน (หลังคาเรือน)	จำนวนประชากร (คน)		
			ชาย	หญิง	รวม
11	บ้านคลองขี้เหล็ก	131	218	229	447
12	บ้านคลองพัฒนา	228	385	395	780
13	บ้านชัยพัฒนา	340	579	555	1,135
14	บ้านคลองตะขบหวาน	142	257	242	499
15	บ้านหนองเรือ	262	411	395	806
16	บ้านสันตะวา	186	278	271	549
17	บ้านชัยมงคลเจริญตาก	272	558	551	1,109
18	บ้านแสนสุข	206	392	353	745
19	บ้านแสงตะวัน	202	472	454	926
20	บ้านไร่เหนือพัฒนา	97	212	213	425
21	บ้านไพรวัลย์	160	266	241	507
22	บ้านชัยอุดม	93	184	158	342
23	บ้านคลองเจริญ	184	347	370	717
24	บ้านแผ่นดินทอง	133	293	271	564
25	บ้านเนินสามัคคี	93	204	224	428
26	บ้านศิริเขตพัฒนา	85	161	170	331
27	บ้านพรนิมิต	79	149	173	322
28	บ้านสระหลวง	74	145	103	248
รวม		5,808	9,112	8,857	17,969

วิสัยทัศน์ (Vision)

“ทุ่งมหาเจริญเมืองน่าอยู่ มุ่งสู่ระบบการเกษตรอินทรีย์มากมีสินค้าภูมิปัญญา ก้าวไกล
การศึกษา มุ่งพัฒนาแบบมีส่วนร่วม”

พันธกิจ (Mission)

1. ส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ
2. บำรุงรักษา อนุรักษ์แหล่งน้ำ และทรัพยากรธรรมชาติ
3. ส่งเสริมการประกอบอาชีพของประชาชน
4. ส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่นและอนุรักษ์วัฒนธรรมและประเพณี

5. พัฒนาและบำรุงรักษาด้านโครงสร้างพื้นฐาน

ยุทธศาสตร์การพัฒนาคำบล

ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการพัฒนาศักยภาพคนและความเข้มแข็งของชุมชน

ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการพัฒนาการเกษตรและการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ

และสิ่งแวดล้อม

ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิตและคุณค่าทางสังคม

แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย

1. ให้ความช่วยเหลือสงเคราะห์ผู้ที่ควรได้รับการช่วยเหลือและส่งเสริมให้ประชาชน

มีสุขภาพอนามัยที่ดี

ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพการเมือง การบริหารการพัฒนาบุคลากร

แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย

1. การฝึกอบรมให้ความรู้แก่พนักงานส่วนตำบลและลูกจ้างในการปฏิบัติงาน

2. พัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้ ปรับปรุงอาคารสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

3. สนับสนุนส่งเสริมการท่องเที่ยวของท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการพัฒนาระบบสาธารณูปโภค สาธารณูปการ โครงสร้างพื้นฐาน

แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย

1. จัดหาบริการพื้นฐานที่จำเป็นแก่การดำเนินชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชน เช่น

ถนน ไฟฟ้า ประปา ขุดลอกคลอง ขุดสระ เจาะบ่อนบาดาล

ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการพัฒนาระบบการศึกษาและส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น

แนวทางการพัฒนาประกอบด้วย

1. ส่งเสริมการกีฬา และนันทนาการ

2. ส่งเสริมวัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น รวมทั้งส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. พัฒนาปรับปรุงคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา

ตารางที่ 5 เปรียบเทียบจำนวนแผนงาน/โครงการและงบประมาณในแผนพัฒนาประจำปีกับจำนวนแผนงาน/โครงการและงบประมาณที่ดำเนินการจ้าง
ขององค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ ประจำปี พ.ศ. 2558 (งานวิเคราะห์นโยบายและแผน สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ,
2559)

ยุทธศาสตร์	จำนวนโครงการ ที่เสร็จ		จำนวนโครงการ ที่อยู่ในระหว่าง ดำเนินการ		จำนวนโครงการ ที่ยังไม่ได้ดำเนินการ		จำนวนโครงการ ที่มีการยกเลิก		จำนวนโครงการ ที่มีการเพิ่มเติม		จำนวนโครงการ ทั้งหมด	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ด้านการพัฒนาศักยภาพคน และความเข้มแข็งของชุมชน	10	83.33			2	16.67					12	100
ยุทธศาสตร์ที่ 2 ด้านการพัฒนาการเกษตร และการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม												
ยุทธศาสตร์ที่ 3 ด้านการพัฒนาคุณภาพชีวิต และคุณค่าทางสังคม												
ยุทธศาสตร์ที่ 4 ด้านการพัฒนาประสิทธิภาพ การเมือง การบริหารการพัฒนาบุคลากร	4	100									4	100
ยุทธศาสตร์ที่ 5 ด้านการพัฒนาระบบ สาธารณสุขโลก สาธารณูปการ โครงสร้างพื้นฐาน	35	30.97			78	69.03					113	100
ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการพัฒนาระบบการศึกษา และส่งเสริมศิลปวัฒนธรรมท้องถิ่น	26	811.25			6	18.75					32	100
รวมทั้งสิ้น	74	45.96			87	54.03					161	100

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ผู้วิจัยได้รวบรวมผลงานและผลการวิจัยที่มีลักษณะใกล้เคียงกับเรื่องที่ศึกษาเป็นแนวทางในการวิจัยนำเสนอ ดังนี้

นิตยา พรหมศิริ (2552) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะทั่วไปกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี และ (3) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างระดับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กับสมาชิกสภาเทศบาล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสภาท้องถิ่นในเขตอำเภอศรีประจันต์ ประกอบด้วยเทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) จำนวน 136 คน ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ด้านที่มีส่วนร่วมมากที่สุด คือ ด้านบทบาทหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในด้านการควบคุมการปฏิบัติงานของนายกฯ และการมีส่วนร่วมในด้านนโยบายและข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติตามลำดับ (2) อายุมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในด้านนโยบายและข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนเพศ สถานภาพ ระดับการศึกษา และรายได้ ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (3) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล กับสมาชิกสภาเทศบาล ไม่มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ข้อเสนอแนะจากการวิจัยเพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การจัดโครงการฝึกอบรม การรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ การชี้แจงนโยบายในเรื่องบทบาทหน้าที่และขั้นตอนการดำเนินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สิทธิพล ปะวะ โข (2554) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา (1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม

(2) เพื่อศึกษา ปัญหา และข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 28 คน ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสัมภาษณ์ ผลการศึกษาพบว่า (1) การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วม ในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา และการมีส่วนร่วมตามหน้าที่ ซึ่งสมาชิกสภา อบต. มีส่วนร่วมตัดสินใจโดยการนำเสนอปัญหาต่อที่ประชุมประชาคมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนา สามปี นำปัญหาที่เกิดขึ้นเข้าที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหา ของชุมชน การเข้าประชุมเพื่อรับหลักการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาและจัดเข้าสู่ แผนพัฒนาตำบลต่อไป สมาชิกสภา อบต. มีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ได้รับการตรวจสอบจาก การการสำรวจไป ความสะอาดสุขภาพจากการที่น้ำไหลไฟสว่างเป็นอย่างดี ชุมชนตนเองได้มีอาชีพ ภายในชุมชนเกิดความสงบเรียบร้อยปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สมาชิกสภาอบต. มีส่วนร่วม ในการตรวจสอบและพิจารณาโครงการต่าง ๆ ก่อนที่จะนำไปจัดทำแผนพัฒนาและจัดทำข้อบัญญัติ งบประมาณโดยการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา พิจารณาให้ความเห็นชอบ ของแผนพัฒนาตำบล พิจารณาให้ความคิดเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณ รวมถึงร่วมแสดง ความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล (2) ปัญหาและข้อเสนอแนะ ของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ การมีส่วนร่วม ในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา และการมีส่วนร่วมตามหน้าที่ซึ่งสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล ให้ข้อเสนอว่าฝ่ายบริหารท้องถิ่นมองปัญหาหรือควรทำตามที่ฝ่ายสมาชิกเสนอโครงการ หรือแก้ปัญหาความเดือดร้อนของพี่น้องประชาชน เป็นหลัก อยากให้ทางองค์การบริหารส่วนตำบล ตรวจสอบโครงการที่เสนอไปตามลำดับก่อนหลังและพิจารณาโครงการที่สำคัญก่อนหลัง ให้ความสำคัญกับสมาชิกแต่ละหมู่บ้านในการมีส่วนร่วมในการทำงานให้มาก เพราะบุคคล เหล่านั้นมาจากประชาชนโดยตรง ทุกฝ่ายจะต้องถือหลักความถูกต้องเป็นเกณฑ์ เคารพมติ ของสภาแล้วปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด อยากให้การจัดสรรงบประมาณบางอย่างเป็นไปตามลำดับ ขั้นตอนก่อนหลังเพื่อลดความล่าช้า ฝ่ายบริหารต้องเข้าร่วมประชุมสภา และเจ้าหน้าที่ทุกฝ่าย

ที่มีส่วนเกี่ยวข้องต้องเข้าประชุมร่วมทุกครั้งที่มีสมัยประชุมร่วมกับสมาชิก อบต. เพื่อแก้ไขปัญหา
 ได้ทันความต้องการประชาชนและที่สำคัญสมาชิกสภา อบต. ควรตระหนักในหน้าที่ของตนเอง
 เกรียงไกร บ้องศรี (2552) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาในการวางแผน
 พัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
 มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา (1) เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกของสมาชิก
 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล
 ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด (2) เพื่อศึกษาตัวแปรที่มีอำนาจทำนายการมีส่วนร่วม
 ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร
 ส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะของการมีส่วนร่วม
 ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหาร
 ส่วนตำบล ในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสมาชิก
 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวน 144 คน ใช้เครื่องมือ
 ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า (1) ทักษะคิดและอุดมการณ์
 ประชาธิปไตยของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด
 มีนัยสำคัญที่จะทำให้การมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นสูงขึ้น ในขณะที่การสื่อสาร
 และประสบการณ์ในการทำงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลไม่มีนัยสำคัญ
 ส่วนความรู้ในหลักการปกครองท้องถิ่นมีความสัมพันธ์ในเชิงลบ (2) ผลการวิเคราะห์การถดถอย
 พหุคูณแบบขั้นตอนจนถึงที่สุดชี้ให้เห็นว่าตัวแปรที่มีอำนาจทำนายการมีส่วนร่วมของสมาชิก
 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล 2 ตัว ได้แก่ ทักษะคิดและอุดมการณ์ประชาธิปไตยของสมาชิก
 สภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำนายได้ร้อยละ 45.99 มีความคลาดเคลื่อนมาตรฐาน
 ในการพยากรณ์เท่ากับ 5.4486 (3) ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภา
 องค์การบริหารส่วนตำบลในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขต
 อำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด โดยได้สรุปเป็นรายชื่อ ดังต่อไปนี้ (3.1) ควรจัดให้สมาชิกสภา
 องค์การบริหารส่วนตำบลมีโอกาสที่เท่าเทียมสามารถแสดงความคิดเห็นได้อย่างเต็มที่
 (3.2) ควรมีการวิเคราะห์แผนพัฒนาท้องถิ่นอย่างทั่วถึงก่อนนำไปใช้ (3.3) ควรมีการปฏิบัติงาน
 ร่วมกันกับฝ่ายบริหารอย่างใกล้ชิดและ (3.4) ควรจัดให้ประชาชนในชุมชนมีโอกาสมีส่วนร่วม
 ในทุกขั้นตอนกระบวนการในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น

วีรชัย จันทะ (2551) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารองค
 ส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม
 มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม (2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 358 คน ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการศึกษา พบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา พบโดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา (2) ผลการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกันในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า โดยรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ไม่แตกต่างกัน (3) ข้อเสนอแนะควรให้สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากขึ้น ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนามากขึ้น ควรให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการจัดสรร โครงการให้ครอบคลุมพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้าง

สมบัติ คุณเจริญ (2547) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษากรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา (1) เพื่อศึกษาระดับความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา (2) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การ

บริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา (3) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราตามตัวแปรด้านต่าง ๆ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มประชากรสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา (สจ.) จำนวน 30 คน ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า (1) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา 30 คน มีความรู้ ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การพัฒนาท้องถิ่นเป็นหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดทุกคน และในฐานะที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด มีหน้าที่ในการจัดทำแผนพัฒนาและงบประมาณรายจ่ายประจำปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล (2) สำหรับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น 5 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างพื้นฐาน ด้านเศรษฐกิจ ด้านการเมืองการบริหาร ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้านสังคมพบว่าสมาชิกมีส่วนร่วมในทุก ๆ ด้าน อยู่ในระดับปานกลาง (3) ส่วนการเปรียบเทียบตัวแปรด้านต่าง ๆ ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น พบว่า อายุโดยส่วนใหญ่ อายุ 41-50 ปี มีส่วนร่วม บางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 57.30 ระดับการศึกษา ส่วนใหญ่ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และอาชีพค้าขาย มีส่วนร่วมนาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100.00 ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่ง ส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งมากกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมบางครั้ง กับนาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.40 ภูมิลำเนาส่วนใหญ่ มีภูมิลำเนาน้อยกว่า 26 ปี มีส่วนร่วม บางครั้ง คิดเป็น 66.70 รายได้ ส่วนใหญ่ รายได้ 10,000-20,000 บาท มีส่วนร่วมเกือบทุกครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100.00

กัญญารัตน์ อุปสิทธิ์ (2553) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสกลนครมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา (1) เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร (2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร ที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาต่างกัน (3) เพื่อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร ปีพุทธศักราช 2552 จำนวน 335 คน ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า (1) การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วม

ในการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา โดยรวมอยู่ในระดับมาก (2) ผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกันในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร พบว่า โดยรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีเพศ อายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกันมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร ไม่แตกต่างกัน

(3) ข้อเสนอแนะแนวทางการเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจังหวัดสกลนคร ดังนี้ (3.1) องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร ควรเผยแพร่ข้อมูลงานวิจัยการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร กับคณะผู้บริหารเพื่อนำไปพิจารณาและประยุกต์การบริหารงานการมีส่วนร่วมขององค์การบริหารส่วนตำบลให้เกิดประโยชน์สูงสุดและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นแก่ชุมชน (3.2) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและองค์การบริหารส่วนตำบล ควรกระตุ้นความสนใจของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เห็นความสำคัญในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในทุกด้าน เพื่อเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้กับชุมชนในการพิจารณาตรวจสอบการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

วันพี สมณช้างเผือก (2545) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในงานพัฒนาท้องถิ่นจังหวัดเลยมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาท้องถิ่นตามปัจจัยต่อไปนี้ ปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ปัจจัยด้านแรงกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อม และปัจจัยด้านการเมือง (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาท้องถิ่น โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลและสมาชิกสภาเทศบาล จำนวน 413 คน ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า (1) สมาชิกสภาท้องถิ่นจังหวัดเลย ส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลาง (2) จากการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยที่เกี่ยวกับงานพัฒนาท้องถิ่นพบว่า การมีส่วนร่วมในงานพัฒนาท้องถิ่นของสมาชิกสภาท้องถิ่นจังหวัดเลยขึ้นอยู่กับปัจจัยพื้นฐานส่วนบุคคล ด้านสถานภาพทางสังคม และปัจจัยด้านแรงกระตุ้นทางสังคมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

ธวัชชัย หล่อวิริยะสกุล (2550) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ (2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงาน

ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ที่มีอายุ และระดับการศึกษาแตกต่างกัน (3) เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะในการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 154 คน ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา พบว่าโดยรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา (2) ผลการศึกษาเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุ และระดับการศึกษา แตกต่างกันใน การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า โดยรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุ และระดับการศึกษา แตกต่างกันมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ ไม่แตกต่างกัน (3) ข้อเสนอแนะ ควรให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาของชุมชนเพื่อเป็นแนวทางในการจัดทำโครงการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับความต้องการของชุมชนมากขึ้น ควรเปิดโอกาสให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการดำเนินงานด้านการพัฒนาชุมชนมากขึ้น ควรให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการจัดสรร โครงการให้ครอบคลุมพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล ควรให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อ-จัดจ้าง

ยศ พรมรัตน์ (2554) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: กรณีศึกษาอำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ (2) เพื่อศึกษาปัญหาและแนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ โดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากกลุ่มตัวอย่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ จำนวน 174 คน ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า

(1) สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านร่วมพิจารณาโครงการ รongลงมา ได้แก่ ด้านร่วมประเมินผล ด้านร่วมตัดสินใจ ด้านร่วมดำเนินงาน และด้านการเข้าร่วมประชุม ตามลำดับ (2) ปัญหาการมีส่วนร่วมพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ มี 4 ด้าน ประกอบด้วย ปัญหาด้านบุคลากร ปัญหาด้านงบประมาณ ปัญหาด้านระเบียบ/ ข้อกฎหมาย และวิธีการปฏิบัติงานทางราชการและปัญหาด้านอื่น ๆ (3) แนวทางในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ มีดังนี้ ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานพัฒนาในด้านต่าง ๆ

มีการประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนได้รับทราบข้อมูลข่าวสาร และการทำงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่ควรร่วมกันบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี แก้ปัญหาให้ตรงจุด และใช้จ่ายงบประมาณอย่างประหยัดควรสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นภายในชุมชนและในกลุ่มสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรสร้างจิตสำนึกและความจริงจังให้เกิดขึ้นในการทำงานที่มีความโปร่งใส ควรจัดให้มีการประชุม เดือนละ 2 ครั้ง เพื่อรับฟังความคิดเห็นของประชาชน จัดให้มีศูนย์ฝึกอาชีพและเกษตรตามทฤษฎีใหม่ และควรจัดให้มีหน่วยงานหรือองค์กรตรวจสอบการทำงานของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล รัฐ กันภัย และธรรมนิศย์ วราภรณ์ (2551) ศึกษาเรื่องการรับรู้ข่าวสารสาธารณะมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ตอนล่างมีวัตถุประสงค์ในการศึกษา (1) เพื่อศึกษาการรับรู้ข่าวสาร การมีส่วนร่วมของประชาชนและการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ตอนล่าง (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ตอนล่าง (3) เพื่อศึกษาปัจจัยการรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ตอนล่าง โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างประชาชนที่อาศัยอยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ตอนล่าง จำนวน 399 คน ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า (1) ประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาค

ตะวันตกตอนล่าง มีการรับรู้ข่าวสารจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุด มีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนามากที่สุด และมีการพัฒนาด้านการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม มากที่สุด

(2) ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีความสัมพันธ์ทางบวก ทุกตัวและมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด คือ สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล น้อยที่สุดคือ การรับรู้ข่าวสารจากอินเทอร์เน็ต (3) การรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบล เขตจังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง มีค่าอำนาจการพยากรณ์ ร้อยละ 54.9

พรหมณี แสงโยธา (2553) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลกรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี มีวัตถุประสงค์ในการศึกษา (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงสามสิบ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี (2) เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของตัวแทนประชาคมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบลม่วงสามสิบ อำเภอม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และความรู้ความเข้าใจในด้านการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใหญ่บ้าน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล คณะกรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนกลุ่มอาชีพ อาสาสมัครสาธารณสุข ประชาชนชาวบ้าน/ ภูมิปัญญาท้องถิ่น จำนวน 12 หมู่บ้าน ๆ ละ 15 คน รวมเป็นจำนวน 180 คน ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถาม ผลการศึกษาพบว่า (1) ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีคะแนนเฉลี่ย 3.53 เมื่อพิจารณารายด้านของระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล ลำดับแรกคือการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ รองลงมาคือมีส่วนร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหา การมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล และการมีส่วนร่วมวางแผนดำเนินกิจกรรมเป็นลำดับสุดท้าย (2) ระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกประชาคมหมู่บ้านอยู่ในระดับมาก จำนวน 63 คน คิดเป็นร้อยละ 35 อยู่ในระดับปานกลางจำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 และระดับน้อย จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 7.20 และ (3) เมื่อศึกษาเปรียบเทียบความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกประชาคมที่มีระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกประชาคมหมู่บ้าน เพศ, อายุ, ระดับการศึกษา,

รายได้, อาชีพ และตำแหน่งบทบาทหน้าที่ ที่แตกต่างกันกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิก
ประชาคมในการค้นหาปัญหา, การมีส่วนร่วมในการวางแผน, การมีส่วนร่วมในการดำเนินการ
และการมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและติดตามประเมินผลพบว่าไม่แตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative research) โดยมีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว (2) เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 3 แห่ง ได้แก่ องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน และองค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญจาก 65 หมู่บ้าน ๆ ละ 2 คน จำนวนทั้งสิ้น 129 คน (องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังในมีสมาชิกลาออก จำนวน 1 คน) การศึกษาครั้งนี้ศึกษาจากประชากรทั้งหมด

ตารางที่ 6 จำนวนประชากรสมาชิกสภาขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว (องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ, 2559)

องค์การบริหารส่วนตำบล	จำนวน หมู่บ้าน	จำนวนสมาชิก สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล	หมายเหตุ
ตาหลังใน	21	41	ลาออกจากการเป็น สมาชิก ๆ จำนวน 1 ราย
คลองหินปูน	16	32	
ทุ่งมหาเจริญ	28	56	
รวม	65	129	

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยทำการศึกษาจากข้อมูลพื้นฐาน แนวคิด ทฤษฎี และการทบทวนวรรณกรรม รวมทั้งงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางในการกำหนดขอบเขตเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ การศึกษา ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบเลือกตอบ (Multiple choices) และแบบระบุคำตอบ (Completion test) จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 เป็นแบบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ลักษณะของแบบสอบถามแบบปลายเปิด จำนวน 7 ข้อ โดยให้น้ำหนักคะแนนไว้ 2 ระดับ

ตอบถูก	ให้	1	คะแนน
ตอบผิด	ให้	0	คะแนน

โดยข้อที่ตอบว่า “ใช่” มีคะแนน 1 คะแนน ได้แก่ ข้อ 7 และข้อที่ตอบ “ไม่ใช่” มีคะแนน 1 คะแนน ได้แก่ ข้อ 1, 2, 3, 4, 5, และ 6

โดยกำหนดเกณฑ์การแปรผลระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ดังนี้ (Bloom, 1968, p. 60)

ตอบถูก มากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80	มีความรู้ความเข้าใจในระดับดีมาก
ตอบถูก อยู่ระหว่างร้อยละ 70-79	มีความรู้ความเข้าใจในระดับดี
ตอบถูก อยู่ระหว่างร้อยละ 60-69	มีความรู้ความเข้าใจในระดับพอใช้
ตอบถูก ต่ำกว่าร้อยละ 60	มีความรู้ความเข้าใจในระดับควรปรับปรุง

ส่วนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 4 ด้าน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นปลายเปิด จำนวน 27 ข้อ

โดยมีหลักเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 102)

ระดับการมีส่วนร่วมมากที่สุด	ให้	5	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมมาก	ให้	4	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง	ให้	3	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อย	ให้	2	คะแนน
ระดับการมีส่วนร่วมน้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

การสร้างและตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

แบบสอบถามฉบับนี้ ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเอง มีขั้นตอนในการสร้าง ดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ในเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จากนั้น นำมากำหนดกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัย กำหนดนิยาม และเพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

2. สร้างแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว และตรวจสอบเนื้อหาของแบบสอบถามว่าครอบคลุมวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ของคำถามในแต่ละข้อว่าตรงตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน คือ

3.1 อาจารย์ ดร.ชิตพล ชัยมะคัน	อาจารย์ประจำ วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา
3.2 นายชนากฤต ภัทรทิพยกร	ท้องถิ่นอำเภอวังน้ำเย็น
3.3 พ.จ.อ.เรืองชัย รุ่งศิริ	ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบลวังใหม่

เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) ด้วยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (Index of item-objective congruence: IOC) โดยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านพิจารณาว่าข้อคำถามแต่ละข้อมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยและนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการหรือไม่ อย่างไร ถ้ามีความสอดคล้องผู้เชี่ยวชาญจะให้ค่าเป็น “+1” แต่หากผู้เชี่ยวชาญเห็นว่า ข้อคำถามนั้นไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และนิยามศัพท์เชิงปฏิบัติการจะให้ค่าเป็น “-1” และในกรณีที่ผู้เชี่ยวชาญไม่แน่ใจในข้อคำถามนั้น ว่ามีสอดคล้องกับวัตถุประสงค์

และนิยามศัพท์ปฏิบัติการหรือไม่จะให้ค่าเป็น “0” หลังจากนั้น จึงนำคะแนนของผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านมาคำนวณค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง (IOC) รายข้อคำถามตามสูตร (วโรปกา อารีราษฎร์, 2551, หน้า 121-122) ดังนี้

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ IOC คือ ค่าสัมประสิทธิ์ความสอดคล้อง

$\sum R$ คือ ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

N คือ จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

โดยกำหนดเกณฑ์การยอมรับค่าสัมประสิทธิ์ IOC คือ ข้อคำถามที่มีความเที่ยงตรง คือ มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป ถ้าหากข้อคำถามใดมีค่า IOC น้อยกว่า 0.5 ถือว่าข้อคำถามนั้น ไม่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การศึกษา จำเป็นต้องตัดข้อคำถามนั้นออกไปหรือทำการปรับปรุงข้อคำถามนั้นใหม่ ซึ่งผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์ IOC รายข้อสามารถพิจารณาได้จากภาคผนวกท้ายเล่ม

4. นำแบบสอบถามที่ได้ไปทดลองใช้ (Try out) กับกลุ่มประชากรที่มีลักษณะใกล้เคียงหรือเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนในอำเภอวังสมบูรณ์ จังหวัดสระแก้วจำนวน 30 คน เพื่อหาคุณภาพของเครื่องมือ โดยการหาค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถาม (Reliability) โดยพิจารณาค่า Alpha ของ Cronbach (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 99) ได้ค่าความเที่ยงหรือความเชื่อถือได้ของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว เท่ากับ 0.92 ถือว่าแบบสอบถามนี้มีความเชื่อถือได้ สามารถนำไปเก็บข้อมูลจริงต่อไป

5. KR-20 เป็นวิธีของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน (Kuder-richardson method) ประเมินค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามและใช้สำหรับแบบทดสอบที่ให้คะแนนแบบ 0, 1 เท่านั้น จำแนกตามสูตร ดังนี้

สูตรของคูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (KR-20) ที่ข้อสอบแต่ละข้อไม่จำเป็นต้องมีความยากเท่ากัน แต่ควรมีจำนวนข้อสอบอย่างน้อย 20 ข้อ โดยมีสูตรคำนวณ (Mehrens & Lehmann, 1984, p. 276)

$$KR-20 = \left[\frac{K}{k-1} \right] \left[\frac{1 - \sum p_i q_i}{S^2_k} \right]$$

เมื่อ KR-20	เป็นสัมประสิทธิ์ความเชื่อมั่นของคูเคอร์-ริชาร์ดสัน
p_i	เป็นสัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อที่ i
q_i	เป็นสัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อที่ i
S^2_k	เป็นความแปรปรวนของคะแนนรวม
k	เป็นจำนวนข้อสอบ

แบบวัดความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีค่าเท่ากับ 0.74

นอกจากนี้ผู้วิจัยดำเนินการหาค่าอำนาจจำแนกคำนวณได้จากสัดส่วนของผลต่างระหว่างจำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มที่ได้คะแนนมากหรือกลุ่มที่ได้คะแนนน้อยนั้นคือ

$$r = \frac{P_H - P_L}{N_1}$$

เมื่อ r	คือ คำนี้อำนาจจำแนก
P_H	คือ จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มที่ได้คะแนนสูง
P_L	คือ จำนวนผู้ตอบถูกในกลุ่มที่ได้คะแนนต่ำ
N_1	คือ จำนวนคนในกลุ่มคนเก่งหรือกลุ่มคนไม่เก่ง กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งซึ่งมีค่าเท่ากันอยู่แล้ว

ค่าอำนาจจำแนกนี้จะใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือในการวิจัยประเภทแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นการวิเคราะห์รายข้อ (Item analysis) โดยค่าดังกล่าวจะเป็นค่าที่อยู่ในช่วงระหว่าง -1 ถึง 1 ทั้งนี้ หากค่าที่คำนวณได้มีค่าใกล้ 0 จะหมายความว่า ข้อคำถามนั้นมีค่าอำนาจจำแนกน้อย แต่หากค่าที่คำนวณได้มีค่าใกล้ 1 หรือ -1 จะหมายความว่า ข้อคำถามนั้นมีอำนาจจำแนกมาก ข้อคำถามที่ดีจะต้องมีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ 0.2 ขึ้นไป (ดูรายละเอียดค่าอำนาจจำแนกในภาคผนวก จ)

เกณฑ์การพิจารณาค่าอำนาจจำแนกที่คำนวณได้มีความหมาย (ชไมพร กาญจนกิจสกุล, 2556, หน้า 126) ดังนี้

ค่าอำนาจจำแนก	ความหมายของคุณภาพข้อคำถาม
ตั้งแต่ 0.40 ขึ้นไป	ดีมาก
0.30-0.39	ดีพอสมควร
0.20-0.29	พอใช้ได้ แต่ควรปรับปรุง
ตั้งแต่ 0.19 ลงไป	ไม่ดี ต้องตัดทิ้งหรือปรับปรุงใหม่

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลมีขั้นตอน ดังนี้

1. ดำเนินการนำแบบสอบถามทั้ง 129 ฉบับ ไปเก็บข้อมูลจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 129 คน เพื่อให้ตอบแบบสอบถาม
2. เมื่อแจกแบบสอบถามเรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม และพบว่าแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา มีความสมบูรณ์ ทั้งหมด 129 ฉบับ
3. นำข้อมูลไปประมวลผล โดยคอมพิวเตอร์ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อการวิจัยทางสังคมศาสตร์ ในการประมวลผลค่าทางสถิติ
4. จากการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้แจกแบบสอบถามไป จำนวน 129 ชุด โดยมีแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมา และมีความสมบูรณ์ จำนวน 129 ชุด คิดเป็น 100 เปอร์เซ็นต์

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์ข้อมูลให้สอดคล้องกับลักษณะของข้อมูล และตอบวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ดำรงตำแหน่ง การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)
2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติการแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

3. ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล วิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation)

4. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ดำรงตำแหน่ง ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานท้องถิ่น และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ผ่านชุดคำสั่งเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (Compare mean)

เกณฑ์การแปลผล

ในการวิจัยครั้งนี้ กำหนดเกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 103)

ค่าเฉลี่ย 4.51-5.00	หมายความว่า	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด
ค่าเฉลี่ย 3.51-4.50	หมายความว่า	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก
ค่าเฉลี่ย 2.51-3.50	หมายความว่า	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง
ค่าเฉลี่ย 1.51-2.50	หมายความว่า	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย
ค่าเฉลี่ย 1.00-1.50	หมายความว่า	การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

บทที่ 4

ผลการศึกษา

การศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามของประชากรซึ่งเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 129 คน ผู้วิจัยได้รวบรวมข้อมูลมาวิเคราะห์ และนำเสนอด้วยตารางประกอบการบรรยายและวิเคราะห์เนื้อหา ตามลำดับดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนำเสนอในรูปแบบของจำนวนและร้อยละ

ตอนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว นำเสนอในรูปแบบของจำนวนและร้อยละ

ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว นำเสนอในรูปแบบของจำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน พร้อมการแปลผล

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง การรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลนำเสนอในรูปแบบของค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ในตอนต้นที่ 1 ผู้ศึกษาพิจารณาข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ การดำรงตำแหน่ง และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลดังแสดงรายละเอียดในตารางที่ 7-12

ตารางที่ 7 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
ชาย	90	69.77
หญิง	39	30.23
รวม	129	100.00

จากตารางที่ 7 พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย คิดเป็นร้อยละ 69.77 ส่วนเพศหญิงคิดเป็นร้อยละ 30.23

ตารางที่ 8 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามอายุ

อายุ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 45 ปี	35	27.13
45-49 ปี	43	33.33
50-54 ปี	25	19.38
55-59 ปี	19	14.73
มากกว่า 60 ปีขึ้นไป	7	5.43
รวม	129	100.00

จากตารางที่ 8 พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 129 คน ส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 45-49 ปี คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมา คือ มีอายุต่ำกว่า 45 ปี มีอายุระหว่าง 50-54 ปี มีอายุระหว่าง 55-59 ปี และมีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 27.13, 19.38, 14.73 และ 5.43 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
ประถมศึกษา	60	46.51
มัธยมศึกษาตอนต้น	14	10.85
มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช./ ปวส./ อนุปริญญา	41	31.79
ปริญญาตรี	14	10.85
รวม	129	100.00

จากตารางที่ 9 พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 129 คน ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาประถมศึกษา คิดเป็นร้อยละ 46.51 รองลงมาคือ มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช./ ปวส./ อนุปริญญา คิดเป็นร้อยละ 31.79 ส่วนลำดับสุดท้ายคือ มัธยมศึกษาตอนต้นและปริญญาตรีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 10.85 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง

ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
ไม่เกิน 4 ปี	101	78.29
มากกว่า 4 ปีขึ้นไป	28	21.71
รวม	129	100.00

จากตารางที่ 10 พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 129 คน ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การดำรงตำแหน่งไม่เกิน 4 ปี คิดเป็น

ร้อยละ 78.29 รองลงมาคือ มากกว่า 4 ปีขึ้นไป คิดเป็นร้อยละ 21.71

ตารางที่ 11 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

การรับรู้ข่าวสาร	จำนวน	ร้อยละ
ได้รับข่าวสาร	129	100.00
รวม	129	100.00

จากตารางที่ 11 พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 129 คน ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล คิดเป็นร้อยละ 100

ตารางที่ 12 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามช่องทางการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร	จำนวน (N = 129)	ร้อยละ
สื่ออิเล็กทรอนิกส์	77	59.69
เว็บไซต์หน่วยงาน	21	16.28
Facebook/ Line	56	43.41
สื่อผ่านเสียงตามสาย	114	88.37
เสียงตามสายท้องถิ่น	106	82.17
วิทยุกระจายเสียง	8	6.20

ตารางที่ 12 (ต่อ)

ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร	จำนวน (N = 129)		ร้อยละ
	จำนวน	ร้อยละ	
สื่อประชาสัมพันธ์	104	80.63	
ประกาศประชาสัมพันธ์ (ตีประกาศ/ รถประชาสัมพันธ์)	97	75.20	
แผ่นพับ	7	5.43	
รายงานผลการปฏิบัติงาน	26	20.15	

หมายเหตุ: ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ

จากตารางที่ 12 พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 129 คน ส่วนใหญ่ได้รับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อผ่านเสียง ตามสายคิดเป็น ร้อยละ 88.37 รองลงมาคือ ช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์คิดเป็นร้อยละ 80.63 ช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์คิดเป็นร้อยละ 59.69 ส่วนลำดับสุดท้าย คือ รับรู้ข่าวสารผ่าน รายงานผลการปฏิบัติงาน คิดเป็นร้อยละ 20.15

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 13 จำนวนและร้อยละของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว เกี่ยวกับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น

ข้อความ	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น				รวม
	ตอบถูก		ตอบผิด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
1. ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 1/3 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นให้สภาพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้	55	42.64	74	57.36	129 (100.00)

ตารางที่ 13 (ต่อ)

ข้อความ	ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การบริหารงานท้องถิ่น				รวม
	ตอบถูก		ตอบผิด		
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	
2. ผู้บริหารท้องถิ่นต้องรายงานผล การปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทราบเป็นประจำทุกสี่ปี	35	27.13	94	72.87	129 (100.00)
3. ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับ ดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภา องค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตาม กฎหมายระเบียบข้อบังคับของทางราชการ	48	37.21	81	62.79	129 (100.00)
4. กฎหมายกำหนดว่าการเปิดอภิปราย ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงาน ของผู้บริหารต้องมีการลงมติจาก สภาองค์การบริหารส่วนตำบล	25	19.38	104	80.62	129 (100.00)
5. การแถลงนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถ กระทำได้โดยวาจาไม่ต้องจัดทำนโยบาย เป็นลายลักษณ์อักษร	84	65.12	45	34.88	129 (100.00)
6. กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล จะกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ นิติบุคคลต่าง ๆ จะต้องได้รับอนุญาต จากผู้บริหารท้องถิ่นก่อน	38	29.46	91	70.54	129 (100.00)
7. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องทำหน้าที่กระจายข้อมูลข่าวสารแผน และผลการดำเนินงานองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้ประชาชนทราบในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชน	128	99.22	1	0.78	129 (100.00)

จากตารางที่ 13 ผลการวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นของสมาชิก
สภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 129 คน พบว่า

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีความรู้ความเข้าใจสูงสุดในเรื่อง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำหน้าที่กระจายข้อมูลข่าวสารแผน และผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชน ตอบถูก คิดเป็นร้อยละ 99.22 เป็นอันดับ 1 รองลงมาคือ การแถลงนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกระทำได้โดยวจาไม่ต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 65.12 ส่วนความรู้ความเข้าใจน้อยสุดลำดับสุดท้าย คือ กฎหมายกำหนดว่าการเปิดอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารต้องมีการลงมติจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตอบถูกคิดเป็นร้อยละ 19.38

ตารางที่ 14 จำนวนและร้อยละของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามระดับความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น

ระดับความรู้	จำนวน	ร้อยละ
มีความรู้ความเข้าใจในระดับดีมาก (ตอบถูกมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80)	6	4.65
มีความรู้ความเข้าใจในระดับดี (ตอบถูกอยู่ระหว่างร้อยละ 70-79)	19	14.73
มีความรู้ความเข้าใจในระดับควรปรับปรุง (ตอบถูกต่ำกว่าร้อยละ 60)	104	80.62
รวม	129	100.00

ค่าสูงสุด = 6 ค่าต่ำสุด = 0 ค่าเฉลี่ย = 2.45 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน = 1.90

จากตารางที่ 14 จำนวน และร้อยละของความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในระดับควรปรับปรุง (ตอบถูกต่ำกว่าร้อยละ 60) คิดเป็นร้อยละ 80.62 รองลงมาคือ มีความรู้ความเข้าใจในระดับดี (ตอบถูกอยู่ระหว่างร้อยละ 70-79) คิดเป็นร้อยละ 14.73 และมีความรู้ความเข้าใจในระดับดีมาก (ตอบถูกมากกว่าหรือเท่ากับร้อยละ 80) คิดเป็นร้อยละ 4.65 เป็นอันดับสุดท้าย ตามลำดับ โดยจากข้อสอบจำนวน 7 ข้อ มีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ทำคะแนนได้มากที่สุด 6 คะแนน และทำคะแนนได้น้อยที่สุด 0 คะแนนมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.45 คะแนนจากคะแนนเต็ม 7 คะแนน ($\sigma = 1.90$)

**ตอนที่ 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว**

ตารางที่ 15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในด้านการตัดสินใจ

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	จำนวนร้อยละของระดับการมีส่วนร่วม					μ	σ	แปลผล	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
1. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการเสนอ สภาพปัญหาของชุมชน	47 (36.43)	79 (58.91)	6 (4.65)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.32	0.56	มาก	7
2. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมการนำเสนอ ความต้องการของชุมชน	51 (39.53)	72 (55.81)	6 (4.65)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.35	0.57	มาก	5
3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมการนำเสนอ แนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชน	44 (34.11)	78 (60.47)	7 (5.43)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.29	0.56	มาก	8
4. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	54 (41.86)	70 (41.86)	4 (3.10)	1 (0.78)	0 (0.00)	4.37	0.59	มาก	4
5. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/ กิจกรรม ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	44 (34.11)	74 (57.36)	10 (7.75)	1 (0.78)	0 (0.00)	4.24	0.66	มาก	9
6. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการเสนอ ร่างข้อบัญญัติสู่การพิจารณาของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	56 (43.41)	61 (47.29)	10 (7.75)	2 (1.55)	0 (0.00)	4.33	0.69	มาก	6

ตารางที่ 15 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	จำนวนร้อยละของระดับการมีส่วนร่วม					μ	σ	แปลผล	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
7. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล	82 (63.57)	42 (32.56)	5 (3.88)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.60	0.57	มากที่สุด	2
8. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่าง ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล	85 (65.89)	39 (30.23)	5 (3.88)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.62	0.56	มากที่สุด	1
9. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่าง ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบล	68 (52.71)	52 (40.31)	8 (6.20)	1 (0.78)	0 (0.00)	4.45	0.65	มาก	3
ภาพรวม						4.40	0.40	มาก	

จากตารางที่ 15 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในด้านการตัดสินใจ พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในการด้านการตัดสินใจในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.40 ($\sigma = 0.40$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ พบว่า

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายปีขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.62 ($\sigma = 0.56$) รองลงมาคือ การพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล มีค่าเฉลี่ย 4.60 ($\sigma = 0.56$) และลำดับสุดท้าย คือ การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลมีค่าเฉลี่ย 4.24 ($\sigma = 0.66$)

ตารางที่ 16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในด้านการดำเนินงาน

ด้านการมีส่วนร่วมในดำเนินงาน	จำนวนร้อยละของระดับการมีส่วนร่วม					μ	σ	แปลผล	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
10. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดให้รับฟังความคิดเห็นประชาชนในระหว่างการขกร่างข้อบัญญัติ	23 (17.83)	59 (45.74)	38 (29.46)	7 (5.43)	2 (1.55)	3.73	0.87	มาก	8
11. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมการขอคำแนะนำการขกร่างข้อบัญญัติจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่	18 (13.95)	57 (44.19)	43 (33.33)	11 (8.53)	0 (0.00)	3.64	0.83	มาก	11
12. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดให้มีหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ หรือข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาการจัดทำร่างข้อบัญญัติแก่ประชาชน	15 (11.63)	64 (49.61)	40 (31.01)	10 (7.75)	0 (0.00)	3.65	0.79	มาก	9
13. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการภาคประชาชนเป็นอนุกรรมการพิจารณา ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น	19 (14.73)	61 (47.29)	37 (28.68)	9 (6.98)	3 (2.33)	3.65	0.90	มาก	10

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมในดำเนินงาน	จำนวนร้อยละของระดับการมีส่วนร่วม					μ	σ	แปลผล	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
14. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติด้วยความรอบคอบตรวจสอบความสอดคล้องกับนโยบาย แผนงาน/ โครงการ ความสำคัญคุ้มค่าเหมาะสมกับสภาพปัญหาของท้องถิ่น	25 (19.38)	85 (65.89)	17 (13.18)	2 (1.55)	0 (0.00)	4.03	0.62	มาก	4
15. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญและวิสามัญเพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน ศึกษาเรื่องต่าง ๆ ของงานสภาท้องถิ่น	20 (15.50)	75 (58.14)	33 (25.58)	1 (0.78)	0 (0.00)	3.88	0.66	มาก	5
16. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา ข้อมูลเสนอความคิดเห็น เสนอทางเลือก เสนอทางออก ในการดำเนินนโยบายแก่ฝ่ายบริหารท้องถิ่น	29 (22.48)	74 (57.36)	22 (17.83)	3 (2.33)	0 (0.00)	4.23	0.71	มาก	1
17. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือให้ความเห็นชอบกับฝ่ายบริหารในกิจการหรือการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	37 (28.68)	74 (57.36)	16 (12.40)	2 (1.55)	0 (0.00)	4.13	0.68	มาก	3
18. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบ	41 (31.78)	65 (50.39)	23 (17.83)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.14	0.70	มาก	2

ตารางที่ 16 (ต่อ)

ด้านการมีส่วนร่วมในดำเนินงาน	จำนวนร้อยละของระดับการมีส่วนร่วม					μ	σ	แปลผล	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
19. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร แผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบ	26 (20.16)	57 (44.19)	46 (35.66)	0 (0.00)	0 (0.00)	3.82	0.79	มาก	6
20. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการกำหนดช่องทางการสื่อสารการทำงานของสภาท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ เช่น วารสารขององค์การบริหารส่วนตำบล การเผยแพร่ผลการประชุมสภาท้องถิ่นให้สาธารณะทราบ เช่น เสียงตามสาย วิทยุกระจายเสียง	21 (16.28)	55 (42.64)	51 (39.53)	1 (0.78)	1 (0.78)	3.73	0.77	มาก	7
ภาพรวม						3.86	0.55	มาก	

จากตารางที่ 16 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในด้านการดำเนินงาน พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในการด้านการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.86 ($\sigma = 0.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน พบว่า

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานในการให้คำปรึกษา ข้อมูล เสนอความคิดเห็น เสนอทางเลือก เสนอทางออกในการดำเนินนโยบายแก่ฝ่ายบริหารท้องถิ่น เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.23 ($\sigma = 0.71$) รองลงมาคือ มีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบ มีค่าเฉลี่ย 4.14 ($\sigma = 0.70$) และลำดับสุดท้ายคือมีส่วนร่วมในการขอคำแนะนำการยกร่างข้อบัญญัติจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ มีค่าเฉลี่ย 3.64 ($\sigma = 0.83$)

ตารางที่ 17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์

ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	จำนวนร้อยละของระดับการมีส่วนร่วม					μ	σ	แปลผล	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
21. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจนได้รับความเคารพนับถือ ความศรัทธา เชื่อมั่นจากประชาชน	20 (15.50)	87 (67.44)	20 (15.50)	2 (1.55)	0 (0.00)	3.97	0.61	มาก	1
22. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการสร้างศักยภาพของประชาชนเสริมสร้างการเป็นพลเมือง มีจิตสาธารณะ สามารถร่วมทำงานกับชุมชน	20 (15.50)	76 (58.91)	32 (24.81)	1 (0.78)	0 (0.00)	3.89	0.65	มาก	2
ภาพรวม						3.93	0.58	มาก	

จากตารางที่ 17 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.93 ($\sigma = 0.58$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ พบว่า

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจนได้รับความเคารพนับถือ ความศรัทธา เชื่อมั่นจากประชาชน เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 3.97 ($\sigma = 0.61$) รองลงมาคือการมีส่วนร่วมในการสร้างศักยภาพของประชาชนเสริมสร้างการเป็นพลเมือง มีจิตสาธารณะ สามารถร่วมทำงานกับชุมชน มีค่าเฉลี่ย 3.89 ($\sigma = 0.65$)

ตารางที่ 18 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในด้านการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา

ด้านการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา	จำนวนร้อยละของระดับการมีส่วนร่วม					μ	σ	แปลผล	อันดับ
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด				
23. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการรับแจ้งข้อมูล ข้อร้องเรียน ร้องทุกข์ เสนอเรียกร้องเกี่ยวกับการบกพร่อง ในการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบล ได้ดำเนินการไปแล้ว	22 (17.05)	92 (71.32)	11 (8.53)	3 (2.33)	1 (0.78)	4.02	0.65	มาก	5
24. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการรับทราบ นโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นก่อนเข้ารับตำแหน่ง	25 (19.38)	92 (71.32)	11 (8.53)	1 (0.78)	0 (0.00)	4.09	0.55	มาก	3
25. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการรับทราบ รายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงไว้ ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี	29 (22.48)	94 (72.87)	6 (4.65)	0 (0.00)	0 (0.00)	4.18	0.49	มาก	1
26. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการกระตุ้น ผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายเกี่ยวกับงานในหน้าที่	29 (22.48)	88 (68.22)	11 (8.53)	1 (0.78)	0 (0.00)	4.12	0.57	มาก	2
27. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการขอเปิด อภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น	28 (21.71)	90 (69.77)	5 (3.88)	6 (4.65)	0 (0.00)	4.09	0.66	มาก	4
ภาพรวม						4.10	0.44	มาก	

จากตารางที่ 18 จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในการมีส่วนร่วมในด้านการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในการด้านการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาในภาพรวมอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.10 ($\sigma = 0.44$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านของการมีส่วนร่วมในด้านการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา พบว่า

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในด้านการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา ในการรับทราบรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.18 ($\sigma = 0.49$) รองลงมา คือ มีส่วนร่วมในการกระตุ้นผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายเกี่ยวกับงานในหน้าที่ มีค่าเฉลี่ย 4.12 ($\sigma = 0.57$) และลำดับสุดท้าย คือ มีส่วนร่วมในการรับแจ้งข้อมูล ข้อร้องเรียน ร้องทุกข์ เสนอเรียกร้องเกี่ยวกับการบกพร่องในการดำเนินงานตามโครงการ หรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการไปแล้ว มีค่าเฉลี่ย 4.02 ($\sigma = 0.65$)

ตารางที่ 19 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของสมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกรายด้าน

ตัวแปรตาม	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐาน	แปลความ	อันดับ
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.40	0.40	มาก	1
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.86	0.55	มาก	4
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.93	0.58	มาก	3
ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบและแก้ไขปัญหา	4.10	0.44	มาก	2
รวม	4.09	0.38		

จากตารางที่ 19 พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย 4.09 ($\sigma = 0.38$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด มีค่าเฉลี่ย 4.40 ($\sigma = 0.40$) อยู่ในระดับมาก รองลงมา คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ย 4.10 ($\sigma = 0.44$) อยู่ในระดับมาก ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มีค่าเฉลี่ย 3.93 ($\sigma = 0.58$) ส่วนด้านที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีค่าเฉลี่ย 3.86 ($\sigma = 0.55$) อยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 4 การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ตารางที่ 20 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามเพศ

การมีส่วนร่วม	เพศ					
	ชาย		ระดับการมีส่วนร่วม	หญิง		ระดับการมีส่วนร่วม
	μ	σ		μ	σ	
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.44	0.35	มาก	4.29	0.49	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.97	0.50	มาก	3.60	0.58	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	4.02	0.53	มาก	3.73	0.65	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา	4.10	0.46	มาก	4.09	0.39	มาก
ภาพรวม	4.15	0.35	มาก	3.93	0.40	มาก

จากตารางที่ 20 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนก
ตามเพศ พบว่า โดยภาพรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นเพศชายมีส่วนร่วม
ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ที่เป็นเพศหญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

เพศชาย มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการมีส่วนร่วม
ในการตัดสินใจมากกว่าเพศหญิง

เพศชาย มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการมีส่วนร่วม
ในการดำเนินงานมากกว่าเพศหญิง

เพศชาย มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการมีส่วนร่วม
ในผลประโยชน์มากกว่าเพศหญิง

เพศชาย มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลด้านการมีส่วนร่วม
ในการควบคุม ตรวจสอบและแก้ไขปัญหามากกว่าเพศหญิง

ตารางที่ 21 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามอายุ

การมีส่วนร่วม	อายุ														
	ต่ำกว่า 45 ปี		ระดับ การมีส่วนร่วม	45-49 ปี		ระดับ การมีส่วนร่วม	50-54 ปี		ระดับ การมีส่วนร่วม	55-59 ปี		ระดับ การมีส่วนร่วม	มากกว่า 60 ปีขึ้นไป		ระดับ การมีส่วนร่วม
	μ	σ		μ	σ		μ	σ		μ	σ		μ	σ	
ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ	4.39	0.39	มาก	4.47	0.35	มาก	4.34	0.43	มาก	4.35	0.52	มาก	4.32	0.21	มาก
ด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน	3.79	0.59	มาก	3.86	0.55	มาก	3.88	0.53	มาก	3.95	0.58	มาก	3.84	0.40	มาก
ด้านการมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์	3.81	0.65	มาก	3.95	0.57	มาก	4.00	0.63	มาก	3.97	0.54	มาก	4.00	0.00	มาก
ด้านการมีส่วนร่วม ในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา	4.15	0.39	มาก	4.18	0.41	มาก	3.98	0.53	มาก	4.08	0.40	มาก	3.86	0.60	มาก
ภาพรวม	4.06	0.40	มาก	4.13	0.39	มาก	4.11	0.44	มาก	4.11	0.44	มาก	4.02	0.21	มาก

จากตารางที่ 21 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามอายุพบว่า โดยภาพรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุระหว่าง 45-49 ปี มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุระหว่าง 50-54 ปี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุระหว่าง 55-59 ปี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุต่ำกว่า 45 ปี และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ตามลำดับ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุระหว่าง 45-49 ปีมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุต่ำกว่า 45 ปี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุระหว่าง 55-59 ปี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุระหว่าง 50-54 ปี และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุระหว่าง 55-59 ปี มีส่วนร่วม ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุระหว่าง 50-54 ปี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุระหว่าง 45-49 ปี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุต่ำกว่า 45 ปี

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุระหว่าง 50-54 ปี มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุระหว่าง 55-59 ปี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุระหว่าง 45-49 ปี และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุต่ำกว่า 45 ปี

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุระหว่าง 45-49 ปี มีส่วนร่วม ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหามากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุต่ำกว่า 45 ปี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุระหว่าง 55-59 ปี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุระหว่าง 50-54 ปี และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป

ตารางที่ 22 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามระดับการศึกษา

การมีส่วนร่วม	ระดับการศึกษา											
	ประถมศึกษา		ระดับ การมีส่วนร่วม	มัธยมศึกษาตอนต้น		ระดับ การมีส่วนร่วม	มัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช./ ปวส./ อนุปริญา		ระดับ การมีส่วนร่วม	ปริญาตรี		ระดับ การมีส่วนร่วม
	μ	σ		μ	σ		μ	σ		μ	σ	
ด้านการมีส่วนร่วม ในการตัดสินใจ	4.39	0.36	มาก	4.35	0.56	มาก	4.47	0.36	มาก	4.24	0.48	มาก
ด้านการมีส่วนร่วม ในการดำเนินงาน	3.83	0.52	มาก	3.94	0.59	มาก	3.96	0.56	มาก	3.57	0.56	มาก
ด้านการมีส่วนร่วม ในผลประโยชน์	3.87	0.52	มาก	3.93	0.51	มาก	4.13	0.59	มาก	3.61	0.71	มาก
ด้านการมีส่วนร่วม ในการควบคุมตรวจสอบ แก้ไขปัญหา	3.99	0.44	มาก	4.20	0.46	มาก	4.19	0.44	มาก	4.21	0.36	มาก
ภาพรวม	4.05	0.34	มาก	4.12	0.47	มาก	4.19	0.38	มาก	3.92	0.39	มาก

ตารางที่ 23 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง

การมีส่วนร่วม	ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง					
	ไม่เกิน 4 ปี		ระดับการมีส่วนร่วม	มากกว่า 4 ปีขึ้นไป		ระดับการมีส่วนร่วม
	μ	σ		μ	σ	
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.37	0.40	มาก	4.48	0.41	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.89	0.53	มาก	3.74	0.61	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.94	0.55	มาก	3.91	0.70	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม	4.06	0.43	มาก	4.24	0.46	มาก
ตรวจสอบแก้ไขปัญหา						
ภาพรวม	4.09	0.37	มาก	4.09	0.42	มาก

จากตารางที่ 23 ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 4 ปี มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งมากกว่า 4 ปีขึ้นไป เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งมากกว่า 4 ปี มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ มากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 4 ปี

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 4 ปี มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งมากกว่า 4 ปี

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 4 ปี มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ มากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งมากกว่า 4 ปี

สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งมากกว่า 4 ปี มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบและแก้ไขปัญหา มากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 4 ปี

ตารางที่ 24 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานท้องถิ่น

การมีส่วนร่วม	ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานท้องถิ่น								
	ระดับดีมาก		ระดับการมีส่วนร่วม	ระดับดี		ระดับการมีส่วนร่วม	ควรปรับปรุง		ระดับการมีส่วนร่วม
	μ	σ		μ	σ		μ	σ	
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.57	0.38	มากที่สุด	4.45	0.32	มาก	4.38	0.41	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.68	0.70	มาก	3.36	0.32	ปานกลาง	3.96	0.52	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.75	0.76	มาก	3.55	0.37	มาก	4.01	0.58	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบ แก้ไขปัญหา	4.27	0.67	มาก	4.04	0.29	มาก	4.10	0.45	มาก
ภาพรวม	4.09	0.51	มาก	3.86	0.21	มาก	4.13	0.38	มาก

ตารางที่ 25 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการแปลความหมายของการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนกตามช่องทางการรับรู้ข่าวสาร

การมีส่วนร่วม	ช่องทางการรับรู้ข่าวสาร											
	สื่ออิเล็กทรอนิกส์		ระดับ	สื่อผ่านเสียงตามสาย		ระดับ	สื่อประชาสัมพันธ์		ระดับ	รายงานผลการปฏิบัติงาน		ระดับ
	μ	σ	การมีส่วนร่วม	μ	σ	การมีส่วนร่วม	μ	σ	การมีส่วนร่วม	μ	σ	การมีส่วนร่วม
ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	4.45	0.39	มาก	4.37	0.39	มาก	4.36	0.38	มาก	4.60	0.27	มากที่สุด
ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	3.88	0.54	มาก	3.84	0.53	มาก	3.78	0.53	มาก	3.81	0.59	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	3.98	0.64	มาก	3.86	0.55	มาก	3.83	0.56	มาก	4.15	0.68	มาก
ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุมตรวจสอบแก้ไขปัญหา	4.14	0.41	มาก	4.08	0.40	มาก	4.09	0.44	มาก	4.19	0.53	มาก
ภาพรวม	4.13	0.38	มาก	4.06	0.35	มาก	4.03	0.36	มาก	4.17	0.41	มาก

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็นจังหวัดสระแก้วและเพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษาประเภทการดำรงตำแหน่ง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ประชากรที่ใช้คือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 129 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลคือแบบสอบถามและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมใช้สถิติเชิงพรรณนาโดยใช้สถิติเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย (Compare mean)

สรุปผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 45-49 ปี มีการศึกษาระดับประถมศึกษามากที่สุด ส่วนใหญ่มีประเภทการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 4 ปี ส่วนใหญ่ได้รับข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล และได้รับข่าวสารประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อผ่านเสียงตามสายมากที่สุด

2. ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

จากผลการวิจัย พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับควรปรับปรุง โดยส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีความรู้ความเข้าใจสูงสุดในเรื่อง สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำหน้าที่กระจายข้อมูลข่าวสารแผน

และผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชน รองลงมาคือ การแถลงนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกระทำได้โดยวาจาไม่ต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร ส่วนข้อที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีความรู้ความเข้าใจน้อยที่สุดคือ ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 1/3 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นให้สภาพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้

3. การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

จากผลการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา และด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ส่วนด้านที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วมีส่วนร่วมน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า

การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า มีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายปีขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมากที่สุดรองลงมาคือ การพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล และลำดับสุดท้ายคือ การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/ กิจกรรม ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล

การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในการด้านการดำเนินงานอยู่ในระดับมาก โดยพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานในการให้คำปรึกษา ข้อมูล เสนอความคิดเห็น เสนอทางเลือก เสนอทางออกในการดำเนินนโยบายแก่ฝ่ายบริหารท้องถิ่น อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบ และลำดับสุดท้ายคือ มีส่วนร่วมในการขอคำแนะนำการร่างข้อบัญญัติจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่

การมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์อยู่ในระดับมาก โดยพบว่า มีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจนได้รับความเคารพ นับถือ ความศรัทธา เชื่อมั่นจากประชาชนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การมีส่วนร่วมในการสร้างศักยภาพของประชาชนเสริมสร้างการเป็นพลเมือง มีจิตสาธารณะ สามารถร่วมทำงานกับชุมชน

การมีส่วนร่วมในด้านการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในการด้านการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาอยู่ในระดับมาก โดยพบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในด้านการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา ในการรับทราบรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ผู้บริหารท้องถิ่น ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปีอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการกระตุ้น ผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายเกี่ยวกับงานในหน้าที่ และลำดับสุดท้ายคือ มีส่วนร่วมในการรับแจ้งข้อมูล ข้อร้องเรียน ร้องทุกข์ เสนอเรียกร้องเกี่ยวกับการบกพร่อง ในการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการไป

4. การเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จากผลการวิจัย พบว่า

4.1 เพศ โดยภาพรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นเพศชายมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เป็นเพศหญิง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

เพศชาย มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากกว่าเพศหญิง

เพศชาย มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานมากกว่าเพศหญิง

เพศชาย มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์มากกว่าเพศหญิง

ในผลประโยชน์มากกว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่รับรู้ข่าวสารผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่รับรู้ข่าวสารผ่านช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่รับรู้ข่าวสารผ่านช่องทางสื่อเสียงตามสาย

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว” ได้ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว และเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น การรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยสามารถนำผลการศึกษามาอภิปรายผล ดังนี้

1. การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

จากการวิจัยพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของนิตยา พรหมศิริ (2552) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีประจันต์จังหวัดสุพรรณบุรี พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของวิรัช จันทะ (2551) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา พบว่า โดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก และงานวิจัยของรัชชัย หล่อวิริยะสกุล (2550) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงาน

ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา พบว่าโดยภาพรวมมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากอย่างไรก็ตามผลการศึกษาคั้งนี้ขัดแย้งกับงานวิจัยของ วันรพี สมณช้างเผือก (2545) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในการงานพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดเลย พบว่า สมาชิกสภาท้องถิ่นจังหวัดเลยส่วนใหญ่มีระดับการมีส่วนร่วมในงานพัฒนาท้องถิ่นอยู่ในระดับปานกลางตลอดจนความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 4 ด้าน ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา อาจเนื่องด้วยปัจจุบันสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเริ่มเข้ามามีบทบาทในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเริ่มมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล อยากเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานต่าง ๆ ขององค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อแสดงถึงการใช้บทบาทหน้าที่ของตนเอง ที่มีให้กับฝ่ายบริหารท้องถิ่น ข้าราชการประจำ และประชาชน ได้เห็นถึงศักยภาพในการทำหน้าที่ของตัวสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเอง ไปสู่การเพิ่มการเชื่อมั่น ศรัทธา การยอมรับ ในตัวบุคคล อันเกี่ยวเนื่องไปถึงการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละหมู่บ้านซึ่งมีการครองตำแหน่งคราวละ 4 ปี ต้องมีการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลใหม่ ทำให้มีส่วนที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะเริ่มเข้ามามีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลกับการดำเนินงานต่าง ๆ มากในทุก ๆ ด้าน

ซึ่งเมื่อพิจารณาในแต่ละด้าน พบว่า

1.1 การมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วมีส่วนร่วม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกัญญารัตน์ อุปสิทธิ์ (2553) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมาก และกับงานวิจัยของ ธวัชชัย หล่อวิริยะสกุล (2550) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์

ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ อยู่ในระดับมากเป็นด้านที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมสูงสุดในจำนวน 4 ด้าน ตลอดจนความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า การมีส่วนร่วมด้านการตัดสินใจของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากการตัดสินใจเป็นบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นอันดับความสำคัญอันดับหนึ่ง ในทุกครั้งที่มีการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะต้องมีบทบาทให้การตัดสินใจเพื่อพิจารณาและอนุมัติจึงเป็นไปได้ว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณารายชื่อของการมีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจ ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในด้านการตัดสินใจในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายปีขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ การพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมากที่สุด และลำดับสุดท้ายคือการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/ กิจกรรมในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือสมาชิกสภาท้องถิ่น (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, 2551) ที่กล่าวว่าบทบาทของสมาชิกสภาท้องถิ่นบทบาทด้านนิติบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติตรากฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการตราหรือเรียกโดยทั่วไปว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” สภาท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการเสนอพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น และสอดคล้องกับมาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารกิจการขององค์การบริหารส่วนตำบล และพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบลร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมและสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สิทธิพล ภาวะ โข (2554) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนในด้านการตัดสินใจสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมตัดสินใจโดยการนำเสนอปัญหาต่อที่ประชุมประชาคมเพื่อบรรจุในแผนพัฒนาสามปีนำปัญหาที่เกิดขึ้น เข้าที่ประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อนำไปสู่การแก้ปัญหาของชุมชน การเข้าประชุมเพื่อรับหลักการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณาและจัดเข้าสู่แผนพัฒนาตำบลต่อไป มีส่วนร่วม

ในการตรวจสอบและพิจารณาโครงการต่าง ๆ ก่อนที่จะนำไปจัดทำแผนพัฒนาและจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ โดยการเข้าร่วมประชุมกับคณะกรรมการจัดทำแผนพัฒนา พิจารณาให้ความเห็นชอบของแผนพัฒนาตำบล พิจารณาให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณตลอดจนความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า เมื่อพิจารณาแล้วพบว่า การพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายปีขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นอันดับแรกในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล นั้น บทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ได้กำหนดชัดเจนในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 ว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบล ในการขอมติอนุมัติในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องให้ความเห็นชอบข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีนั้น ๆ เพื่อจะนำไปสู่กระบวนการประกาศใช้ข้อบัญญัติ แล้วนำไปเป็นการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ตามการตั้งงบประมาณในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีจึงเป็นไปได้ว่าข้อการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล จะเป็นข้อที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมมากที่สุด

1.2 การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในการด้านการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ รัชชชัย หล่อวิริยะสกุล (2550) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์พบว่าการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก และผลงานวิจัยของ วีรชัย จันทะ (2551) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่าระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน อยู่ในระดับมาก ตลอดจนความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องจากปัจจุบันสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเริ่มเข้ามามีบทบาทในหน้าที่ของตนเองมากขึ้น เริ่มมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นมากขึ้น อยากเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น จึงส่งผลให้เกิดการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานกับองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของการมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานในการให้คำปรึกษา ข้อมูล เสนอความคิดเห็น เสนอทางเลือก เสนอทางออก ในการดำเนินนโยบายแก่ฝ่ายบริหารท้องถิ่น เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมากรองลงมา คือ มีส่วนร่วม ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบ อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้ายคือมีส่วนร่วมในการขอคำแนะนำการยกย่องข้อบัญญัติ จากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับคู่มือสมาชิกสภาท้องถิ่น (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, 2551) ที่กล่าวว่าบทบาทของสมาชิกสภาท้องถิ่นการให้ความเห็นในเรื่องสำคัญเพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหาร และพัฒนาท้องถิ่นกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้เปิดโอกาสให้สภาท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นสามารถให้คำปรึกษาหารือแก่ฝ่ายบริหารได้ ดังนั้น ในบางเรื่องหรือ บางประเด็นหากสภาท้องถิ่นเห็นว่าเป็นสิ่งที่ฝ่ายบริหารควรจะให้มีความสำคัญหรือให้ความสนใจ ก็สามารถที่จะเสนอข้อมูลเสนอความคิดเห็นเสนอทางเลือก หรือเสนอทางออกเพื่อประกอบการตัดสินใจในทางนโยบายให้ฝ่ายบริหารได้และทำหน้าที่เป็นจุดเชื่อมทางการสื่อสาร การกระจายข้อมูลข่าวสารระหว่างประชาชนชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการมีส่วนร่วม เป็นหัวใจที่สำคัญในการบริหารงานท้องถิ่นดังนั้นในเบื้องต้นเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรต้องให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์สื่อสารสภาท้องถิ่นในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชนในชุมชนท้องถิ่น จึงต้องทำหน้าที่เป็นหมุดเชื่อมกลางระหว่างประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยทำหน้าที่กระจายข้อมูลข่าวสารแผนการดำเนินงานและผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนทราบในฐานะที่ประชาชนเป็น “เจ้าขององค์กร” และการประชาสัมพันธ์ ผลการดำเนินงานจะทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเคารพศรัทธา เชื่อมั่นอันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและการดำเนินบทบาทด้านนิติบัญญัติ ของสมาชิกสภาท้องถิ่นสมาชิกสภาท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการยกย่องข้อบัญญัติด้วยการจัดรับฟังความคิดเห็นประชาชนในระหว่างการยกย่องข้อบัญญัติท้องถิ่นนอกจากนั้นสภาท้องถิ่นอาจขอคำแนะนำในการยกย่องข้อบัญญัติท้องถิ่นจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่และสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สิทธิพล ปะวะ โข (2554) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

ในด้านการดำเนินงานของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอกำแพงแสน จังหวัดมหาสารคาม การมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นในการปฏิบัติงานของนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานในการให้คำปรึกษา ข้อมูล เสนอความคิดเห็น เสนอทางเลือก เสนอทางออก ในการดำเนินนโยบายแก่ฝ่ายบริหารท้องถิ่น เป็นอันดับ 1 อาจเป็นเพราะว่า ในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจะดำเนินงานโดยฝ่ายบริหารท้องถิ่นเป็นส่วนใหญ่ การที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้คำปรึกษา ข้อมูล เสนอความคิดเห็น เสนอทางเลือก เสนอทางออก ในการดำเนินงานให้กับฝ่ายบริหารเพราะว่าต้องการถ่วงดุลอำนาจการบริหารงานของฝ่ายบริหารท้องถิ่นให้บริหารงานเป็นไปตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในคราวที่เข้ารับตำแหน่ง จึงเป็นข้อที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมมากที่สุดในรายชื่อนี้

1.3 การมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กัญญารัตน์ อุปสิทธิ์ (2553) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตจังหวัดสกลนคร พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชชชัย หล่อวิริยะสกุล (2550) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอยะผิง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมากตลอดจนความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจะมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ อยู่ในระดับมาก เพราะ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับผลประโยชน์เกิดขึ้นกับตัวสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเองโดยตรง จึงทำให้การเข้ามามีส่วนร่วมในผลประโยชน์มาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของการมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ พบว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจนได้รับความเคารพนับถือ ความศรัทธาเชื่อมั่นจากประชาชน เป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมากรองลงมา คือ การมีส่วนร่วมในการสร้างศักยภาพของประชาชนเสริมสร้างการเป็นพลเมือง มีจิตสาธารณะ สามารถร่วมทำงานกับชุมชนซึ่งสอดคล้องกับคู่มือสมาชิกสภาท้องถิ่น (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น

สถาบันพระปกเกล้า, 2551) บทบาทของสมาชิกสภาท้องถิ่นบทบาทด้านการเป็นตัวแทนของประชาชนสื่อสารสภาท้องถิ่นในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นจึงต้องทำหน้าที่เป็นหมุดเชื่อมกลางระหว่างประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทำหน้าที่กระจายข้อมูลข่าวสารแผนการดำเนินงานและผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนทราบในฐานะที่ประชาชนเป็น “เจ้าขององค์กร” และการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานจะทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเคารพศรัทธาเชื่อมั่น อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการและสมาชิกสภาท้องถิ่นควรกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงศักยภาพของประชาชนและเสริมสร้างความเป็นพลเมืองรวมทั้งจิตสาธารณะ ร่วมทำงานกับชุมชน เพราะความสำเร็จของการปกครองท้องถิ่น คือ การให้ประชาชนดูแลท้องถิ่นด้วยตนเองตลอดจนความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า การมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบล จนได้รับความเคารพ นับถือ ความศรัทธา เชื่อมั่นจากประชาชน มากที่สุด เพราะว่าเป็นสิ่งที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลได้รับผลกระทบโดยตรง การมีส่วนร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนเกิดความนับถือ ศรัทธา และเคารพ เชื่อมั่น นำไปสู่การพิจารณา ของประชาชนสำหรับการเลือกตั้งใหม่เมื่อครบระยะเวลาการดำรงตำแหน่ง

1.4 การมีส่วนร่วมในด้านการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วมีส่วนร่วมในการด้านการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหาในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัชชชัย หล่อวิริยะสกุล (2550) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์พบว่า การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก และผลงานวิจัยของ วิระชัย จันทะ (2551) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม พบว่าการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก ตลอดจนความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า การที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในด้านการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา อยู่ในระดับมาก ซึ่งเป็นไปตามบทบาทและหน้าที่ของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการกำหนดบทบาทและหน้าที่ ในพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ควบคุมการปฏิบัติงานของฝ่ายบริหาร เพราะฉะนั้น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

จึงต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหาเป็นอย่างมาก เพื่อถ่วงดุล การบริหารงานของฝ่ายบริหารท้องถิ่น

เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อของการมีส่วนร่วมในด้านการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไข ปัญหา พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มีส่วนร่วมในด้านการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา ในการรับทราบรายงานผล การปฏิบัติงานตามนโยบายที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประจำทุกปีเป็นอันดับ 1 อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ มีส่วนร่วมในการกระตุ้นผู้บริหาร ท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายเกี่ยวกับงานในหน้าที่ อยู่ในระดับมาก และลำดับสุดท้ายคือ มีส่วนร่วมในการรับแจ้งข้อมูล ข้อร้องเรียน ร้องทุกข์ เสนอเรียกร้องเกี่ยวกับการบกพร่อง ในการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการไปแล้ว อยู่ในระดับมากซึ่งสอดคล้องกับคู่มือสมาชิกสภาท้องถิ่น (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, 2551) บทบาทด้านการควบคุมการบริหารสมาชิกสภาควรสนับสนุนสมาชิก สภาท้องถิ่นสามารถดำเนินบทบาทในการตรวจสอบและถ่วงดุลฝ่ายบริหารรวมทั้งให้ การสนับสนุนได้ในลักษณะดังนี้ คือ

1. การควบคุมการบริหารงานกฎหมายกำหนดให้สภาท้องถิ่นมีอำนาจในการควบคุม ฝ่ายบริหาร

1.1 การรับทราบคำแถลงนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นได้กำหนดว่าก่อนที่ผู้บริหารท้องถิ่นจะเข้ารับตำแหน่งประธานสภาต้องเรียกประชุม สภาท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงนโยบายต่อสภาท้องถิ่นโดยต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อแจกให้แก่สมาชิกสภาท้องถิ่นที่เข้าร่วมประชุมในการแถลงนโยบายดังกล่าว จะไม่มีการลงมตินอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดว่าผู้บริหารท้องถิ่นต้องจัดทำรายงานแสดงผลการ ปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี

1.2 การตั้งกระทู้ถามการตั้งกระทู้ถามเป็นการถามคำถามที่สมาชิกสภาท้องถิ่นตั้งขึ้น เพื่อถามผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายเกี่ยวกับงาน ในหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นแต่ทั้งนี้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นมีสิทธิที่จะไม่ตอบ กระทู้หากเห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น

1.3 การขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปการขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปเป็นการดำเนินการ ปรัชญาพิจารณาแสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกสภาท้องถิ่นในเรื่องที่เกี่ยวกับการ บริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นและเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงข้อเท็จจริงหรือแสดง

ความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ทั้งนี้ กฎหมายกำหนดว่า ในการเปิดอภิปรายทั่วไปนั้น จะต้องไม่มีการลงมติและสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือสภาท้องถิ่น ก็จะเป็นช่องทางในการแจ้งข้อมูลข่าวสารร้องเรียนหรือร้องทุกข์ไปยังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาระบบการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไปตลอดจนความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า ในการรับทราบรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปีเป็นข้อที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา มากที่สุด เพราะว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องทราบผลการปฏิบัติงานตามนโยบายของฝ่ายบริหารเป็นประจำทุกปี เพราะต้องมีการตรวจสอบการปฏิบัติงานว่าเป็นไปตามที่ฝ่ายบริหารได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจริงหรือไม่ จึงเป็นข้อที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเข้ามามีส่วนร่วมในรายชื่อนี้มากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน

ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลจำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ดำรงตำแหน่ง ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานท้องถิ่น และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ผู้วิจัยขอเสนอการอภิปรายผลการวิจัย ดังนี้

2.1 เพศ: ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นเพศชายมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว มากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นเพศหญิง ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ กิตติศักดิ์ ชีวาสัจจาสกุล (2548) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา: อำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า เพศชาย มีแนวโน้มในการเข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่า เพศหญิงแต่ขัดแย้งกับ Cohen and Uphoff (1977) ได้จำแนกปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลไว้ 8 ประการ เพศเป็นตัวแปรที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคล ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านนี้หลายชิ้น พบว่า โครงการปรับปรุงพื้นที่เลี้ยงสัตว์ ในเรื่องเพศ พบว่า เพศหญิงมีแนวโน้มเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น ตลอดจนความเห็นของผู้วิจัย เห็นว่าเนื่องจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละพื้นที่ปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีจำนวนบุคคลที่ได้รับเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในแต่ละหมู่บ้านส่วนใหญ่แล้วเป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง อาจเป็นสาเหตุและปัจจัยหนึ่งที่จะเกี่ยวเนื่องไปถึงการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพศชาย

มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นเพศหญิงซึ่งเป็นเพศที่เป็นกลุ่มเล็กกว่าและน้อยกว่าเพศชาย อีกทั้งความสามารถ ความกล้าแสดงออก การติดต่อสื่อสาร ระหว่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลกับฝ่ายบริหารขององค์การบริหารส่วนตำบลนั้น สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นเพศชายจะมีมากกว่า อาจเป็นผลที่ทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เป็นเพศหญิง

2.2 อายุ: ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุระหว่าง 45-49 ปี มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุระหว่าง 50-54 ปี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุระหว่าง 55-59 ปี สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุต่ำกว่า 45 ปี และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา พรหมศิริ (2552) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาในการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนโยบายและข้อบัญญัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับ Cohen and Uphoff (1977) ได้จำแนกปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลไว้ 8 ประการ หนึ่งในปัจจัยทั้ง 8 ประการ อายุเป็นตัวแปรที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคล ซึ่งอาจมีปัญหาอยู่บ้างในการกำหนดอายุของคนกลุ่มต่าง ๆ กล่าวคือ จะกำหนดอายุตามปีปฏิทินหรือตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านนี้หลายชิ้นพบว่า โครงการปรับปรุงพื้นที่เลี้ยงสัตว์ต้องใช้คนทำงานระดับอายุปานกลางมีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น แต่ขัดแย้งกับ สมบัติ คุณเจริญ (2547) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทราต่อการพัฒนาท้องถิ่นพบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา จะมีช่วงอายุระหว่าง 41-50 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นเป็นบางครั้ง และช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นบางครั้งตลอดจนความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีอายุระหว่าง 45-49 ปี มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุดนั้น อาจเป็นเพราะว่า บุคคลที่มีอายุอยู่ในช่วงดังกล่าว เป็นช่วงอายุที่อยู่ในอายุปานกลาง เป็นอายุที่อยู่ในช่วงเหมาะสมที่มีทั้งคุณวุฒิและวัยวุฒิ กำลังความสามารถพร้อมในหลาย ๆ ด้าน ทำให้สามารถที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานได้มากกว่าช่วงอายุอื่น ๆ ได้แก่อายุต่ำกว่า 45 ปี ที่อาจจะยังมีช่วงอายุน้อยเกินไป และอายุมากกว่า 60 ปีขึ้นไป อาจเป็นช่วงอายุมากขึ้นไปที่จะทำให้มีความสนใจเข้ามามีส่วนร่วม

ในการดำเนินงานได้น้อยและไม่ดีเท่าที่ควร

2.3 ระดับการศึกษา: ผลการวิจัย โดยภาพรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช./ ปวส./ อนุปริญญามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาประถมศึกษาและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรี ซึ่งขัดแย้งกับ สมบัติ คุณเจริญ (2547) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา ต่อการพัฒนาท้องถิ่น พบว่าส่วนใหญ่มีระดับการศึกษามัธยมศึกษาตอนต้นมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นนาน ๆ ครั้ง รองลงมาได้แก่ระดับสูงกว่าปริญญาตรี มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่น นาน ๆ ครั้ง ตลอดจนความเห็นของวิจัยเห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ที่มีระดับการศึกษาอยู่ที่ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย/ ปวช./ ปวส./ อนุปริญญาแล้วมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด มากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีระดับการศึกษาในระดับอื่น ๆ นั้น อาจเป็นไปได้ว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีวุฒิการศึกษาในระดับกลาง ไม่ต่ำและไม่สูงเกินไปนั้นมีความรู้การศึกษาในระดับกลาง ๆ สามารถทำให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในกลุ่มนี้กล้าที่จะเข้ามาแสดงบทบาทหน้าที่ให้ความร่วมมือและมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพราะตัวสมาชิกสภาเองอาจจะคิดว่า ตนเองไม่ใช่คนที่ไม่มีการศึกษาหรือมีการศึกษาอยู่ในระดับต่ำ และก็คิดว่าถึงไม่ได้ศึกษาในระดับปริญญาตรีแต่ก็มีความรู้ความสามารถพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้ ประกอบกับส่วนใหญ่สมาชิกสภา ๆ ที่มีระดับการศึกษาในระดับนี้จะมิใช่ช่วงอายุระดับปานกลาง ความกล้าที่จะเข้ามามีส่วนร่วมและเพื่อแสดงให้ทั้งฝ่ายบริหาร ข้าราชการและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลด้วยกันเองได้เห็นว่า จบการศึกษาระดับนี้ก็มีความสามารถพอที่จะเข้ามาช่วยในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้มากกว่า การศึกษาในระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับปริญญา เพราะสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีการศึกษาในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น อาจจะมีความคิดที่ว่าตนเองมีการศึกษาต่ำ เมื่อเทียบกับผู้ที่จบการศึกษาระดับที่สูงกว่าในองค์การบริหารส่วนตำบลนั้น ๆ ทำให้ไม่กล้าที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลได้เท่าที่ควร แต่ทั้งนี้ผู้ที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีแต่มีส่วนร่วมน้อยกว่า อาจเป็นเพราะว่าส่วนใหญ่แล้วสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรี จะมีอายุอยู่ในช่วงอายุต่ำกว่า 35 ปี ซึ่งนับว่ายังเป็นสมาชิกสภา ๆ ที่อายุน้อย ทำให้ความกล้าในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ก็ยังไม่สามารถทำได้เท่าที่ควรถึงแม้จะจบการศึกษาระดับปริญญาตรีก็ตาม

2.4 ประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่ง: ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 4 ปี มีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล มากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งมากกว่า 4 ปีขึ้นไป ซึ่งขัดแย้งกับ สมบัติ คุณเจริญ (2547) ศึกษาเรื่องการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษากรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่า การดำรงตำแหน่งมากกว่า 5 ปี มีส่วนร่วมนาน ๆ ครั้ง ตลอดจนความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่ยังมีประสิทธิผลการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 4 ปี คือ 1 สมัย ของการเป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถดำรงตำแหน่งได้คราวละ 4 ปี ด้วยความที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสมัยแรก ครั้งแรก ความต้องการที่จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลย่อมมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งมากกว่า 4 ปีขึ้นไป เพราะอาจเป็นไปได้ว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งมากกว่า 4 ปีขึ้นไป นั้นถือว่าได้เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่า 1 สมัยแล้ว ความมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลอาจไม่มากเท่าที่เมื่อครั้งที่เป็นสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในสมัยแรก ครั้งแรก เพราะเป็นมาหลายสมัยแล้ว หลายปีแล้ว อาจจะรู้การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากพอสมควรแล้ว จึงเป็นเหตุให้ไม่ค่อยมีส่วนร่วมมากเท่ากับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่เพิ่งได้รับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นสมัยแรก ครั้งแรก ที่มีประสิทธิภาพการดำรงตำแหน่งไม่เกิน 4 ปี

2.5 ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานท้องถิ่น: ผลการวิจัยพบว่าโดยภาพรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานท้องถิ่นอยู่ในระดับควรปรับปรุงมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานท้องถิ่นอยู่ในระดับดีมาก สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานท้องถิ่นอยู่ในระดับดี ซึ่งขัดแย้งกับงานวิจัยของ พรหมณี แสงโยธา (2553) ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมในการบริหารจัดการขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษาพบว่า ไม่ว่าสมาชิกของประชาคมจะมีระดับความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ที่มากน้อยแตกต่างกันเพียงใด สมาชิกประชาคมก็มีค่าเฉลี่ยระดับการมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ, การวางแผนดำเนินกิจกรรม, การดำเนินกิจกรรม, และการติดตามประเมินผลของการบริหารจัดการองค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่แตกต่างกัน

ตลอดจนความเห็นของผู้วิจัย เห็นว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ความเข้าใจ การบริหารงานท้องถิ่นอยู่ในระดับควรปรับปรุงมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลมากที่สุดนั้น เพราะส่วนหนึ่งเกิดจากการที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีความรู้ ความเข้าใจการบริหารงานเป็นพื้นฐานที่ค้ำอยู่แล้ว จึงทำให้เหมือนว่าตนเองมีศักยภาพความรู้ ความสามารถมากพอจึงเป็นสาเหตุที่จะคิดว่าไม่จำเป็นที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลเท่าที่ควรเพียงเพราะคิดว่าตนเองทราบแล้ว รู้แล้วต่างจากสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่มีความรู้ความเข้าใจการบริหารงานท้องถิ่นอยู่ในระดับ ควรปรับปรุงที่คิดว่าตนเองไม่มีความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานท้องถิ่นมากพอ จึงเป็นสาเหตุ ที่จะทำให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากขึ้น เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเองและเพื่อให้ได้รับ ความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อสำหรับการ ปฏิบัติงานในหน้าที่ของตนเองต่อไป

2.6 การรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบล: ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยจำแนก ตามช่องทางการรับรู้ข่าวสารพบว่า โดยภาพรวมสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่รับรู้ ข่าวสารผ่านช่องทางรายงานผลการปฏิบัติงานมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วมากกว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ที่รับรู้ข่าวสารผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่รับรู้ข่าวสาร ผ่านช่องทางสื่อผ่านเสียงตามสาย และสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่รับรู้ข่าวสารผ่าน ช่องทางสื่อประชาสัมพันธ์ ตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัฐ กันภัย และธรรมนิตย์ วราภรณ์ (2551) ศึกษาเรื่อง การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนา ท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ตอนล่าง ผลการศึกษาพบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนาท้องถิ่น ในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงใต้ตอนล่าง มีความสัมพันธ์ทางบวกทุกตัว และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตลอดจนความเห็นของผู้วิจัยเห็นว่า ปัจจุบันช่องทางการ สื่อสารประชาสัมพันธ์ทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ได้รับความนิยมนับอย่างสูง ทำให้ทราบข่าวสาร การประชาสัมพันธ์ที่รวดเร็ว ทันเวลา ประกอบกับปัจจุบันองค์การบริหารส่วนตำบลแต่ละแห่งได้ เปิดช่องทางการแจ้งข่าวสารประชาสัมพันธ์ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ในหลาย ๆ ช่องทาง ที่ได้รับความ นิยมมากที่สุดในตอนนี้อีกคือ ช่องทางแจ้งข่าวสารทางเว็บไซต์ของหน่วยงาน/ Facebook/ Line

เป็นช่องทางการให้ข้อมูลข่าวสารที่มีผู้ได้รับข่าวสารประชาสัมพันธ์ที่รวดเร็ว และทั่วถึง ทันเวลา จึงเป็นไปได้ว่าสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลที่รับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่ออิเล็กทรอนิกส์ จะมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลมากกว่าการรับรู้ข่าวสารประชาสัมพันธ์ผ่านช่องทางสื่อผ่านเสียงตามสาย และสื่อประชาสัมพันธ์

ข้อเสนอแนะ

การกำหนดข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งนี้แบ่งออกเป็น 2 ประเภท ได้แก่ ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ และข้อเสนอแนะในการวิจัยในครั้งต่อไป

ข้อเสนอแนะในการนำ

1. ผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

จากผลการศึกษา พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ในภาพรวมอยู่ในระดับมากเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากที่สุดไปหาค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด พบว่า สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมากที่สุด รองลงมาคือ ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ และแก้ไขปัญหา ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์ ส่วนด้านที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วมีส่วนร่วมน้อยที่สุด คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า

1.1 การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงานมีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับการมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ และเมื่อพิจารณาประเด็นในด้านนี้พบว่า “การมีส่วนร่วมในการขอคำแนะนำการยกร่างข้อบัญญัติจากนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่” มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการดังนี้

1.1.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.1.1.1 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรมีนโยบายจัดหลักสูตรฝึกอบรมให้ความรู้แก่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบข้อบังคับ และข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำร่าง/ การยกร่างข้อบัญญัติ

1.1.1.2 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรส่งเสริมให้มีการจัดทำหนังสือคู่มือเรื่องการจัดทำร่าง/ ยกร่างข้อบัญญัติสำหรับให้สมาชิกสภาท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางสำหรับ

การปฏิบัติงานด้านการจัดทำร่าง/ การยกร่างข้อบัญญัติ

1.1.1.3 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นควรมีการจัดบุคลากรหรือนักวิชาการ หรือผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของสมาชิกสภาท้องถิ่นไว้ในพื้นที่เพื่อสำหรับให้คำแนะนำ แก่สมาชิกสภาท้องถิ่นในการจัดทำร่าง/ การยกร่างข้อบัญญัติ

1.1.2 ข้อเสนอเชิงปฏิบัติการ

1.1.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรให้การสนับสนุนสมาชิกสภาท้องถิ่นเข้ารับการศึกษาอบรมตามหลักสูตรที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้จัดขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มพูน ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ ข้อบังคับ และข้อกฎหมายเกี่ยวกับการจัดทำร่าง/ การยกร่าง ข้อบัญญัติ

1.1.2.2 องค์การบริหารส่วนตำบลควรสนับสนุนหนังสือคู่มือการจัดทำร่าง/ การยกร่างข้อบัญญัติให้กับสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อใช้เป็นคู่มือการจัดทำ

1.1.2.3 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีส่วนร่วมในการขอรับ คำแนะนำจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่นั้น ๆ เพื่อให้การปฏิบัติเป็นไปด้วยความถูกต้อง

1.2 การมีส่วนร่วมในด้านผลประโยชน์ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วม ในด้านผลประโยชน์มีค่าเฉลี่ยน้อยเป็นอันดับรองสุดท้าย เมื่อเทียบกับการมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ และเมื่อพิจารณาประเด็นในด้านนี้พบว่า “มีส่วนร่วมในการสร้างศักยภาพของประชาชน เสริมสร้างการเป็นพลเมือง จิตสาธารณะ สามารถร่วมทำงานกับชุมชน” มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1.2.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.2.1.1 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรมีการกำหนดนโยบายส่งเสริม และเสริมสร้างการเป็นพลเมือง จิตสาธารณะ ในรูปแบบการกำหนดให้มีโครงการ/ กิจกรรม เพื่อให้ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ

1.2.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.2.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลควรมีการจัดโครงการ/ กิจกรรม ตามแนวทางการเสริมสร้างการเป็นพลเมือง จิตสาธารณะ ให้ประชาชนมองเห็นปัญหาพร้อมกัน และสามารถแก้ปัญหาร่วมกัน เช่น โครงการ/ กิจกรรมสร้างสุขเพื่อคนอาสา โครงการอบรมผู้นำ กิจกรรมเพื่อสังคม การจัดกิจกรรมการบริการเพื่อชุมชน เป็นต้น

1.2.2.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรเป็นผู้นำใน การสร้างศักยภาพการมีส่วนร่วมของประชาชนกับชุมชน

1.2.2.3 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีส่วนในการให้

ความร่วมมือกับองค์การบริหารส่วนตำบลในการเสริมสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกของประชาชนให้เกิดความรักและหวงแหนท้องถิ่นของตนมากขึ้น

1.3 การมีส่วนร่วมในด้านการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา ผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมในด้านการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา มีค่าเฉลี่ยอยู่ในอันดับที่สองเมื่อเทียบกับการมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ และเมื่อพิจารณาประเด็นในด้านนี้พบว่า “การมีส่วนร่วมในการรับแจ้งข้อมูล ขอร้องเรียน ร้องทุกข์ เสนอเรียกร้องเกี่ยวกับการบกพร่องในการดำเนินงานตามโครงการ หรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการไปแล้ว” มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบายและข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1.3.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.3.1.1 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ควรจัดแนวทางส่งเสริม สนับสนุน สื่อสาร สร้างความรู้ความเข้าใจให้ภาคประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารงานและการตรวจสอบ การดำเนินงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น

1.3.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.3.2.1 องค์การบริหารส่วนตำบลส่งเสริมภาคประชาชนให้มีส่วนร่วมในการบริหารงานและตรวจสอบการดำเนินงานขององค์กรปกครองท้องถิ่น ตรวจสอบข้อเท็จจริง ร้องเรียน ร้องทุกข์

1.3.2.2 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรให้ความสนใจในการรับฟัง ปัญหาข้อร้องทุกข์ ขอร้องเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงาน โครงการ/ กิจกรรมขององค์การบริหาร ส่วนตำบลที่ได้ดำเนินการไปแล้วจากประชาชน เพื่อจะนำมาซึ่งการปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบลต่อไป

1.3.2.3 สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลควรมีส่วนร่วมและส่งเสริม ให้ภาคประชาชนเข้ามามีบทบาทในการตรวจสอบการดำเนินงานตาม โครงการหรือกิจกรรม ที่องค์การบริหารส่วนตำบลที่ได้ดำเนินการไปแล้วมากขึ้น

1.4 การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจผลการศึกษาพบว่า การมีส่วนร่วมใน ด้านการตัดสินใจ มีค่าเฉลี่ยเป็นอันดับ 1 เมื่อเทียบกับการมีส่วนร่วมในด้านอื่น ๆ และเมื่อพิจารณา ประเด็นในด้านนี้พบว่า “การจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/ กิจกรรม ในแผนพัฒนาองค์การ บริหารส่วนตำบล” มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด ดังนั้น ผู้วิจัยสามารถกำหนดข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย และข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ ดังนี้

1.4.1 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1.4.1.1 กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น ควรกำหนดระเบียบ

และแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นขององค์กรปกครองท้องถิ่น ส่งเสริม สนับสนุน และให้คำปรึกษาแก่องค์กรปกครองท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาท้องถิ่นเป็นเครื่องมือในการพัฒนาพื้นที่ ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

1.4.2 ข้อเสนอแนะเชิงปฏิบัติการ

1.4.2.1 องค์กรบริหารส่วนตำบล ควรจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นตามแนวทาง ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดแนวทาง ให้สอดคล้องกับความต้องการของประชาชน

1.4.2.2 สมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลควรเข้าร่วมประชุมสภา เพื่อการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีร่วมพิจารณาจัดลำดับความสำคัญของ โครงการ/ กิจกรรมในแผนพัฒนาตำบลบรรจุในข้อบัญญัติงบประมาณ

1.4.2.3 สมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลควรตระหนักถึงประโยชน์ ของชุมชนและประชาชนในการรับความช่วยเหลือบรรเทาความเดือดร้อนจากองค์กรบริหาร ส่วนตำบลในงบประมาณท้องถิ่น จึงควรมีจัดลำดับความสำคัญของ โครงการ/ กิจกรรม ที่จะนำบรรจุ ในข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นต่อไป

1.4.2.4 องค์กรบริหารส่วนตำบลควรเปิด โอกาสให้สมาชิกสภาองค์กร บริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการจัดลำดับ โครงการพัฒนาท้องถิ่นในแผนพัฒนาองค์กร บริหารส่วนตำบลมากขึ้น

1.4.2.5 องค์กรบริหารส่วนตำบลควรเปิด โอกาสให้สมาชิกสภาองค์กร บริหารส่วนตำบลได้มีส่วนร่วมในการจัดสรร โครงการ/ งบประมาณให้ครอบคลุมพื้นที่ขององค์กร บริหารส่วนตำบลอย่างทั่วถึงและเสมอภาค

1.4.2.6 สมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลควรศึกษาสภาพพื้นที่ของตนเอง เพื่อวางแผนการพัฒนาท้องถิ่นให้เกิดประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด แก่ประชาชน

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ในการวิจัย “การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบล ในการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว” ครั้งนี้ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ จึงไม่สามารถได้ข้อมูลเชิงลึกในระดับต่าง ๆ เกี่ยวกับการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว เท่าที่ควร ดังนั้น ในการวิจัยครั้งต่อไปควรใช้วิธีการสัมภาษณ์ทำวิจัยเชิงคุณภาพในเรื่องการมีส่วนร่วม ของสมาชิกสภาองค์กรบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์กรบริหารส่วนตำบล ในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จะได้ข้อมูลเชิงลึกและทราบรายละเอียดต่าง ๆ ของข้อมูล

มากยิ่งขึ้น เพื่อให้เกิดมุมมองในหลากหลายมิติและเข้าถึงข้อมูลที่ต้องการได้ดียิ่งขึ้น

2.2 เพื่อจะได้นำแนวนโยบายมาใช้ในการแก้ปัญหาต่อไป อันจะก่อให้เกิดผลประโยชน์ต่อประชาชนในท้องถิ่นในระดับที่กว้างขวางยิ่งขึ้น จึงควรมีการศึกษาการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในระดับจังหวัด ประกอบกับการศึกษาในเชิงเปรียบเทียบ (Comparative studies) ระหว่างองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตชนบทและองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตเมืองของจังหวัดหนึ่ง ๆ ที่ศึกษา

บรรณานุกรม

- กมลศักดิ์ ชรรมาวุฒิ. (2545). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการคัดแยกมูลฝอยของเทศบาลนครหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- กรมการปกครอง. (2542). คู่มือวิทยากรสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ: ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
- กรมการปกครอง. (2543). คู่มือการปฏิบัติงานจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2550). รวบรวมกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นสำนักพัฒนาระบบรูปแบบโครงสร้าง. กรุงเทพฯ: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น.
- กระทรวงมหาดไทย. (2499). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงมหาดไทย. (2509, 1 มีนาคม). พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน (ฉบับที่ 2). กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงมหาดไทย. (2515). ประกาศของคณะปฏิวัติ คณะกรรมการสภาตำบล. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กระทรวงมหาดไทย. (2538). ระเบียบว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาตำบลและสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2538. กรุงเทพฯ: กระทรวงมหาดไทย.
- กองราชการส่วนตำบล กรมการปกครอง. (2544). กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานของหน่วยบริหารราชการส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง.
- กัญญารัตน์ อุปสิทธิ์. (2553). การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ในจังหวัดสกลนคร. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- กิตติศักดิ์ ชีวาสัจจาสกุล. (2548). การมีส่วนร่วมของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล: กรณีศึกษาอำเภอสามชุก จังหวัดสุพรรณบุรี. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาปรัชญาการเมืองและเศรษฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเกริก.

- กิตติศักดิ์ รัตนโนชา. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี ขององค์การบริหารส่วนตำบลบาเจาะ อำเภอบ้านนังस्ता จังหวัดยะลา. การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.*
- เกรียงไกร ป้องศรี. (2552). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาในการวางแผนพัฒนาท้องถิ่น ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอหนองพอก จังหวัดร้อยเอ็ด. งานนิพนธ์ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชายุทธศาสตร์การพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด.*
- เกศินี พรหมตัน. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนา 3 ปี ของเทศบาลตำบลแม่โจ้ จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าแบบอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต, สาขาวิชาการเมืองและการปกครอง, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.*
- โกวิท พวงงาม. (2545). *คู่มือการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.*
- โกวิท พวงงาม. (2546). *การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.*
- โกวิท พวงงาม. (2548). *การปกครองท้องถิ่นไทย หลักและมิติใหม่ในอนาคต. กรุงเทพฯ: วิญญูชน.*
- โกวิท พวงงาม. (2549). *องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไทยปรับวิธีคิดเพิ่มความสามารถและพลังสร้างสรรค์. กรุงเทพฯ: เอกสารเผยแพร่ศูนย์ศึกษาการพัฒนาประชาธิปไตย มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.*
- โกวิท พวงงาม. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย: เอกสารตำราหลักประกอบการเรียนการสอน หลักสูตรรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาการปกครองท้องถิ่น วิชาการเมืองการปกครองส่วนท้องถิ่น ไทย. กรุงเทพฯ: เอ็กซ์เปอร์เน็ท.*
- งานทะเบียนราษฎรสำนักงานอำเภอวังน้ำเย็น. (2558). *ข้อมูลประชากรและจำนวนครัวเรือน. สระแก้ว: สำนักงานอำเภอวังน้ำเย็น.*
- งานบุคลากร สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน. (2559). *แผนอัตรากำลัง 3 ปี องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน (2558-2560). สระแก้ว: องค์การบริหาร ส่วนตำบลคลองหินปูน.*

- งานบุคลากร สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน. (2559). *แผนอัตรากำลัง 3 ปี องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน (2558-2560)*. สระแก้ว: องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน.
- งานบุคลากร สำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ. (2559). *แผนอัตรากำลัง 3 ปี องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ (2558-2560)*. สระแก้ว: องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ.
- งานวิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน. (2559). *แผนพัฒนา 3 ปี องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน (พ.ศ. 2559-2561)*. สระแก้ว: องค์การบริหารส่วนตำบลคลองหินปูน.
- งานวิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน. (2559). *แผนพัฒนา 3 ปี องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน (พ.ศ. 2559-2561)*. สระแก้ว: องค์การบริหารส่วนตำบลตาหลังใน.
- งานวิเคราะห์นโยบายและแผนสำนักปลัด องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ. (2559). *แผนพัฒนา 3 ปี องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ (พ.ศ. 2559-2561)*. สระแก้ว: องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ.
- เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง. (2527). *การบริหารงานพัฒนาชนบท: การระดมประชาชนเพื่อการพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- เฉลิม เกิดโมลี. (2543). *แนวทางการมีส่วนร่วมในกระบวนการนโยบาย: เอกสารประกอบการเสวนาวิพากษ์ตัวแบบการมีส่วนร่วมของประชาชน*. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- ชไมพร กาญจนกิจสกุล. (2556). *ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์ (พิมพ์ครั้งที่ 2)*. ঢาก: โพรเจ็คท์ ไฟฟ์-ไฟว์.
- ชัยวัฒน์ พันธุ์ศรี. (2545). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาวิทยาลัยเทคโนโลยีทางการแพทย์และสาธารณสุขกาญจนภิเษก*. ภาคนิพนธ์สังคมศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมสงเคราะห์, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- ณรงค์ วารีชล. (2550). *การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาเทศบาลคู่มือผู้นำอยู่: กรณีศึกษาเทศบาลตำบลบางพระ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.

- ดวงอุมา โปธิวัฒน์. (2551). แนวความคิดเกี่ยวกับการปกครองส่วนท้องถิ่น. เข้าถึงได้จาก:
<http://www.onec.go.th/publication/4010003/p0201.html>
- ทศพล อธาโส. (2552). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการบริหารงบประมาณขององค์การบริหารส่วนตำบลสันทราย อำเภอสารภี จังหวัดเชียงใหม่. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ทานตะวัน อินทร์จันทร์. (2546). การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการพัฒนาชุมชนย่อยในเขตเทศบาลเมืองลำพูน. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ที่ทำการปกครองอำเภอวังน้ำเย็น. (2558). ข้อมูลพื้นฐานอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว. สระแก้ว: ที่ทำการปกครองอำเภอวังน้ำเย็น.
- ชนวัฒน์ คำถิลาณนท์. (2550). การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาท้องถิ่น เทศบาลเมืองคูคต จังหวัดปทุมธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร.
- ชัชชัย หล่อวิริยะสกุล. (2550). การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอห้วยเม็ก จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- ธีรวุฒิ ไศภิชญกุล. (2550). การปกครองท้องถิ่นไทย. ฉะเชิงเทรา: เอ็มเอ็นคอมพิวออฟเซต.
- ธีรธิดา เหมพิพัฒน์. (2546). ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ต่อปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- นครินทร์ เมฆไตรรัตน์. (2547). สารานุกรมชุดการปกครองท้องถิ่นไทย รู้กับการปกครองท้องถิ่น. นนทบุรี: สถาบันพระปกเกล้า.
- นิตยา พรหมศิริ. (2552). การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในการดำเนินงานขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม.

- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). *การวิจัยทางการวัดผลและประเมินผล*. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). *การวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 7). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- บุญยิ่ง ประทุม. (2551). *พัฒนาการบริหารงานตามหลักความโปร่งใสและการมีส่วนร่วมของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเขาสามยอด จังหวัดลพบุรี*. วิทยานิพนธ์สังคมสงเคราะห์ศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- บุญอริ ยีหมะ. (2550). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปธาน สุวรรณมงคล. (2547). *การปกครองท้องถิ่นไทย ในบริบทของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540*. กรุงเทพฯ: โครงการส่งเสริมการแต่งตั้งคณบดีมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช,
- ประชา แสนกลาง. (2545). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองท้องถิ่น*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประทาน คงฤทธิ์ศึกษากร. (2526). *การปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ประสิทธิ์ ลินธุอุทัย. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีขององค์การบริหารส่วนตำบลห้วยมะกรูด อำเภอโคกโพธิ์ จังหวัดปัตตานี*. การค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น. วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ประหยัด หงส์ทองคำ. (2520). *การปกครองท้องถิ่นไทย*. กรุงเทพฯ: สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2548). *รายงานการวิจัยการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจกรรมเพื่อพัฒนาชนบท*. กรุงเทพฯ: สถาบันไทยศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ปรีดา เจษฎารางกุล. (2550). *การมีส่วนร่วมของกรรมการชุมชนในการพัฒนาในเขตเทศบาลเมืองคูคต อำเภอลำลูกกา จังหวัดปทุมธานี*. การศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- ปुरुชัย เปี่ยมสมบูรณ์. (2545). *เอกสารแนวทางการเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนในการพัฒนาเศรษฐกิจและคุณภาพสิ่งแวดล้อม*. กรุงเทพฯ: กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย.

- พรชัย เทพปัญญา. (2559). “รัฐธรรมนูญไทย” ใน สถาบันพระปกเกล้า, การเมืองการปกครองไทย
ในรอบ 60 ปี แห่งการครองราชสมบัติของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว. นนทบุรี:
สถาบันพระปกเกล้า.
- พรมณี แสงโยธา. (2553). การมีส่วนร่วมของสมาชิกประชาคมในการบริหารจัดการ
ขององค์การบริหารส่วนตำบล กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบลม่วงสามสิบ
จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี.
- พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545.
(2545, 19 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 237-273.
- พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535. (2535, 29 มีนาคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 167-188.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. 2542. (2542, 17 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1-18.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. 2542. แก้ไขเพิ่มเติม. (2549, 9 มกราคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1-21.
- พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
พ.ศ. 2550. (2550, 14 พฤศจิกายน). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1-18.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542. (2542, 18 พฤศจิกายน).
ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1-31.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกรุงเทพมหานคร พ.ศ. 2528. (2528, 20 สิงหาคม).
ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1-38.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2534 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2545.
(2545, 2 ตุลาคม). ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1-13.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการเมืองพัทยา พ.ศ. 2542. (2542, 19 พฤศจิกายน).
ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1-27
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2499. (2499, 29 มกราคม).
ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1-10.
- พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนตำบล พ.ศ. 2537. (2537, 13 พฤศจิกายน).
ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 16-37.
- พระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542. (2542, 10 ตุลาคม).
ราชกิจจานุเบกษา. หน้า 1-2.

พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2542. (2542, 15 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-11.

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง ฉบับที่ 5 พ.ศ. 2546. (2546, 17 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-21.

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537. (2537, 26 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 11-35.

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537. แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 2). (2537, 13 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-31.

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2542. (2542, 26 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-40.

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 และที่แก้ไขเพิ่มเติมจนถึง (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546. (2546, 26 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 16-37.

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2538. (2538, 26 พฤศจิกายน). หน้า 1-16.

พระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546. (2546, 22 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 16-37.

พีรพล ไชยพงศ์. (2539). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในโครงการรักษาความปลอดภัยเกี่ยวกับชีวิตร่างกายและทรัพย์สินของประชาชน: ศึกษาเฉพาะกรณีเทศบาลตำบลอ้อมน้อย อำเภอกะทุมแบน จังหวัดสมุทรสาคร*. ภาคนิพนธ์พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

พีรพล ไตรทศาวีทย์. (2544). การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการประชาสังคม. ใน *การประชุมวิชาการสถาบันพระปกเกล้า ครั้งที่ 2: “การมีส่วนร่วมของประชาชนความยั่งยืนของประชาธิปไตย”* (หน้า 46-47). กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.

มนตรี เทอดธีระกุล. (2543). *การมีส่วนร่วมของสตรีในองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลของจังหวัดชลบุรีและจังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

- ยศ พรมรัตน์. (2554). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการพัฒนาองค์กรปกครองท้องถิ่น กรณีศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอำนาจเจริญ*. สารนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารท้องถิ่น, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ.
- ยุพิน ระพิพันธุ์. (2544). *ความรู้ ทักษะคิด และการจัดการที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจำแนกประเภทมูลฝอยที่ใช้ในชีวิตประจำวันก่อนทิ้งในเขตเทศบาลเมืองพนัสนิคม อำเภอพนัสนิคม จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์พัฒนาชุมชนมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาชุมชน, คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- รังสิมันต์ บุญยปรมาณนท์. (2537). *การมีส่วนร่วมทางการเมืองท้องถิ่น: ศึกษาเปรียบเทียบระหว่างคณะกรรมการชุมชนและประชาชนในเขตเทศบาลตำบลทางเกวียน อำเภอแกลง จังหวัดระยอง*. วิทยานิพนธ์พัฒนาสังคมมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- รัฐ กันภัย และธรรมนิศย์ วราภรณ์. (2551). *การรับรู้ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผลต่อการพัฒนาท้องถิ่น ในเขตองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดภาคตะวันตกตอนล่าง*. วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรุษฎีบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540. (2540, 11 ตุลาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-99.
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. (2550, 23 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษา*. หน้า 1-127.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- เรืองยศ ปรีดี. (2542). *การมีส่วนร่วมของชุมชนในการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตชนบทจังหวัดกาฬสินธุ์*. การศึกษาค้นคว้าอิสระการศึกษามหาบัณฑิต, สาขาวิชาบริหารการศึกษา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ลิขิต ชีรเวทิน. (2548). *คนไทยในอุดมคติ*. กรุงเทพฯ: แม็ก.
- วโรปภา อารีราษฎร์. (2551). *การพัฒนาซอฟต์แวร์ทางการศึกษา*. มหาสารคาม: คณะเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.

- วันชัย คำสาลี. (2545). *ความรู้ความเข้าใจของข้าราชการต่อโครงการกองทุนหมู่บ้าน และชุมชนเมือง: ศึกษากรณีจังหวัดอุบลราชธานี*. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- วันรพี สมณช่างเผือก. (2545). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในงานพัฒนาท้องถิ่น จังหวัดเลย*. งานนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.
- วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า. (2551). *คู่มือสมาชิกสภาท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.
- วินัย แซ่มซ้อย. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล*. รายงานการศึกษาอิสระรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครองท้องถิ่น, วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วีระชัย จันทะ. (2551). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลกันทรวิชัย จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วุฒิสาร ต้นไชย. (2540). *การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น*. นนทบุรี: คลังวิชา.
- ศิพล รื่นใจชน. (2549). *ความรู้ความเข้าใจในสิทธิของประชาชนเกี่ยวกับธุรกิจเช่าซื้อรถยนต์ และรถจักรยานยนต์ศึกษากรณีประชาชนหมู่ 1 ตำบลท่ามะขาม อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี*. วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการบริหารทั่วไป, บัณฑิตวิทยาลัย, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สถาบันดำรงราชานุภาพ และกรมการปกครอง. (2539). *ปัญหาการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล*. กรุงเทพฯ: กองวิชาการและแผนงาน.
- สถาบันพระปกเกล้า. (2545). *การศึกษาเพื่อพัฒนาดัชนีวัดผลการพัฒนาระบบบริหารจัดการที่ดี*. รายงานการวิจัยเสนอ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สถาบันพระปกเกล้า.
- สมคิด เลิศไพฑูรย์. (2547). *กฎหมายการปกครองท้องถิ่น*. กรุงเทพฯ: คณะรัฐมนตรี และราชกิจจานุเบกษา.

- สมชาย โลสถาพรพิพิธ. (2543). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารการปกครองท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตรัง*. สารนิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- สมบัติ คุณเจริญ. (2547). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษากรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา*. ปัญหาพิเศษรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต,
สาขาวิชานโยบายสาธารณะ, วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ, มหาวิทยาลัยบูรพา.
- สมศักดิ์ พรหมเดื่อ. (2551). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอนาคู จังหวัดมหาสารคาม*. วิทยานิพนธ์
รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ. (2558). *คู่มือประชาชนด้านการทุจริต*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (2535). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545-2549)*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- ลิทธิพล ปะวะ โข. (2554). *การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแกดำ อำเภอแกดำ จังหวัดมหาสารคาม*. การค้นคว้าอิสระรัฐศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชารัฐศาสตร์, บัณฑิตวิทยาลัย,
มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุธีศร สวรรค์. (2538). *ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของมุสลิม: ศึกษาเฉพาะกรณีตำบลคลองตะเคียน อำเภอพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. ภาคนิพนธ์พัฒนาสังคมบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม,
คณะพัฒนาสังคม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- สุมลมาลย์ เตียวไป้. (2545). *ความรู้ความเข้าใจของประชาชนที่มีต่อนโยบายกองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมืองกรณีศึกษาคำบลคอนขมพู อำเภอโนนสูง จังหวัดนครราชสีมา*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม,
คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- แสงจันทร์ โสภากาล. (2550). *ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจของบุคลากรเกี่ยวกับองค์การบริหารส่วนตำบล*. ม.ป.ท.

- โตภิชา เล้าเกด. (2549). *ความรู้ความเข้าใจของพนักงานเกี่ยวกับโรคเอดส์กรณีศึกษาบริษัท ยูเนียนซูส์จำกัด*. ภาคนิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, สาขาวิชาพัฒนาสังคม, คณะพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.
- องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ. (2559). *ข้อมูลประชากรองค์การบริหารส่วนตำบล ทุ่งมหาเจริญ*. สระแก้ว: องค์การบริหารส่วนตำบลทุ่งมหาเจริญ.
- อริยญา โสคติพันธุ์. (2554). *Competency-based human resource development*. เข้าถึงได้จาก <https://docs.google.com>
- Andrews, K. R. (1980). *The concept of corporate strategy*. Illinois: Richard D. Irwin.
- Bloom, B. (1968). *Human characteristics and school learning*. New York: McGraw-Hill.
- Clark, J. J. (1957). *Outline of local government of the United Kingdom*. London: Sir Issac Pitman and Son.
- Chapin, F. S. (1997). *Social participation and social intelligence* (3rd ed.). New York: Longman.
- Cohen, T. M. & Uphoff, N, T. (1977). *Rural development participation: Concept and measures for project design implementation and evaluation*. Ithaca: Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University
- Cohen, J. M. & Uphoff, N. T. (1981). Participation's place in rural development: Seeking clarity through specificity. *World Development*, 8(3), 213-235.
- Davenport ,T., & Prusak, L. (2002). *Working knowledge: How organizations manage what they know*. Boston: Harvard Business School Press.
- Erwin, W. (1976). *Participation management: Concept theory and implementation*. Atlanta: Georgia State University.
- Good, C. V. (1973). *Dictionary of education*. New York: McGraw Hill.
- Holloway, W.V. (1951). *State and local government in the united states*. New York: McGraw-Hill.
- Holloway, W. V. (1959). *State and local government in the united states*. New York: McGraw-Hill.
- Huntington, S. P. & Nelson, J. M. (1976). *No easy choice: Political participation in developing countries*. Cambridge: Harvard University.
- Kasperson, R. E. (1974). *Participation decentralization and advocacy planning*. Washington D.C.: Association of American Geographers.

- Kasperson, R. E. & Breitbart, M. (1974). *Political participation decentralization in government city planning United States*. Washington D.C.: Association of American Geographer.
- Mehrens, W. A. & Lehmann, I. J. (1984). *Measurement and education in evaluation and psyschology*. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Montagu, H. G. (1984). *Comparative local government*. Great Britain: William Brendon and Son.
- Newstrom, J. W. (1993). *Organizational behavior: Human behavior at work*. New York: McGraw-Hill.
- Ramos, L. A. A. & Fleteher, L. B. (1982). *Planning for rural development with popular participation*. Iowa: Department of Economics, Iowa State University.
- Reeder, W. W. (1963). *Some aspects of the informal social participation of farm families*. New York: McGraw-Hill.
- Reeder, W. W. (1974). *Some aspects of the importance social participation of farm families process*. Columbia: University of Missouri Press.
- Robson, W. A. (1953). *Local government in encyclopedia of social science*. New York: The Macmillan Company.
- Sady, E. J. (1967). *New age competencies for information professionals*. New York: McGraw-Hill.
- The Lexicon Webster dictionary. (1997). *The lexicon webster dictionary*. New York: The English Language Institute of America.
- Uniteds Nation. (1981). *Department of international economic and social affair. Popular participation as strategy for program community level action and nation development*. New York: United Nation.
- White, J. A. (1982). Bellerophon in the land of nod. *Iliand*, 6, 53-211.
- Wit, D. (1967). *A comparative survey of local government and administration*. Bangkok: Kurusapha Press.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
กรอบแนวคิด

แนวคิดของ Cohen and Uphoff (1977, p. 6) ได้อธิบายกิจกรรมหลักของการมีส่วนร่วมในการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ซึ่งเรียกว่าเป็นองค์ประกอบของการมีส่วนร่วมไว้ 4 ประการ ดังนี้

ประการแรก การมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ (Decision-making) ซึ่งเป็นขั้นตอนของการเริ่มต้นการมีส่วนร่วม ซึ่งจะต้องมีการกำหนดระดับของการมีส่วนร่วม กำหนดวิธีการเข้ามีส่วนร่วม และตัวบุคคลที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในขั้นตอนของการตัดสินใจนี้ ถือได้ว่าเป็นการร่วมตัดสินใจ หรือการกำหนดรายละเอียดของสิ่งที่จะดำเนินการ

ประการที่สอง การมีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ (Implementation) หมายถึง การที่ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินโครงการ โดยการร่วมแรง ร่วมสมทบค่าใช้จ่าย ร่วมสมทบวัสดุอุปกรณ์และร่วมให้ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น รวมตลอดจนถึงการเข้าร่วมเป็นส่วนหนึ่งของคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ หรือร่วมในการบริหารงานหรือการประสานงาน เป็นต้น

ประการที่สาม การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ (Participation in benefit) หมายถึง ประชาชนได้รับผลประโยชน์จากการเข้ามามีส่วนร่วมในโครงการพัฒนา เช่น มีรายได้เพิ่มขึ้นหรือมีการกระจายโอกาสทางการศึกษามากขึ้น เป็นต้น

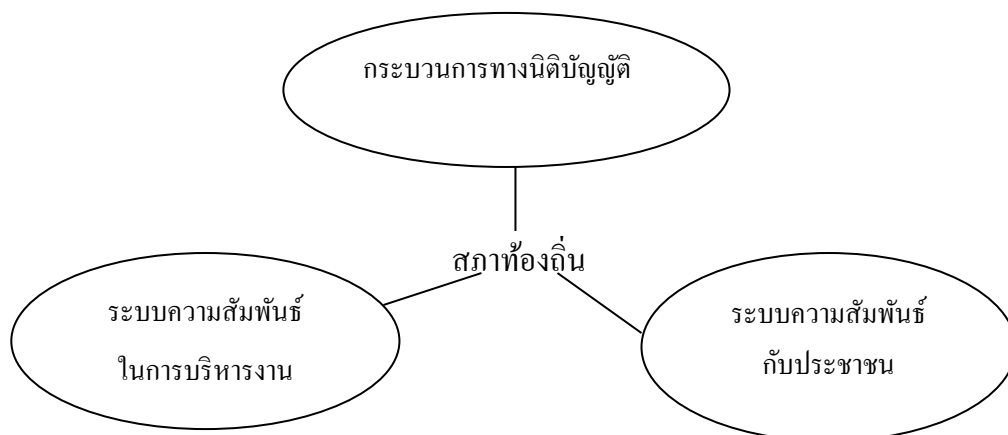
ประการที่สี่ การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ (Participation in evaluation) เป็นการที่ประชาชนเข้าร่วมเพื่อการประเมินผลการดำเนินโครงการ โดยอาจดำเนินการผ่านกระบวนการทางการเมืองหรือสื่อสารมวลชนต่าง ๆ

ตามพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

มาตรา 46 แห่งพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546 สภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

บทบาทและการดำเนินการของสมาชิกสภาท้องถิ่น

สภาท้องถิ่นดำเนินงานใน 3 บทบาทดังนี้ คือ

ภาพที่ 6 บทบาทขอสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งสามด้าน (วิทยาลัยพัฒนาการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า, 2551)

1. บทบาทด้านนิติบัญญัติ

บทบาทแรกของสมาชิกสภาท้องถิ่น คือ บทบาทด้านนิติบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งคล้ายคลึง กับสภาผู้แทนราษฎรที่ทำหน้าที่นิติบัญญัติในระดับประเทศจุดเด่นประการสำคัญของการกระจายอำนาจ คือ การกระจายอำนาจทางนิติบัญญัติให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกกฎหมายบังคับใช้เอง ในท้องถิ่นตนหรือใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนา หากแต่กฎหมายที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจในการตราขึ้น หรือเรียกโดยทั่วไปว่า “ข้อบัญญัติท้องถิ่น” ซึ่งมีลำดับศักดิ์ในทางกฎหมายระดับล่างและมักจะออกตามอำนาจของกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูงกว่า 4 ดังนั้น สาระของข้อบัญญัติท้องถิ่นจะขัดกับกฎหมายที่มีลำดับศักดิ์สูงกว่าไม่ได้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทจะเรียกข้อบัญญัติท้องถิ่นนี้แตกต่างกัน ได้แก่ข้อบังคับตำบลเทศบัญญัติข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัดข้อบัญญัติกรุงเทพมหานคร และข้อบัญญัติเมืองพัทยาสภาท้องถิ่นมีบทบาทและอำนาจหน้าที่ในการเสนอพิจารณา และให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นดังรายละเอียดดังนี้ คือ

1. สมาชิกสภาท้องถิ่นสามารถ เสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ผู้การพิจารณาของสภาท้องถิ่นในกรณีที่เห็นว่าเรื่องนั้นจำเป็นต้องมีการออกกฎหมายออกมาบังคับอย่างไรก็ตามก่อนการเสนอสมาชิกสภาต้องมีการศึกษาว่าประเด็นดังกล่าวอยู่ในขอบเขตอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือไม่มีตัวบทกฎหมายที่มีลำดับสูงกว่าให้อำนาจองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตราข้อบัญญัติหรือไม่ และเนื้อหาสาระขัดกับกฎหมายแม่บทหรือไม่จากประสบการณ์ที่ผ่านมาไม่พบว่ามีย่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอโดยสมาชิกสภาท้องถิ่น

2. สมาชิกสภาท้องถิ่นมีบทบาทในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น ที่เสนอโดยฝ่ายบริหารและประชาชนปัจจุบันช่องทางในการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นสู่การพิจารณาทำได้ 3 ทาง คือ (1) เสนอโดยสมาชิกสภาท้องถิ่น (2) เสนอโดยฝ่ายบริหาร และ (3) เสนอโดยประชาชน ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ให้สิทธิผู้มีสิทธิเลือกตั้งเกินกว่ากึ่งหนึ่งสามารถเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นสู่การพิจารณาของสภาท้องถิ่นได้

โดยทั่วไปฝ่ายบริหารเป็นผู้เสนอร่างข้อบัญญัติสู่การพิจารณาของสภาท้องถิ่นที่สำคัญ คือ ร่างข้อบัญญัติงบประมาณซึ่งเป็นหัวใจของการบริหารงานและนอกจากนั้นร่างข้อบัญญัติที่ฝ่ายบริหารเสนอมักเป็นข้อบัญญัติที่ออกตามกฎหมายหลักเช่นข้อบัญญัติท้องถิ่นเกี่ยวกับการรักษาความสะอาดซึ่งออกตามพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. 2535 ข้อบัญญัติท้องถิ่นส่วนใหญ่มักเหมือนกันหมดทุกแห่งจนนักวิชาการบางท่านเรียกข้อบัญญัติเหล่านี้ว่า “ข้อบัญญัติสามัญประจำบ้าน” ซึ่งหมายความว่าทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีข้อบัญญัติเหล่านี้

การดำเนินบทบาทด้านนิติบัญญัติของสมาชิกสภาท้องถิ่น มีดังนี้

1. เนื่องจากไม่ค่อยพบว่าสมาชิกสภาท้องถิ่นยกร่างและนำเสนอร่างข้อบัญญัติจึงเสนอให้สมาชิกสภาท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการยกร่างและเสนอร่างข้อบัญญัติที่สำคัญต่อการพัฒนาท้องถิ่นเข้าสู่การพิจารณาโดยการดำเนินการนั้นสมาชิกสภาท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับหลักการมีส่วนร่วมของประชาชนในการยกร่างข้อบัญญัติด้วย เช่น การจัดรับฟังความคิดเห็นประชาชนในระหว่างการยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นนอกจากนั้นสภาท้องถิ่นอาจขอคำแนะนำในการยกร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่

2. ในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นที่เสนอโดยฝ่ายบริหารสภาท้องถิ่นควรพิจารณาและกลั่นกรองร่างข้อบัญญัติโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น สภาท้องถิ่นอาจแต่งตั้งภาคประชาชนที่เกี่ยวข้องเข้าเป็นอนุกรรมการพิจารณาด้วย หรืออาจจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นจากภาคประชาชนเพื่อให้มั่นใจว่าข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นเป็นเพื่อประโยชน์ส่วนรวมรวมทั้งเป็นการสร้างการเรียนรู้แก่ประชาชนมิเช่นนั้นประชาชนจะทราบข้อมูลข่าวสารที่มีผลกระทบต่อตนเองเมื่อผ่านออกมาเป็นข้อบัญญัติซึ่งมีผลบังคับใช้แล้ว

3. ด้วยกฎหมายเปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นสู่การพิจารณาของสภาท้องถิ่นได้สภาท้องถิ่นควรจัดให้มีหน่วยงานงานหรือบุคคลที่ให้คำปรึกษาหารือหรือคำแนะนำให้การจัดทำร่างข้อบัญญัติหรือให้ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาแก่ประชาชนเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

4. การพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณประจำปีนั้น สมาชิกสภาท้องถิ่นควรพิจารณาด้วยความรอบคอบและตรวจสอบดูความสอดคล้องระหว่างนโยบายแผนงานและโครงการ

รวมทั้งควรให้ความสำคัญกับความคุ้มค่าและเหมาะสมกับสภาพปัญหาของท้องถิ่น หากเป็นโครงการต่อเนื่องควรดูแลดำเนินการที่ผ่านมานอกจากนั้นควรมีช่องทางให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการรับรู้ข้อมูลและมีส่วนร่วมในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณประจำปี

กระบวนการตราข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำหรับกระบวนการตราข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก็จะมีคล้ายคลึงกับการตราพระราชบัญญัติเหมือนกันคือประชาชนสามารถเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ ทั้งนี้สามารถพิจารณากระบวนการตราข้อบัญญัติขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้ง กรุงเทพมหานคร องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล ตลอดจนกระบวนการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ตามลำดับ

ขั้นตอนในการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นตามกฎหมายอาจแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน คือ

1. ขั้นตอนการเสนอร่าง

การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีคณะกรรมการบริหารเป็น ส่วนที่บริหารจัดการให้ภารกิจของราชการส่วนท้องถิ่นบรรลุผลต่อประชาชนในท้องถิ่นกฎหมาย จึงกำหนดให้คณะกรรมการบริหารท้องถิ่นมีอำนาจในการเสนอร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นได้ใน ขณะเดียวกันสมาชิกสภาท้องถิ่นซึ่งเป็นผู้แทนของประชาชนมาจากการเลือกตั้งของประชาชนซึ่งมี บทบาทในการรักษาผลประโยชน์ของประชาชนกฎหมายจึงกำหนดให้มีอำนาจในการเสนอร่าง ข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้นได้

นอกจากนี้ด้วยบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญยังได้บัญญัติให้ประชาชนมีสิทธิที่จะ เสนอ “ร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น” ได้ด้วยตามบทบัญญัติมาตรา 287 “ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในการองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้ง ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นเพื่อให้สภาท้องถิ่น พิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้คำร้องขอตามวรรคหนึ่งต้องจัดทำร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นด้วย” ซึ่งรายละเอียดในการปฏิบัติเป็นไปตาม พ.ร.บ. ว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น พ.ศ. 2542

2. ขั้นตอนการพิจารณา

ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นกฎหมายได้กำหนดให้เป็นอำนาจของฝ่าย สภาท้องถิ่นที่จะพิจารณาเพราะโดยหลักการแล้ว “ประชาชนเท่านั้นที่จะมีอำนาจในการตรา กฎหมายเพื่อมาใช้บังคับประชาชนเอง” ทั้งนี้เพราะสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้แทนที่มาจาก การเลือกตั้งของประชาชนในเขตพื้นที่นั้นสภาท้องถิ่นจึงเป็นองค์กรที่ชอบธรรมที่จะมีอำนาจ ในการพิจารณาตราข้อบัญญัติท้องถิ่นในเขตท้องถิ่นนั้น ๆ

3. ขั้นตอนการลงนามตราข้อบัญญัติท้องถิ่น

ในการตรากฎหมายทุกระดับชั้นต้องมีผู้ที่มีอำนาจในการตราเช่นพระราชบัญญัติ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้น โดยพระมหากษัตริย์ซึ่งมีนายกรัฐมนตรีเป็นผู้รับสนองพระบรมราชโองการ เป็นต้นกฎหมายระดับท้องถิ่นก็เช่นกันกฎหมายที่กำหนดให้หัวหน้าผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้ตราโดยจะมีผู้ที่มีอำนาจในการกำกับดูแลองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นผู้อนุมัติหรือนายอำเภอแล้วแต่กรณี

4. ขั้นตอนการประกาศใช้

เมื่อร่างข้อบัญญัติท้องถิ่นผ่านกระบวนการต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนดแล้วในการประกาศใช้เพื่อให้มีผลใช้บังคับในเขตท้องถิ่นนั้นกฎหมายก็ได้กำหนดวิธีการไว้เพื่อให้มีหลักประกันว่าได้ประกาศใช้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไปเรียบร้อยแล้วเช่นการกำหนดให้ต้องประกาศในราชกิจจานุเบกษาหรือกำหนดให้ต้องติดประกาศโดยเปิดเผย ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นเป็นเวลาไม่น้อยกว่า 7 วัน หรือ 15 วัน หรือ 30 วัน แล้วแต่กรณี ซึ่งข้อบัญญัติท้องถิ่นมีหลาย ๆ รูปแบบตามลักษณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ และมีขั้นตอนการบัญญัติหรือออกประกาศให้แตกต่างกัน

การตราข้อบัญญัติท้องถิ่นใดจึงจำเป็นต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่กล่าวไว้ในตารางข้างต้นหากไม่เป็นไปตามขั้นตอนดังกล่าวข้อบัญญัติท้องถิ่นนั้น ก็จะเป็นอันเสียไปไม่มีผลบังคับใช้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้องจึงต้องให้ความสำคัญต่อเรื่องนี้ด้วย

2. บทบาทด้านการควบคุมการบริหาร

บทบาทลำดับต่อมาของสมาชิกสภาท้องถิ่น คือ บทบาทในตรวจสอบและถ่วงดุลการบริหารของฝ่ายบริหารหัวใจสำคัญของบทบาทนี้คือต้องชัดเจนว่าสภาท้องถิ่นไม่ใช่ฝ่ายค้านเหมือนในการเมืองระดับชาติ ซึ่งหากฝ่ายค้านทำให้ฝ่ายบริหารล้มเหลวอาจนำมาสู่การเปลี่ยนขั้วฝ่ายค้านอาจมาตั้งรัฐบาลได้หากแต่ภายใต้ระบบสภาท้องถิ่นและฝ่ายบริหารเข้มแข็งบทบาทของสภาท้องถิ่นคือการตรวจสอบถ่วงดุลให้การบริหารงานเป็นไปเพื่อประโยชน์ส่วนรวมรักษาสัญญาประชาคมที่ฝ่ายบริหารให้ไว้กับประชาชนในการรณรงค์หาเสียงและแถลงนโยบายสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่สามารถเปลี่ยนขั้วไปดำรงตำแหน่งของฝ่ายบริหารได้หากนายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นลาออกก็จะนำไปสู่การเลือกตั้งใหม่ดังนั้นอย่างนั้นทำบทบาทฝ่ายค้านหรือค้านทุกเรื่อง เรื่องใดที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ควรดำเนินการ

สมาชิกสภาควรสนับสนุนสมาชิกสภาท้องถิ่นสามารถดำเนินบทบาทในการตรวจสอบและถ่วงดุลฝ่ายบริหารรวมทั้งให้การสนับสนุนได้ในลักษณะดังนี้ คือ

1. การควบคุมการบริหารงาน

กฎหมายกำหนดให้สภาท้องถิ่นมีอำนาจในการควบคุมฝ่ายบริหาร

1.1 การรับทราบคำแถลงนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่น

กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้กำหนดว่าก่อนที่ผู้บริหารท้องถิ่นจะเข้ารับตำแหน่งประธานสภาต้องเรียกประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงนโยบายต่อสภาท้องถิ่นโดยต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษรเพื่อแจกให้แก่สมาชิกสภาท้องถิ่นที่เข้าร่วมประชุมในการแถลงนโยบายดังกล่าวจะไม่มีกรณีใดนอกจากนี้ยังได้มีการกำหนดว่าผู้บริหารท้องถิ่นต้องจัดทำรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาท้องถิ่นเป็นประจำทุกปี

การที่กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนดไว้เช่นนี้ ก็เพื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นได้มีแนวทางในการติดตามตรวจสอบและควบคุมการบริหารงานและดำเนินงานของฝ่ายบริหาร

1.2 การตั้งกระทู้ถาม

การตั้งกระทู้ถามเป็นการถามคำถามที่สมาชิกสภาท้องถิ่นตั้งขึ้นเพื่อถามผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นแต่ทั้งนี้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือคณะผู้บริหารท้องถิ่นมีสิทธิที่จะไม่ตอบกระทู้หากเห็นว่าเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.3 การขอให้เปิดอภิปรายทั่วไป

การขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปเป็นการดำเนินการปรึกษาพิจารณาแสดงและแลกเปลี่ยนความคิดเห็นของสมาชิกสภาท้องถิ่นในเรื่องที่เกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นและเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในปัญหาเกี่ยวกับการบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ทั้งนี้กฎหมายกำหนดว่าในการเปิดอภิปรายทั่วไปนั้น จะต้องไม่มีการลงมติ

การขอให้เปิดอภิปรายทั่วไปถือเป็นการถ่วงดุลหรือป้องปรามไม่ให้ฝ่ายบริหารใช้อำนาจเกินขอบเขตหรือไม่เหมาะสมจนทำให้ประชาชนต้องได้รับความเดือดร้อน

1.4 การตั้งคณะกรรมการสามัญ-คณะกรรมการวิสามัญ

เพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระงานของสภาท้องถิ่นในการพิจารณาข้อบัญญัติท้องถิ่น การวินิจฉัยปัญหา หรือ การกระทำกิจกรรมต่าง ๆ สภาท้องถิ่นสามารถแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญ คือ กลุ่มสมาชิกสภาท้องถิ่นที่สภาท้องถิ่นตั้งขึ้นมาเพื่อกระทำการ หรือ พิจารณาสอบสวน หรือ

ศึกษาเรื่องต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในวงงานของสภาท้องถิ่นและสามารถแต่งตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น และบุคคลอื่น ๆ เป็นคณะกรรมการวิสามัญ เพื่อทำหน้าที่เช่นเดียวกับคณะกรรมการสามัญ ทั้งนี้ต้องรายงานต่อสภาท้องถิ่นทราบ

ระบบคณะกรรมการสามัญ และ คณะกรรมการวิสามัญ จะเป็นกลไกของสภาท้องถิ่นในการติดตามผลการบริหารงานของฝ่ายบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นเครื่องมือของสภาท้องถิ่นที่จะทำให้ทราบถึงปัญหาต่าง ๆ โดยเฉพาะปัญหาในเชิงนโยบายของฝ่ายบริหารที่ได้แถลงไว้ต่อสภาท้องถิ่นในวันที่ประชุมสภาครั้งแรก

กลไกควบคุมการบริหารของสภาท้องถิ่น

- 1 การรับทราบคำแถลงนโยบายของผู้บริหาร
- 2 การตั้งกระทู้ถาม
- 3 การขอเปิดอภิปรายทั่วไป
- 4 การตั้งคณะกรรมการสามัญและวิสามัญ

2. การให้ความเห็นในเรื่องสำคัญ

แม้ว่าการจัดโครงสร้างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของไทยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน และแต่ละส่วนก็มีบทบาทอำนาจหน้าที่แยกออกจากกันอย่างชัดเจนแต่เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพในการบริหารและพัฒนาท้องถิ่นกฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงได้เปิดโอกาสให้สภาท้องถิ่น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นสามารถให้คำปรึกษาหารือแก่ฝ่ายบริหารได้

ดังนั้น ในบางเรื่องหรือบางประเด็นหากสภาท้องถิ่นเห็นว่าเป็นสิ่งที่ฝ่ายบริหารควรจะให้ความสำคัญหรือให้ความสนใจก็สามารถที่จะเสนอข้อมูลเสนอความคิดเห็นเสนอทางเลือกหรือเสนอทางออกเพื่อประกอบการตัดสินใจในทางนโยบายให้แก่ฝ่ายบริหารได้

3. การสนับสนุนหรือให้ความเห็นกับขอฝ่ายบริหารในเรื่องที่ถูกต้องเหมาะสมและจำเป็น

สภาท้องถิ่นมีอำนาจในการพิจารณาให้ความเห็นชอบในกิจการหรือการดำเนินการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอาทิกรณีที่ยกเงินจากกระทรวง ทบวงกรมองค์การหรือนิติบุคคลต่าง ๆ จะต้องได้รับอนุญาตจากสภาท้องถิ่นก่อนหรือในเรื่อง

ของการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีและงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่นก่อน

ดังนั้น หากสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือสภาท้องถิ่นพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นกิจกรรมหรือกิจการที่มีประโยชน์แก่ชุมชนก็ควรให้การสนับสนุนและให้ความเห็นชอบหรืออนุญาตให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการอย่างไรก็ตามหากเรื่องนั้นเป็นเรื่องที่กระทบกับชุมชนจำเป็นอย่างยิ่งที่สภาท้องถิ่นจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นประกอบการตัดสินใจซึ่งการจัดรับฟังความคิดเห็นนี้เป็นข้อกำหนดทางกฎหมายเกี่ยวกับเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชน

4. สมาชิกสภาท้องถิ่นในการดำเนินบทบาทควบคุมการบริหาร

สมาชิกสภาท้องถิ่นในการตั้งกระทู้ถามการอภิปรายหรือการทำงาน ของคณะกรรมการฯของสภาท้องถิ่นที่ผ่านมาเน้นการตั้งรับคือมักดำเนินการเมื่อเกิดปัญหาแล้วหรือเกิดความผิดพลาดแล้วซึ่งนำมาซึ่งความเสียหายต่อท้องถิ่นดังนั้นการบริหารหรือการติดตามตรวจสอบหรือควบคุมการบริหารงานสมัยใหม่จึงหันมาให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ความเสี่ยงหรือในภาษาง่าย ๆ “โอกาสพลาด” เพื่อจะได้เตรียมการป้องกันแก้ไขล่วงหน้านอกจากนั้นการดำเนินการในการควบคุมฝ่ายบริหารควรดำเนินการอย่างเป็นระบบบนพื้นฐานของข้อมูลและการวิเคราะห์อย่างรอบด้านซึ่งจะทำให้สภาท้องถิ่นได้รับความเชื่อถือรวมทั้งเปลี่ยนความคิดของฝ่ายบริหารจากเห็นฝ่ายสภาท้องถิ่นเป็นพวกจับผิดมาสู่การเป็นกัลยาณมิตรช่วยกันทำงานเพื่อท้องถิ่นในบทบาทที่แตกต่างกัน

การวิเคราะห์ความเสี่ยงในที่นี้เพื่อให้สอดคล้องกับภาครัฐจึงได้ประยุกต์แนวคิดการวิเคราะห์ความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์และธรรมาภิบาลมาปรับใช้สมาชิกสภาท้องถิ่นสามารถใช้ประเด็นความเสี่ยงเหล่านี้ในการวิเคราะห์ประเด็นเพื่อการตั้งกระทู้การอภิปรายและการทำงาน ของคณะกรรมการสภาฯ ในการติดตามงานของฝ่ายบริหารรวมทั้งให้ข้อเสนอแนะแก่ฝ่ายบริหาร (อรัญญา โสคติพันธุ์, 2550) โครงการศึกษาวิจัยพัฒนาระบบตรวจราชการแบบบูรณาการ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ตามนโยบายของรัฐบาลระยะที่ 1 สำนักตรวจราชการสำนักปลัดนายกรัฐมนตรี

ความเสี่ยงเชิงยุทธศาสตร์และธรรมาภิบาล คือ เหตุการณ์หรือการกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายใต้ความไม่แน่นอนของสถานการณ์ และจะส่งผลกระทบต่อประเด็นนโยบาย โครงการและการบริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การวิเคราะห์ความเสี่ยงจะช่วยลดมูลเหตุที่จะก่อให้เกิดความเสียหายหรือลดโอกาสที่จะทำให้ประเด็นนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่บรรลุเป้าหมายเป้าประสงค์ตามหลักธรรมาภิบาล

3. บทบาทด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน

บทบาทสุดท้ายของสมาชิกสภาท้องถิ่นคือด้านการเป็นตัวแทนของประชาชนสมาชิกสภาท้องถิ่นมาจากการเลือกตั้งของประชาชนดังนั้นจึงจำเป็นต้องดำเนินบทบาทในฐานะเป็นตัวแทนของประชาชนโดย

1. การสะท้อนปัญหาความต้องการและความคิดเห็นของประชาชนในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นองค์กรที่มีความใกล้ชิดกับปัญหาและความต้องการของประชาชนที่สุดเนื่องจากผู้แทนของประชาชนในท้องถิ่นจะเข้ามาทำหน้าที่ทั้งในฝ่ายบริหารและฝ่ายนิติบัญญัติอย่างไรก็ตามในฐานะที่สภาท้องถิ่นเป็นองค์กรศูนย์รวมของสมาชิกสภาท้องถิ่นดังนั้นบทบาทหนึ่งของสภาท้องถิ่นคือการสะท้อนสภาพปัญหาความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นและความคิดเห็นของตนเองในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชนท้องถิ่นไปยังฝ่ายบริหารเพื่อให้ฝ่ายบริหารได้ริเริ่มดำเนินโครงการอันเป็นการแก้ไขปัญหาและสนองตอบต่อความต้องการของประชาชนในท้องถิ่น

ฉะนั้นการรวบรวมศึกษาและวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการของประชาชนจึงควรเป็นหน้าที่ของสภาท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นเนื่องจากประชาชนในท้องถิ่นได้มอบอำนาจอธิปไตยของตนให้แก่สมาชิกสภาท้องถิ่นเพื่อทำหน้าที่เป็น “ผู้แทน” ของตนเองในการบริหารงานและการพัฒนาท้องถิ่นข้อมูลเหล่านี้จะเป็นประโยชน์ในการควบคุมตรวจสอบการทำงานของฝ่ายบริหารด้วยเทคนิคและวิธีการรับฟังความคิดเห็นของประชาชน

2. จุดเชื่อมทางการสื่อสารการกระจายข้อมูลข่าวสารระหว่างประชาชนชุมชนกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การมีส่วนร่วมเป็นหัวใจที่สำคัญในการบริหารงานท้องถิ่นดังนั้นในเบื้องต้นเพื่อกระตุ้นและส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการร่วมกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจึงควรต้องให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์สื่อสารสภาท้องถิ่น ในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชนในชุมชนท้องถิ่นจึงต้องทำหน้าที่เป็นหมุดเชื่อมกลางระหว่างประชาชนและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยทำหน้าที่กระจายข้อมูลข่าวสารแผนการดำเนินงานและผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ประชาชนทราบในฐานะที่ประชาชนเป็น “เจ้าขององค์กร” และการประชาสัมพันธ์ผลการดำเนินงานจะทำให้ประชาชนมีทัศนคติที่ดีต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเคารพศรัทธาเชื่อมั่น อันจะนำไปสู่การมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ

ในกรณีเดียวกันสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือสภาท้องถิ่นก็จะเป็นช่องทางในการแจ้งข้อมูลข่าวสารร้องเรียนหรือร้องทุกข์ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้

เร่งดำเนินการแก้ไขปัญหาหรือพัฒนาระบบการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป
ในการดำเนินบทบาทด้านเป็นตัวแทนของสมาชิกสภาท้องถิ่นคือ

1. สมาชิกสภาท้องถิ่นควรผลักดันให้ฝ่ายบริหารเปิดให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยตรงมากขึ้น ทั้งนี้เพราะประชาชนในวันนี้มีความคิดเห็นแตกต่างหลากหลายและได้รับผลกระทบจากประเด็นการพัฒนาแตกต่างกันเสียของประชาชน จึงมีความสำคัญสมาชิกสภาท้องถิ่นถึงแม้มาจากการเลือกตั้งก็ไม่สามารถผูกขาดความคิดเห็นหรือ “คิดแทน” ประชาชนได้
2. สมาชิกสภาท้องถิ่นควรมีช่องทางในการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนโดยตรง เพื่อจะได้ข้อมูลที่ชัดเจนเกี่ยวกับปัญหา และความต้องการของประชาชน นอกจากนั้นสมาชิกสภาและสภาท้องถิ่นควรริเริ่มให้มีกิจกรรมที่ทำร่วมกับประชาชน รวมทั้งการมีช่องทางการสื่อสารการทำงานของสภาท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ เช่น มีข้อมูลการทำงานของสภาท้องถิ่นในวารสารขององค์กรบริหารส่วนตำบล เผยแพร่ผลการประชุมสภาท้องถิ่นให้สาธารณะทราบทางสื่อที่เหมาะสมและมีในท้องถิ่น อาทิเช่น เสียงตามสาย วิทยุชุมชน เป็นต้น
3. สมาชิกสภาท้องถิ่นควรกระตุ้นให้ประชาชนตระหนักถึงศักยภาพของประชาชนและเสริมสร้างความเป็นพลเมืองรวมทั้งจิตสาธารณะร่วมทำงานกับชุมชนเพราะความสำเร็จของการปกครองท้องถิ่นคือการให้ประชาชนดูแลท้องถิ่นด้วยตนเองไม่ใช่รอรับความช่วยเหลือเท่านั้น

ตารางที่ 26 กรอบแนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ตามแนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1980) และพระราชบัญญัติ
สภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ.2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546

ตัวแปรตาม	ด้าน	ประเด็น	ข้อความถาม
แนวคิด การมีส่วนร่วม ของ Cohen and Uphoff (1977) และพระราชบัญญัติ สภาตำบล และองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546	1. ด้านการ ตัดสินใจ	1. การสะท้อน ปัญหา ความต้องการ และ ความคิดเห็นของ ประชาชนในพื้นที่	1. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการเสนอ สภาพปัญหาของชุมชน 2. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมการนำเสนอ ความต้องการของชุมชน 3. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมการนำเสนอ แนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชน 4. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล 5. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการจัดลำดับความสำคัญ ของโครงการ/ กิจกรรม ในแผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล 6. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการเสนอ ร่างข้อบัญญัติสู่การพิจารณา ของสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล
		2. การให้ ความเห็นชอบ และพิจารณา โครงการ/ กิจกรรม ของแผนพัฒนา ตำบลเพื่อเป็น แนวทางในบริหาร ขององค์การ บริหารส่วนตำบล	
		3. บทบาทหน้าที่ ด้านนิติบัญญัติ ในสภาองค์การ บริหารส่วนตำบล	

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ด้าน	ประเด็น	ข้อความ
แนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1977) และพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546	1. ด้านการตัดสินใจ	3. บทบาทหน้าที่ด้านนิติบัญญัติในสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	7. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล
	2. ด้านการดำเนินการ	1. การดำเนินงานด้านนิติบัญญัติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	8. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล
			9. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบล
			10. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดให้รับฟังความคิดเห็นประชาชนในระหว่างการยกร่างข้อบัญญัติ
			11. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมการขอคำแนะนำการยกร่างข้อบัญญัติจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ด้าน	ประเด็น	ข้อคำถาม
แนวคิดการมี ส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1977) และพระราชบัญญัติ สภาตำบล และองค์การบริหาร ส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546	2. ด้านการ ดำเนินการ	1. การดำเนินงาน ด้านนิติบัญญัติของ สมาชิก สภาองค์การ บริหารส่วนตำบล	12. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัด ให้มีหน่วยงานหรือบุคคล ที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ หรือ ข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการ พิจารณาการจัดทำร่างข้อบัญญัติ แก่ประชาชน 13. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการแต่งตั้งคณะกรรมการภาค ประชาชนเป็นอนุกรรมการ พิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น 14. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติ ด้วยความรอบคอบตรวจสอบ ความสอดคล้องกับนโยบาย แผนงาน/ โครงการ ความสำคัญ คุ้มค่า เหมาะสมกับสภาพปัญหา ของท้องถิ่น 15. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ สามัญและวิสามัญเพื่อกระทำ กิจการ พิจารณาสอบสวน ศึกษาเรื่องต่าง ๆ ของงาน สภาท้องถิ่น

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ด้าน	ประเด็น	ข้อความ
แนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1977) และพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546	2. ด้านการดำเนินการ	2. การสนับสนุนการดำเนินงานของฝ่ายบริหาร	16. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา ข้อเสนอความคิดเห็น เสนอทางเลือก เสนอทางออก ในการดำเนินนโยบายแก่ฝ่ายบริหารท้องถิ่น
		3. การประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสารสู่สาธารณะ	17. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือให้ความเห็นชอบกับฝ่ายบริหาร ในกิจการหรือการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล
			18. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร แผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบ
			19. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร ผลการดำเนินงานตามโครงการขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบ

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ด้าน	ประเด็น	ข้อคำถาม
			20. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการกำหนดช่องทางสื่อสารการทำงานของสภาท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ เช่น วารสารขององค์การบริหารส่วนตำบลการเผยแพร่ผลการประชุมสภาท้องถิ่นให้สาธารณะทราบ เช่น เสียงตามสาย วิทยุกระจายเสียง
แนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1977) และพระราชบัญญัติสภาตำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546	3. ด้านการร่วมในผลประโยชน์	1. การได้รับความเคารพศรัทธาเชื่อมั่น ความเคารพนับถือจากประชาชน	20. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจนได้รับความเคารพนับถือ ความศรัทธาเชื่อมั่น จากประชาชน
		2. การสร้างศักยภาพของประชาชนเสริมสร้างการเป็นพลเมืองจิตสาธารณะ	21. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจนได้รับ 22. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการสร้างศักยภาพของประชาชนเสริมสร้างการเป็นพลเมืองมีจิตสาธารณะ สามารถร่วมทำงานกับชุมชน

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ด้าน	ประเด็น	ข้อคำถาม
แนวคิดการมีส่วนร่วมของ Cohen and Uphoff (1977) และพระราชบัญญัติสภาตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. 2537 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2546	4. ด้านการควบคุมตรวจสอบแก้ไขปัญหา	1. การควบคุมการบริหารงาน	23. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการรับแจ้งข้อมูล ข้อร้องเรียน ร้องทุกข์ เสนอเรียกร้องเกี่ยวกับการบกพร่องในการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการไปแล้ว 24. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการรับทราบนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นก่อนเข้ารับตำแหน่ง 25. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการรับทราบรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี 26. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการตั้งกระทู้ถามผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายเกี่ยวกับงานในหน้าที่

ตารางที่ 26 (ต่อ)

ตัวแปรตาม	ด้าน	ประเด็น	ข้อคำถาม
			27. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการขอเปิดอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น

ตารางที่ 27 งานวิจัย/ ทฤษฎีและแนวคิดที่ใช้ในการกำหนดตัวแปรอิสระในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ	รูปแบบความสัมพันธ์กับตัวแปรตาม	งานวิจัย/ ทฤษฎี/ แนวคิดอ้างอิง
เพศ	แตกต่างกัน	John and Norman (1977 อ้างถึงใน มนตรี เทอดธีระกุล 2543, หน้า 39-40) ได้จำแนกปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลไว้ 8 ประการ เพศ เป็นตัวแปรที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคล ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านนี้หลายชิ้นพบว่า โครงการปรับปรุงพื้นที่เลี้ยงสัตว์ในเรื่องเพศพบว่า เพศหญิงมีแนวโน้มเข้ามีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	รูปแบบ ความสัมพันธ์กับ ตัวแปรตาม	งานวิจัย/ ทฤษฎี/ แนวคิดอ้างอิง
อายุ	แตกต่างกัน	<p>นิตยา พรหมศิริ (2552) การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอศรีประจันต์ จังหวัดสุพรรณบุรี ผลการศึกษาพบว่า อายุ มีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาท้องถิ่นในการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในด้านนโยบายและข้อบัญญัติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05</p> <p>สมบัติ คุณเจริญ (2547) การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษากรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรากับอายุ พบว่าโดยส่วนใหญ่อายุ 41-50 ปี มีส่วนร่วม บางครั้ง คิดเป็นร้อยละ 57.30</p> <p>John and Norman (1977 อ้างถึงใน มนตรี เทอดธีระกุล 2543, หน้า 39-40) ได้จำแนกปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของบุคคลไว้ 8 ประการ หนึ่งในปัจจัยทั้ง 8 ประการ อายุเป็นตัวแปรที่บ่งบอกถึงคุณลักษณะส่วนตัวของบุคคล ซึ่งอาจมีปัญหอยู่บ้างในการกำหนดอายุของคนกลุ่มต่าง ๆ กล่าวคือ จะกำหนดอายุตามปีปฏิทินหรือตามบทบาทหน้าที่ของแต่ละหน่วยงาน ผลการศึกษาที่เกี่ยวกับปัจจัยด้านนี้หลายชิ้นพบว่า โครงการปรับปรุงพื้นที่เลี้ยงสัตว์ต้องใช้คนทำงานระดับอายุปานกลาง มีส่วนร่วมในการพัฒนามากขึ้น</p>

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	รูปแบบ ความสัมพันธ์กับ ตัวแปรตาม	งานวิจัย/ ทฤษฎี/ แนวคิดอ้างอิง
ระดับ การศึกษา	แตกต่างกัน	สมบัติ คุณเจริญ (2547) การมีส่วนร่วมของสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษากรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา กับระดับการศึกษา พบว่า ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น มีส่วนร่วม นาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 100.00
ระยะเวลา ในการดำรง ตำแหน่ง	แตกต่างกัน	สมบัติ คุณเจริญ (2547) การมีส่วนร่วมของสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในการพัฒนาท้องถิ่น: ศึกษากรณีจังหวัดฉะเชิงเทรา ผลการศึกษาเปรียบเทียบ การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรากับระยะเวลาดำรงตำแหน่ง พบว่าส่วนใหญ่ดำรงตำแหน่งมากกว่า 5 ปี มีส่วนร่วม บางครั้ง กับนาน ๆ ครั้ง คิดเป็นร้อยละ 40.40
ความรู้ ความเข้าใจ ในการบริหาร ท้องถิ่น	ไม่แตกต่างกัน	พรหมณี แสงโยธา (2553) การมีส่วนร่วมของสมาชิก ประชาคมในการบริหารจัดการขององค์การบริหาร ส่วนตำบล กรณีศึกษา: องค์การบริหารส่วนตำบล ม่วงสามสิบ จังหวัดอุบลราชธานี ผลการศึกษา ไม่ว่าสมาชิกของประชาคมจะมีระดับความรู้ ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่มากน้อยแตกต่างกัน เพียงใด สมาชิกประชาคมก็มีค่าเฉลี่ยระดับ การมีส่วนร่วมในการค้นหาปัญหาและสาเหตุ, การวางแผนดำเนินกิจกรรม, การดำเนินกิจกรรม, และการติดตามประเมินผลของการบริหารจัดการ องค์การบริหารส่วนตำบลที่ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 27 (ต่อ)

ตัวแปรอิสระ	รูปแบบ ความสัมพันธ์กับ ตัวแปรตาม	งานวิจัย/ ทฤษฎี/ แนวคิดอ้างอิง
การรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับ การดำเนินงาน ขององค์การ บริหาร ส่วนตำบล	แตกต่างกัน	รัฐ กัมพูชา และธรรมนูญ วรรณ (2551) การรับรู้ ข่าวสารและการมีส่วนร่วมของประชาชนที่ส่งผล ต่อการพัฒนาท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วน ตำบล จังหวัดภาคตะวันออกเฉียง ผลการศึกษา พบว่า ค่าความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ข่าวสาร และการมีส่วนร่วมของประชาชนกับการพัฒนา ท้องถิ่นในองค์การบริหารส่วนตำบลเขตจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงใต้ มีความสัมพันธ์ทางบวกทุกตัว และมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยตัวแปรที่มี ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์กับการพัฒนาท้องถิ่น ในองค์การบริหารส่วนตำบลมากที่สุด คือ สัมพันธ์กับ การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์จากการพัฒนา และตัวแปรที่มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ กับการพัฒนาท้องถิ่นในองค์การบริหาร ส่วนตำบลน้อยที่สุด คือ การรับรู้ข่าวสาร ทางอินเทอร์เน็ต

ภาคผนวก ข

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถาม

ความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญต่อแบบสอบถาม

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อที่	ข้อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล	ข้อปรับปรุง/แก้ไข
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3				
1	เพศ ☐ ชาย ☐ หญิง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
2	อายุ.....ปี (เต็มปี)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	
3	ระดับการศึกษา ☐ ประถมศึกษาหรือเทียบเท่า ☐ มัธยมศึกษาตอนต้นหรือเทียบเท่า ☐ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ☐ ปริญญาตรี ☐ สูงกว่าปริญญาตรี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้	ระดับการศึกษา ☐ ประถมศึกษาปีที่ 6 ☐ มัธยมศึกษาตอนต้น (ม. 3) ☐ มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ม. 6/ ปวช.) ☐ ปวส./อนุปริญญา ☐ ปริญญาตรี ☐ ปริญญาตรีขึ้นไป ☐ อื่นๆ (ระบุ).....

ข้อที่	ข้อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4	ประสบการณ์การดำรง ตำแหน่ง.....ปี (เต็มปี)	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	<p>การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ การดำเนินงานขององค์การ บริหารส่วนตำบล</p> <p>☐ ไม่ได้รับข่าวสาร</p> <p>☐ ได้รับข่าวสารโดยผ่าน ช่องทาง/ (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)</p> <p>☐ เว็บไซต์หน่วยงาน</p> <p>☐ แผ่นพับ</p> <p>☐ เสียงตามสายของท้องถิ่น</p> <p>☐ วิทยุกระจายเสียง</p> <p>☐ ประกาศประชาสัมพันธ์</p> <p>☐ Facebook/ line</p> <p>☐ รายงานผล การปฏิบัติงาน</p>	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหาร

ส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ข้อที่	ข้อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านกระบวนการทางนิติบัญญัติ							
1	สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีหน้าที่ใน การให้ความเห็นชอบแผน พัฒนาตำบล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีหน้าที่พิจารณา และให้ความเห็นชอบร่าง ข้อบัญญัติ/ข้อบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปี/ข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ขององค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลจำเป็นที่จะต้อง ตรวจสอบความสอดคล้อง ของนโยบาย/แผนงาน/ โครงการ ความสำคัญ ความคุ้มค่า ความเหมาะสมกับสภาพ ปัญหาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
4	ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 1/3 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นให้สภาพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
ด้านการควบคุมการบริหารงาน							
5	ผู้บริหารท้องถิ่นต้องแถลงนโยบายการบริหารงานก่อนเข้ารับตำแหน่งต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้สภาท้องถิ่นทราบเพื่อการควบคุมการบริหารงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	ผู้บริหารท้องถิ่นต้องรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบเป็นประจำทุกสี่ปี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
7	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถตั้งกระทู้ถามผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ที่ปฏิบัติได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
8	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถขอเปิดอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่นได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของทางราชการ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
10	กฎหมายกำหนดว่าการเปิดอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารต้องมีการลงมติจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
11	เลขานุการสภาเป็นผู้เรียกประชุมสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงนโยบายต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลก่อนเข้ารับตำแหน่ง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	การตั้งกระทู้ถามเป็นการถามคำถามที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งขึ้นเพื่อถามประธานสภาเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและนโยบายเกี่ยวงานในหน้าที่	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
13	การแถลงนโยบายของผู้บริหาร ท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลสามารถกระทำได้ โดยวจาไม่ต้องจัดทำนโยบาย เป็นลายลักษณ์อักษร	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	การแถลงนโยบายของผู้บริหาร ท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลต้องมีการลงมติ จากสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
15	คณะกรรมการสามัญ คือ กลุ่มสมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลที่สภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลตั้งขึ้นมาเพื่อกระทำ กิจการ หรือพิจารณา ศึกษา เรื่องต่าง ๆ ซึ่งอยู่ในงาน ของสภาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	กฎหมายจัดตั้งองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นเปิดโอกาส ให้สภาท้องถิ่นหรือสมาชิก สภาองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถให้คำปรึกษาหารือ แก่ฝ่ายบริหารได้	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน							
17	กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล จะกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ นิติบุคคลต่าง ๆ จะต้อง ได้รับอนุญาตจากผู้บริหาร ท้องถิ่นก่อน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลสามารถเสนอสภาพ ปัญหาของชุมชน เสนอ ความต้องการของชุมชน และเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาของชุมชนในฐานะ ตัวแทนของประชาชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
19	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วน ตำบลมีหน้าที่รับแจ้งข้อมูลข้อ ร้องเรียน ร้องทุกข์ จากประชาชนในท้องถิ่น เพื่อเสนอฝ่ายบริหารทราบ และหาแนวทางแก้ไขและพัฒนา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลต้องทำหน้าที่กระจาย ข้อมูลข่าวสารแผนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานของ องค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาชนทราบในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยแบ่งระดับ
ของการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด

ข้อที่	ข้อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
(1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ							
1	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการเสนอสภาพปัญหาของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมการนำเสนอความต้องการของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมการนำเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
5	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/กิจกรรม ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
6	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการเสนอร่างข้อบัญญัติสู่การพิจารณาของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
7	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
8	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่าง ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
9	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
(2) การมีส่วนร่วมในด้านการดำเนินงาน							
10	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดให้รับฟังความคิดเห็นประชาชนในระหว่างการยกร่างข้อบัญญัติ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
11	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมการขอคำแนะนำการยกร่างข้อบัญญัติจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
12	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดให้มีหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ หรือข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาการจัดทำร่างข้อบัญญัติแก่ประชาชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
13	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการภาคประชาชนเป็นอนุกรรมการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
14	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติด้วยความรอบคอบตรวจสอบความสอดคล้องกับนโยบาย แผนงาน/โครงการ ความสำคัญ คุ่มค่า เหมาะสมกับสภาพปัญหาของท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ชื่อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
15	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญและวิสามัญเพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน ศึกษาเรื่องต่างๆ ของงานสภาท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
16	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา ข้อมูล เสนอความคิดเห็น เสนอทางเลือก เสนอทางออก ในการดำเนินนโยบายแก่ฝ่ายบริหารท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
17	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือให้ความเห็นชอบกับฝ่ายบริหารในกิจการหรือการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
18	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสารผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
19	สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร แผนการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาชนทราบ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
20	สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการกำหนดช่องทาง การสื่อสารการทำงานของ สภาท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ เช่น วารสารขององค์การบริหาร ส่วนตำบลการเผยแพร่ ผลการประชุมสภาท้องถิ่น ให้สาธารณะทราบ เช่น เสียงตามสายวิทยุกระจายเสียง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
(3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์							
21	สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานร่วมกับ องค์การบริหารส่วนตำบล จนได้รับความเคารพนับถือ ความศรัทธา เชื่อมั่น จากประชาชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
22	สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการสร้างศักยภาพ ของประชาชนเสริมสร้าง การเป็นพลเมือง มีจิตสาธารณะ สามารถร่วมทำงานกับชุมชน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
(4) ด้านการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา							
23	สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการรับ แจ้งข้อมูล ขอร้องเรียน ร้องทุกข์ เสนอเรียกร้องเกี่ยวกับ การบกพร่องในการดำเนินงาน ตาม โครงการหรือกิจกรรม ที่องค์การบริหารส่วนตำบล ได้ดำเนินการไปแล้ว	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
24	สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการรับทราบนโยบาย ของผู้บริหารท้องถิ่นก่อนเข้ารับ ตำแหน่ง	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
25	สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการรับทราบรายงานผล การปฏิบัติงานตามนโยบาย ที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงไว้ ต่อสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ข้อที่	ข้อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
26	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการกระตุ้นผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายเกี่ยวกับงานในหน้าที่	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
27	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการขอเปิดอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ส่วนที่ 4 ปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

ข้อที่	ข้อรายการ	คะแนนความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ			รวม	IOC	แปลผล
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1	ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
2	ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
3	ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้
4	ด้านการมีส่วนร่วมในการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา	+1	+1	+1	3	1.00	ใช้ได้

ภาคผนวก ค

ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

Reliability
Scale: ALL VARIABLES

Case processing summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
Total		30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability statistics

Cronbach's alpha	N of items
.920	27

Item-total statistics

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
1. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการ เสนอสภาพปัญหาของชุมชน	103.03	106.309	.293	.920
2. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการ นำเสนอความต้องการของชุมชน	103.27	104.133	.577	.917

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
3. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการนำเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาของชุมชน	103.30	102.700	.654	.916
4. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล	103.43	107.978	.247	.920
5. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการ จัดลำดับความสำคัญของ โครงการ/ กิจกรรม ใน แผนพัฒนาองค์การบริหาร ส่วนตำบล	103.70	101.872	.562	.916
6. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการเสนอร่างข้อบัญญัติ ผู้การพิจารณาของสภาองค์การ บริหารส่วนตำบล	103.47	106.326	.620	.918
7. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการพิจารณา และให้ความเห็นชอบร่าง ข้อบัญญัติขององค์การบริหาร ส่วนตำบล	103.40	100.938	.657	.915

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
8. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการพิจารณาและให้ ความเห็นชอบร่าง ข้อบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี ขององค์การบริหารส่วนตำบล	103.37	102.102	.363	.921
9. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนในการพิจารณา และให้ความเห็นชอบร่าง ข้อบัญญัติงบประมาณ รายจ่าย เพิ่มเติม ขององค์การบริหาร ส่วนตำบล	103.00	103.379	.458	.918
10. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัด ให้รับฟังความคิดเห็น ของประชาชนในระหว่างการยก ร่างข้อบัญญัติ	103.53	104.051	.289	.921
11. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม การขอคำแนะนำการยกร่าง ข้อบัญญัติจากนักวิชาการหรือ ผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่	103.90	98.576	.690	.914

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
12. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัด ให้มีหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้ คำปรึกษา คำแนะนำ หรือข้อมูล เกี่ยวกับกระบวนการพิจารณา การจัดทำร่างข้อบัญญัติ แก่ประชาชน	103.87	100.189	.628	.915
13. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการแต่งตั้งคณะกรรมการ ภาคประชาชนเป็นอนุกรรมการ พิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น	104.07	97.926	.834	.912
14. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติ ด้วยความรอบคอบตรวจสอบ ความสอดคล้องกับนโยบาย แผนงาน/ โครงการ ความสำคัญ คุ้มค่า เหมาะสมกับสภาพปัญหา ของท้องถิ่น	103.13	103.016	.494	.917
15. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการ แต่งตั้งคณะกรรมการสามัญ และวิสามัญเพื่อกระทำการ พิจารณาสอบสวน ศึกษาเรื่อง ต่าง ๆ ของงานสภาท้องถิ่น	103.83	98.075	.796	.912

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
16. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการให้คำปรึกษา ข้อมูล เสนอความคิดเห็น เสนอ ทางเลือก เสนอทางออก ในการดำเนินนโยบาย แก่ฝ่ายบริหารท้องถิ่น	103.57	99.220	.819	.912
17. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการ สนับสนุนหรือให้ความเห็นชอบ กับฝ่ายบริหารในกิจการหรือการ ดำเนินงานขององค์การบริหาร ส่วนตำบล	103.47	101.361	.763	.914
18. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ผลการดำเนินงานขององค์การ บริหารส่วนตำบล ให้ประชาชนทราบ	103.87	98.671	.740	.913
19. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการประชาสัมพันธ์ข้อมูล ข่าวสาร แผนการดำเนินงาน ขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาชนทราบ	103.77	102.944	.552	.917

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
20. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมใน การกำหนดช่องทางการสื่อสาร การทำงานของสภา ท้องถิ่นให้ ประชาชนทราบ เช่น วารสารของ องค์การบริหารส่วนตำบล การเผยแพร่ผลการประชุมสภา ท้องถิ่นให้สาธารณะทราบ เช่น เสียงตามสาย วิทยุกระจายเสียง	104.30	97.941	.559	.917
21. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วม ในการดำเนินงานร่วมกับองค์การ บริหารส่วนตำบลจนได้รับความ เคารพนับถือ ความศรัทธา เชื่อมั่น จากประชาชน	104.50	97.500	.386	.926
22. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการสร้าง ศักยภาพของประชาชน เสริมสร้างการเป็นพลเมือง มีจิต สาธารณะ สามารถร่วมทำงานกับ ชุมชน	104.00	101.862	.646	.915

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
23. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการรับ แจ้งข้อมูล ข้อร้องเรียน ร้องทุกข์ เสนอเรียกร้องเกี่ยวกับการ บกพร่องในการดำเนินงานตาม โครงการหรือกิจกรรมที่องค์การ บริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการ ไปแล้ว	103.27	103.444	.406	.919
24. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการ รับทราบนโยบายของผู้บริหาร ท้องถิ่นก่อนเข้ารับตำแหน่ง	103.60	100.386	.587	.916
25. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการ รับทราบรายงานผลการ ปฏิบัติงานตามนโยบายที่ ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงไว้ต่อ สภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นประจำทุกปี	103.10	103.748	.481	.917
26. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการ กระตุ้ถามผู้บริหารท้องถิ่น เกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบาย เกี่ยวกับงานในหน้าที่	103.07	103.651	.487	.917

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
27. สมาชิกสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการขอ เปิดอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับการ บริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น	103.07	105.168	.405	.918

Scale statistics

Mean	Variance	Std. deviation	N of items
107.53	109.637	10.471	27

ภาคผนวก ง

ผลการวิเคราะห์เชื่อมั่นของแบบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นของสมาชิก
สภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

Reliability

Scale: ALL VARIABLES

Case processing summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability statistics

Cronbach's alpha	N of items
.738	7

Item-total statistics

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
1. ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 1/3 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นให้สภาพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้	4.63	2.585	.436	.712
2. ผู้บริหารท้องถิ่นต้องรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบเป็นประจำทุกสี่ปี	4.40	2.662	.648	.672

	Scale mean if item deleted	Scale variance if item deleted	Corrected item-total correlation	Cronbach's alpha if item deleted
3. ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแล การปฏิบัติหน้าที่ของสภาองค์การบริหาร ส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ	4.37	2.861	.541	.697
4. กฎหมายกำหนดว่าการเปิดอภิปราย ทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานของ ผู้บริหารต้องมีการลงมติจากสภาองค์การ บริหารส่วนตำบล	4.57	2.737	.362	.729
5. การแถลงนโยบายของผู้บริหาร ท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบล สามารถกระทำได้โดยวาจาไม่ต้อง จัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร	4.57	2.737	.362	.729
6. กรณีองค์การบริหารส่วนตำบล จะกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ นิติบุคคลต่าง ๆ จะต้องได้รับอนุญาต จากผู้บริหารท้องถิ่นก่อน	4.53	2.671	.435	.710
7. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล ต้องทำหน้าที่กระจายข้อมูลข่าวสาร แผนการดำเนินงาน และผลการ ดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาชนทราบในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชน	4.53	2.602	.488	.698

ภาคผนวก จ

ผลการวิเคราะห์ค่าอำนาจจำแนกรายชื่อของแบบวัดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงาน
ท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

	CASE LBL	k1	k2	k3	k4	k5	k6	k7	k8	k9	k10	k11	k12	k13	k14	k15	k16	k17	k18	k19	k20	k21	k22	k23	k24	k25	k26	k27	k28	k29	H27	L27	R27	H50	L50	R50	summary	var			
1	B1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	0.00	15	15	0.00	ข้อห้ามใช้				
2	B2	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	0.00	15	15	0.00	ข้อห้ามใช้			
3	B3	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	0.00	15	15	0.00	ข้อห้ามใช้				
4	B4	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	1	0	0	1	0	1	1	0	0	1	0	0	0	8	2	0.75	13	6	0.47	ข้อห้ามใช้				
5	B5	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	0.00	15	15	0.00	ข้อห้ามใช้				
6	B6	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	0	8	4	0.50	15	11	0.27	ข้อห้ามใช้	
7	B7	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	0.00	15	15	0.00	ข้อห้ามใช้				
8	B8	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	0.00	15	15	0.00	ข้อห้ามใช้				
9	B9	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	8	5	0.38	15	12	0.20	ข้อห้ามใช้				
10	B10	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1	1	0	1	1	0	1	1	0	0	0	0	1	1	0	0	8	2	0.75	14	7	0.47	ข้อห้ามใช้				
11	B12	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	1	1	1	1	0	0	1	1	1	0	0	0	8	3	0.63	13	8	0.33	ข้อห้ามใช้					
12	B13	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	8	7	0.13	15	14	0.07	ข้อห้ามใช้				
13	B14	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1	0	1	0	1	0	0	0	1	1	0	0	8	2	0.75	15	7	0.53	ข้อห้ามใช้					
14	B17	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1	0	0	1	1	1	1	0	0	0	8	4	0.50	15	7	0.53	ข้อห้ามใช้						
15	B18	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	0.00	15	15	0.00	ข้อห้ามใช้				
16	B19	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	0.00	15	15	0.00	ข้อห้ามใช้				
17	B20	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	8	8	0.00	15	15	0.00	ข้อห้ามใช้				

ภาพที่ 7 ค่าอำนาจจำแนก 17 ข้อ

ข้อคำถาม

- สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่ในการให้ความเห็นชอบแผนพัฒนาตำบล
- สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่พิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติ/ ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี/ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบล
- ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลจำเป็นที่จะต้องตรวจสอบความสอดคล้องของนโยบาย/ แผนงาน/ โครงการ ความสำคัญ ความคุ้มค่า ความเหมาะสมกับสภาพปัญหาท้องถิ่น
- ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 1/3 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นให้สภาพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้
- ผู้บริหารท้องถิ่นต้องแถลงนโยบายการบริหารงานก่อนเข้ารับตำแหน่งต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้สภาท้องถิ่นทราบเพื่อการควบคุมการบริหารงาน
- ผู้บริหารท้องถิ่นต้องรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบเป็นประจำทุกสี่ปี

7. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถตั้งกระทู้ถามผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ที่ปฏิบัติได้
8. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถขอเปิดอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น ได้
9. ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของทางราชการ
10. กฎหมายกำหนดว่าการเปิดอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารต้องมีการลงมติจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
11. การตั้งกระทู้ถามเป็นการถามคำถามที่สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลตั้งขึ้นเพื่อถามประธานสภาเกี่ยวกับข้อเท็จจริงและนโยบายเกี่ยวกับงานในหน้าที่
12. การแถลงนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกระทำได้โดยวาจาไม่ต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร
13. การแถลงนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องมีการลงมติจากสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
14. กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลจะกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์กร นิติบุคคลต่าง ๆ จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บริหารท้องถิ่นก่อน
15. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถเสนอสภาพปัญหาของชุมชน เสนอความต้องการของชุมชน และเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาของชุมชนในฐานะตัวแทนของประชาชน
16. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีหน้าที่รับแจ้งข้อมูลข้อร้องเรียน-ร้องทุกข์จากประชาชนในท้องถิ่นเพื่อเสนอฝ่ายบริหารทราบและหาแนวทางแก้ไขและพัฒนา
17. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำหน้าที่กระจายข้อมูลข่าวสารแผนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชน

ภาคผนวก ฉ
แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้เป็นแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้วและเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล..... จำแนกตาม เพศ อายุ ระดับการศึกษา ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่น และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับ.....ตลอดจนเพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

2. คำตอบทุกคำตอบข้อมูลทุกอย่างในแบบสอบถามฉบับนี้ผู้วิจัยถือเป็นความลับ การตอบแบบสอบถามฉบับนี้จะไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อผู้ตอบแบบสอบถามแต่ประการใด ทั้งนี้ การนำเสนอผลการศึกษาคือจะเป็นการวิเคราะห์ในภาพรวม

3. ขอความกรุณาตอบคำถามทุกข้อตามความเป็นจริงที่ท่านประสบอยู่

4. แบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 5 ข้อ

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจในการบริหารงานท้องถิ่นของสมาชิกสภา
องค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 7 ข้อ

ส่วนที่ 3 การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในการดำเนินงาน
ขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว จำนวน 27 ข้อ

5. ผลที่ได้จากแบบสอบถามนี้ จะเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาวางแผนปรับปรุง
การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว เป็นสำคัญ

6. ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงที่ท่านได้อนุญาตตอบแบบสอบถาม

นางสาวณิชฐกนต์ ต่อโชติ

นิสิตในหลักสูตรรัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต

วิทยาลัยการบริหารรัฐกิจ มหาวิทยาลัยบูรพา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง ให้ท่านตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ลงในช่อง ตามความเป็นจริงของท่าน

1. เพศ

ชาย หญิง

2. อายุ.....ปี (เต็มปี)

3. ระดับการศึกษา

- ประถมศึกษาปีที่ 6
- มัธยมศึกษาตอนต้น (ม.3)
- มัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า (ม.6/ ปวช.)
- ปวส./ อนุปริญญา
- ปริญญาตรี
- ปริญญาตรีขึ้นไป
- อื่น ๆ (ระบุ).....

4. ประสบการณ์การดำรงตำแหน่ง.....ปี (เต็มปี)

5. การรับรู้ข้อมูลข่าวสารประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการดำเนินงานขององค์การบริหาร

ส่วนตำบล

- ไม่ได้รับข่าวสาร
- ได้รับข่าวสารโดยผ่านช่องทาง (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)
- เว็บไซต์หน่วยงาน
- แผ่นพับ
- เสียงตามสายของท้องถิ่น
- วิทยุกระจายเสียง
- ประกาศประชาสัมพันธ์ (ติดประกาศ/ รถประชาสัมพันธ์)
- Facebook/ Line
- รายงานผลการปฏิบัติงาน

ส่วนที่ 2 ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลในเขตอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว

คำชี้แจง ให้ท่านตอบคำถามโดยทำเครื่องหมาย ลงใน ตามความรู้ความเข้าใจของท่านเกี่ยวกับการบริหารงานท้องถิ่นของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล

ลำดับ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
ด้านกระบวนการทางนิติบัญญัติ			
1	ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งจำนวนไม่น้อยกว่า 1/3 ของจำนวนผู้มีสิทธิเลือกตั้งมีสิทธิเข้าชื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นให้สภาพิจารณาออกข้อบัญญัติท้องถิ่นได้		
ด้านการควบคุมการบริหารงาน			
2	ผู้บริหารท้องถิ่นต้องรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลทราบเป็นประจำทุกสัปดาห์		
3	ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจกำกับดูแลการปฏิบัติหน้าที่ของสภาองค์การบริหารส่วนตำบลให้เป็นไปตามกฎหมายระเบียบข้อบังคับของทางราชการ		
4	กฎหมายกำหนดว่าการเปิดอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารต้องมีการลงมติจากสภาองค์การบริหารส่วนตำบล		
5	การแถลงนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลสามารถกระทำได้โดยวาจาไม่ต้องจัดทำนโยบายเป็นลายลักษณ์อักษร		
ด้านการเป็นตัวแทนของประชาชน			
6	กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลจะกู้เงินจากกระทรวง ทบวง กรม องค์การ นิติบุคคลต่าง ๆ จะต้องได้รับอนุญาตจากผู้บริหารท้องถิ่นก่อน		

ลำดับ	ข้อความ	ใช่	ไม่ใช่
7	สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลต้องทำหน้าที่ กระจายข้อมูลข่าวสารแผนการดำเนินงาน และผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ให้ประชาชนทราบในฐานะ “ตัวแทน” ของประชาชน		

ส่วนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับระดับการมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล
ในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลในอำเภอวังน้ำเย็น จังหวัดสระแก้ว โดยแบ่งระดับ
ของการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด โปรดทำเครื่องหมาย
✓ ลงในช่องคำตอบให้ตรงสภาพความเป็นจริงมากที่สุดเพียง 1 ช่อง

การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(1) ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ					
1. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการเสนอสภาพปัญหา ของชุมชน					
2. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมการนำเสนอความต้องการ ของชุมชน					
3. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมการนำเสนอแนวทางแก้ไข ปัญหาของชุมชน					
4. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล มีส่วนร่วมในการให้ความเห็นชอบ แผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล					

การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
5. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดลำดับความสำคัญของโครงการ/ กิจกรรม ในแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนตำบล					
6. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการเสนอร่างข้อบัญญัติผู้การพิจารณาของสภาองค์การบริหารส่วนตำบล					
7. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติขององค์การบริหารส่วนตำบล					
8. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่าง ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์การบริหารส่วนตำบล					
9. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนในการพิจารณาและให้ความเห็นชอบร่าง ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมขององค์การบริหารส่วนตำบล					

การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
(2) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน					
10. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดให้รับฟังความคิดเห็นประชาชนในระหว่างการยกร่างข้อบัญญัติ					
11. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมการขอคำแนะนำการยกร่างข้อบัญญัติจากนักวิชาการหรือผู้เชี่ยวชาญในพื้นที่					
12. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการจัดให้มีหน่วยงานหรือบุคคลที่ให้คำปรึกษา คำแนะนำ หรือข้อมูลเกี่ยวกับกระบวนการพิจารณาการจัดทำร่างข้อบัญญัติแก่ประชาชน					
13. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการภาคประชาชนเป็นอนุกรรมการพิจารณาร่างข้อบัญญัติท้องถิ่น					
14. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติด้วยความรอบคอบตรวจสอบความสอดคล้องกับนโยบาย แผนงาน/โครงการ ความสำคัญคุ้มค่า เหมาะสมกับสภาพปัญหาของท้องถิ่น					

การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
15. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการแต่งตั้งคณะกรรมการสามัญและวิสามัญเพื่อกระทำการพิจารณาสอบสวน ศึกษาเรื่องต่างๆ ของงานสภาท้องถิ่น					
16. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการให้คำปรึกษา ข้อมูล เสนอความคิดเห็น เสนอทางเลือก เสนอทางออก ในการดำเนินนโยบาย แก่ฝ่ายบริหารท้องถิ่น					
17. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการสนับสนุนหรือให้ความเห็นชอบกับฝ่ายบริหารในกิจการหรือการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล					
18. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร ผลการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบ					
19. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการประชาสัมพันธ์ข้อมูลข่าวสาร แผนการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลให้ประชาชนทราบ					

การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
20. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการกำหนดช่องทางการสื่อสารการทำงานของสภาท้องถิ่นให้ประชาชนทราบ เช่น วารสารขององค์การบริหารส่วนตำบลการเผยแพร่ผลการประชุมสภาท้องถิ่นให้สาธารณชนทราบ เช่น เสียงตามสาย วิทยุกระจายเสียง					
(3) ด้านการมีส่วนร่วมในผลประโยชน์					
21. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมกับองค์การบริหารส่วนตำบลจนได้รับความเคารพนับถือ ความศรัทธา เชื่อมั่นจากประชาชน					
22. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการสร้างศักยภาพของประชาชนเสริมสร้างการเป็นพลเมืองมีจิตสาธารณะ สามารถร่วมทำงานกับชุมชน					
(4) ด้านการควบคุม ตรวจสอบ แก้ไขปัญหา					
23. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการรับแจ้งข้อมูล ข้อร้องเรียน ร้องทุกข์ เสนอเรียกร้องเกี่ยวกับการบกพร่องในการดำเนินงานตามโครงการหรือกิจกรรมที่องค์การบริหารส่วนตำบลได้ดำเนินการไปแล้ว					

การมีส่วนร่วมของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล	ระดับการมีส่วนร่วม				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
24. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการรับทราบนโยบายของผู้บริหารท้องถิ่นก่อนเข้ารับตำแหน่ง					
25. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการรับทราบรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ผู้บริหารท้องถิ่นได้แถลงไว้ต่อสภาองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นประจำทุกปี					
26. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการกระหู่ถามผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายเกี่ยวกับงานในหน้าที่					
27. สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลมีส่วนร่วมในการขอเปิดอภิปรายทั่วไปเกี่ยวกับการบริหารงานของผู้บริหารท้องถิ่น					

ขอขอบคุณที่กรุณาตอบแบบสอบถาม
 ณัฐกัญต์ ต่อโชติ